

INFORME

ANUAL DE VIOLENCIA DE XÉNERO

EXERCICIO 2021

Informe anual de violencia de Xénero 2021

Informe elaborado por:

Secretaría Xeral da Igualdade.

Consellería de Emprego e Igualdade

Xunta de Galicia.

Abril de 2022

ÍNDICE

1. PRÓLOGO	3
2. ANÁLISE E MAGNITUDE DA VIOLENCIA DE XÉNERO NA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA AO LONGO DO ANO 2021.....	6
2.1 Introducción	6
2.2 Chamadas por violencia de xénero ao 016. Comparativa co resto das Comunidades Autónomas.	16
2.3 Víctimas mortais por violencia de xénero. Galicia 2021	19
2.4 Violencia xénero: Casos 2021.....	23
2.5 Acreditación da situación de violencia de xénero.....	30
2.6 Ordes de protección solicitadas e adoptadas nos Xulgados de Violencia sobre a Muller. Galicia 2021. Comparativa cos datos globais do territorio español	30
2.7 Denuncias e renuncias presentadas nos Xulgados de Violencia sobre a Muller. Galicia 2021. Comparativa co total presentadas no territorio español.....	34
3. MEDIDAS E ACTUACIÓNS LEVADAS A CABO POLA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA AO LONGO DO ANO 2021, NO MARCO DA LEI 11/2007, GALEGA PARA A PREVENCIÓN E O TRATAMENTO INTEGRAL DA VIOLENCIA DE XÉNERO.....	36
3.1 Introducción	36
Título I: Prevención da violencia de xénero.....	37
Capítulo I: Medidas de sensibilización contra a violencia de xénero.....	37
Capítulo II: Medidas de investigación e de formación en materia de violencia de xénero.....	127
Capítulo III: Medidas no ámbito educativo	161
Título II: Protección e asistencia fronte á violencia de xénero.....	187
Capítulo I: Medidas no ámbito sanitario e psicológico	187
Capítulo II: Medidas no ámbito xudicial.....	203
Capítulo III: Outras medidas de apoio e protección	209
Capítulo IV: Medidas no ámbito da formación e do emprego	218
Capítulo V: Medidas de carácter económico	240
Título III: Da organización do sistema de protección e asistencia integral e especializada fronte á violencia de xénero.....	272
DISPOSICIÓNS ADICIONAIS.....	367

1. PRÓLOGO.

O presente informe dá cumprimento ao disposto na Disposición Adicional Cuarta primeira da Lei Galega 11/2007 do 27 de xullo para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, modificada pola Lei 12/2016, do 22 de xullo, que obriga ao Goberno da Xunta de Galicia a remitirlle ao Parlamento de Galicia, con carácter anual, un informe sobre a situación da violencia de xénero en Galicia, contando coas achegas de todos os departamentos implicados na prevención e no tratamento desta problemática que constitúe un atentado contra a integridade, a dignidade e a liberdade das mulleres, independentemente do ámbito no que se produza.

Esta Lei constitúe un fito histórico no ordenamento xurídico xa que é a primeira lei galega elaborada para a prevención e o tratamento da violencia de xénero e que foi aprobada co voto favorable de todos os grupos parlamentarios, o cal indica o grao de sensibilización e de concienciación sobre a importancia do fenómeno da violencia de xénero na nosa sociedade.

Así mesmo, esta lei segue o camiño iniciado no marco do Estado español, grazas a sucesivos adiantos lexislativos en materia de loita contra a violencia de xénero; así, a Lei orgánica 11/2003, do 29 de setembro, de medidas concretas en materia de seguridade cidadá, violencia doméstica e integración social dos estranxeiros; a Lei orgánica 15/2003, do 25 de novembro, pola cal se modifica a Lei orgánica 10/1995, do 23 de novembro, do Código Penal; ou a Lei 27/2003, do 31 de xullo, reguladora da orde de protección das vítimas da violencia doméstica, que estableceu un novidoso sistema de coordinación dos órganos xudiciais e administrativos, concentrando nunha única resolución xudicial a adopción de medidas de natureza civil e penal e a activación dos instrumentos de protección social destinados ao amparo e apoio das mulleres que sofren violencia de xénero. A Lei Orgánica 1/2004, do 28 de decembro de medidas de protección integral contra a violencia de xénero, recoñece un feito diferencial de xénero; recolle no artigo 19, co título « Dereito á asistencia social integral », que « as mulleres vítimas de violencia de xénero teñen dereito a servizos sociais de atención, de emerxencia, de apoio e acollemento e de recuperación integral. A

organización destes servizos por parte das comunidades autónomas e das corporacións locais responderá aos principios de atención permanente, actuación urxente, especialización de prestacións multidisciplinaria e profesionalidade profesional».

Cómpre destacar as modificacións lexislativas operadas no Parlamento galego nos anos 2016 e 2021, nos que se procedeu á modificación da *Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero*.

Así, a **Lei 12/2016**, do 22 de xullo, pola que se modifica a *Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero*, mellora substancialmente a cobertura económica das mulleres vítimas, pois garante **un prazo de solicitude aberto durante todo o ano** para a prestación periódica regulada no artigo 39, á vez que establece como **potenciais beneficiarias desa prestación tamén ás vítimas de trata con fins de explotación sexual**.

A **Lei 14/2021**, do 20 de xullo, modifica a *Lei 11/2007* para a inclusión, dentro do concepto de violencia de xénero da **violencia vicaria**, entendida como o homicidio, asasinato ou calquera outra forma de violencia exercida sobre as fillas ou fillos da muller ou de calquera outra persoa estreitamente unida a ela, por parte de quen sexa ou fose o seu cónxuxe ou por quen mantivo con ela unha relación análoga de afectividade inda sen convivencia, ampliando, en consecuencia, o concepto de violencia de xénero no artigo 1 da lei, así como recoñecendo explicitamente este tipo de violencia como unha forma de violencia de xénero, recolléndoa como tal no artigo 3 da lei.

E a través da **Lei 15/2021**, do 3 de decembro, inclúese a **violencia dixital de xénero** como unha forma de violencia de xénero, definíndoa como *"todo acto ou conduta de violencia de xénero cometido, instigado ou agravado, en parte ou na súa totalidade, polo uso das novas tecnoloxías da información e a comunicación (TIC), como Internet, plataformas de redes sociais, sistemas de mensaxería e correo electrónico ou servizos de xeolocalización, coa finalidade de discriminar, humillar, chantaxear, acosar ou exercer dominio, control ou intromisión sen consentimento na privacidade da vítima; con independencia de que o agresor garde ou non relación conxugal, de parella ou análoga de afectividade no presente ou no pasado, ou de parentesco coa vítima. Igualmente, terán a consideración de actos de violencia*

dixital contra a muller os exercidos por homes do seu contorno familiar, social, profesional ou académico."

Outras Comunidades Autónomas que tamén aprobaron leis especificamente dirixidas a sensibilización, prevención e tratamento da violencia de xénero son:

- Andalucía: Lei 13/2007, de 26 de novembro, de medidas de prevención e protección integral contra a violencia de xénero, modificada pola Lei 7/2018, de 30 de xullo.
- Aragón: Lei 4/2007, de 22 de marzo, de Prevención e Protección Integral ás Mulleres Víctimas de Violencia en Aragón.
- Canarias: Lei 16/2003, de 8 de abril, de prevención e protección integral das mulleres contra a violencia de xénero, modificada pola Lei 1/2017, do 17 de marzo.
- Cantabria: Lei 1/2004, de 1 de abril, Integral para a Prevención da Violencia Contra as Mulleres e a Protección ás súas Víctimas.
- Castela- A Mancha: Lei 4/2018, de 8 de outubro, para unha sociedade libre de Violencia de Xénero en Castela-A Mancha.
- Castela e León: Lei 13/2010, do 9 de decembro, contra a Violencia de Xénero en Castela e León.
- Cataluña: Lei 5/2008, de 24 de abril, do dereito das mulleres a erradicar a violencia machista.
- Comunidade de Madrid: Lei 5/2005, de 20 de decembro, Integral contra a Violencia de Xénero da Comunidade de Madrid, modificada pola Lei 3/2018, de 22 de xuño.
- Comunidade Foral de Navarra: Lei Foral 14/2015, do 10 de abril, para actuar contra a violencia cara as mulleres, modificada pola Lei Foral 3/2018, do 19 de abril.
- Comunidade Valenciana: Lei 7/2012, do 23 de novembro, da Generalitat, integral contra a violencia sobre a muller no ámbito da Comunitat Valenciana.
- Extremadura: Lei 8/2011, do 23 de marzo, de igualdade entre mulleres e homes e contra a violencia de xénero en Extremadura.
- Illes Balears: Lei 11/2016, de 28 de xullo, de Igualdade de Mulleres e Homes.
- La Rioja: Lei 3/2011, do 1 de marzo, de prevención e coordinacións institucional en

materia de violencia.

- País Vasco: Lei 4/2005, de 18 de febreiro, para a Igualdade de Mulleres y Homes, modificada pola Lei 3/2012, de 16 de febreiro, pola que se modifica a Lei para a Igualdade de Mulleres e Homes e a Lei sobre Creación de Emakunde-Instituto Vasco da Muller.
- Principado de Asturias: Lei do Principado de Asturias 2/2011, do 11 de marzo, para a igualdade de mulleres e homes e a erradicación da violencia de xénero.
- Región de Murcia: Lei 7/2007, de 4 de abril, para a Igualdade entre Mulleres e Homes, e de Protección contra a Violencia de Xénero na Rexión de Murcia, modificada pola Lei 3/2008, do 3 de xullo, pol Lei 11/2016, de 15 de xuño e pola Lei 3/2019, do 20 de marzo.

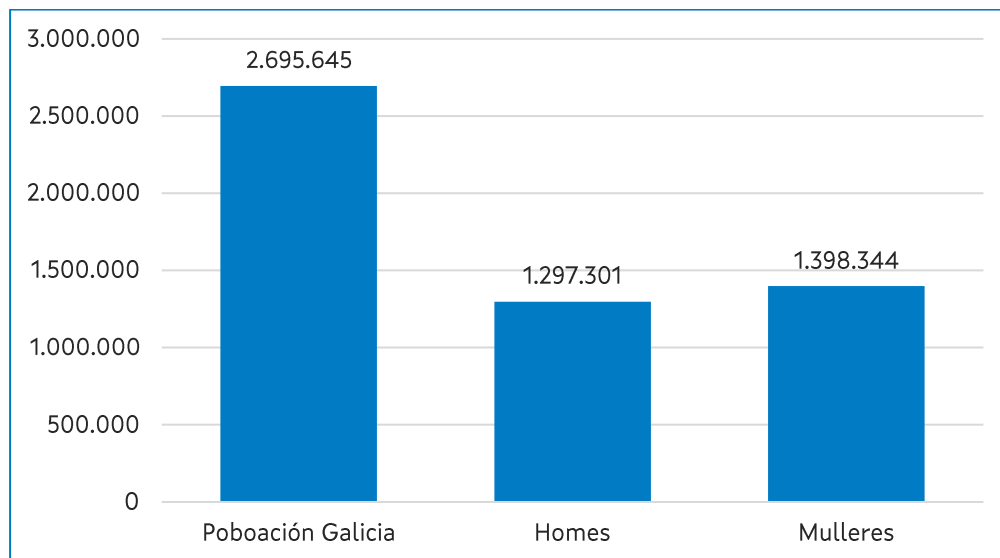
É este o décimo cuarto ano consecutivo, (2008-2021), en que en Galicia se fai balance das políticas públicas implementadas polo Goberno galego en materia de violencia de xénero, proporcionando información detallada sobre as actuacións e medidas desenvolvidas desde a Xunta de Galicia nesta materia.

Este informe está organizado seguindo a estrutura da propia lei galega para facilitar o seu obxectivo principal, que é verificar o seguimento de todos os compromisos e medidas nela establecidos, e incorporando unha breve introdución con datos estatísticos relativos á poboación feminina galega do ano obxecto de referencia.

2. ANÁLISE E MAGNITUDE DA VIOLENCIA DE XÉNERO NA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA AO LONGO DO ANO 2021.

2.1 Introducción.

A poboación en Galicia, en 2021, ascende a 2.695.645 persoas, das cales 1.297.301 son homes (48,13%) e 1.398.344 (51,87%) son mulleres, que constitúen no seu conxunto o 5,70% da poboación estatal, 47.326.687 persoas.

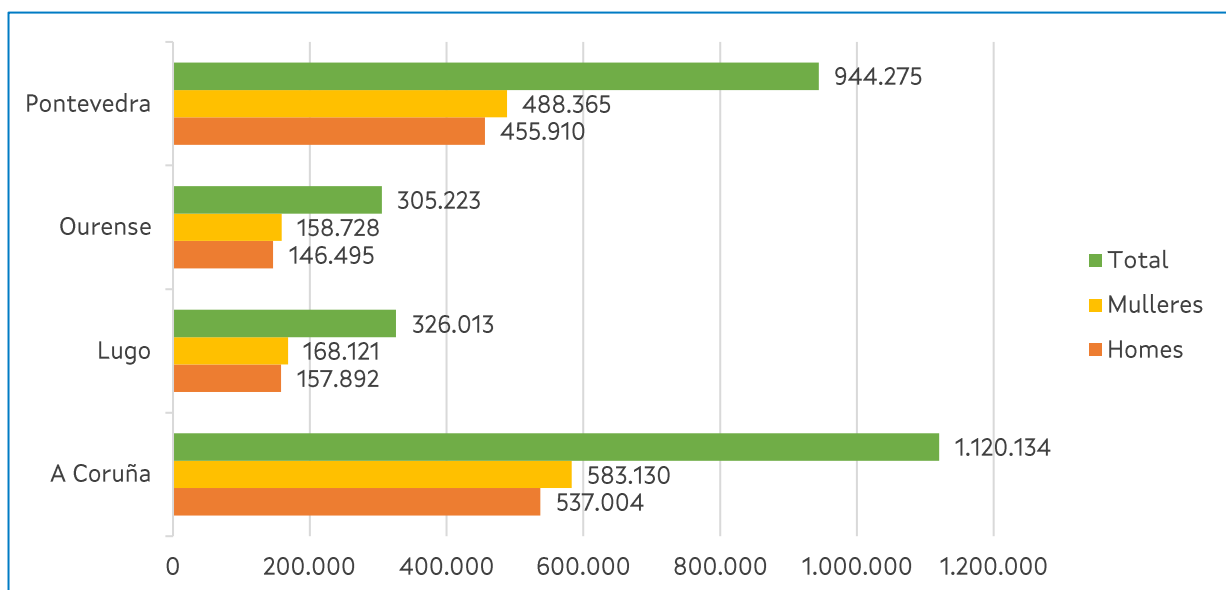

Fonte: IGE, INE. Padrón municipal de habitantes

■ Cifras oficiais da poboación segundo provincia e sexo. Ano 2021

Provincia	Homes		Mulleres		Total	
A Coruña	537.004	19,91%	583.130	21,61%	1.120.134	41,52%
Lugo	157.892	5,88%	168.121	6,26%	326.013	12,14%
Ourense	146.495	5,45%	158.728	5,90%	305.223	11,35%
Pontevedra	455.910	16,89%	488.365	18,10%	944.275	34,99%
Total	1.297.301	48,13%	1.398.344	51,87%	2.695.645	100,00%

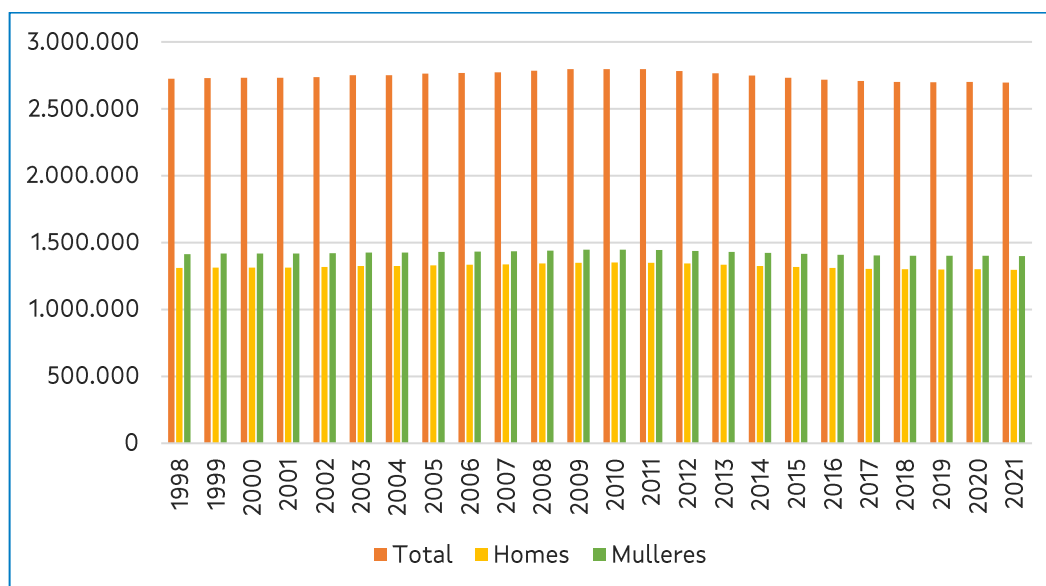
Fonte: IGE, INE. Padrón municipal de habitantes

▪ **Evolución da poboación. Galicia 1998-2021:**

Ano	Total	Homes	Mulleres
1998	2.724.544	1.310.415	1.414.129
1999	2.730.337	1.312.881	1.417.456
2000	2.731.900	1.312.391	1.419.509
2001	2.732.926	1.314.078	1.418.848
2002	2.737.370	1.316.721	1.420.649
2003	2.751.094	1.324.385	1.426.709
2004	2.750.985	1.324.987	1.425.998
2005	2.762.198	1.330.703	1.431.495
2006	2.767.524	1.333.797	1.433.727
2007	2.772.533	1.337.159	1.435.374
2008	2.784.169	1.344.268	1.439.901
2009	2.796.089	1.349.603	1.446.486
2010	2.797.653	1.350.547	1.447.106
2011	2.795.422	1.349.591	1.445.831
2012	2.781.498	1.343.328	1.438.170
2013	2.765.940	1.335.122	1.430.818
2014	2.748.695	1.325.657	1.423.038
2015	2.732.347	1.317.054	1.415.293
2016	2.718.525	1.309.809	1.408.716
2017	2.708.339	1.304.392	1.403.947
2018	2.701.743	1.300.609	1.401.134
2019	2.699.499	1.298.964	1.400.535
2020	2.701.819	1.300.153	1.401.666
2021	2.695.645	1.297.301	1.398.344

Fonte: IGE, INE. Padrón municipal de habitantes

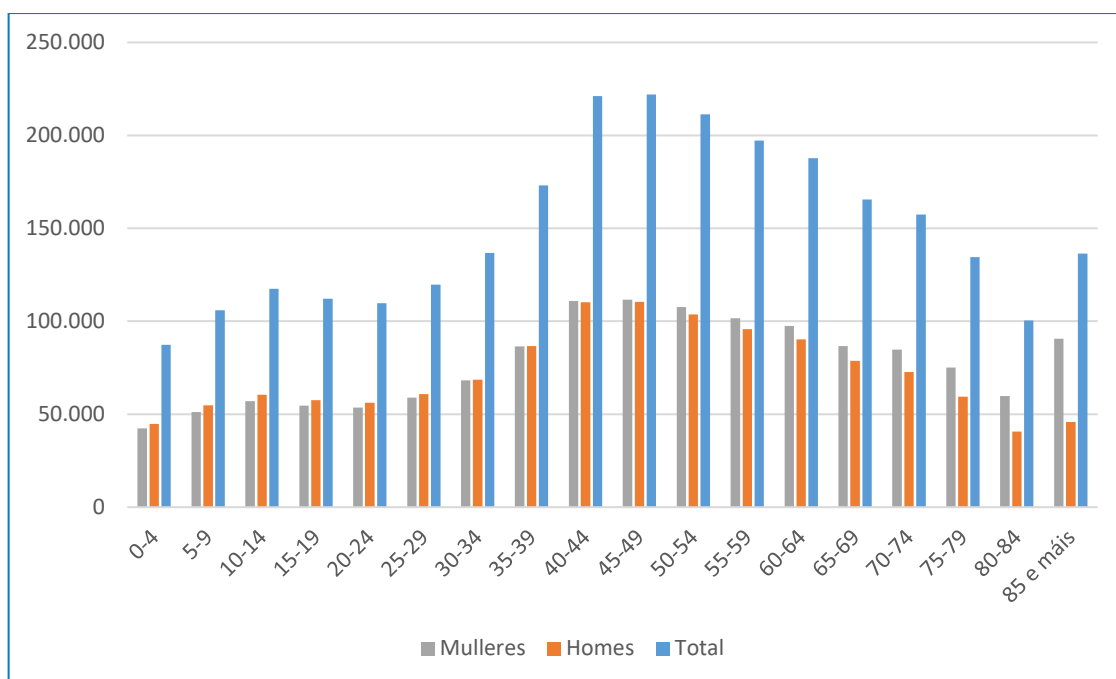

■ **Poboación por sexo e grupos quinquenais de idade. Ano 2021:**

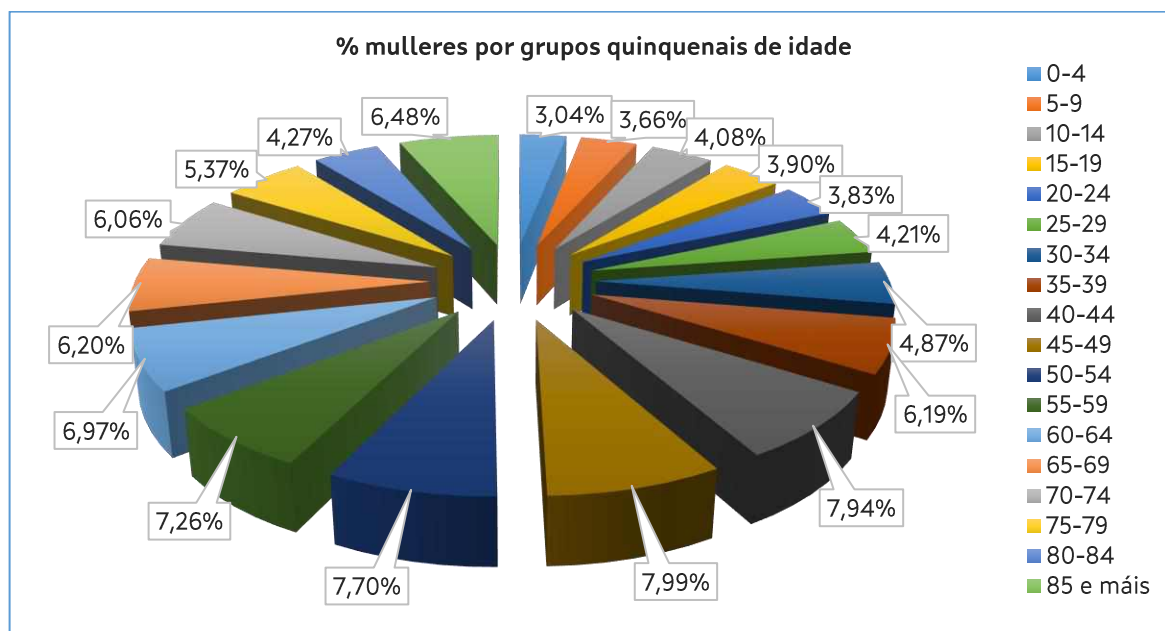
Idade	Total	Homes	Mulleres	% mulleres
0-4	87.303	44.860	42.443	1,57%
5-9	105.950	54.775	51.175	1,90%
10-14	117.409	60.401	57.008	2,11%
15-19	112.139	57.570	54.569	2,02%
20-24	109.782	56.231	53.551	1,99%
25-29	119.725	60.879	58.846	2,18%
30-34	136.721	68.558	68.163	2,53%
35-39	173.078	86.587	86.491	3,21%
40-44	221.129	110.159	110.970	4,12%
45-49	222.019	110.339	111.680	4,14%
50-54	211.279	103.651	107.628	3,99%
55-59	197.262	95.682	101.580	3,77%
60-64	187.709	90.253	97.456	3,62%
65-69	165.433	78.784	86.649	3,21%
70-74	157.402	72.653	84.749	3,14%
75-79	134.509	59.478	75.031	2,78%
80-84	100.353	40.598	59.755	2,22%
85 e máis	136.443	45.843	90.600	3,36%
Total	2.695.645	1.297.301	1.398.344	51,87%

Fonte: IGE, INE. Padrón municipal de habitantes

Comparativa da poboación segregada por sexos e grupos quinquenais de idade

% de mulleres por grupos quinquenais de idade

▪ **Evolución da taxa de nacementos segundo sexo. Galicia 1996 – 2021**

Ano	Total	Homes	Mulleres
1996	18.597	9.529	9.068
1997	18.683	9.647	9.036
1998	18.538	9.621	8.917
1999	18.784	9.691	9.093
2000	19.418	10.052	9.366
2001	19.361	9.955	9.406
2002	19.327	9.987	9.340
2003	20.423	10.539	9.884
2004	20.621	10.652	9.969
2005	21.097	10.867	10.230
2006	21.392	11.075	10.317
2007	21.752	11.216	10.536
2008	23.175	11.981	11.194
2009	22.537	11.572	10.965
2010	22.047	11.500	10.547
2011	21.594	11.256	10.338
2012	21.089	10.990	10.099
2013	19.727	10.084	9.643
2014	19.630	10.262	9.368
2015	19.387	10.032	9.355
2016	19.062	9.773	9.289
2017	18.445	9.471	8.974
2018	16.560	8.542	8.018
2019	15.718	8.179	7.539
2020	15.247	7.752	7.495
2021	15.263	7.758	7.505

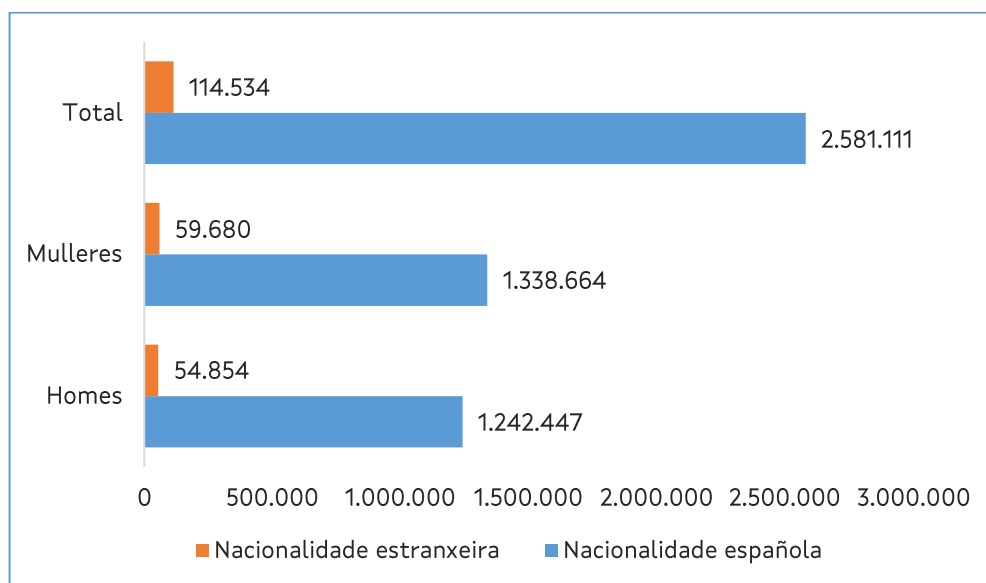
Fonte: IGE, INE. Padrón municipal de habitantes

En Galicia, ao igual que no resto do mundo, nacen máis homes que mulleres; sen embargo, ao ter as mulleres unha esperanza de vida superior á dos homes, ao final da vida, a proporción queda equilibrada ou incluso sobreviven máis mulleres.

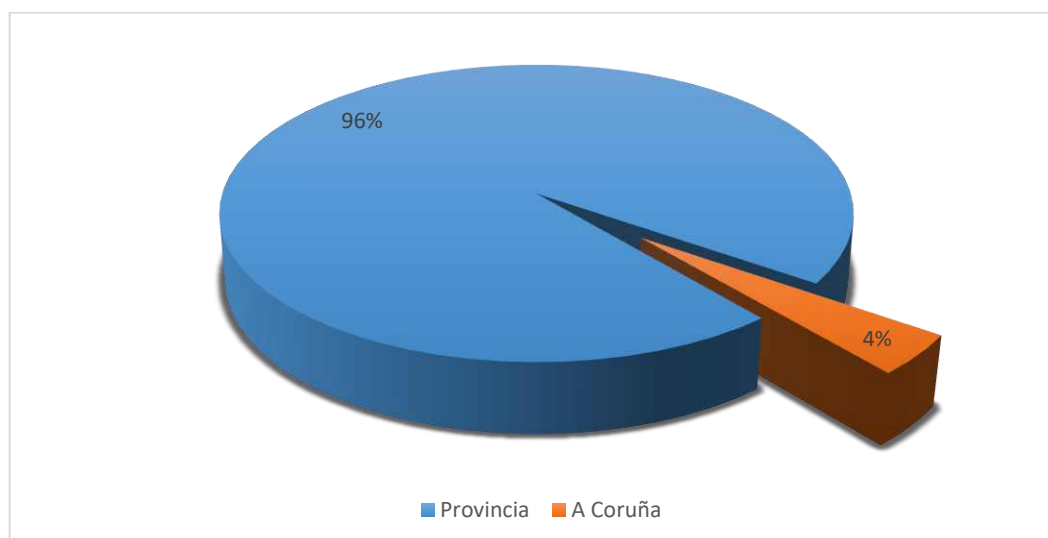
■ **Poboación segundo nacionalidade e sexo. Galicia 2021**

	Nacionalidade española	Nacionalidade estranxeira	TOTAL
Homes	1.242.447	54.854	1.297.301
Mulleres	1.338.664	59.680	1.398.344
Total	2.581.111	114.534	2.695.645

Fonte: IGE, INE. Padrón municipal de habitantes

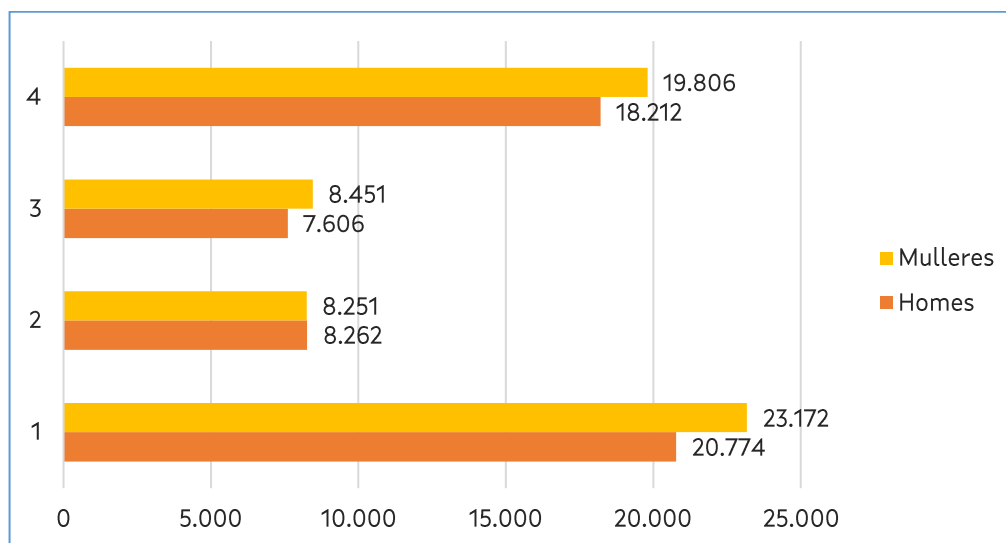
Proporción de mulleres españolas e estranxeiras

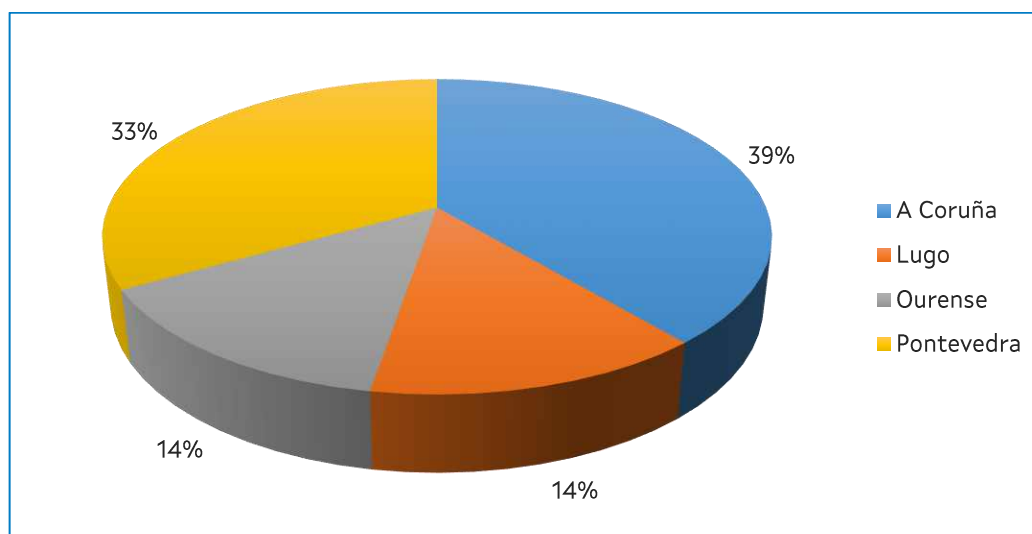
■ **Poboación estranxeira distribuída por provincias. Galicia 2021**

Provincia	Total	Homes	Mulleres	% mulleres
A Coruña	43.946	20.774	23.172	20,23%
Lugo	16.513	8.262	8.251	7,20%
Ourense	16.057	7.606	8.451	7,38%
Pontevedra	38.018	18.212	19.806	17,29%
Total	114.534	54.854	59.680	52,11%

Fonte: IGE, INE. Padrón municipal de habitantes

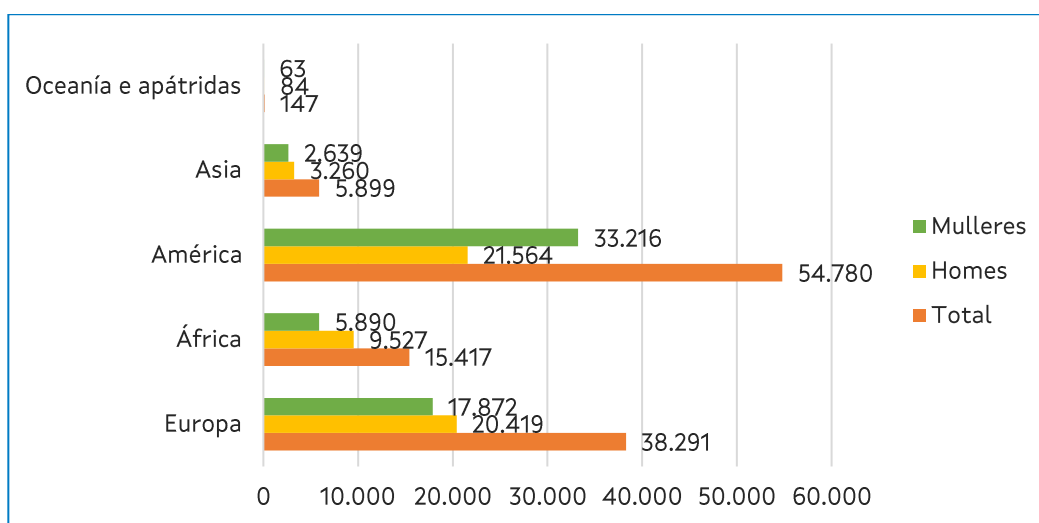
% de mulleres estranxeiras distribuídas por provincia

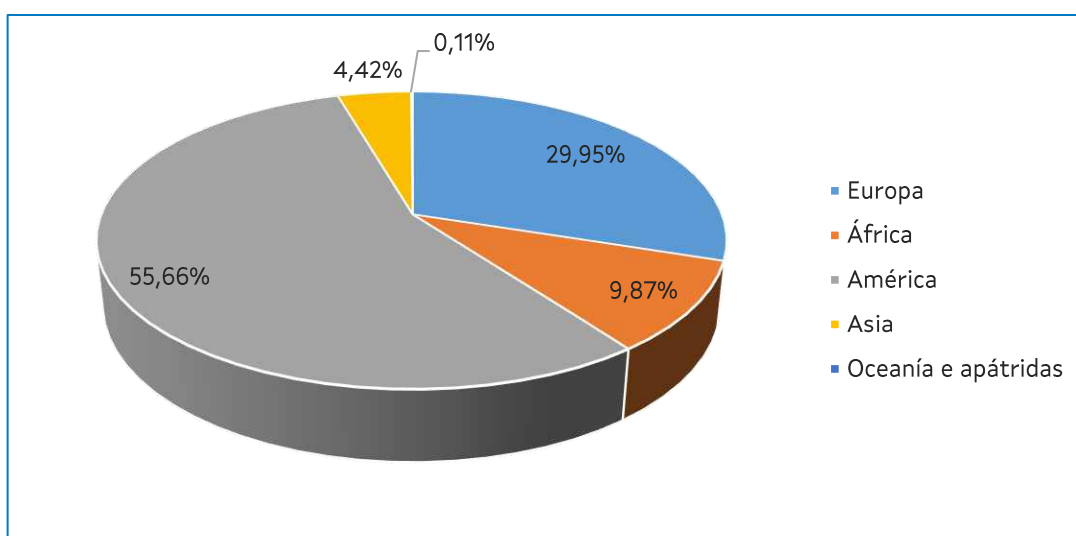
■ **Poboación estranxeira segundo sexo e lugar de nacemento. Galicia 2021**

	Total	Homes	Mulleres	% mulleres
Europa	38.291	20.419	17.872	29,95%
África	15.417	9.527	5.890	9,87%
América	54.780	21.564	33.216	55,66%
Asia	5.899	3.260	2.639	4,42%
Oceanía e apátridas	147	84	63	0,11%
Total	114.534	54.854	59.680	100,00%

Fonte: IGE, INE. Padrón municipal de habitantes

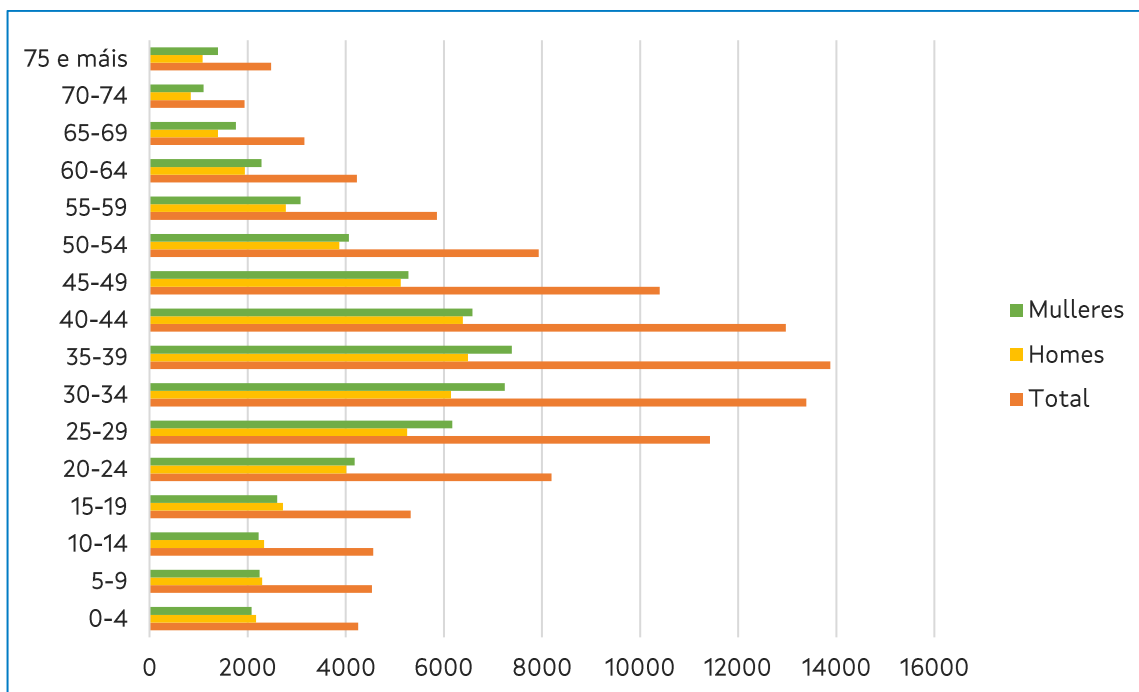
% de mulleres estranxeiras segundo nacionalidade

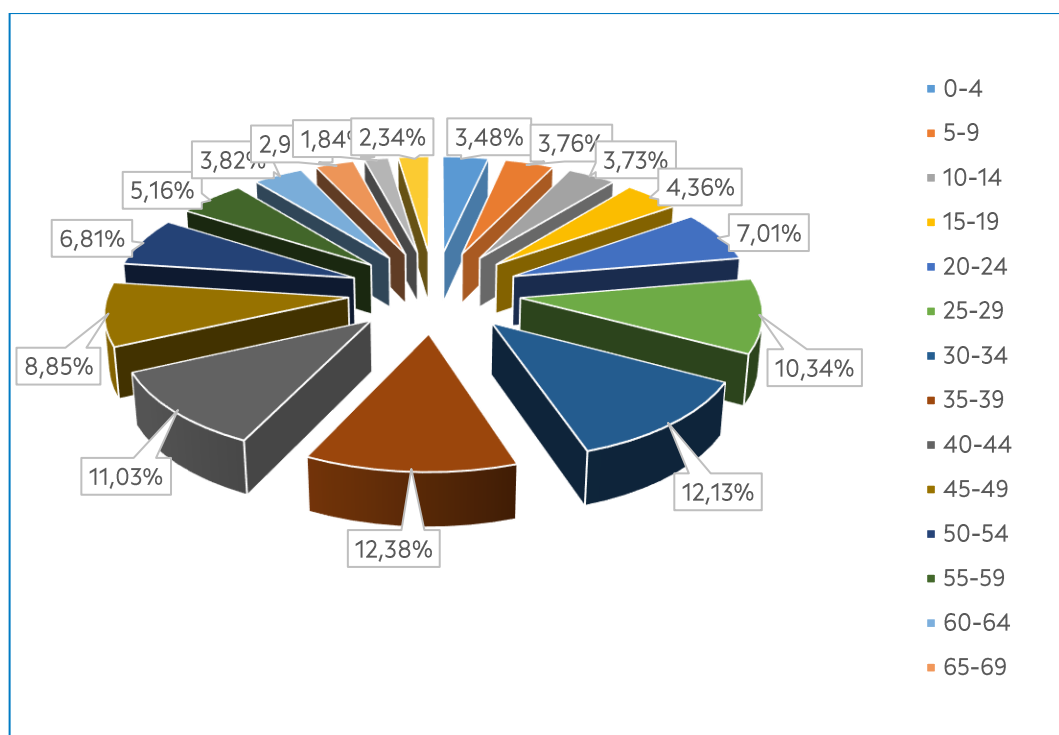
■ **Poboación estranxeira segundo idade. Galicia 2021**

Idade	Total	Homes	Mulleres	% Mulleres
0-4	4252	2173	2079	3,48%
5-9	4535	2294	2241	3,76%
10-14	4559	2333	2226	3,73%
15-19	5324	2719	2605	4,36%
20-24	8198	4014	4184	7,01%
25-29	11425	5253	6172	10,34%
30-34	13389	6147	7242	12,13%
35-39	13881	6492	7389	12,38%
40-44	12969	6388	6581	11,03%
45-49	10404	5125	5279	8,85%
50-54	7936	3869	4067	6,81%
55-59	5861	2780	3081	5,16%
60-64	4226	1945	2281	3,82%
65-69	3155	1396	1759	2,95%
70-74	1940	841	1099	1,84%
75 e máis	2480	1085	1395	2,34%
Total	114.534	54.854	59.680	100,00%

Fonte: IGE, INE. Padrón municipal de habitantes

% de mulleres estranxeiras por grupos de idade

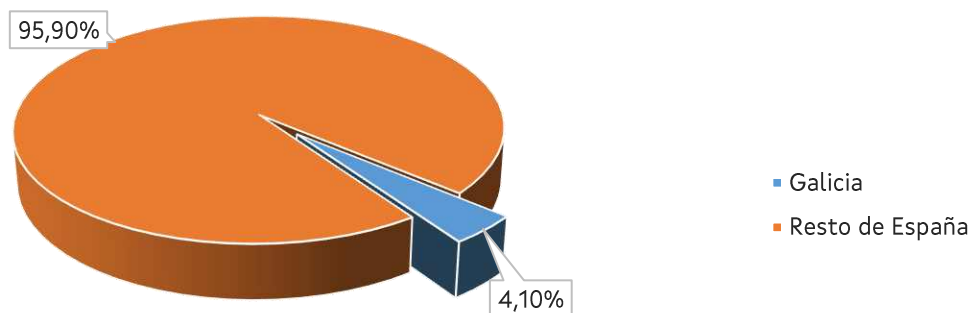

2.2 Chamadas por violencia de xénero ao 016. Comparativa co resto das Comunidades Autónomas.

Desde a súa posta en marcha en setembro do 2007, o teléfono 016 ofrece información e asesoramento xurídico en materia de violencia de xénero as 24 horas do día os 365 días do ano, ten carácter gratuíto e caracterízase pola universalidade na prestación do servizo especializado, que se efectúa en 52 idiomas: castelán, galego, catalán, euskera, inglés, francés, alemán, portugués, chino mandarín, ruso, árabe, romanés, búlgaro, e outros 39 idiomas a través dun servizo de teletradución.

A prestación do servizo de información compete a un equipo de persoas especializadas en violencia de xénero, producíndose unha derivación automática das chamadas de emerxencia e urxencia aos centros 112 autonómicos.

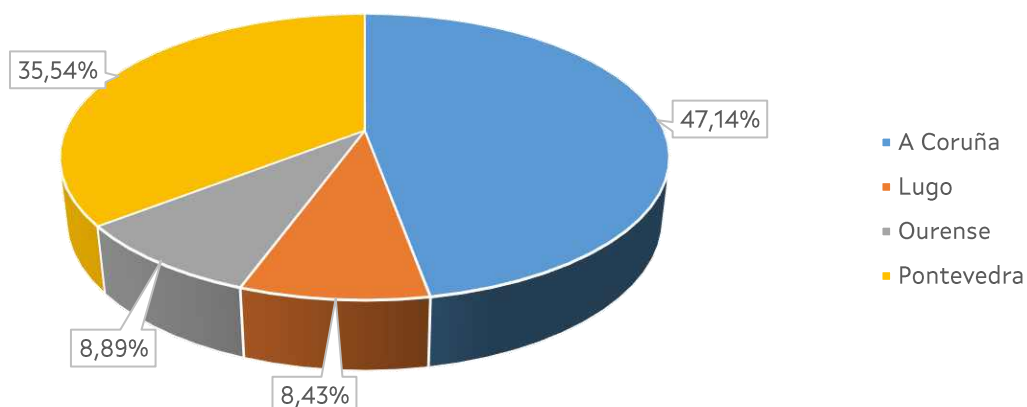
A cifra total de chamadas referentes á violencia de xénero atendidas polo 016 desde o **1 de xaneiro de 2021 ata o 31 de decembro de 2021** no conxunto de España, foi de **80.196**, das cales **3.286** foron efectuadas desde Galicia.

Provincia	Nº	%
A Coruña	1.549	47,14%
Lugo	277	8,43%
Ourense	292	8,89%
Pontevedra	1.168	35,54%
Total na provincia de Galicia	3.286	100,00%

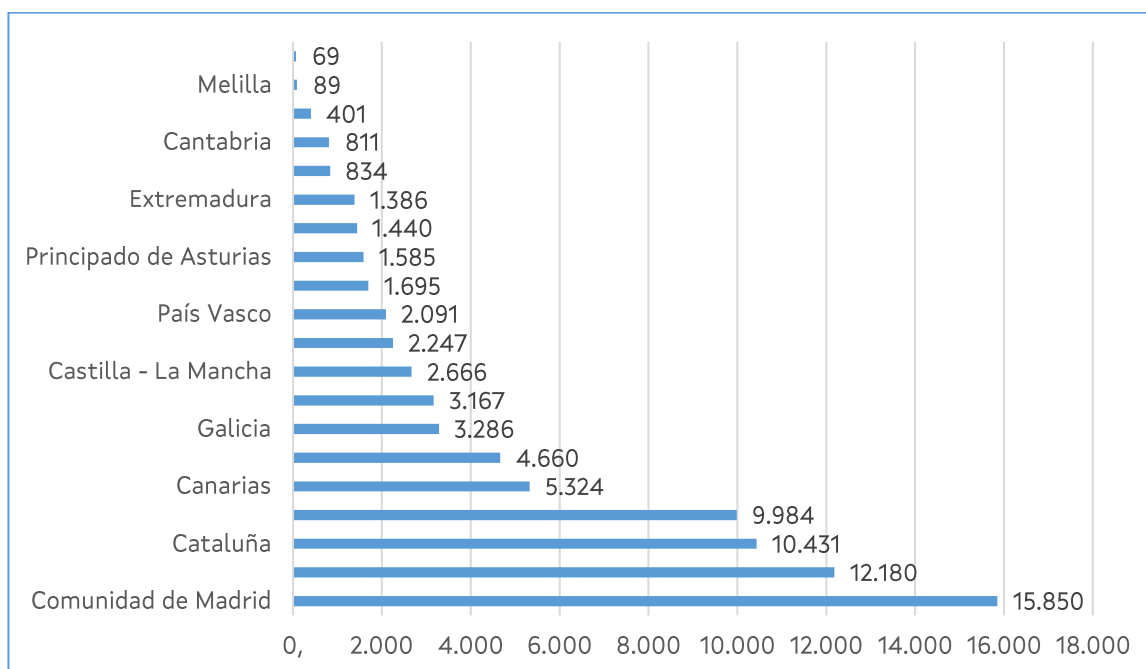
Fonte: Ministerio de Igualdade

Enlace: <http://estadisticasviolenciagenero.igualdad.mpr.gob.es/>

Das **80.196** chamadas recibidas a cifra mais elevada de chamadas correspóndese coa Comunidade de Madrid (15.850), seguida de Andalucía (12.180), de Cataluña (10.431) e da Comunidade Valenciana (9.984). **Galicia, cun rexistro de 3.286 chamadas** posiciónase nun sétimo lugar.

Comunidade autónoma	Número de chamadas	%
Comunidad de Madrid	15.850	19,76%
Andalucía	12.180	15,19%
Cataluña	10.431	13,01%
Comunitat Valenciana	9.984	12,45%
Canarias	5.324	6,64%
No consta	4.660	5,81%
Galicia	3.286	4,10%
Castilla y León	3.167	3,95%
Castilla - La Mancha	2.666	3,32%
Región de Murcia	2.247	2,80%
País Vasco	2.091	2,61%
Aragón	1.695	2,11%
Principado de Asturias	1.585	1,98%
Illes Balears	1.440	1,80%
Extremadura	1.386	1,73%
Comunidad Foral de Navarra	834	1,04%
Cantabria	811	1,01%
La Rioja	401	0,50%
Melilla	89	0,11%
Ceuta	69	0,09%
Total	80.196	100,00%

Fonte: Ministerio de Igualdade

Enlace: <http://estadisticasviolenciagenero.igualdad.mpr.gob.es/>

2.3 Víctimas mortais por violencia de xénero. Galicia 2021.

■ Mulleres vítimas mortais por violencia de xénero

Galicia rexistrou ao remate do 2021 unha **muller vítima mortal por violencia de xénero**, que é o 2,27% dos 44 casos rexistrados no conxunto de España ao remate do ano 2021.

Mulleres vítimas mortais por Violencia de Xénero nas provincias galegas	
A Coruña	1
Lugo	0
Ourense	0
Pontevedra	0
TOTAL	1

Fonte: Ministerio de Igualdade

Enlace: <http://estadisticasviolenciagenero.igualdad.mpr.gob.es/>

CC.AA.	Nº Casos	%
Andalucía	8	18,2%
Aragón	2	4,5%
Principado de Asturias	1	2,3%
Illes Balears	1	2,3%
Cantabria	1	2,3%
Castilla y León	3	6,8%
Castilla - La Mancha	1	2,3%
Cataluña	9	20,5%
Comunitat Valenciana	7	15,9%
Galicia	1	2,27%
Comunidad de Madrid	7	15,9%
Comunidad Foral de Navarra	1	2,3%
País Vasco	2	4,5%

Fonte: Ministerio de Igualdade

Enlace: <http://estadisticasviolenciagenero.igualdad.mpr.gob.es/>

Das dezasete CC.AA. e dúas cidades autónomas, Cataluña, con 9 casos rexistrados de mulleres asasinadas por violencia de xénero, sitúase como a comunidade autónoma co maior número de mulleres asasinadas por violencia de xénero en 2021. Galicia, Principado de Asturias, Illes Balears, Cantabria, Castilla - la Mancha, Comunidad de Madrid e Comunidad Foral de Navarra – con 1 caso confirmado (2,27% do total)- son a octava comunidade autónoma en número de casos.

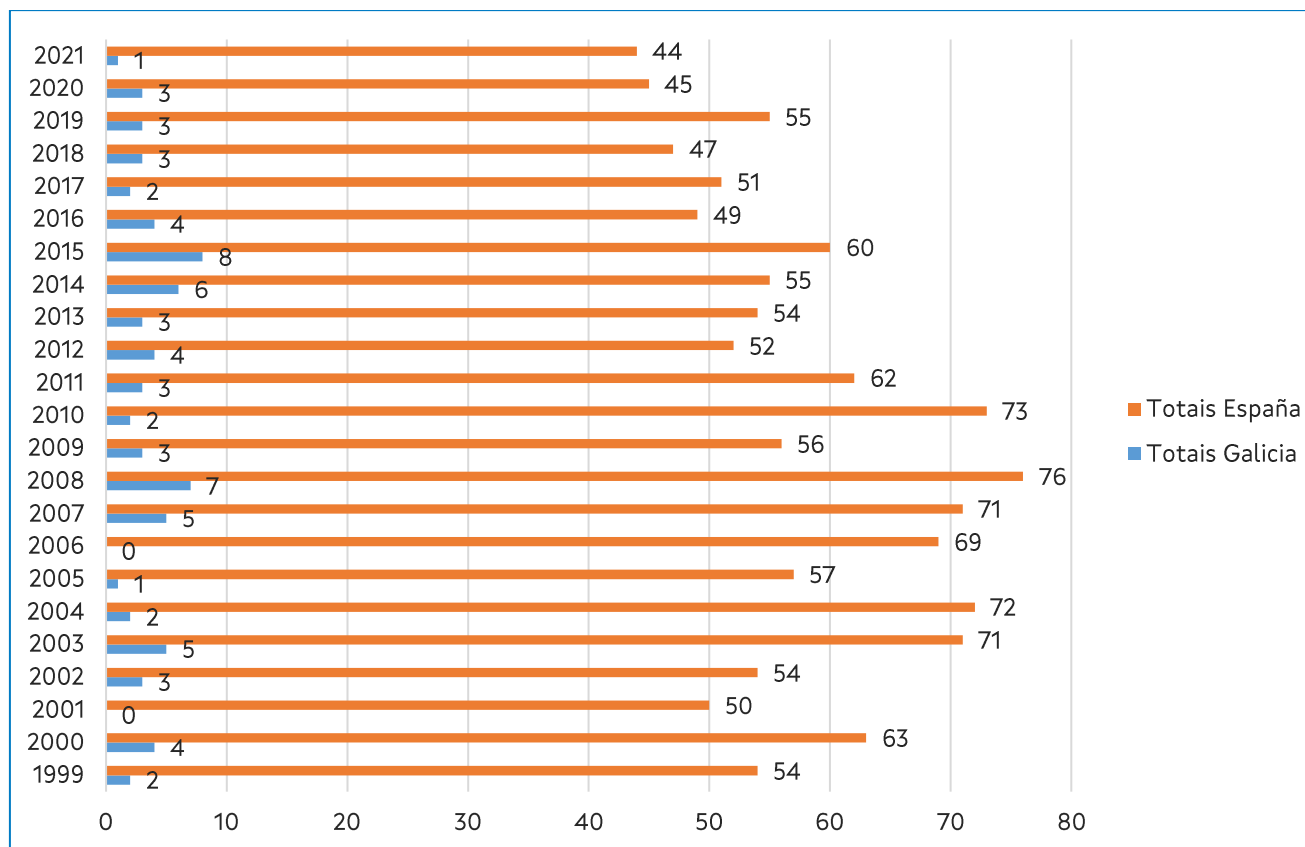
- Evolución do número de mulleres vítimas mortais por violencia de xénero en mans da súa parella ou ex parella por CC.AA. (período:1999-2021)

CC.AA.	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Andalucía	13	10	12	10	13	19	9	21	8	9	14	18	17	8	11	10	14	5	7	12	13	9	8
Aragón	0	0	1	3	2	2	4	1	2	1	0	2	2	1	2	0	1	3	0	3	1	0	2
Asturias	1	0	2	0	2	0	1	3	2	1	0	5	2	1	1	0	3	2	0	3	0	2	1
Baleares	3	1	2	4	4	2	4	3	1	1	1	2	1	2	2	3	1	6	0	1	1	3	1
Canarias	2	5	5	7	6	2	6	4	6	5	5	7	3	2	2	1	3	3	4	2	8	3	0
Cantabria	1	0	0	0	1	2	0	0	2	0	0	0	0	0	2	0	1	0	0	0	2	1	1
Castilla y León	3	3	1	4	4	2	4	3	3	6	1	4	2	2	3	3	2	6	0	2	3	1	3
Castilla - la Mancha	5	3	2	0	2	4	2	4	5	3	1	3	1	4	4	0	1	2	6	2	0	4	1
Cataluña	9	8	7	7	12	11	8	10	12	10	10	11	9	13	4	13	6	6	8	7	9	8	9
C. Valenciana	6	7	9	9	7	9	6	8	10	10	9	8	8	6	9	7	11	6	8	2	7	5	7
Extremadura	1	1	0	1	1	2	0	1	0	0	1	1	0	1	1	0	1	1	2	0	0	0	0
Galicia	2	4	0	3	5	2	1	0	5	7	3	2	3	4	3	6	8	4	2	3	3	3	1
Madrid	4	17	6	4	5	5	4	5	9	11	5	7	9	6	9	7	4	3	8	5	7	3	7
Murcia	1	1	2	0	3	4	2	3	2	4	2	1	2	0	0	0	1	0	3	1	1	2	0
Navarra	1	1	0	1	1	1	2	0	1	3	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2	0	0	1
País vasco	1	2	1	1	0	4	3	3	2	3	2	2	2	2	1	3	3	1	2	2	0	1	2
La Rioja	1	0	0	0	2	1	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ceuta	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Melilla	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0	1	0	0	0	0	0
Total	54	63	50	54	71	72	57	69	71	76	56	73	62	52	54	55	60	49	51	47	55	45	44

Fonte: Ministerio de Igualdade

Enlace:<http://estadisticasviolenciagenero.igualdad.mpr.gob.es/>

Evolución totais

Fonte: Ministerio de Igualdade

Enlace: <http://estadisticasviolenciagenero.igualdad.mpr.gob.es/>

▪ Menores vítimas mortais por violencia de xénero

Galicia non registrou en 2021 ningún/ningunha menor vítima mortal por violencia de xénero. No conxunto de España rexistráronse un total de 7 menores vítimas mortais por violencia de xénero.

CC.AA.	Nº casos	%
Illes Balears	1	14%
Canarias	2	29%
Cantabria	1	14%
Cataluña	1	14%
Comunidad de Madrid	2	29%
TOTAL	7	100%

Fonte: Ministerio de Igualdade

<http://www.violenciagenero.igualdad.gob.es/violenciaEnCifras/victimasMortales/fichaMenores/home.htm>

2.4 Violencia xénero: Casos 2021.

- Características dos casos de mulleres vítimas mortais por violencia de xénero en España no ano 2021
- *Mulleres vítimas mortais por violencia de xénero, e presuntos agresores, segundo grupos de idade.*

Grupos de idade	Mulleres vítimas mortais		Presuntos agresores	
	Número	%	Número	%
15 anos ou menos	0	0,00%	0	0,00%
16-17 anos	1	2,33%	0	0,00%
18-20 anos	0	0,00%	0	0,00%
21-30 anos	5	11,63%	3	6,82%
31-40 anos	15	34,88%	9	20,45%
41-50 anos	10	23,26%	11	25,00%
51-60 anos	8	18,60%	12	27,27%
61-70 anos	2	2,33%	6	13,64%
71-84 anos	3	6,98%	3	6,82%
>=85 anos	0	0,00%	0	0,00%
Total	44	100,00%	44	100,00%

Fonte: Ministerio de Igualdade

<http://www.violenciagenero.igualdad.mpr.gob.es/violenciaEnCifras/victimasMortales/fichaMujeres/home.htm>

- *Mulleres vítimas mortais por violencia de xénero, e presuntos agresores, segundo país de nacemento.*

País de nacemento	Mulleres vítimas mortais		Presuntos agresores	
	Número	%	Número	%
España	24	54,55%	36	81,82%
Outro país	20	45,45%	8	18,18%
Total	44	100,00%	44	100,00%

Fonte: Ministerio de Igualdade

<http://www.violenciagenero.igualdad.mpr.gob.es/violenciaEnCifras/victimasMortales/fichaMujeres/home.htm>

- *Mulleres vítimas mortais por violencia de xénero, segundo tipo de relación sentimental e de convivencia co presunto agresor*

Tipo de relación	Número	%
Parella	22	50,0%
Exparella ou parella en fase de ruptura	22	50,0%
Total	44	100,0%

Fonte: Ministerio de Igualdade

<http://www.violenciagenero.igualdad.mpr.gob.es/violenciaEnCifras/victimasMortales/fichaMujeres/home.htm>

Convivencia	Número	%
Convivían	27	61,4%
Non convivían	14	31,8%
Non consta	3	6,8%
Total	44	100,0%

Fonte: Ministerio de Igualdade

<http://www.violenciagenero.igualdad.mpr.gob.es/violenciaEnCifras/victimasMortales/fichaMujeres/home.htm>

- *Mulleres vítimas mortais por violencia de xénero, segundo características relacionadas coa tutela institucional.*

Denuncia previa/continuación do proceso por parte da vítima	Número	%
Con unha ou máis denuncias previas	9	20,50%
<i>Interpostas pola vítima</i>	9	100,00%
<i>Interpostas por outros</i>	0	0,00%
Sen denuncia previa	35	79,50%

Fonte: Ministerio de Igualdade

<http://www.violenciagenero.igualdad.mpr.gob.es/violenciaEnCifras/victimasMortales/fichaMujeres/home.htm>

Casos con denuncia previa	Número	%
Continuación do proceso	6	66,67%
Non continuación do proceso	2	22,22%
Non consta	1	11,11%
Total	9	100,00%

Fonte: Ministerio de Igualdade

<http://www.violenciagenero.igualdad.mpr.gob.es/violenciaEnCifras/victimasMortales/fichaMujeres/home.htm>

- Mulleres vítimas mortais por violencia de xénero, que interpuxeran denuncia. Solicitud, concesión e vixencia de medidas de protección en favor da vítima.

Solicitud/vixencia de medidas concedidas	Número	%
Casos con denuncia previa	7	100%
Solicitáronse medidas	4	44,44%
<i>Adoptáronse</i>	3	75,00%
<i>Non se adoptaron</i>	1	25,00%
<i>Non consta</i>	0	0,00%
Non se solicitaron	2	22,22%
Non consta	3	33,33%

Fonte: Ministerio de Igualdade

<http://www.violenciagenero.igualdad.mpr.gob.es/violenciaEnCifras/victimasMortales/fichaMujeres/home.htm>

Casos con medidas adoptadas	Número	%
Vixentes	5	71,40%
Non vixentes	0	0,00%
<i>Por renuncia da vítima</i>	0	0,00%
<i>Por fin do período de vixencia</i>	0	0,00%
<i>Por outros motivos</i>	0	0,00%

Fonte: Ministerio de Igualdade

<http://www.violenciagenero.igualdad.mpr.gob.es/violenciaEnCifras/victimasMortales/fichaMujeres/home.htm>

- Mulleres vítimas mortais por violencia de xénero, con medidas de alonxamento vixentes quebrantadas polo presunto agresor.

Quebrantamento de medidas de alonxamento	Número	%
Sin oposición da vítima	1	20,00%
Con oposición da vítima	2	40,00%
Non consta	2	40,00%
Total	5	100,00%

Fonte: Ministerio de Igualdade

<http://www.violenciagenero.igualdad.mpr.gob.es/violenciaEnCifras/victimasMortales/fichaMujeres/home.htm>

- *Presuntos agresores de mulleres vítimas mortais por violencia de xénero, segundo tentativa de suicidio.*

Tentativa de suicidio	Número	%
Suicidio consumado	13	29,55%
Tentativa non consumada	6	13,64%
Non houbo tentativa	25	56,82%
Total	44	100,00%

Fonte: Ministerio de Igualdade

<http://www.violenciagenero.igualdad.mpr.gob.es/violenciaEnCifras/victimasMortales/fichaMujeres/home.htm>

- Características dos casos das mulleres vítimas mortais por Violencia de Xénero en Galicia no ano 2021

Características do caso da muller vítima mortal por Violencia de Xénero en Galicia no ano 2021	
Caso 1	Data: 16/09/2021 Localidade: A Coruña Idade da vítima: 52 Idade do agresor: 48 Nacionalidade da vítima: española Nacionalidade do agresor: española Tipo de relación: Parella Método do crime: Coiteladas diversas Denuncia previa por violencia: Non Orde de protección vixente: Non Fill@s menores de idade: Non Personación da Xunta de Galicia no caso (acción popular): Non

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- Características das/dos menores vítimas mortais por violencia de xénero en España no ano 2021:
- *Menores vítimas mortais en casos de violencia de xénero contra a súa nai e presuntos agresores, segundo grupos de idade.*

Intervalo de idade	Menores vítimas mortais		Presuntos agresores	
	Número	%	Número	%
< 1 anos	1	14,3%	/	/
1-2 anos	2	28,6%	/	/
3-4 anos	1	14,3%	/	/
5-6 anos	1	14,3%	/	/
7-8 anos	1	14,3%	/	/
9-10 anos	0	0,0%	/	/
11-12 anos	1	14,3%	/	/
13-14 anos	0	0,0%	/	/
15-17 anos	0	0,0%	0	0,0%
18-20 anos	/	/	0	0,0%
21-30 anos	/	/	0	0,0%
31-40 anos	/	/	3	42,9%
41-50 anos	/	/	4	57,1%
51-60 anos	/	/	0	0,0%
61-70 anos	/	/	0	0,0%
71-84 anos	/	/	0	0,0%
≥ 85 anos	/	/	0	0,0%
Total	7	100,0%	7	100,0%

Fonte: Ministerio de Igualdade

<http://www.violenciagenero.igualdad.gob.es/violenciaEnCifras/victimasMortales/fichaMenores/home.htm>

- *Menores vítimas mortais en casos de violencia de xénero contra a súa nai e presuntos agresores, segundo país de nacemento.*

País de nacemento	Menores vítimas mortais		Presuntos agresores	
	Número	%	Número	%
España	7	100,0%	4	57,1%
Outro país	0	0,0%	3	42,9%
Total	7	100,0%	7	100,0%

Fonte: Ministerio de Igualdade

<http://www.violenciagenero.igualdad.gob.es/violenciaEnCifras/victimasMortales/fichaMenores/home.htm>

- *Menores vítimas mortais en casos de violencia de xénero contra a súa nai e presuntos agresores, segundo parentesco co presunto agresor e convivencia da súa nai con este.*

Tipo de relación	Número	%
Filla/o	7	100,0%
Outra relación	0	0,0%
Total	7	100,0%

Fonte: Ministerio de Igualdade

<http://www.violenciagenero.igualdad.gob.es/violenciaEnCifras/victimasMortales/fichaMenores/home.htm>

Convivencia	Número	%
Convivían	2	28,6%
Non convivían	5	71,4%
Non consta	0	0,0%
Total	7	100,0%

Fonte: Ministerio de Igualdade

<http://www.violenciagenero.igualdad.gob.es/violenciaEnCifras/victimasMortales/fichaMenores/home.htm>

- *Menores vítimas mortais en casos de violencia de xénero contra a súa nai, segundo características relacionadas coa tutela institucional desta.*

Datos actualizados	Número	%
Con unha ou máis denuncias previas	4	57,1%
<i>Interpostas pola nai</i>	4	100,0%
<i>Interpostas por outros</i>	0	0,0%
Sen denuncia previa	3	42,9%

Fonte: Ministerio de Igualdade

<http://www.violenciagenero.igualdad.gob.es/violenciaEnCifras/victimasMortales/fichaMenores/home.htm>

Casos con denuncia previa	Número	%
Continuación do proceso	2	50,00%
Non continuación do proceso	0	0,00%
Non consta	2	50,00%
Total	4	100,00%

Fonte: Ministerio de Igualdade

<http://www.violenciagenero.igualdad.gob.es/violenciaEnCifras/victimasMortales/fichaMenores/home.htm>

- Menores vítimas mortais en casos de violencia de xénero contra a súa nai con denuncias previas. Solicitude, concesión e vixencia de medidas de protección a favor da nai.

Solicitude/vixencia de medidas concedidas	Número	%
Casos con denuncia previa	4	100%
Solicitáronse medidas	3	75,0%
Concedéronse	1	33,3%
Non se concederon	2	66,7%
Non consta	0	0,0%
Non se solicitaron	0	0,0%
Non consta	1	25,0%

Fonte: Ministerio de Igualdade

<http://www.violenciagenero.igualdad.gob.es/violenciaEnCifras/victimasMortales/fichaMenores/home.htm>

Casos con medidas adoptadas	Número	%
Vixentes	1	50,0%
Non vixentes	1	50,0%
Por renuncia da nai	0	0,0%
Por fin do período de vixencia	1	100,0%
Por outros motivos	0	0,0%

Fonte: Ministerio de Igualdade

<http://www.violenciagenero.igualdad.gob.es/violenciaEnCifras/victimasMortales/fichaMenores/home.htm>

- Menores vítimas mortais en casos de violencia de xénero contra a súa nai con medidas de alonxamento vixentes quebrantadas polo presunto agresor.

Quebrantamento de medidas de alonxamento	Número	%
Sen oposición da nai	1	100,0%
Con oposición da nai	0	0,0%
Non consta	0	0,0%
Total	1	100,0%

Fonte: Ministerio de Igualdade

<http://www.violenciagenero.igualdad.gob.es/violenciaEnCifras/victimasMortales/fichaMenores/home.htm>

- Menores vítimas mortais en casos de violencia de xénero contra a súa nai, segundo tentativa de suicidio.

Tentativa de suicidio	Número	%
Suicidio consumado	5	71,4%
Tentativa non consumada	0	0,0%
Non houbo tentativa	2	28,6%
Total	7	100,0%

Fonte: Ministerio de Igualdade

<http://www.violenciagenero.igualdad.gob.es/violenciaEnCifras/victimasMortales/fichaMenores/home.htm>

2.5 Acreditación da situación de violencia de xénero.

Para os efectos da Lei 11/2007, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, a situación de violencia acreditarase por calquera das seguintes formas:

- a) Certificación da orde de protección ou da medida cautelar, ou testemuño ou copia autenticada pola secretaria ou polo/a secretario/a xudicial da propia orde de protección ou da medida cautelar.
- b) Sentenza de calquera orde xurisdiccional que declare que a muller sufriu violencia en calquera das modalidades definidas nesta lei.
- c) Certificación e/ou informe dos servizos sociais e/ou sanitarios da Administración pública autonómica ou local.
- d) Certificación dos servizos de acollida da Administración Pública Autonómica ou local.
- e) Informe do Ministerio Fiscal que indique a existencia de indicios de violencia.
- f) Informe da Inspección de Traballo e da Seguridade Social.
- g) Calquera outra que se estableza regulamentariamente.

2.6 Ordes de protección solicitadas e adoptadas nos Xulgados de Violencia sobre a Muller. Galicia 2021. Comparativa cos datos globais do territorio español.

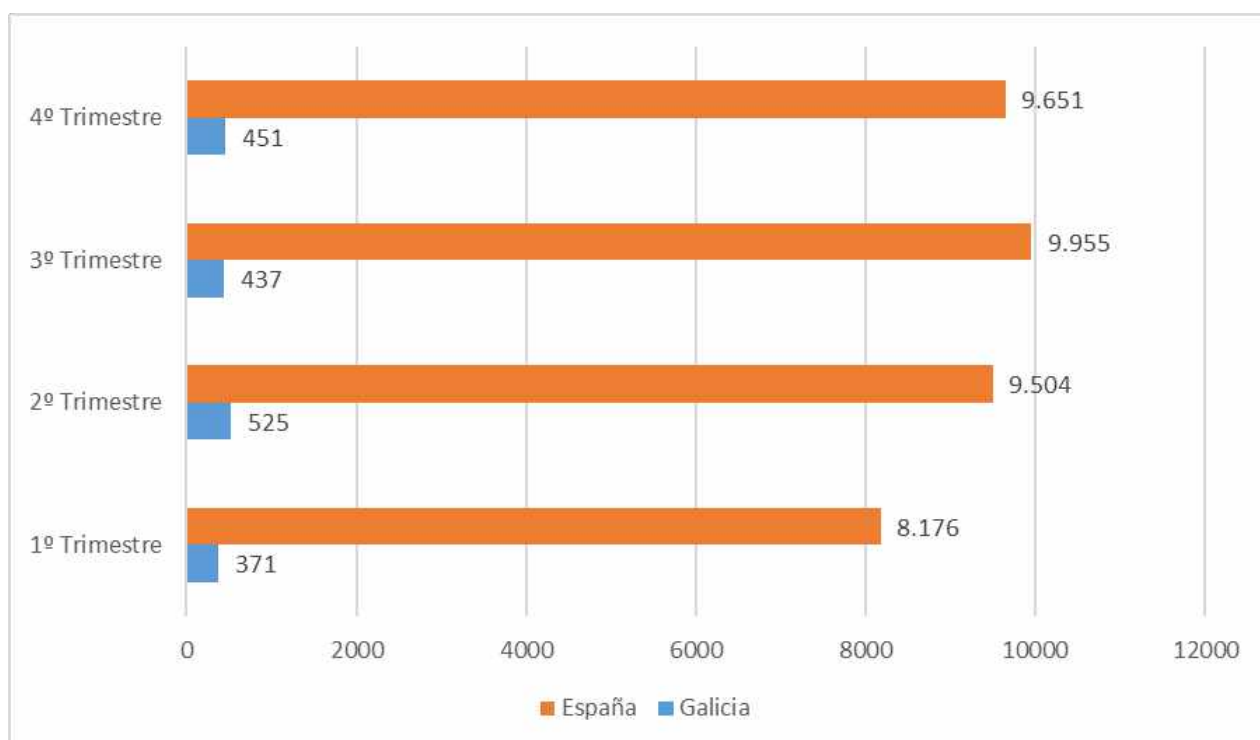
Nos xulgados de violencia sobre a muller, no ano 2021, incoáronse, no territorio español, un total de 37.270 solicitudes de ordes de protección e medidas (dos artigos 544 ter e 544 bis), das cales foron adxudicadas 26.254 (o 70% das solicitudes). Das 37.270 solicitudes, atribúenselle a Comunidade Autónoma de Galicia 1.784 solicitudes, das que se resolveron favorablemente 1.176 (o 66% do total).

Total ordes de protección e medidas solicitadas e adoptadas						
Período	Territorio	Incoadas	Resoltas adoptadas	Resoltas inadmitidas	Resoltas denegadas	% adoptadas
1º trimestre	Galicia	371	232	8	131	62%
	Total España	8.176	5.577	90	2.509	68%
2º trimestre	Galicia	525	348	0	177	66%
	Total España	9.504	6.714	40	2.750	71%
3º trimestre	Galicia	437	296	1	140	68%
	Total España	9.955	7.089	25	2.841	71%
4º trimestre	Galicia	451	300	1	150	67%
	Total España	9.651	6.869	27	2.755	71%
Total	Galicia	1.784	1.176	10	598	66%
	Total España*	37.270	26.254	133	10.883	70%

Fonte: Consejo General del Poder Judicial

Enlace: <https://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Estadistica-Judicial/Estadistica-por-temas/Datos-penales--civiles-y-laborales/Violencia-domestica-y-Violencia-de-genero/Datos-sobre-Violencia-sobre-la-mujer-en-la-estadistica-del-CGPJ/>

*Datos dos informes trimestrais e anual de 2021 do CGPJ. Na data de elaboración do presente informe, non existindo corrección algunha, obsérvase que nas sumas dos datos dos informes trimestrais non coinciden co total de España que aparece no informe anual.

Ordes de Protección e Medidas de protección e seguridade das vítimas dos artigos 544 ter y 544 bis por CC.AA.						
CC.AA.	Incoadas	Inadmitidas	Resoltas. Adoptadas	%	Resoltas. Denegadas	%
Andalucía	8.123	31	6.579	81%	1.513	19%
Aragón	867	3	749	86%	115	13%
Asturias	641	2	489	76%	150	23%
Illes Balears	897	0	677	75%	220	25%
Canarias	1876	26	1448	77%	402	21%
Cantabria	364	0	234	64%	130	36%
Castilla y León	1556	0	1177	76%	379	24%
Castilla-La Mancha	1574	0	1205	77%	369	23%
Cataluña	5.112	5	2.474	48%	2.633	52%
Comunitat Valenciana	5.198	42	4.400	85%	756	15%
Extremadura	825	2	615	75%	208	25%
Galicia	1784	10	1176	66%	598	34%
Madrid	5.482	2	2.812	51%	2.668	49%
Murcia	1516	3	1256	83%	257	17%
Navarra	355	0	252	71%	103	29%
País Vasco	790	0	445	56%	345	44%
La Rioja	310	7	266	86%	37	12%
España	37.270	133	26.254	70%	10.883	29%

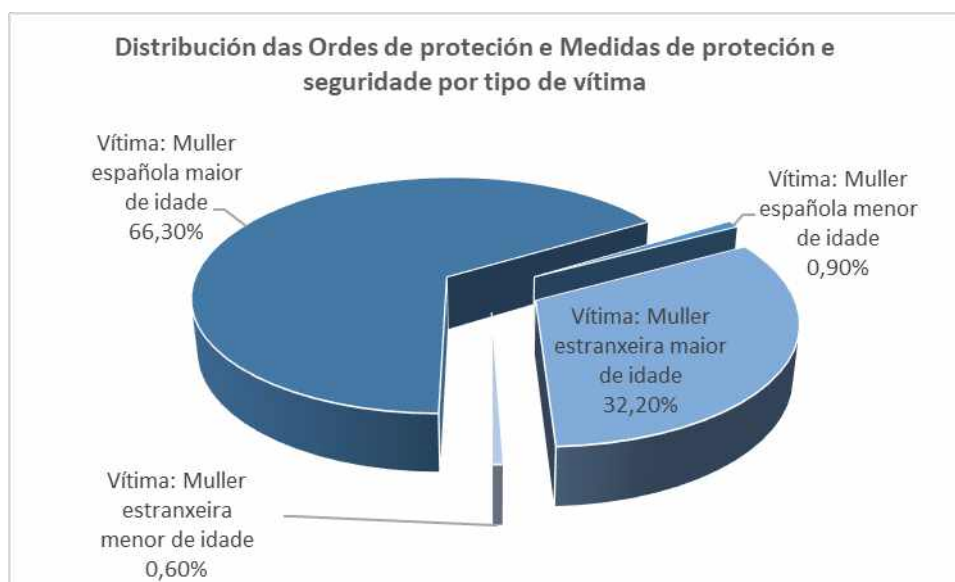
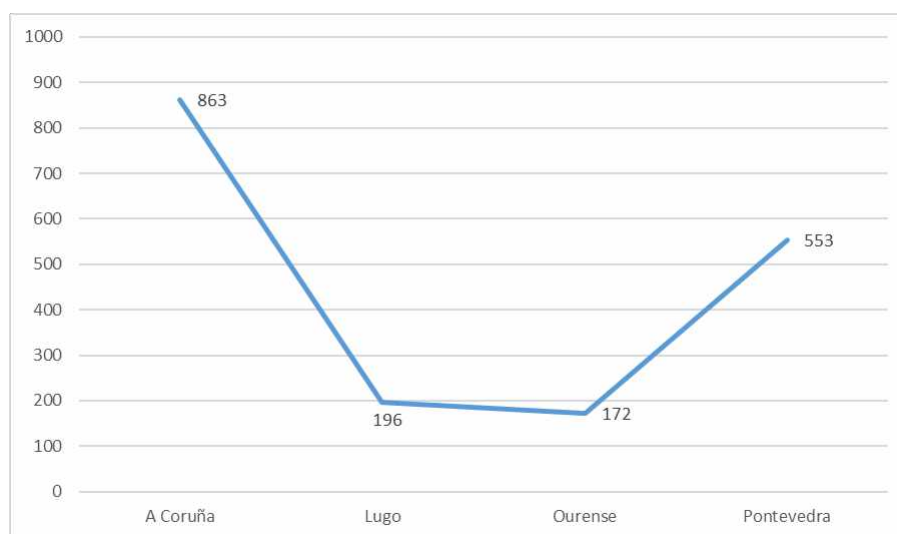
Fonte: Consejo General del Poder Judicial

Dentro da Comunidade Autónoma de Galicia, foi na provincia da Coruña na que máis ordes de protección e medidas se incoaron (863), e onde máis se adoptaron (645). A menor porcentaxe de adoptadas en relación coas incoadas dase na provincia de Pontevedra (47%), e a maior porcentaxe de ordes de protección e medidas adoptadas foi nas provincias de Ourense (81%) e A Coruña (75%) seguidas de Lugo (66%).

Ordes de protección e medidas solicitadas e adoptadas en Galicia por provincias					
Provincia	Incoadas	Resoltas adoptadas	Resoltas inadmitidas	Resoltas denegadas	% adoptadas
A Coruña	863	645	2	216	75%
Lugo	196	130	1	65	66%
Ourense	172	140	0	32	81%
Pontevedra	553	261	7	285	47%
Total	1.784	1.176	10	598	66%

Fonte: Consejo General del Poder Judicial

Enlace: <http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Estadistica-Judicial/Estadistica-por-temas/Datos-penales--civiles-y-laborales/Violencia-domestica-y-Violencia-de-genero/Datos-sobre-Violencia-sobre-la-mujer-en-la-estadistica-del-CGPI/>

Fonte: Consejo General del Poder Judicial

2.7 Denuncias e renuncias presentadas nos Xulgados de Violencia sobre a Muller. Galicia 2021. Comparativa co total presentadas no territorio español.

Nos xulgados de violencia sobre a muller, no ano 2021, rexistráronse, no conxunto do territorio español, un total de 162.848 denuncias por violencia de xénero, ao mesmo tempo que se contabilizaban 15.720 renuncias por acollerse a vítima á dispensa de declarar como testemuña (un 9,9% do total). Das 162.848 denuncias, compútanselle á Comunidade Autónoma de Galicia 6.259 (3,8%), das cales en 471 a vítima acolleuse á dispensa de declarar como testemuña (un 3% do total).

Denuncias e renuncias presentadas nos Xulgados de Violencia sobre A Muller					
Período	Territorio	Denuncias recibidas	Renuncias (a vítima acóllese á dispensa de declarar como testemuña)	Ratio renuncias/denuncias	Ratio ordes/denuncias
1º trimestre	Galicia	1.434	99	6,9%	26%
	Total España	35.001	3.543	10,1%	23,4%
2º trimestre	Galicia	1.649	108	6,5%	32%
	Total España	40.721	4.231	10,4%	23,3%
3º trimestre	Galicia	1.620	131	8,1%	27%
	Total España	45.091	4.073	9%	22%
4º trimestre	Galicia	1.556	133	8,5%	29%
	Total España	42.035	3.873	9,2%	23%
Total 2021	Galicia	6.259	471	7,5%	28%
Total 2021	España	162.848	15.720	9,9%	24%

Fonte: Consejo General del Poder Judicial

Enlace: <http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Estadistica-Judicial/Estadistica-por-temas/Datos-penales--civiles-y-laborales/Violencia-domestica-y-Violencia-de-genero/Datos-sobre-Violencia-sobre-la-mujer-en-la-estadistica-del-CGPJ/>

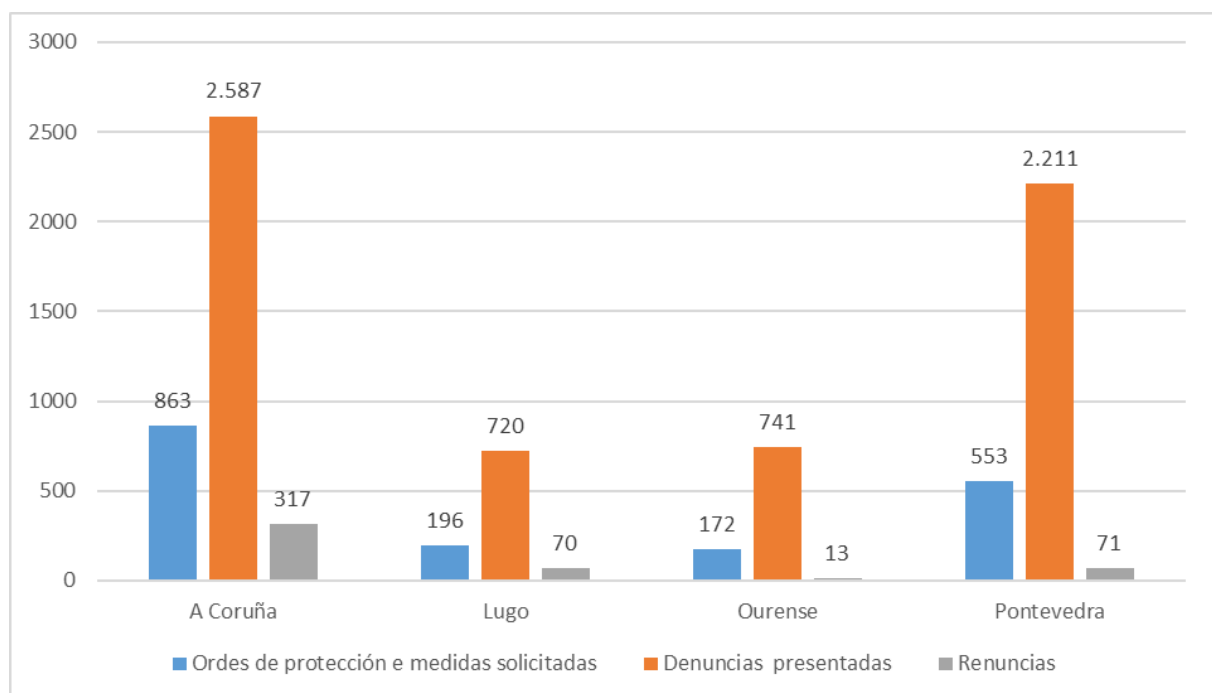
Dentro da Comunidade Autónoma de Galicia, foi na provincia da Coruña na que máis denuncias se recibiron nos xulgados de violencia sobre a muller (2.587), seguida de Pontevedra (2.211). A ratio entre renuncias, por acollerse a vítima á dispensa de declarar como testemuña, e denuncias é do 12% na provincia de A Coruña, do 9,7% na de Lugo,

do 3% en Pontevedra e do 1,7% en Ourense. É na provincia da Coruña na que a ratio entre ordes de protección incoadas e denuncias recibidas é maior (33%).

Denuncias e renuncias presentadas nos Xulgados de Violencia sobre a Muller de Galicia por provincias				
Provincia	Denuncias recibidas	Renuncias (a vítima acóllese á dispensa de declarar como testemuña)	Ratio renuncias/denuncias	Ratio ordes/denuncias
A Coruña	2.587	317	12%	33%
Lugo	720	70	9,7%	27%
Ourense	741	13	1,7%	23%
Pontevedra	2.211	71	3%	25%
Total	6.259	471	7,5%	28%

Fonte: Consejo General del Poder Judicial

Enlace: <http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Estadistica-Judicial/Estadistica-por-temas/Datos-penales--civiles-y-laborales/Violencia-domestica-y-Violencia-de-genero/Datos-sobre-Violencia-sobre-la-mujer-en-la-estadistica-del-CGPJ/>

3. MEDIDAS E ACTUACIÓNS LEVADAS A CABO POLA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA AO LONGO DO ANO 2021, NO MARCO DA LEI 11/2007, GALEGA PARA A PREVENCIÓN E O TRATAMENTO INTEGRAL DA VIOLENCIA DE XÉNERO.

3.1 Introducción.

A Lei parte de 7 principios xerais que orientan todo o seu contido:

1- A violencia é considerada como unha forma extrema de desigualdade entre homes e mulleres. Segundo este principio, constitúe unha das formas máis graves de discriminación cara as mulleres, e por conseguinte, atenta radicalmente contra o principio de igualdade, principio constitucional do noso Estado Democrático e de Dereito.

Este postulado leva implícito que as políticas para loitar contra a violencia dirixida ás mulleres, están intimamente vinculadas ao logro da igualdade entre as persoas e que, en definitiva, o obxectivo último de toda intervención en violencia de xénero deba ir dirixido a modificar a estrutura básica e universal de desigualdades e asimetría nas relacións entre homes e mulleres.

2- O carácter integral tradúcese en varios aspectos. Por un lado, a erradicación da violencia é unha cuestión pública e compete aos poderes públicos a súa abordaxe, tanto na prevención como no tratamento. Por outro lado, obriga a todas as instancias a intervir na totalidade dos danos ocasionados ás vítimas e en todas as fases do proceso (detección, denuncia, asistencia, recuperación, reinserción, etc.).

3- O seu tratamento é complexo, transversal e multidisciplinar e esixe incorporar un enfoque global.

4- Os instrumentos de intervención deben partir dunha análise diferenciada e sistemática das necesidades específicas de ambos sexos e do diferente impacto que as políticas públicas teñen sobre mulleres e homes, na formación especializada en xénero dos operadores públicos e no desenvolvemento de accións combinadas dirixidas ás mulleres e accións xerais para toda a sociedade.

5- Incorpora a lei o concepto de vitimización secundaria: unha persoa que resulta vitimizada pola vivencia de situacións de maltrato pode volver a ser vitimizada ao recorrer ás institucións ou a profesionais de axuda se estes non fan un axeitado manexo da intervención. Evitar a segunda vitimización ou retraumatizacións debe ser obxectivo inmediato e para iso a lei contempla medidas que garanten a especialización e a formación en xénero de todos os colectivos profesionais que interveñen no proceso e a integridade psicolóxica, autonomía social e económica das mulleres, a través da disposición dos recursos axeitados.

6- Así mesmo, promulga os principios de cooperación e coordinación: estes principios deben inspirar as actuacións de todos os poderes públicos para optimizar os recursos, os mecanismos e a eficiencia das políticas, así como a participación dos colectivos e asociacións de mulleres; en definitiva, a organización da sociedade civil fronte ao maltrato.

7- Tamén está presente o principio de equidade territorial: Con este principio a lei pretende asumir a realidade da dificultade de acceso aos recursos e á información de moitos colectivos de mulleres, especialmente ás que viven no medio rural. Así, o desenvolvemento da rede de recursos e mecanismos de protección deberá ter en conta sistemas de compensación destes desequilibrios territoriais.

Título I: Prevención da violencia de xénero.

Neste apartado faise referencia ás disposicións adoptadas e enfocadas a abordar diferentes medidas de prevención da violencia de xénero, como son as dirixidas a unha axeitada sensibilización social, resaltando o papel que deben cumprir os medios de comunicación, as medidas de investigación e formación e por último as medidas no ámbito educativo.

Capítulo I: Medidas de sensibilización contra a violencia de xénero.

Artigo 6. Deseño, elaboración e difusión de campañas.

Artigo 7. Fomento do movemento asociativo.

Artigo 8. Actividades culturais e artísticas.

Artigo 9. Tratamento da información.

Artigo 10. Convenios de autorregulación.

Artigo 11. Contidos e publicidade en relación coa violencia de xénero.

Ao longo do ano 2021 e coa finalidade de favorecer que todos os colectivos, ámbitos públicos e privados, así como toda a sociedade en xeral, acaden unha sensibilidade cara este grave problema social e sobre o que urxe dar unha resposta eficaz, leváronse a cabo desde diversos departamentos da Xunta de Galicia importantes actuacións neste sentido:

Artigo 6: Deseño, elaboración e difusión de campañas.

➤ Campaña do 18 de outubro de 2021. Día europeo contra a trata de persoas.

A trata de seres humanos xa foi recoñecida como delito na Convención das Nacións Unidas contra a Delincuencia Organizada Transnacional en decembro do ano 2000 (Protocolo de Palermo).

Desde o ano 2011 aparece recollida como delito autónomo no artigo 177 bis do Código Penal. Neste artigo defínese a trata como: a captación, o transporte, o traslado, a acollida, a recepción ou o aloxamento de persoas, cando se empregue violencia, intimidación, engano, ou se abuse dunha situación de superioridade ou de necesidade ou vulnerabilidade dunha vítima, xa sexa nacional ou estranxeira, e con algunha das finalidades seguintes:

- a) A imposición de traballo ou servizos forzados, a escravitude ou prácticas similares á escravitude, a servidume ou a mendicidade.
- b) A explotación sexual, incluída a pornografía.
- c) A extracción dos seus órganos corporais.

A Trata de Seres Humanos con fins de explotación sexual, especialmente de mulleres e de nenas, as súas principais vítimas, é unha manifestación máis da situación de desigualdade e de indefensión na que se atopan as mulleres en moitos lugares do mundo e constitúe unha clara expresión da violencia exercida contra a muller.

En Galicia, pola súa banda, a Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o

tratamento integral da violencia de xénero, modificada pola Lei 12/2016, do 22 de xullo, recolle no seu artigo 3, a trata de mulleres e nenas con fins de explotación sexual como unha forma de violencia de xénero e ademais Galicia é pioneira na implicación da Administración autonómica na loita contra esta lacra, coa sinatura en xaneiro de 2010, e actualizada en 2012, do protocolo entre a Fiscalía Superior de Galicia e a Xunta de Galicia sobre a adopción de medidas de prevención, investigación e tratamento ás mulleres vítimas de trata con fins de explotación sexual.

A Secretaría Xeral da Igualdade, con motivo do Día Europeo contra a Trata de Persoas, celebrado o día 18 de outubro, puxo en marcha unha nova campaña informativa co lema "Paremos este mal " coa finalidade de seguir concienciando á sociedade na loita contra esta lacra e de denunciar a situación que están a sufrir as mulleres na crise sanitaria do coronavirus.

Para iso distribuíronse 2.000 carteis nos concellos galegos, CIMs, Centros da Rede Galega de Acollemento, Centro de Recuperación Integral (CRI), Delegacións territoriais da Xunta, Xulgados de violencia de xénero, oficinas de atención ás vítimas, nas ONGs que traballan coa Xunta de Galicia nos programas de apoio ás vítimas da trata, e nos centros de saúde.

Ademais o Consello da Xunta aprobou unha Declaración Institucional con motivo do día 18 de outubro que se recolle a continuación:

- **Declaración Institucional da Xunta de Galicia na celebración do 18 de outubro, Día Europeo contra a trata de seres humanos.**

"Con motivo da conmemoración, o 18 de outubro, do Día Europeo contra a Trata de Seres Humanos, instaurado por primeira vez pola Unión Europea no ano 2007, o Goberno Galego quere reiterar o seu absoluto rexeitamento ante unha das manifestacións máis extremas e crueis das desigualdades e da violencia contra as mulleres.

Todos os datos apuntan a que a trata, a prostitución e a explotación sexual, en calquera das súas formas, atópanse fortemente interrelacionadas entre si. Son moitos os instrumentos internacionais que inciden nesta dobre cuestión. Por iso, dentro da violencia de xénero e da desigualdade en xeral entre homes e mulleres, a trata con fins de explotación sexual ten

unha especial gravidade, pois implica a redución máxima dunha persoa a mero obxecto, e a persoa reducida a esta condición está exposta a un trato vexatorio e incluso violento.

A situación xerada pola crise sanitaria derivada da COVID-19 aumentou a situación de especial vulnerabilidade para as vítimas de trata de seres humanos con fins de explotación sexual e/ou laboral. Así pois, o Goberno galego reforzou todos os dispositivos no ámbito da intervención social en estreita colaboración cas ONGs que conforman a Rede Galega contra a Trata.

Galicia dispón de vivendas de seguridade para vítimas de explotación sexual que no último ano acolleron e atenderon a 32 mulleres e 8 menores en situación de risco. E tamén están activas as subvencións a entidades de iniciativa social sen ánimo de lucro, cuxa implicación é imprescindible para desenvolver proxectos de atención integral dirixidos a persoas en situación de explotación sexual e vítimas de trata. A finalidade é apoiar a recuperación e a integración social e laboral. Nestes programas atendéronse a 685 persoas no ano 2020.

Reiteramos o compromiso da Administración autonómica na loita contra a trata de mulleres e nenas con fins de explotación sexual. Proseguiremos o noso labor mediante o reforzamento dos mecanismos de atención, apoio e información ás vítimas, que quedarán garantidos no Plan Galego contra a Trata, potenciando a colaboración e a coordinación institucional e co terceiro sector, así como con outras comunidades autónomas a través do proxecto Rede por unha vida libre de violencia para as mulleres en contextos de prostitución e para a eliminación da trata e a explotación sexual infantil e adolescente.

Finalmente, e unha vez máis, o Goberno galego fai un chamamento á cidadanía para amosar o máis absoluto rexeitamento fronte á explotación sexual, que supón un atentado contra os dereitos humanos.”

- **Campaña do 25 de novembro 2021: Día Internacional contra a violencia de xénero.**

Con motivo da conmemoración do día internacional contra a violencia de xénero, no marco das campañas institucionais que se realizan anualmente o 25 de novembro, a **Secretaría Xeral da Igualdade reeditou a campaña “NON á violencia de xénero”**.

Con este lema, a Xunta quere dicirlle NON a todas as formas de violencia recollidas na Lei 11/2017, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia xénero, é dicir, a violencia física, psicolóxica, económica e sexual, así como os abusos sexuais, o acoso sexual e a trata de mulleres e nenas con fins de explotación. A campaña tamén di non ao maltrato, ao maltratador e ao machismo.

Difusión da Campaña:

Co obxectivo de sensibilizar á cidadanía e buscar a complicidade de toda a sociedade para erradicar a violencia contra as mulleres a Xunta de Galicia, a través da Secretaría Xeral de Medios, difundíuse activamente a campaña institucional en prensa escrita, radio, internet e portais dixitais:

- Número de actos de presentación da campaña: 1
- Número de spots elaborados: 1
- Número de impresións de internet en medios dixitais: 13.118.692
- Número de cuñas de radio elaboradas: 3
- Anuncios publicitarios sobre a campaña coa emisión de 35 pases na Televisión de Galicia e nunhas 368 cuñas nas emisoras de radio galega.
- Publicación de 41 anuncios nos xornais da comunidade
- Número de soportes exteriores con campaña: 54

- Número de persoas potenciais receptoras da campaña: 1,87 millóns
- Número de mulleres que viven no rural potenciais receptoras da campaña: 450.000

Ademais, e como en anos anteriores, o Consello da Xunta aprobou unha Declaración Institucional con motivo do día 25 de novembro:

▪ **Declaración Institucional da Xunta de Galicia na celebración do 25 de novembro, Día Internacional para a eliminación da violencia contra as mulleres.**

"A violencia contra as mulleres é unha das violacións aos dereitos humanos máis xeneralizadas, persistentes e devastadoras do mundo; pero tamén é a forma máis extrema de discriminación, con graves consecuencias físicas, económicas e psicolóxicas para as mulleres a curto e longo prazo.

Por iso, como cada 25 de novembro, con motivo da conmemoración do Día Internacional da Eliminación da Violencia contra a Muller, a Xunta de Galicia amosa o seu firme compromiso coa erradicación de calquera tipo de discriminación que permita que esta violencia persista na nosa sociedade.

A declaración sobre a Eliminación da Violencia contra a Muller aprobada na Conferencia Mundial de Dereitos Humanos de 1993 foi o primeiro instrumento internacional que abordou de forma explícita a violencia exercida contra as mulleres, establecendo un marco para a acción nacional e internacional que foi evolucionando cada ano.

Previr e poñer fin á violencia exercida contra as mulleres é un obxectivo prioritario e irrenunciable. Neste senso, leváronse a cabo accións que o tempo demostrou esencias, como a Lei Orgánica 1/2004, de 28 de decembro, de Medidas de Protección Integral contra a Violencia de Xénero; a Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a Prevención e o Tratamento Integral da Violencia de Xénero, ou o Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero, do ano 2017.

Estas iniciativas marcaron un antes e un despois na concepción da violencia de xénero e posibilitaron identificala, dotar de recursos asistenciais o apoio integral ás mulleres vítimas e traballar con tesón e contundencia na súa erradicación da sociedade. Unha concepción que se segue ampliando co consenso de todos os partidos políticos e de todas as forzas sociais.

Mostra deste avance cohesivo que segue a facer Galicia foi a aprobación no Parlamento, o pasado 13 de xullo de 2021, da modificación da Lei autonómica para recoñecer lexislativamente a violencia vicaria como outra forma máis de violencia de xénero; ou a aprobación, o 23 de novembro de 2021, da reforma desta mesma lei para incluír a violencia dixital na lexislación galega e así loitar contra as condutas violentas exercidas a través das novas tecnoloxías.

Nun día como o de hoxe, queremos lembrar a todas as vítimas da violencia de xénero, aos seus familiares e amigos, e a todos aqueles que sofren as consecuencias destes ataques aos dereitos fundamentais que, por lei, ten todo ser humano. Pero especialmente queremos recordar a Mónica, a muller galega asasinada este ano a mans da que era, naquel momento, súa parella.

Tamén nos acordamos de todas as mulleres que seguen sufrindo en silencio calquera forma de maltrato. Romper o círculo da violencia machista é posible, ten porta de saída. Por iso, empezando polos poderes públicos, pedimos tamén ao tecido asociativo e a sociedade no seu conxunto, que sexamos quen de mantela sempre aberta. Para que ningunha muller sinta que está soa.

É imprescindible escoitar a voz e as experiencias das mulleres, das mozas, e das nenas, para ter en conta as súas necesidades e perspectivas, especialmente as superviventes e aquelas que afrontan múltiples formas de discriminación. E por iso o Goberno galego alenta a toda a sociedade galega, desde a mocidade ata as persoas de maior idade, a manter o espírito de unidade para que, xuntas e xuntos, logremos acadar dunha vez por todas a igualdade real e efectiva entre mulleres e homes e a erradicación completa e absoluta da violencia de xénero.”

➤ Outras actuacións levadas a cabo pola Xunta entorno ao día 25 de novembro foron:

- **Andaina contra a violencia de xénero: “Camiño ao respecto”.**

O 21 de novembro de 2021 a conselleira de Emprego e Igualdade, María Jesús Lorenzana; o vicepresidente primeiro e conselleiro primeiro de Presidencia, Xustiza e Turismo, Alfonso Rueda; os conselleiros de Sanidade, Julio García Comesaña e de Medio Rural, José González; xunto co presidente

do Parlamento de Galicia, Miguel Santalices, o secretario xeral para o Deporte, José Ramón Lete e a secretaria xeral da Igualdade, Susana López Abella e outras autoridades galegas; participaron hoxe na andaina Camiño ao respecto na que percorreron o traxecto que vai do Monte do Gozo á Praza do Obradoiro en Santiago de Compostela en sinal de rexeitamento á violencia de xénero e en apoio ás súas vítimas.

A andaina comezou no Monte do Gozo en Santiago de Compostela onde a conselleira de Emprego e Igualdade deu lectura á declaración institucional da Xunta cunha lembranza ás mulleres asasinadas pola violencia de xénero que son “punta do gran iceberg que supón a violencia machista, unha violencia que sofren milleiros de mulleres, de nenos e nenas, e que

supón un gravísimo atentado contra os seus dereitos máis elementais”.

Nos últimos sete anos a andaina celebrouse de xeito físico, salvo no ano 2020 por motivo da Covid-19, polo traxecto comprendido entre o Monte do Gozo á Praza do Obradoiro en Santiago de Compostela.

Este ano, volveuse realizar reunindo centos de persoas en Santiago de Compostela, como é habitual en cada convocatoria. O Goberno autonómico animou ás galegas e galegos a sumarse a este Camiño ao respecto tamén nos seus municipios cunha andaina persoal, despois, achegar fotografías ou vídeos do seu camiño, realizado entre os días 21 e 28 de novembro (dentro da semana contra a violencia de xénero) ás redes sociais por medio do hashtag #camiñoaorespecto ou envialas por whatsapp.

A iniciativa, enmarcada na semana de actos que rodean o 25 de novembro, Día internacional para a eliminación da violencia de xénero, pretende sumar apoios entre a cidadanía e fomentar a súa participación activa no rexeitamento público e formal contra a violencia de xénero e sensibilizar, a maiores, sobre a importancia de valores como o respecto e a igualdade entre homes e mulleres.

Máis de 5.000 persoas formalizaron a súa inscrición.

- **Concurso de imaxes gráficas e pezas audiovisuais con motivo do 25 de Novembro de 2021, Día internacional contra a violencia de xénero, dirixido aos centros educativos.**

Con motivo da celebración do 25 de novembro, Día Internacional contra a Violencia de Xénero, a Secretaría Xeral da Igualdade e a Secretaría Xeral de Educación e Formación Profesional convocaron un concurso de imaxes gráficas e pezas audiovisuais.

O obxecto é promover a reflexión sobre a loita contra a violencia de xénero dentro dos centros educativos de Galicia, a través dunha acción que fomente a participación cidadá no rexeitamento público e frontal contra a violencia de xénero e sensibilizar sobre a importancia de valores como o respecto e a igualdade entre mulleres e homes.

- ◆ Participantes: calquera centro educativo de ensino non universitario da Comunidade Autónoma de Galicia.
- ◆ Participación: equipos constituídos por un ou unha docente e cun máximo de 8 alumnas e alumnos.
- ◆ Categorías:
 - 1ª categoría: alumnado de 5º e 6º de primaria e 1º e 2º da ESO
 - 2ª categoría: alumnado de 3º e 4º da ESO e 1º e 2º de bacharelato, de FP básica, de ciclos de grao medio e de ciclos de grao superior.

- ◆ Modalidades:

Modalidade “Imaxe gráfica”: consiste na realización dun traballo gráfico (cartel, cómic, ilustración, debuxo...)

Modalidade “Peza audiovisual”: consiste na realización dun traballo audiovisual (curtas, videoclips, performances, flashmob, danza, videopoemas, textos recitados...)

- ◆ Temática: O contido dos lemas debía enviar unha mensaxe que incidira na reflexión contra a violencia de xénero, promovendo a erradicación desta violencia e poñendo o foco na prevención, na detección precoz e na intervención. Transmitir unha mensaxe clara e rotunda en contra da violencia de xénero, sen ningún xénero de dúbida.

Máis de cen centros educativos participaron na convocatoria á que se presentaron 140 lemas con mensaxes de rexeitamento da violencia machista.

Todos os traballos foron avaliados por un xurado composto polas persoas integrantes da Comisión asesora de publicidade non sexista, a Secretaría Xeral da Igualdade, e a Consellería de Educación.

Os centros, e lemas gañadores nas distintas categorías foron:

- ◆ 1ª categoría: alumnado de 5º e 6º de primaria e 1º e 2º da ESO
 - 1º posto: grupo do CEIP Casás de Lugo pola peza audiovisual **“Xuntas e Xuntos somos a forza”**
 - 2º posto: grupo do CEIP Ánxel Fole polo seu video **“Alza a túa voz”**
- ◆ 2ª categoría: alumnado de 3º e 4º da ESO e 1º e 2º de bacharelato, de FP básica, de ciclos de grao medio e de ciclos de grao superior.

Modalidade de imaxe gráfica:

- 1º posto: alumna do IES Saturnino Montojo de Ferrol coa obra **“Non deixes que te devores”**
- 2º posto: traballo en equipo de alumnos do IES Laxeiro de Lalín coa obra **“Nas mans de todas-os está a escalada da violencia de xénero frear”**

- Accésit: alumna do IES Lamas de Abade de Santiago de Compostela, por ***"Non deixes que volva paras. Denuncia"***

Modalidade audiovisual:

- 1º posto: 7 alumnas e alumnos do IES Vilalonga de Sanxenxo co título ***"Sen cárcere nin carceiro"***

- 2º posto: alumnas e alumnos do CFP Leixa de Ferrol con ***"Violencia Verbal"***

- Accésit: alumnas e alumnos do CPI Plurilingüe Navia de Suarna, por ***"Non estás soa dille non"***

➤ OUTRAS ACTUACIÓNS NO ÁMBITO DA PREVENCIÓN E DA SENSIBILIZACIÓN FRONTE Á VIOLENCIA DE XÉNERO.

○ Campaña "Seguimos en alerta fronte á violencia de xénero".

En 2021 continuouse coa campaña publicitaria en materia de prevención e loita contra a violencia de xénero "Seguimos en alerta fronte á violencia de xénero", para reforzar a idea de que os servizos públicos segúan operativos e deixar claro que a sociedade e as institucións seguen en alerta fronte á violencia de xénero. Mensaxes para non baixar a garda, coa finalidade de concienciar a toda a sociedade sobre a necesidade de previr e loitar contra a violencia de xénero, o rexeitamento ao maltratador e a consideración das vítimas, tendo en conta que esta

violencia constitúe a expresión máis extrema da desigualdade entre homes e mulleres.

o Campaña en liña “Reto 365 pola igualdade”.

A campaña en liña “Reto 365 pola igualdade” tiña como finalidade promover a participación dos homes e mulleres da nosa comunidade a favor da igualdade e visibilizar o papel da muller e a importancia de tomar conciencia sobre nós mesmas.

Levou a cabo desde o 05 de marzo ata o 08 de abril do 2020, a través das redes sociais: Instagram, páxina de Facebook e perfil de amigo de Facebook.

Para o desenvolvemento e difusión da campaña contouse coa colaboración de numerosas personalidades recoñecidas do mundo do deporte, da música, da televisión, das redes sociais, etc. Un total de 40 persoas interesadas en formar parte do Reto e amosar o seu apoio pola igualdade.

Para a campaña realizáronse un total de 468 publicacións en redes:

Páxina de Facebook: 89 publicacións

Perfil de amigos FB: 89 publicacións

Conta de Instagram: 96 publicacións

Publicación de historias en FB e Instagram: 194 historias publicadas

Deseñáronse un total de 164 imaxes e 8 vídeos para as publicacións nas diferentes redes sociais, adaptando as imaxes aos formatos de cada plataforma.

o **Campaña Agresión OFF: Eu digo non á violencia sexual.**

Durante o desenvolvemento da campaña no ano 2021 leváronse a cabo accións de sensibilización nos 7 campus universitarios de Galicia, Santiago, Ferrol, Lugo, Ourense, Pontevedra e Vigo, nos que se levaron acabo as seguintes actuacións dirixidas ao público universitario:

- Análise das formas de interacción social nas redes para a prevención de violencias sexuais na xuventude e a opinión, percepción, experiencia e aptitudes do alumnado sobre o consumo de sexo comercial.
 - O romántico é político: ferramentas para liberar o amor do machismo e a violencia.
 - A violencia sexual e o machismo institucional.
 - Violencias sexuais: Existen, pero ¿saberías recoñecelas?
 - Medios de comunicación e violencia de xénero.
 - Explotación na infancia e adolescencia.
 - A pornografía como forma de violencia machista e violencia sexual.
- N.º de persoas participantes nas accións de formación e sensibilización sobre violencia nos campus universitarios : 173

o **Campaña "Haters da Violencia de Xénero".**

A iniciativa ten por obxectivo acadar que a sociedade en xeral e os mozos e mozas en particular, rexeiten a violencia de xénero e aprendan a identificar as condutas e accións, especialmente as que se sitúan no plano psicolóxico, as máis

difíciles de detectar, xa que, en ocasións, se aceptan e mesmo se desculpan.

Todas as pezas da campaña mostran de maneira creativa e didáctica, cales son as condutas que hai que recoñecer como violencia de xénero con protagonistas cotiás nos que verse identificados.

A campaña utiliza ademais linguaxe e códigos estendidos entre a poboación moza e cada vez máis entre o resto da sociedade que se relaciona polas redes sociais. Está dirixida a todas e todos por medio dunha figura recoñecida polos usuarios destas: os haters, persoas intolerantes que amosan sistematicamente a súa negación ou rexeitamento ante calquera asunto a través de comentarios e actitudes hostís. A Xunta quere darlle unha volta a este concepto para que ese "odio" sexa construtivo e permita reivindicar, de xeito activo, a loita contra os abusos e crear un movemento de haters en positivo.

Para agrupar todo o contido que xere a comunidade na Internet vense de acuñar en paralelo o hastag #HatersdaViolenciadeXénero.

Nº de actos de presentación da campaña: 1

Nº de insercións en prensa: 41

Nº de spots elaborados: 1

Nº de impresións internet en medios dixitais: 13.118.692

Nº de cuñas de radio elaboradas: 3

Nº de emisións TV: 35

Nº cuñas de radio emitidas: 368

Nº soportes exteriores coa campaña: 54

Nº de persoas potenciais receptoras da campaña: 1,87 millóns

Nº de mulleres que viven no rural potenciais receptoras da campaña: 450.000

o **Difusión das campañas informativas fronte á violencia de xénero e ás agresións sexuais no evento internacional "Galicia Classic Surf Pro".**

A Xunta de Galicia, a través da Secretaría Xeral da Igualdade, e o Clube Praia de Pantín, renovaron a súa colaboración para a difusión de campañas do Goberno galego contra a violencia de xénero no "Abanca Pantín Classic Galicia Pro 2021", un campionato mundial considerado como un dos principais eventos internacionais deportivos de surf, que conta cun público moi numeroso, maiormente xente moza.

A súa finalidade é apoiar o labor de información e difusión que no ámbito da prevención e sensibilización contra a violencia de xénero desenvolve este Clube no marco da Galicia Classic Surf Pro, campionato mundial do que o Clube é organizador, e que encaixa de maneira clara nas medidas previstas no Pacto de Estado contra a violencia de xénero, en concreto as referidas ao desenvolvemento de campañas de prevención e sensibilización fronte a violencia de xénero, que teñan como destinatarios principais as nenas e os nenos, adolescentes e mocidade, para que interioricen a igualdade como un valor esencial para a convivencia entre mulleres e homes.

Este evento deportivo tivo lugar entre o 26 de xuño e o 4 de xullo de 2021, e reúne arredor de 200 surfistas de todo o mundo.

No stand específico que establece o Clube praia de Pantín no Galicia no evento Classic Surf Pro para proporcionar información sobre prevención da violencia de xénero e

difundir campañas, inclúese a difusión a través de soportes físicos e dixitais tamén as campañas contra a violencia de xénero da Xunta de Galicia, integrándoas nos soportes utilizados e nas ferramentas de marketing dixital do evento, activando as ditas campañas tamén en redes sociais.

- **Elaboración de materiais diversos para a promoción da igualdade e a prevención da violencia de xénero.**

No ano 2021 desde a Secretaría Xeral da Igualdade, da Consellería de emprego e Igualdade, levouse a cabo a elaboración de materiais diversos para a promoción da igualdade e prevención da violencia machista, tendo en conta as medidas contidas no Pacto de Estado contra a violencia de xénero.

Exemplos:

- 1.- Campaña en liña banners en rotación en medios de comunicación de Galicia: É un proxecto que pretende difundir e visibilizar os recursos didácticos postos a disposición na web da Secretaría Xeral da Igualdade para avanzar na igualdade e para a eliminación dos estereotipos e discriminacións de xénero persistentes na sociedade.
- 2.- Púxose ao dispor da Secretaría Xeral da Igualdade o acceso á película "Emilia Pardo Bazán A Condesa Rebelde".

A película relata a vida da escritora galega Emilia Pardo Bazán. Foi a primeira muller que estivo á fronte dunha cátedra universitaria en España, unha das primeiras xornalistas españolas e unha das pioneiras na loita pola a defensa dos dereitos das mulleres.

Mediante este proxecto permítese o visionado da película en todos os centros educativos de primaria de Galicia e permitir máis pequenos achegarse de forma completa á mensaxe educativa sobre a figura de Emilia Pardo Bazán.

3.- Edición do libro "Abrandaes galegas".- Trátase dunha colección de libros "Abrandaes galegas" (Ángeles Alvariño, Maruja Mallo, María Vitoria Moreno, Ernestina Otero e Angeles Ruiz Robles) para achegar ao alumnado modelos e referentes nos que mirarse e situar no lugar que corresponde a esas mulleres que souberon adiantarse ao seu tempo. Preténdese concienciar ás nenas e nenos da invisibilización de mulleres e mostrar as súas contribucións e o seu coñecemento á sociedade.

4.- Distribución de material de prevención e atención a vítimas da violencia sexual así como outro material que achegue información e que contribúa á sensibilización. Tendo en conta a preocupación ante a violencia de xénero e as agresións sexuais distribuíuse material en 72 albergues do Camiño de Santiago, en 62 oficinas de turismo e en 19 puntos de información turística.

o **Accións de sensibilización en igualdade e prevención da violencia de xénero nos centros de maiores da Xunta de Galicia.**

En 2021 a Consellería de Política Social, a través da Dirección Xeral de Maiores e Persoas con Discapacidade, no marco do Pacto de Estado contra a Violencia de xénero, desenvolveu o proxecto "Igual-mente": acción de sensibilización en igualdade e prevención da violencia de xénero entre as persoas residentes en centros de maiores da Xunta de Galicia.

Unidade didáctica de envellecemento activo desde unha perspectiva de xénero, integrada por catro fichas de actividades:

1. Entre letras!

Unha sopa de letras na que hai que buscar o nome de nove mulleres galegas pioneiras. Obxectivos: dar visibilidade ás mulleres galegas relevantes de diferentes épocas; reflexionar sobre as barreiras que tiveron polo feito de ser mulleres; valorar a rotura de barreiras sexistas; fomentar a memoria e o de bate entre as persoas.

2. Crucigrama pola igualdade.

No crucigrama débese atopar, a partir das súas definicións, palabras vinculadas coa igualdade e coas desigualdades que sufriron as mulleres no pasado e no presente.

Obxectivos: afondar en conceptos clave sobre a igualdade; resolver dúbidas e confusións sobre conceptos, así como fomentar o debate; fomentar o uso da linguaxe e a participación.

3. Verdadeira ou falsa?

Relación de afirmacións sobre as que se deberá sinalar se son verdadeiras ou falsas.

Poderá realizarse de forma individual ou en grupo. Obxectivos: cuestionar os roles de xénero establecidos para os homes e as mulleres; poñer en dúbida as crenzas erradas e os mitos sobre a violencia de xénero; adquirir novos termos e conceptos acerca dos roles de xénero e a violencia de xénero; concienciar sobre a prevención de xénero.

4. Que sabemos da violencia de xénero?

Unir palabras coas súas definicións a través do trazado dunha liña. Preséntanse conceptos relacionados coa violencia de xénero para profundar nas diferentes manifestacións da violencia de xénero. Obxectivos: coñecer e visualizar as diferentes formas de violencias de xénero; identificar os sinais da violencia de xénero; previr violencia de xénero a través do seu coñecemento.

Estas catro fichas de actividades, a través dunha metodoloxía participativa e vivencial, axudan a interiorizar aprendizaxes dun modo activo. Estas actividades pretenden actuar como ferramentas de sensibilización e concienciación para unha visión igualitaria da sociedade.

o **Proxecto de empoderamento de mulleres migrantes en situación de vulnerabilidade e risco de exclusión social.**

No ano 2021 a Consellería de Emprego e Igualdade, a través da Secretaría Xeral da Igualdade, asinou un novo convenio de colaboración coa Fundación Juan Soñador para o desenvolvemento do **Proxecto Malaikas**, de empoderamento de mulleres migrantes en situación de vulnerabilidade e risco de exclusión social, con intervención nas cidades de A Coruña, Lugo, Ourense e Vigo.

A Fundación Juan Soñador, entidade de carácter social sen ánimo de lucro, ten entre as súas actividades fundacionais “Desenvolver proxectos de promoción social de barrio populares cun alto índice de problemática social, mediante proxectos socioeducativos, culturais, de ocio e tempo libre, de educación de

rúa, de promoción da muller e igualdade de xénero”. Conta ademais con equipos educativos profesionais, estables e identificados cos seus valores fundamentais (ser axentes de cambio e transformación social, por medio dunha proposta socioeducativa integral e de calidade, promovendo o protagonismo activo das persoas excluídas como suxeito de dereitos; proposta educativa cun criterio preventivo, que non se reduce á protección social senón que vai ás causas que provocan a exclusión; estilo educativo baseado nunha relación persoal de proximidade, familiaridade e a aceptación da persoa, con actitudes que desenvolvan a súa autoestima e o recoñecemento da súa dignidade)

Dentro do seu Programa Teranga, de atención integral a persoas migrantes, encádrase o proxecto **Malaikas**, para o empoderamento de mulleres migrantes en situación de vulnerabilidade e risco de exclusión social.

Obxectivos específicos:

- Incrementar as redes de apoio social das mulleres que participen en Malaikas.

- Mellorar o benestar emocional das mulleres e a posibilidade de afrontar situacións persoais, familiares e sociais, a través de espazos grupais e comunitarios.
- Sensibilizar á cidadanía sobre a situación das mulleres migrantes, a través dun enfoque de igualdade e xénero.
- Eixes de acción:
 - Creación dun espazo grupal de mulleres migrantes onde poder xuntarse, falar, soñar, tecer redes sociais e alianzas de apoio.
 - Fomento do encontro a través de temas de interese para o crecemento persoal.
 - Consideración das mulleres como axentes multiplicadores de vida nas súas familias.
 - Aposta pola sabedoría tácita das mulleres e a súa participación en diversos foros sociais dándolles visibilidade.

O proxecto Malaikas desenvólvese en cada cidade cun grupo de mulleres onde se levaron a cabo estas actividades:

- 1.- Acollda diaria das mulleres. As mulleres participantes contan cun espazo de acollda diaria onde poderán recibir a información que precisen e utilizar as instalacións e os medios tecnolóxicos á súa disposición (ordenadores para buscas de emprego, contactos coas familias nos países de orixe etc.) así como para facilitar o contacto con outras persoas e favorecer o intercambio cultural.
- 2.- Encontros formativos, obradoiros desde unha perspectiva participativa que favoreza o empoderamento e o intercambio de experiencias. Os encontros serán grupais fomentando a estabilidade do grupo ata crear un vínculo entre elas que poida superar os encontros formais.
- 3.- Encontros lúdico festivos, con saías en grupo, excursións pola cidade, festas de aniversarios, celebracións, gastronomía, etc. abertos a todas as mulleres que participan no espazo de acollda.
- 4.- Encontros de alianzas, favorecendo as relacións entre as participantes incluso fora do espazo do centro, ata crear redes de apoio entre elas.

5.- Espazo de sensibilización, que permita dar visibilidade e comunicar á cidadanía a situación das mulleres migrantes. Utilizaranse as redes sociais, facebook, twitter, así como a páxina Web da Fundación Juan Soñador.

Resultados:

Accións desenvolvidas	
Obxectivos de participación	Resultados
Acollida e información	238 mulleres
Obradoiros formativos	92 mulleres
Espazos lúdico-festivos	92 mulleres
Encontros de alianzas	18 mulleres

➤ **Accións contra a violencia de xénero entre poboación refuxiada e desprazada.**

Durante o ano 2021, a **Dirección Xeral de Relacións Exteriores e coa Unión Europea**, da Vicepresidencia primeira e Consellería de Presidencia, Xustiza e Turismo, en colaboración co Comité español do Alto Comisionado das Nacións Unidas para os Refuxiados (ACNUR) e a Axencia de Nacións Unidas para os refuxiados de Palestina en España (UNRWA- España), desenvolveu diferentes proxectos dirixidos á prevención da violencia de xénero e atención e tratamento das vítimas, ao abeiro do Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero.

Proxectos desenvolvidos:

- **Loita contra a violencia sexual e a discriminación socioeconómica das mulleres na República Democrática do Congo (RDC).**

Trátase dun proxecto executado en colaboración con ACNUR cuxo obxectivo xeral foi protexer os dereitos fundamentais e mellorar as condicións de vida da poboación refuxiada centroafricana nas provincias de Nord e Sur Ubangi e Bas-Uelé, República Democrática do Congo (RDC). Concretamente traballouse para garantir o dereito á seguridade, a integridade física, a liberdade profesional, a igualdade entre homes e mulleres e a vivir nun medio ambiente ecoloxicamente equilibrado a 37.475 mulleres refuxiadas centroafricanas. Desenvolveuse concretamente en 4 campos de refuxiados: campos de Mole e Boyabu-provincia de SudUbanguí, campos de Inke e Bili

provincia de Nord-Ubangui e comunidade de Bondo-provincia de Bas-Uelé-fronteirizas á República Centrafricana.

Resultados acadados:

Reforzar o sistema de atención integral ás mulleres refuxiadas, vítimas de violencia sexual e de xénero, e defensa dos seus dereitos a través das seguintes actuacións:

- Formación de representantes de estruturas comunitarias de refuxiados sobre asistencia de promoción de dereitos fundamentais.
- Presentación de servizos de asistencia psicosocial e protección ás vítimas de violencia sexual e de xénero
- Prestación de servizos de asistencia legal de calidade nos centros comunitarios ás vítimas de violencia sexual e de xénero
- Facilitar "kits de dignidade" ás vítimas de violencia sexual e de xénero.

Para conseguir instaurar procedementos de cohesión social a nivel comunitario e de promoción dos dereitos das mulleres, realizáronse:

- Campañas de sensibilización e de mobilización comunitaria para a erradicación da violencia e o logro da cohabitación pacífica.
- Debates construtivos sobre a problemática da violencia sexual e de xénero.
- Actividades de reconciliación e coexistencia pacífica
- Producións de teatro participativo
- Emisións de programas de radio

Datos:

- Formación de representantes de estruturas comunitarias de refuxiados sobre asistencia de promoción de dereitos fundamentais: 50 participantes, entre eles 6 mulleres
- Nº de casos de violencia rexistrados: 542 mulleres, dos que o 100% recibiron asistencia psicosocial, e 130 asistencia legal
- Acceso a "kits de dignidade": 8.195 refuxiados, 40 de elas superviventes a violencia sexual e de xénero.
- Nº de programas de radio: 2

- **Combatendo a violencia machista nos campos de poboación refuxiada de Palestina na Franxa de Gaza: protección e atención ás mulleres sobreviventes da violencia de xénero 2021.**

Trátase dunha intervención executada en colaboración con UNRWA España que persigue garantir o dereito das mulleres refuxiadas de mellorar a protección e atención integral nos casos de violencia machista e sensibilizar a comunidade sobre a realidade das mulleres sobreviventes refuxiadas en Palestina nos Campos da Franxa de Gaza, a través do fortalecemento do sistema de prevención e atención a vítimas sobreviventes e a sensibilizada comunidade sobre violencia machista contra as mulleres.

Esta intervención da continuidade á financiada en 2020, e grazas a ela púidose contratar a 18 terapeutas co obxectivo de proporcionar servizos de prevención e atención a mulleres refuxiadas de Palestina en situación de violencia machista.

- N° de terapeutas contratados/as: 18
 - N° de mulleres refuxiadas atendidas: 465
 - N° de sesións individuais: 1.056
 - N° de sesións grupais realizadas: 160
 - N° de casos de violencia de xénero detectados: 291
 - N° de casos derivados a atención xurídica: 180
 - N° de persoas que acudiron ás sesións psicoeducativas e de sensibilización comunitaria: 3.786 (3.132 mulleres e 654 homes)
- **Servizos integrados de prevención e resposta á violencia de xénero e protección infantil para nenos e nenas refuxiadas en Uganda.**

Trátase dunha intervención executada en colaboración con "UNICEF Comité Español" que persegue conseguir mellorar a prestación de servizos directos de prevención e resposta para as nenas e nenos sobreviventes de diferentes formas de violencia sexual e de xénero, incluída a violación, o matrimonio infantil e forzado, o embarazo na adolescencia entre outras, a través dos servizos de xestión dos casos e actividades

psicosociais baseadas na comunidade, para garantir o seu benestar e a súa capacidade de resiliencia, do asentamento de refuxiados de Yumbe.

Tamén se celebraron reunións de reflexión coas estruturas comunitarias. Os membros da comunidade, os pais e coidadores e os nenos permitiron determinar as principais preocupacións en materia de protección da infancia nas comunidades. Os embarazos na adolescencia e a violencia sexual baseada no xénero foron algunhas das preocupacións máis identificadas

Nenas e nenos beneficiáronse de servizos fundamentais, como a prestación de servizos de xestión de casos e de coidados alternativos, así como de intervencións de apoio psicosocial baseadas na comunidade mediante enfoques móbiles e domiciliarios.

- N.º de nais as que se chegou a través de programas de crianza: 807
 - N.º de pais os que se chegou a través de programas de crianza: 272
 - N.º de persoas participantes en accións de sensibilización sobre a igualdade de xénero: 3.111 persoas
 - N.º de casos de violencia identificados: 199
 - N.º de nenos vítimas de violencia atendidas: 97
 - N.º de menores participantes en accións de sensibilización: 2.158
 - N.º de Comités de protección: 11
-
- **Actuacións de sensibilización contra a violencia de xénero no ámbito deportivo.**
En 2021 a **Fundación Deporte Galego** desenvolveu ao abeiro do Pacto de Estado contra a violencia de xénero, campañas de prevención e sensibilización fronte á violencia de xénero, cuxos destinatarios/as principais foron as nenas e nenos, adolescentes, mozos/as e público en xeral, para que interioricen a igualdade como valor esencial para a convivencia real efectiva e real entre homes e mulleres. As accións desenvolvéronse en espazos deportivos a través dun plan específico de patrocinio a equipos femininos que compitan na máxima categoría de ámbito nacional. Estas campañas foron executadas pola Fundación Deporte Gallego.

Ademais, a través do Plan de Patrocinio Deportivo da Fundación Deporte Galego, aos Equipos de Alta Competición de Galicia 2021, traballouse no deseño e transmisión de contidos relacionados coa loita pola tolerancia, igualdade e non violencia no deporte e na vida, entendendo esta actuación como un medio fundamental para a educación da sociedade sen discriminación e que incumbe a todas as persoas .

- N° de actividades realizadas: 27
 - N° de eventos patrocinados: 12
 - N° de entidades implicadas nas accións:
 - Deportistas: 41
 - Plan de patrocinio de equipos de algo nivel feminino: 28 equipos
 - N° de materiais elaborados e distribuídos:
 - Elaboración da páxina web con grafismos e mensaxes, ademais de entrevistas
 - Manual de identidade corporativo.
 - N° de persoas participantes:
 - Deportistas: 26 masculinos e 15 femininos
-
- **Obradoiros "Violencia de xénero e o novo contexto dixital".**

O obxectivo xeral que se pretende abordar a través das sesións formativas deste obradoiro é, principalmente, sensibilizar sobre a violencia nas redes e a ciberviolencia de xénero no contexto da internet. Para iso trabállase na transmisión de coñecementos e conceptos básicos relacionados co xénero, a igualdade, o respecto á intimidade, e unha boa convivencia na rede e bo uso das redes sociais. Todo iso con enfoque de xénero, e tratando de eliminar estereotipos que perpetúan actitudes sexistas tamén no contexto dixital.

Obxectivos específicos

- Sensibilizar acerca de violencia de xénero e ciberviolencia de xénero entre os e as novas.
- Favorecer a reflexión persoal sobre o respecto, a intimidade e as boas prácticas nos

contextos dixitais e as redes sociais.

- Informar sobre os riscos na rede: *sexting*, *grooming*, *ciberbullying* e ciberviolencia dos que poden formar parte os e as menores de idade.

Posto que o programa ten unha perspectiva preventiva, trátase de dotar ao alumnado coas ferramentas necesarias para poder tomar consciencia do problema real, e que á súa vez desenvolvan o pensamento crítico e a autoavaliación e autoexploración das propias condutas e actitudes. Isto resulta vital para poder determinar o papel que xogan nas situacións referidas, así como as posibles consecuencias do uso que fan da internet e as novas tecnoloxías, para poder comezar a vivir un cambio real.

Estes obradoiros sobre a violencia de xénero e o novo contexto dixital son ofertados aos centros educativos participantes no programa "Por 365 de respecto e igualdade", programa de prevención da violencia de xénero desde o ámbito educativo desenvolvido pola Secretaría Xeral da Igualdade dentro do Plan Proxecta da Consellería Educación Universidade e Formación Profesional.

Concellos nos que se desenvolve esta actuación:

CONCELLO	PROVINCIA
PORTO DO SON	A CORUÑA
SAN SADURNIÑO	A CORUÑA
MUROS	A CORUÑA
MAZARICOS	A CORUÑA
VIMIANZO	A CORUÑA
ZAS	A CORUÑA
CABANAS	A CORUÑA
MALPICA DE BERGANTIÑOS	A CORUÑA
LOUSAME	A CORUÑA
LAXE	A CORUÑA
COIRÓS	A CORUÑA
NEDA	A CORUÑA
FISTERRA	A CORUÑA

ARTEIXO	A CORUÑA
FENE	A CORUÑA
CERCIDO	A CORUÑA
ARANGA	A CORUÑA
CURTIS	A CORUÑA
ABEGONDO	A CORUÑA
BOIRO	A CORUÑA
MUGARDOS	A CORUÑA
CARNOTA	A CORUÑA
CARIÑO	A CORUÑA
ARZUA	A CORUÑA
PARADELA	LUGO
SAMOS	LUGO
O PÁRAMO	LUGO
PALAS DE REI	LUGO
PORTOMARIN	LUGO
XOVE	LUGO
A PASTORIZA	LUGO
MONDOÑEDO	LUGO
VILALBA	LUGO
POL	LUGO
ANTAS DE ULLA	LUGO
TABOADA	LUGO
A FONSAGRADA	LUGO
BÓVEDA	LUGO
MANCOMNIDADE TERRA DE CELANOVA	OURENSE
VIANA DO BOLO	OURENSE
AVIÓN	OURENSE
MACEDA	OURENSE

PIÑOR	OURENSE
MANCOMUNIDADE DE CONCELLOS DE SANTA ÁGÜEDA	OURENSE
MANCOMUNIDADE DO RIBEIRO	OURENSE
BARBADÁS	OURENSE
MUIÑOS	OURENSE
CORTEGADA	OURENSE
BANDE	OURENSE
O PEREIRO DE AGUIAR	OURENSE
LOIBOS	OURENSE
PORQUEIRA	OURENSE
LAROUCO	OURENSE
O BOLO	OURENSE
A ESTRADA	PONTEVEDRA
TOMIÑO	PONTEVEDRA
VILABOA	PONTEVEDRA
PONTECESURES	PONTEVEDRA
MEAÑO	PONTEVEDRA
POIO	PONTEVEDRA
CALDAS DE REIS	PONTEVEDRA
PONTE CALDELAS	PONTEVEDRA
PONTEAREAS	PONTEVEDRA
A LAMA	PONTEVEDRA
CUNTIS	PONTEVEDRA
MOS	PONTEVEDRA
O GROVE	PONTEVEDRA
SALCEDA DE CASELAS	PONTEVEDRA
FORCAREI	PONTEVEDRA

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- **“ Hai saída grazas a ti”, encontro-debate sobre a abordaxe da violencia de xénero.**

Entre as actuación ofertadas ás entidades locais galegas adheridas á Rede Galega de Entidades Locais contra a Violencia de Xénero, pola Secretaría Xeral da Igualdade, ao abeiro do convenio de colaboración asinado coa FEGAMP, inclúese a actuación **“Hai saída grazas a ti”**, un encontro-debate sobre a abordaxe da violencia de xénero, con especial énfase na xente moza.

A actividade foi desenvolvida nas seguintes entidades locais:

CONCELLO	PROVINCIA
AS PONTES DE GARCÍA RODRÍGUEZ	A CORUÑA
CAMBRE	A CORUÑA
OUTES	A CORUÑA
MIÑO	A CORUÑA
TEO	A CORUÑA
BOQUEIXÓN	A CORUÑA
CHANTADA	LUGO
O CARBALLIÑO	OURENSE
CELANOVA	OURENSE
XINZO DE LIMIA	OURENSE
OIMBRA	OURENSE
BAIONA	PONTEVEDRA
MOAÑA	PONTEVEDRA

- **Prevención de situacións de violencia de xénero: curso de defensa persoal e autocapacidades para mulleres e mozas.**

A través do convenio de colaboración asinado entre a Consellería de Emprego e Igualdade, a través da Secretaría Xeral da Igualdade e a Federación Galega de Loita (FEGALOITA) desenvolveuse un proxecto de empoderamento e autocapacidades con mulleres en xeral, e con vítimas da violencia de xénero e sexual en particular, a través de accións de adestramento físico e psíquico así como da creación de protocolos de actuación para a prevención de situacións de violencia, no marco da Rede de Entidades Locais contra a Violencia de Xénero.

A Xunta, a través da Secretaría Xeral de Igualdade, facilítalle á Federación Galega de Loita material informativo e de sensibilización a prol da eliminación da violencia de xénero para distribuílo nas súas accións formativas e pon ademais á súa disposición

contidos sobre violencia de xénero para incluír no seu programa formativo. Pola súa parte, instrutores e instrutoras de Fegaloita cualificados e con experiencia en técnicas de intervención en violencia de xénero encárganse de formar ás mulleres participantes nos cursos de defensa persoal fronte á situacións de violencia de xénero.

As persoas instrutoras son técnicas e técnicos convenientemente formados/ as en defensa persoal e con experiencia en formación e en técnicas de intervención e coñecementos en violencia de xénero e sexual.

Esta actuación, tamén foi ofertada pola Secretaría Xeral da Igualdade ás entidades locais galegas adheridas á Rede Galega de Entidades Locais contra a Violencia de Xénero, aso abeiro do convenio de colaboración asinado coa FEGAMP, e foille concedida a 20 entidades locais.

CONCELLO	PROVINCIA
A BAÑA	A CORUÑA
OLEIROS	A CORUÑA
RIBEIRA	A CORUÑA
FERROL	A CORUÑA
TOURO	A CORUÑA
TORDOIA	A CORUÑA
ORDES	A CORUÑA
MONFORTE DE LEMOS	LUGO
BECERREÁ	LUGO
ALFOZ	LUGO
RIBAS DE SIL	LUGO
CARBALLEDA DE AVIA	OURENSE
VILAMARTIN DE VALDEORRAS	OURENSE
A RÚA	OURENSE
A MEZQUITA	OURENSE
RIÓS	OURENSE
CANGAS	PONTEVEDRA
LALÍN	PONTEVEDRA
O ROSAL	PONTEVEDRA
GONDOMAR	PONTEVEDRA

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- **Charlas informativas sobre agresións sexuais e violencia sexual.**

Estas charlas, a cargo de persoal especializado é outra das actuacións ofertadas pola Secretaría Xeral da Igualdade ás entidades locais galegas adheridas á Rede Galega de Entidades Locais contra a Violencia de Xénero, e, ao abeiro do convenio de colaboración asinado coa FEGAMP.

CONCELLO	PROVINCIA
SANTISO	A CORUÑA
OROSO	A CORUÑA
CERCEDA	A CORUÑA
NOIA	A CORUÑA
ARES	A CORUÑA
NEGREIRA	A CORUÑA
MUXIA	A CORUÑA
QUIROGA	LUGO
BARREIROS	LUGO
RIBADEO	LUGO
BEGONTE	LUGO
RAIRIZ DE VEIGA	OURENSE
VERÍN (MANCOMUNIDADE DE VERÍN)	OURENSE
CASTRO CALDELAS	OURENSE
CASTRELO DE MIÑO	OURENSE
SILLEDA	PONTEVEDRA
RODEIRO	PONTEVEDRA
SANXENXO	PONTEVEDRA
MARÍN	PONTEVEDRA
NIGRÁN	PONTEVEDRA
REDONDELA	PONTEVEDRA
PORRIÑO	PONTEVEDRA
PONTEVEDRA	PONTEVEDRA
ARBO	PONTEVEDRA

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- **Charlas sobre o tratamento da violencia de xénero na publicidade e nos medios audiovisuais.**

Entre as actuacións ofertadas pola Secretaría Xeral da Igualdade aos centros educativos participantes programa “Por 365 de respecto e igualdade”, programa de prevención da violencia de xénero desde o ámbito educativo desenvolvido pola

Secretaría Xeral da Igualdade dentro do Plan Proxecta da Consellería Educación Universidade e Formación Profesional, atópase esta charla sobre o tratamento da violencia de xénero na publicidade e nos medios audiovisuais (véxase páxina 163).

O obxectivo xeral destas charlas é aprender a identificar o sexismo nos medios de comunicación, sinaladamente na publicidade.

Os obxectivos específicos son:

- o Aportar ferramentas para facilitar unha ollada crítica en clave de equidade de xénero.
- o Analizar e reflexionar en torno ao sexismo nos medios de comunicación e o impacto destes na reprodución dos estereotipos de xénero.
- o Valorar a igualdade entre xéneros como un principio básico e de calidade na publicidade.

Centros educativos nos que se desenvolve esta actuación:

CENTRO	CONCELLO	PROVINCIA
IES CAMPO DE SAN ALBERTO	NOIA	A CORUÑA
IES MONCHO VALVARCE	AS PONTES DE GARCÍA RODRÍGUEZ	A CORUÑA
CPI PLURILINGÜE CERNADAS DE CASTRO	LOUSAME	A CORUÑA
IES ARCEBISPO XELMÍREZ II	SANTIAGO DE COMPOSTELA	A CORUÑA
IES EDUARDO PONDAL	SANTIAGO DE COMPOSTELA	A CORUÑA
IES PERDOURO	BURELA	LUGO
IES A PINGUELA	MONFORTE DE LEMOS	LUGO
CIFP PORTA DA AUGA	RIBADEO	LUGO
IES 12 DE OUTUBRO	OURENSE	OURENSE
IES RAMÓN OTERO PEDRAYO	OURENSE	OURENSE
CIFP PORTOVELLO	OURENSE	OURENSE
IES O COUTO	OURENSE	OURENSE
CIFP PORTOVELLO	OURENSE	OURENSE
IES MENDIÑO	REDONDELA	PONTEVEDRA
IES CASTELAO	VIGO	PONTEVEDRA
IES DO CASTRO	VIGO	PONTEVEDRA
IES ROSAIS 2	VIGO	PONTEVEDRA

IES PLURILINGÜE AQUIS CELENIS	CALDAS DE REIS	PONTEVEDRA
CIFP A XUNQUEIRA	PONTEVEDRA	PONTEVEDRA
IES JOHAN CARBALLEIRA	BUEU	PONTEVEDRA
IES DE VILALONGA	SANXENXO	PONTEVEDRA
IES PLURILINGÜE ANTÓN LOSADA DIÉGUEZ	A ESTRADA	PONTEVEDRA
IES DE RODEIRA	CANGAS	PONTEVEDRA
IES RICARDO MELLA	VIGO	PONTEVEDRA
IES LAXEIRO	LALÍN	PONTEVEDRA

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- **Charlas sobre a violencia machista nas relacións de parella na mocidade.**

Estas charlas son impartidas por persoal especializado do Centro de Recuperación Integral para mulleres que sofren violencia de xénero de Santiago, e foron ofertadas aos centros educativos participantes no programa “Por 365 de respecto e igualdade”, programa de prevención da violencia de xénero desde o ámbito educativo desenvolvido pola Secretaría Xeral da Igualdade dentro do Plan Proxecta da Consellería Educación Universidade e Formación Profesional (véxase páxina 163).

Centros educativos nos que se desenvolven:

CENTRO	CONCELLO	PROVINCIA
IES CAMPO DE SAN ALBERTO	NOIA	A CORUÑA
IES AGRA DE RAÍCES	CEE	A CORUÑA
IES MONCHO VALVARCE	AS PONTES DE GARCÍA RODRÍGUEZ	A CORUÑA
CIFP COMPOSTELA	SANTIAGO DE COMPOSTELA	A CORUÑA
IES ARCEBISPO XELMÍREZ II	SANTIAGO DE COMPOSTELA	A CORUÑA
IES EDUARDO PONDAL	SANTIAGO DE COMPOSTELA	A CORUÑA
IES PERDOURO	BURELA	LUGO
IES A PINGUELA	MONFORTE DE LEMOS	LUGO
CIFP PORTA DA AUGA	RIBADEO	LUGO
EPAPU ALBEIROS	LUGO	LUGO
IES MARQUÉS DE SARGADELOS	CERVO	LUGO
IES NOSA SEÑORA DOS OLLOS GRANDES	LUGO	LUGO
IES 12 DE OUTUBRO	OURENSE	OURENSE
IES RAMÓN OTERO PEDRAYO	OURENSE	OURENSE

CIFP PORTOVELLO	OURENSE	OURENSE
CPR PLURILINGÜE LUIS VIVES	OURENSE	OURENSE
IES MARTAGUISELA	O BARCO DE VALDEORRAS	OURENSE
IES O COUTO	OURENSE	OURENSE
IES MENDIÑO	REDONDELA	PONTEVEDRA
IES CASTELAO	VIGO	PONTEVEDRA
IES DO CASTRO	VIGO	PONTEVEDRA
IES ROSAIS 2	VIGO	PONTEVEDRA
IES PLURILINGÜE AQUIS CELENIS	CALDAS DE REIS	PONTEVEDRA
CIFP A XUNQUEIRA	PONTEVEDRA	PONTEVEDRA
IES CHANO PIÑEIRO	FORCAREI	PONTEVEDRA
IES JOHAN CARBALLEIRA	BUEU	PONTEVEDRA
IES DE VILALONGA	SANXENXO	PONTEVEDRA
IES PLURILINGÜE ANTÓN LOSADA DIÉGUEZ	A ESTRADA	PONTEVEDRA
IES DE RODEIRA	CANGAS	PONTEVEDRA
IES DE CHAPELA	REDONDELA	PONTEVEDRA
IES RICARDO MELLA	VIGO	PONTEVEDRA
IES LAXEIRO	LALÍN	PONTEVEDRA

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

o Programa de Estadías de tempo libre para mulleres soas con responsabilidades familiares non compartidas (preferentemente vítimas de violencia de xénero).

No Diario Oficial de Galicia do 31 de maio de 2021 publicouse a Resolución do 12 de maio de 2021, da Secretaría Xeral da Igualdade, pola que se aprobaban as bases reguladoras e se convocaban estadías de tempo libre para mulleres soas con responsabilidades familiares non compartidas.

Este programa ten por obxecto facilitarlle ás mulleres, preferentemente vítimas de violencia de xénero, que teñan fillas ou fillos menores e/ou menores en acollida, exclusivamente ao seu cargo, un espazo e un tempo desligado da súa situación habitual e no cal poidan intercambiar experiencias a través da convivencia nun espazo de lecer, reforzando o seu vínculo materno-filial nun ambiente de seguridade, respecto e bo trato como modelo de convivencia.

Convocábanse prazas para mulleres con fillas e/ou fillos ao seu cargo, con idades

comprendidas entre os 2 e os 12 anos, para desfrutar dunhas estadias de entre sete e dez días, en réxime de pensión completa, preferentemente entre finais do mes de xuño e principios do mes de setembro.

Entre os criterios de valoración a considerar para a adxudicación das prazas están:

- Residir nun centro de acollida.
- Acreditar ser ou ter sido vítima de violencia de xénero nos tres 24 meses.

Foron **beneficiarias 35 mulleres e 54 menores** que desfrutaron dunha semana de descanso e lecer entre o 31 de agosto e o 6 de setembro de 2021.

As estadias desenvolvéronse en concellos das catro provincias galegas e, debido á crise sanitaria provocada pola covid-19, tomáronse precaucións adicionais. Os grupos foron limitados e as actividades lúdicas en espazos suficientemente amplos para cumprir as garantías de seguridade. Os medios de transporte limpos e desinfectados, e os monitores e monitoras con coñecementos para adaptar as actividades ás medidas sanitarias.

Persoas beneficiarias 2021:

PROVINCIA	Mulleres	Menores	TOTAL
A Coruña	17	23	40
Lugo	2	3	8
Ourense	4	7	11
Pontevedra	12	18	30
Total	35	54	89

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

o Reserva de praza en campamentos de verán 2021, para fillos e fillas de mulleres vítimas da violencia de xénero.

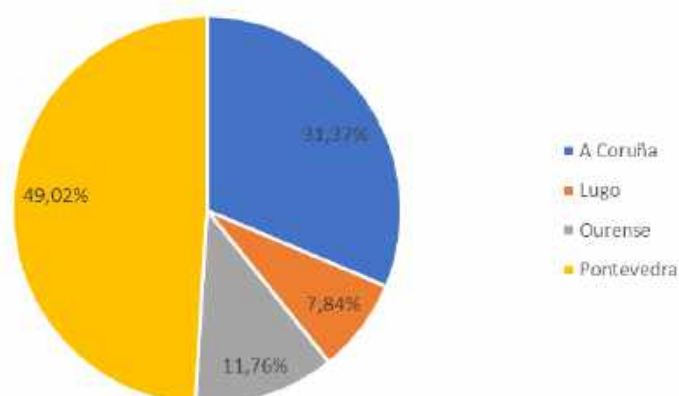
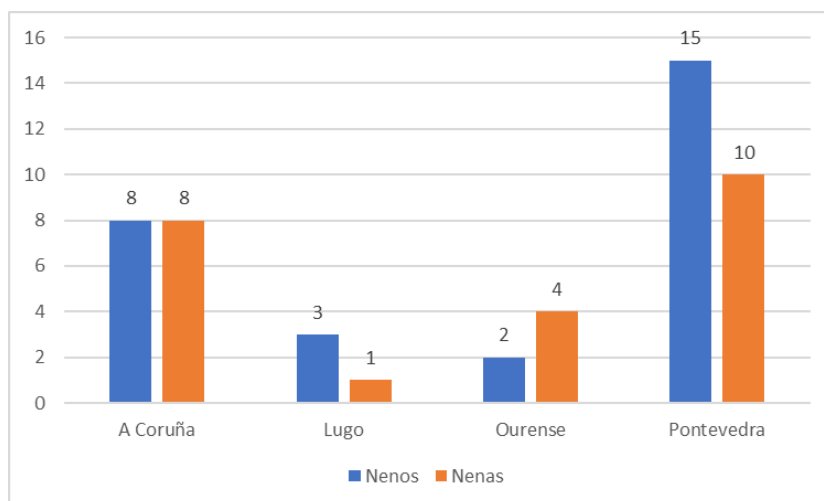
Desde a Secretaría Xeral da Igualdade, en colaboración coa Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado, da Consellería de Política Social, ofertóuselles un ano máis, ás e aos menores dependentes de mulleres vítimas de violencia de xénero que residen ou residiron nos últimos anos nalgún centro de acollida, a posibilidade preferentemente de participar nos campamentos xuvenís organizados pola Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado da Consellería de Política Social dentro do programa Campaña-Verán 2021, a través dunha reserva específica de prazas.

A través da oferta da devandita campaña ofrécese a posibilidade de que as/os rapaces empreguen o seu tempo libre vacacional participando en actividades de carácter lúdico, cultural, deportivo e formativo, que sirvan non só para divertirse senón tamén para o enriquecemento persoal e vital.

Nº rapazas e rapaces beneficiarios destas prazas:

Provincia	Nenos	Nenas	Total
A Coruña	8	8	16
Lugo	3	1	4
Ourense	2	4	6
Pontevedra	15	10	25
Total	28	23	51

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

o **Prazas en Residencias xuvenís.**

A **Consellería de Política Social**, a través da **Dirección xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado** desenvolveu a Orde do 22 de xullo de 2020 pola que se determinan as bases reguladoras e se convocan prazas de persoas colaboradoras-bolseiras para residencias xuvenís dependentes da Consellería de Política Social para o curso 2021-2022 (código de procedemento BS303C). Os criterios de selección que se teñen en conta para estas prazas inclúen, entre outros, as mulleres vítimas de violencia de xénero ou persoas solicitantes cuxas proxenitoras a sufrisen.

Tamén tramitou a Orde do 6 de xullo de 2020 pola que se convocan prazas nas residencias xuvenís dependentes da Consellería de Política Social para o curso 2020-2021 (códigos de procedemento BS303B e BS303D). Do total de prazas resérvase un 9 % para o caso de mozas que sufran violencia de xénero ou para mozos e mozas cuxas proxenitoras a sufrisen, e establécese coma un dos criterios de adxudicación de prazas ser muller vítima de violencia de xénero ou persoa solicitante cuxas proxenitora a sufrise.

Convocatoria para o curso académico 2021-2022: 223 prazas

Cidade	Residencia	Estudantes	Traballadores/as	Violencia xénero
Lugo	Centro Residencial Xuvenil "LUG"	71	7	7
Ourense	Florentino L. Cuevillas	55	5	5
Vigo	Altamar	87	7	7

Fonte: Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado

o **Subvencións a proxectos de acción voluntaria para programas de prevención e sensibilización fronte á violencia de xénero.**

A través da Orde do 18 de marzo de 2021, da **Consellería de Política Social**, regúlanse as bases das subvencións para entidades de acción voluntaria e entidades locais enmarcadas no programa Servizo de voluntariado xuvenil, e se procede á súa convocatoria para o ano 2021 (código de procedemento BS320A).

A través desta orde (publicada no DOG núm. 61, do 31 de marzo de 2021), tal como se establece no seu artigo 2.1, "serán subvencionables os proxectos de

acción voluntaria presentados por entidades de acción voluntaria e entidades locais sempre que a dita acción voluntaria a desenvolvan mozas/os de idades comprendidas entre os 16 e os 30 anos, para os menores 18 anos precísase, ademais, autorización da/o nai/pai ou titora/titor legal, e que se realicen no ámbito territorial da Comunidade Autónoma de Galicia, prioritaria pero non exclusivamente, nalgunha/s das seguintes áreas:

- a) Actividades relacionadas co Camiño de Santiago.
- b) Actividades de recuperación da cultura/arte/tradicións populares galegas.
- c) Actividades con colectivos en situación de risco.
- d) Actividades xuvenís.
- e) Actividades ambientais.
- f) Actividades relacionadas coa igualdade de xénero
- g) Posta en marcha de programas de voluntariado no ámbito familiar por parte das entidades.
- h) Actividades relacionadas coa posta en valor do medio rural.
- i) Actividades relacionadas co benestar das persoas maiores.
- j) Actividades relacionadas coa COVID-19 no actual contexto de crise sociosanitaria.

O orzamento da orde ascendeu a 255.000 euros distribuído do seguinte xeito: un importe de cento vinte mil euros (120.000 €), para entidades locais, e un importe de cento trinta e cinco mil euros (135.000 €) para entidades de acción voluntaria.

Centros Quérote+.

Os centros Quérote+, dependentes da Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado, están localizados nas 4 provincias galegas. Trátase dun servizo de información e formación á mocidade en temas relacionados coa sexualidade e a afectividade, atendido por persoal especializado. O servizo Quérote+ traballa cos seguintes obxectivos de forma

transversal: previr condutas abusivas nas relacións entre sexos, promover os vínculos afectivos saudables e a equidade entre xéneros.

Pese a un contexto de crise sanitaria provocado pola Covid-19, no ano 2021 atendéronse 3.583 consultas relacionadas coa sexualidade e a afectividade. Así mesmo, realizáronse un total de 406 obradoiros con 8.122 participantes nos que se traballou a prevención da violencia de xénero. Así mesmo, desde este servizo os técnicos traballaron de xeito individual con menores no cumprimento de medidas xudiciais educativas derivadas de abusos e delitos sexuais.

Durante o ano 2021, Quérote+ pasou a formar parte do equipo de traballo da Guía de actuación ante casos de violencia de xénero no ámbito educativo <https://www.edu.xunta.gal/portal/node/32427>. Nese ámbito colabórase coa Consellería de Cultura, Educación e Universidade a través do Plan Proxecta, no que están implicados 19 centros educativos. Con este programa preténdese dotar de ferramentas ao profesorado para o desenvolvemento persoal do alumnado no seu proceso de crecemento e maduración no ámbito da educación para a convivencia entre os sexos.

o **Información, prevención, sensibilización e formación no ámbito da violencia de xénero no medio rural.**

Dentro do Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero a Consellería de Emprego e Igualdade e a Consellería do Medio Rural, asinaron un convenio de colaboración, co obxectivo de levar a cabo, a través da Axencia Galega de Desenvolvemento Rural (AGADER), accións de prevención e sensibilización, así como actividades de formación para reforzar a autoestima e o empoderamento das mulleres.

As actividades de difusión, divulgación e formación acerca das medidas aplicadas no medio rural contra a violencia de xénero foron realizadas polos Grupos de Desenvolvemento Rural.

- Actividades realizadas:

Proxecto: "El rural contra la violencia de género"

Camiñata simultánea dos 24 grupos de Desenvolvemento Rural de Galicia a través de 38 municipios.

- Actividades de concienciación: actuacións musicais, teatro, charlas, concursos de debuxos, cartelería

Evento homenaxe ás mulleres rurais: 8M rural

Alma rural: acto celebrado con motivo do Día Internacional da Muller Rural: realizáronse conferencias e tres mesas redondas sobre a igualdade rural, desenvolvemento rural e emprendemento rural.

"Los paisajes de Camille" Asociación Ambar: propúxose traballar a violencia de xénero das mulleres con diversidade funcional no rural mediante unha acción artística que manifeste a importancia dun arte inclusivo e accesible a todas as persoas.

"A favor de la igualdad, contra la violencia de género": Desenvolvemento dunha serie de actuacións encamiñadas a promover a igualdade de xénero e o progreso das mulleres que viven no rural galego:

- Curso básico de igualdade de oportunidades
- Taller contra a violencia de xénero
- Taller sobre protocolos de actuación en caso de sufrir violencia de xénero
- Taller sobre prevención da violencia de xénero en colectivos especialmente vulnerables

Abrindo portas as mulleres xordas no rural: Actuacións destinadas a reforzar o papel da muller xorda no rural, que sofre desvantaxe social, económica, educativa e profesional pola súa discapacidade. Realizáronse:

- Taller de formación en empoderamento feminino no rural
- Taller de formación sobre emprendemento feminino no rural
- Elaboración de materiais accesibles en LSE
- Publicidade das accións

Datos:

Nº entidades implicadas nas accións: 24

Nº xornadas de formación: 7

Nº de campañas de difusión: 7 notas de prensa, 19 impactos en de comunicación

Nº de representacións teatrais: 5

Nº de mulleres/ usuarias: 4.350

Artigo 7: Fomento do movemento asociativo.

o Convocatoria de axudas económicas destinadas a fomentar o asociacionismo e a participación das mulleres.

No Diario Oficial de Galicia do 21 de xuño de 2021 publicouse a Resolución do 8 de xuño de 2021 da Secretaria Xeral da Igualdade, pola que se establecen as bases reguladoras das axudas destinadas a fomentar o asociacionismo e a participación das mulleres, e se procede á súa convocatoria para o ano 2021.

A finalidade destas axudas é a de fortalecer e consolidar o movemento asociativo e potenciar a participación social e a calidade da vida das mulleres galegas a través das seguintes liñas:

- a) Liña 1: consolidación do movemento asociativo, destinada a compensar gastos correntes que orixine o mantemento e funcionamento das asociacións de mulleres e das súas federacións.
- b) Liña 2: promoción de actuacións e actividades singularizadas en materia de igualdade, de prevención da violencia de xénero e de acompañamento das vítimas, con especial incidencia nas mulleres rurais, mulleres maiores e/ou mulleres en situación de vulnerabilidade, no marco do Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero.

Para o seu financiamento destinouse crédito por importe total de 314.757€ de acordo coa seguinte distribución:

- a) Liña 1: consolidación do movemento asociativo, destinada a compensar gastos correntes que orixine o mantemento e funcionamento das asociacións de mulleres e das súas federacións: 164.757 euros.
- b) Liña 2: promoción de accións singularizadas en materia de igualdade e prevención da violencia de xénero: 150.000 euros.

Na liña 2 subvenciónase a promoción de actuacións e actividades singularizadas en materia de igualdade, de prevención da violencia de xénero e de acompañamento das vítimas, con especial incidencia nas mulleres rurais, mulleres maiores e/ou mulleres

en situación de vulnerabilidade, no marco do Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero, e que respondan a algunha das tipoloxías indicadas nas bases reguladoras, incluídas as actuacións de sensibilización e concienciación social en materia de igualdade e prevención da violencia de xénero, e actuacións específicas dirixidas á prevención da violencia contra as mulleres e ao acompañamento das vítimas.

No ano 2021 foron beneficiarios un total de 46 expedientes, non obstante o número total de asociacións de mulleres beneficiarias foi de 65, posto que algunhas das asociacións de mulleres rurais ás que se concedeu axuda agrupan a outras pequenas asociacións de mulleres, debido á dispersión da poboación galega e á realidade xeográfica do territorio galego. A todas elas hai que engadir 28 federacións ou confederacións de mulleres participantes, o que suma un total de 139 entidades beneficiarias.

Principais datos estatísticos obtidos da execución das actividades:

- N.º de asociacións de mulleres participantes: 65
 - N.º de federacións ou confederacións de mulleres participantes: 28
 - N.º de actuacións realizadas: 200
 - N.º de mulleres participantes: 16.300
 - N.º de homes participantes: 2.900
 - N.º de mulleres vítimas de violencia de xénero participantes: 279
 - N.º de mulleres con discapacidade participantes: 236
 - N.º de concellos onde se desenvolveron as actuacións: 109
- o **Convocatoria de axudas e subvencións a entidades de iniciativa social sen ánimo de lucro, para programas para mulleres en situación de especial vulnerabilidade. (Inclúe as vítimas de violencia de xénero como colectivo de especial vulnerabilidade.)**

A través da Resolución do 23 de febreiro de 2021, da **Secretaría Xeral da Igualdade** (DOG núm. 46, do 9 de febreiro de 2021), establecéronse as bases

reguladoras e convocáronse para o ano 2021 as subvencións a entidades de iniciativa social sen ánimo de lucro para programas dirixidos a mulleres en situación de especial vulnerabilidade.

As axudas tiñan como finalidade a realización dos seguintes programas

- a) Programa de recursos integrais específicos para mulleres xestantes ou lactantes con fillas ou fillos menores de tres anos, en situación de especial vulnerabilidade.
- b) Programa de recursos integrais de atención personalizada e especializada para mulleres en situación de especial vulnerabilidade, pertencentes a un ou varios colectivos nos que concorra dita situación, segundo a relación que figura na disposición adicional única desta resolución.

Para os efectos desta convocatoria tiñan a consideración de mulleres en situación de especial vulnerabilidade, entre outras, as **vítimas de violencia de xénero ou de violencia doméstica e as vítimas de explotación sexual-laboral en redes de prostitución ou de trata de persoas**.

As actuacións desenvolvidas no correspondente programa deben encadrarse nalgún dos seguintes tipos:

- a) Servizos de orientación e información sobre recursos singularizados, de atención, orientación e asesoramento persoal e social, así como de apoio directo nas relacións con outras entidades, organismos e servizos que faciliten ás persoas usuarias o seu proceso de integración social.
- b) Servizo de atención psicolóxica.
- c) Servizo de asesoramento xurídico.
- d) Servizo de mediación intercultural e/ou familiar.
- e) Actividades para a adquisición de habilidades persoais e sociais básicas ou de competencias para a mellora da empregabilidade.
- f) Servizos ou medidas de apoio e orientación laboral para a mellora da empregabilidade e de acompañamento na busca de emprego, incluído o emprego por conta propia e o emprendemento, así como a prospección do mercado de traballo, a intermediación e a titorización laboral e profesional.

Ás subvencións obxecto desta convocatoria dedicouse, logo de dúas ampliacións de crédito, un orzamento total de 1.400.000euros, que conta cun cofinanciamento do Fondo Social Europeo do Programa Operativo FSE-Galicia 2014-2020.

o Convocatoria de axudas económicas destinadas a financiar actividades de promoción da igualdade e de prevención da violencia de xénero para as asociacións de nais e pais do alumnado de centros educativos de Galicia.

No Diario Oficial de Galicia do 11 de febreiro de 2021 publicouse a Resolución do 8 de xaneiro de 2021, da Secretaría Xeral da Igualdade, pola que se establecen as bases reguladoras das axudas destinadas a financiar actividades de promoción da igualdade e de prevención da violencia de xénero, financiadas en desenvolvemento do Pacto de Estado contra a violencia de xénero, para as asociacións de nais e pais do alumnado de centros educativos de Galicia, e se procede á súa convocatoria para o ano 2021.

Ao abeiro desta convocatoria subvencionábase a realización de programas e actividades de difusión, información e formación para a promoción da igualdade e a prevención da violencia de xénero, a realizar polas AMPAS, federacións e confederacións de AMPAS, dirixidos ao alumnado de centros educativos non universitarios e/ou ás familias e á comunidade educativa, e que responderan a algunha ou algunhas das seguintes tipoloxías recollidas nas medidas do Pacto de Estado contra a violencia de xénero do eixe 1:

- a) Escolas de pais e nais e/ou formación para as familias en temas de igualdade, de educación afectivo-sexual (aspectos fisiolóxicos e afectivo-emocionais) e sobre violencia de xénero.
- b) Elaboración de materiais informativos para nais e pais que lles axuden a detectar a violencia de xénero da que poden ser vítimas ou agresores as súas fillas ou fillos adolescentes.
- c) Realización de accións de formación, sensibilización e difusión, contra a cosificación do corpo das mulleres e contra a hipersexualización das nenas.
- d) Formación para pais e nais e/ou para mozas e mozos sobre o uso adecuado e

crítico da internet e as novas tecnoloxías, especialmente na protección da privacidade e sobre os cibercriminos (stalking, sexting, grooming, etc.).

e) Accións de formación coas familias e/ou alumnado sobre novas masculinidades para romper cos micromachismos e cos comportamentos machistas adquiridos polos estereotipos.

f) Outras accións de formación e información para nais e pais que sensibilicen as familias sobre os estereotipos persistentes na sociedade e tamén no eido educativo e sobre pautas para previr a violencia de xénero, ou para detectala e que se dean a coñecer entre as familias os protocolos existentes nos casos de agresións ou violencia contra as mozas.

O crédito orzamentario total para o financiamento das axudas previstas nesta convocatoria foi de catrocentos mil euros (400.000 €).

- N.º de AMPAS beneficiarias: 820
- N.º de federacións ou confederacións de Ampas beneficiarias: 14
- N.º de accións de formación ou difusión realizadas coas familias: 506
- N.º de familias participantes nas accións de formación ou difusión realizadas: 36.245
- N.º de accións de formación ou difusión realizadas co alumnado: 986
- N.º de centros educativos que participaron nas actividades: 797
- N.º Alumnado participante:

Alumnado participantes	Mulleres	Homes
Educación infantil (3 a 5 anos)	5.440	5.770
Educación primaria (6 a 11 anos)	16.744	15.487
Educación secundaria	6.508	5.688
Bacharelato/FP	1.246	1.290
TOTAL	29.938	28.235

Artigo 8: Actividades culturais e artísticas.

▪ Exposición Express-arte.

A exposición "Express-arte", foi creada no marco do programa de inserción laboral para vítimas da violencia de xénero, subvencionado pola Secretaría Xeral da Igualdade, e impulsado pola Asociación de Xóvenes Emprendedores Lucenses (AXEL).

"Express Arte" é unha mostra do traballo feito polas participantes, versionando obras de arte pictóricas, ofrecendo unha perspectiva diferente das realidades representadas nos cadros.

Esta exposición foi ofertada pola **Secretaría Xeral da Igualdade**, aos centros educativos que desenvolven o programa "Por 365 días de respecto e igualdade", programa de prevención da violencia de xénero desde o ámbito educativo dentro do Plan Proxecta da Consellería Educación Universidade e Formación Profesional.

CONCELLO	PROVINCIA
ORTIGUEIRA	A CORUÑA
SADA	A CORUÑA
O PINO	A CORUÑA
SOBER	LUGO
BURELA	LUGO
A GUDIÑA	OURENSE

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

o **Exposición "Á Violencia de Xénero...Dille Non!"**

A exposición "*Á Violencia de Xénero... Dille NON!*", impulsada pola Xunta de Galicia, está dirixida a axudar á mocidade a recoñecer, identificar e rexeitar condutas sexistas e nocivas nas súas relacións, a visibilizar e crear conciencia social e a impulsar valores como o da liberdade, a tolerancia e o respecto.

Xunto coa exposición, a Secretaría Xeral da Igualdade facilita un caderno divulgativo baseado en dita exposición e que tamén ten por finalidade a prevención e sensibilización da

xente moza sobre a violencia de xénero.

Esta exposición que foi ofertada pola **Secretaría Xeral da Igualdade**, aos centros educativos que desenvolven, dentro do Plan Proxecta da Consellería Educación Universidade e Formación Profesional, o programa "Por 365 días de respecto e igualdade", de prevención da violencia de xénero desde o ámbito educativo.

CONCELLO	PROVINCIA
VILASANTAR	A CORUÑA
CABANA DE BERGANTIÑOS	A CORUÑA
RÁBADE	LUGO
MEIS	PONTEVEDRA
TUI	PONTEVEDRA
PAZOS DE BORBEN	PONTEVEDRA

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade

- o **"Golpes". Espectáculo teatral pedagóxico que analiza o impacto da violencia de xénero e tenta concienciar á mocidade na súa prevención.**

O espectáculo, denominado "Golpes", da compañía a Antena, dirixido por Xosé Leis e protagonizado pola actriz Estíbaliz Veiga, é un espectáculo directo, cercano, que xoga co impacto directo da posta en escena, sen trucos dramaturxicos ou de escenografía.

Golpes é a vida de Pamela, unha rapaza que nos conta a súa vida, os seus sonhos, como era romántica, que aprendeu dunha relación que non debeu vivir . Tratando e previndo a desigualdade desde onde nacen as relacións (a adolescencia).

Pamela é unha moza que ven de sufrir violencia machista. Cóntanos como entrou no círculo da violencia, como se namorou crendo nos postulados do amor romántico e como foi entrando no círculo da violencia. Pamela recibiu moitos golpes , pero o máis grande foi verse a si mesma mudada noutra persoa, por iso quere compartir as súas experiencias vitais, para que ningunha outra muller pase por onde foi golpeada.

Golpes busca que a audiencia identifique todos e cada un dos índices sociais presentados na súa vida "de todos os días", vexa canto traballo hai por facer para vivir nun mundo igualitario, como hai un golpe continuo contra do latexo social, máis Pamela conseguíuno e a obra pretende sementar esa visión dun "mundo mellor posible.

Esta actuación formaba parte da oferta de actividades da Secretaría Xeral da Igualdade á Rede de entidades locais contra a violencia de xénero, creada ao abeiro do convenio de colaboración coa Federación Galega de Municipios e Provincias, FEGAMP e concedéuselle a 15 entidades locais, no último trimestre de 2021:

CONCELLO	PROVINCIA
FRADES	A CORUÑA
BETANZOS	A CORUÑA
MELIDE	A CORUÑA
AMES	A CORUÑA
CORCUBIÓN	A CORUÑA
XERMADE	LUGO
COSPEITO	LUGO
LÁNCARA	LUGO
PADERNE DE ALLARIZ	OURENSE
A POBRA DE TRIVES	OURENSE
SAN XOÁN DE RIO	OURENSE
MANZANEDA	OURENSE
RIBADAVIA	OURENSE
A GUARDA	PONTEVEDRA
VALGA	PONTEVEDRA

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Tamén forman parte dos recursos ofertados pola Secretaría Xeral da Igualdade aos centros educativos participantes no programa "Por 365 de respecto e igualdade", programa de prevención da violencia de xénero desde o ámbito educativo desenvolvido dentro do Plan Proxecta da Consellería Educación Universidade e Formación Profesional (véxase páxina 163).

o **Exposición "Cartas de Amor".**

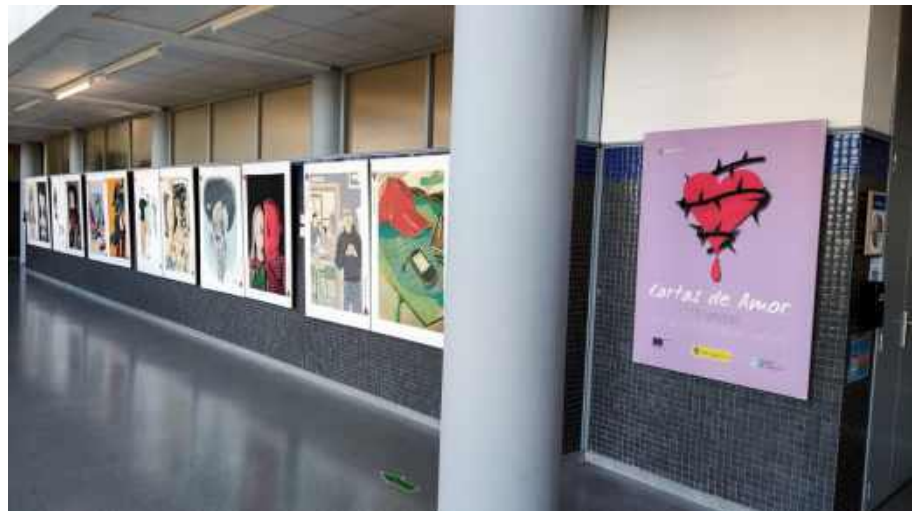
Cartas de Amor é unha mostra do cómic galego sobre violencia de xénero, xa convertida nunha ferramenta de uso continuado desde a Secretaría xeral da Igualdade, que ten como finalidade sensibilizar á poboación máis nova sobre a existencia de violencia nas súas relacións de parella, nos seus modos de relacionarse. Axudarlles a decatarse de que formas e modos de comportamento habituais como as demostracións de celos, o control sobre a vestimenta da parella, as súas chamadas telefónicas, mensaxes e correos electrónicos, a limitación dos seus movementos en relación ás súas amizades, son en realidade demostracións dun comportamento violento, e polo tanto a eliminalo.

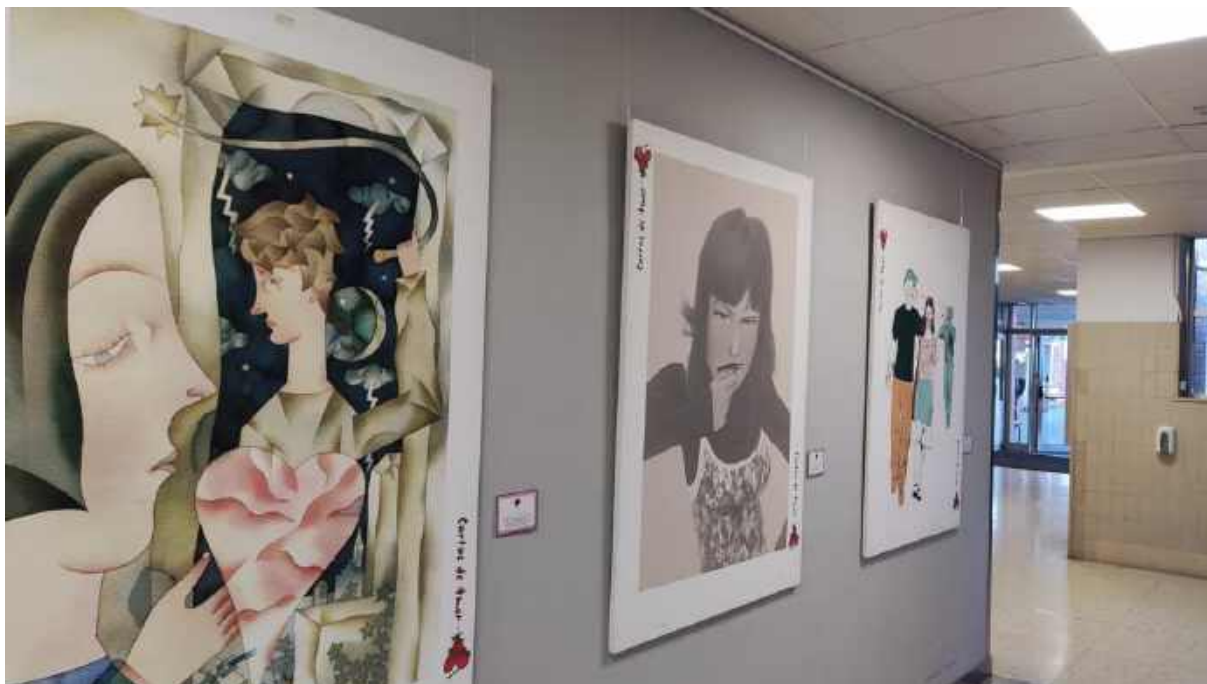
A mostra está composta por traballos de Miguel Calatayud (premio nacional de ilustración), Paco Roca (premio nacional de cómic), así como outras figuras galegas, como Patricia Castelao, Pirusca, David Pintor e Óscar Villán. Tamén participaron autoras e autores que están acadando grande éxito entre a xente máis nova, como Eva Vázquez, Javier Olivares, Primitivo, Sonia Pulido, Jack Mircala ou Sergi San Julián. Ademais o escultor Méndez, a escritora Anxos Sumai e o deseñador Fausto, uníronse a esta mostra con tres achegas diferentes.

A mostra “Cartas de amor” tamén forman parte dos recursos ofertados pola Secretaría Xeral da Igualdade aos centros educativos participantes no programa “Por 365 de respecto e igualdade”, programa de prevención da violencia de xénero desde o ámbito educativo desenvolvido dentro do Plan Proxecta da Consellería Educación Universidade e Formación Profesional. (véxase páxina 163)

CENTRO	CONCELLO	PROVINCIA
IES CAMPO DE SAN ALBERTO	NOIA	A CORUÑA
IES AGRA DE RAÍCES	CEE	A CORUÑA
CPI PLURILINGÜE CERNADAS DE CASTRO	LOUSAME	A CORUÑA
CIFP COMPOSTELA	SANTIAGO DE COMPOSTELA	A CORUÑA
IES ARCEBISPO XELMÍREZ II	SANTIAGO DE COMPOSTELA	A CORUÑA
IES EDUARDO PONDAL	SANTIAGO DE COMPOSTELA	A CORUÑA
IES A PINGUELA	MONFORTE DE LEMOS	LUGO
IES MARQUÉS DE SARGADELOS	CERVO	LUGO
IES NOSA SEÑORA DOS OLLOS GRANDES	LUGO	LUGO
CPR PLURILINGÜE LUIS VIVES	OURENSE	OURENSE
IES O COUTO	OURENSE	OURENSE
IES PLURILINGÜE AQUIS CELENIS	CALDAS DE REIS	PONTEVEDRA
IES CHANO PIÑEIRO	FORCAREI	PONTEVEDRA
IES PLURILINGÜE ANTÓN LOSADA DIÉGUEZ	A ESTRADA	PONTEVEDRA
IES DE CHAPELA	REDONDELA	PONTEVEDRA
IES RICARDO MELLA	VIGO	PONTEVEDRA
IES LAXEIRO	LALÍN	PONTEVEDRA

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- o **Actuacións de sensibilización e prevención da violencia de xénero dos departamentos dependentes da Secretaría Xeral de Cultura (Consellería de Cultura, Educación e Universidade).**

Actividades dos Arquivos.

Arquivo de Galicia (Santiago de Compostela).

Durante o ano 2021, no Arquivo de Galicia, leváronse a cabo actividades de difusión coa finalidade de contribuír a concienciar á sociedade sobre a necesidade de eliminar calquera limitación que poda afectar á liberdade das persoas por razón do seu xénero. En concreto realizáronse as seguintes:

- 1) Exposición virtual: Mulleres sobranceiras: *Luz Pozo Garza.: unha estrela de luz.*

Mulleres sobranceiras é unha serie de mostras documentais que o Arquivo de Galicia organiza para celebrar o Día Internacional da Muller, o día 8 de marzo de cada ano. No ano 2021 dedicouse á Luz Pozo Garza, unha das figuras máis relevantes da poesía galega do século XX. A través de seis vitrinas exhibíronse uns 90 documentos (fotografías, debuxos orixinais da propia Luz, correspondencia con escritores que

foron claves no seu desenvolvemento literario, ou borradores de publicacións) que deron mostra dunha muller de grande enerxía, sensibilidade e rebeldía, trazas da súa personalidade que quedan ben patentes nas múltiples actividades que desenvolveu ao longo da súa longa vida e nas súas obras de creación.

2) Actividade nas redes:

Foron publicadas na conta institucional de Facebook do centro 4 noticias que poñen en relación os documentos do arquivo con diferentes aspectos do tratamento da condición feminina.

21 de xaneiro: A educación da muller a través da fundación Figueroa.

Manuel Ventura Figueroa, eclesiástico nacido en Compostela, ocupou importantes cargos tanto na xerarquía eclesiástica como na administración da España da Ilustración. A súa fundación foi creada para dar cumprimento á vontade do seu testamento de financiar estudos e dotes de parentes sen recursos.

As mulleres inicialmente reciben diñeiro como dote para o seu casamento, máis conforme pasa o tempo as estas van participar do sistema educativo, inicialmente cunha educación chamada "de adorno" con materias como o bordado, debuxo, piano ou francés. A comezos do século XX entran nos estudos profesionais "ade cuados para o seu sexo" como mestras, institutrices ou matronas, e xa nos anos 20 podemos velas nos estudos superiores como dereito, medicina ou farmacia. Este cambio ten o seu reflexo nos libros da fundación que recollen o historial académico das parentas que recibían axudas para os estudos.

14 de maio de 2021: Venres en xogo. Letras galegas 2021 #letrasgalegas

Aproveitando os actos de celebración das Letras Galegas, propúxose un xogo. Presentouse unha foto de grupo pertencente ao fondo da poeta Luz Pozo Garza na que, a finais do pasado século, aparecen representadas varias xeracións das voces femininas máis destacadas das nosas letras posando diante da Casa Museo de Rosalía de Castro en Padrón. Tratábase de poñerlles nome a estas escritoras. A homenaxeada este ano, Xela Arias, aparecía na foto.

Arquivo de Galicia (Santiago de Compostela). Fondo de Luz Pozo Garza.

6 de maio de 2021. A desigualdade de xénero na industria conserveira

As industrias conserveiras, establecidas xeralmente en zonas de escasa actividade fabril, aumentaron as posibilidades de emprego e a obtención dun salario, especialmente das mulleres pois, de feito, a man de obra feminina vai ser a predominante no sector. As mulleres desempeñan case todas as tarefas de elaboración do produto quedando os homes nas tarefas administrativas e de dirección. Por iso chama especialmente a atención a diferenza dos tipos de contrato por xénero. Mentres os homes accedían aos mellores soldos e constituían o persoal estable, as mulleres, a verdadeira forza de traballo, era persoal eventual, contratadas por campañas e desfrutaban de peores salarios.

Arquivo de Galicia (Santiago de Compostela). Massó Hermanos S.A.

17 de xuño de 2021. Un estatuto de autonomía con perspectiva de xénero

O Real Decreto Lei 7/1978 instaurou a Xunta de Galicia como órgano provisional mentres perdurase a fase preautonómica e non se aprobase o subseguinte Estatuto de Autonomía. Unha das súas funcións foi a elaboración dun anteproxecto de estatuto no que recibiu achegas de numerosos partidos e asociacións. Un destes partidos incorporou na súa proposta de articulado un artigo dedicado especificamente á muller co nome de Condicións e Dereitos da Muller. Nel se fala de cotas de participación feminina e a non discriminación da muller nos centros de traballo, ou da visibilidade das reivindicacións das mulleres nos medios de comunicación entre outros temas.

Desde o Arquivo de Galicia lanzábase a seguinte cuestión: con independencia do partido que fai esta proposta, credes que un artigo destas características tería cabida na constitución ou no noso estatuto hoxe en día?.

Arquivo de Galicia (Santiago de Compostela). Xunta de Galicia. Aportacións ao Estatuto de Autonomía, G12500-05.

Arquivo do Reino de Galicia (A Coruña).

As principais accións desenvolvidas polo arquivo neste ámbito teñen que ver coa realización de actividades de difusión para dar visibilidade ás mulleres e a violencia e discriminación que se exerceu sobre elas ao longo da historia, presente nos documentos.

Durante o ano 2021, o Arquivo desenvolveu diversas actividades de difusión para dar visibilidade ás mulleres. A principal foi a exposición virtual que, como todos os anos, celebrou con motivo do Día Internacional da Muller Traballadora. Denominouse: Sororidades: asociacións de mulleres.

Sororidade significa solidariedade entre mulleres ou amizade e reciprocidade entre mulleres que comparten o mesmo ideal e traballan por alcanzar un mesmo obxectivo. Nestes tempos de pandemia e fragilidade parece oportuno rescatar do tempo estas sororidades: exemplos de mulleres diversas que transformaron a forma de relacionárense entre si, mudando á súa vez o mundo no seu redor.

A partir dos expedientes de asociacións do fondo documental do Goberno Civil da provincia da Coruña e dos documentos doutros fondos do Arquivo, preparamos unha exposición virtual que se aproxima á historia das asociacións e sociedades de mulleres de toda índole que desde fins do século XIX se asociaron por motivos relixiosos, políticos, sindicais, de axuda mutua ou cultural, entre outros.

Estas exposición difundíuse no sitio web do arquivo (<https://arquivosdegalicia.xunta.gal/es/arquivo-reino-galicia/nova/exposicion-virtualsororidades>), na sección de novas da páxina web e a través do perfil en Facebook (@arquivodereinodegalicia).

Entre as novas publicadas nesta rede social, mencionaron as mulleres para poñer de relevo algún resgo salientable da súa condición xurídica e social dependente as seguintes:

Sororidades	2021-03-08
Exposición virtual: Sororidades	2021-03-08
Exposición	2021-03-15
Contribución	2021-03-29
Electricidade	2021-04-07
Condesa	2021-06-09
Feminidade	2021-06-21
Urraca	2021-06-25
Pelourinho	2021-07-02
No campo	2021-08-13
Candearias	2021-09-10
Cera	2021-09-13
Pote	2021-10-18
Defuntos	2021-11-01
Costura	2021-11-03
Cantante	2021-11-05
Desamparo	2021-11-10
Muller	2021-11-25
María	2021-11-29

Arquivo Histórico Provincial de Lugo.

Publicacións nas redes sociais

Publicáronse as seguintes entradas no facebook:

- 4 xaneiro: publicación sobre o pasamento da arquivista Vicenta Cortés Alonso.
- 26 febreiro: "Amas de casa". Publicouse unha entrada sobre a constitución, o 9 de marzo de 1967, da Asociación de Amas de Casa, de ámbito provincial

- o 2 marzo: Compartiuse unha información da UNED sobre a conferencia do investigador José María Leal Bóveda sobre "Mulleres de papel: a muller no mundo do mar a través da documentación gráfica e escrita nos séculos XVIII e XX", que se celebraría o 4 de marzo. Para esta investigación utilizouse documentación custodiada no Arquivo Histórico Provincial de Lugo.
- o 8 marzo: "As nosas queridas mestras". Con motivo do Día Internacional da Muller, este arquivo fixo unha homenaxe ás mestras.
- o 5 abril: Compartiuse unha información de Iberarchivos sobre o descubrimento do diccionario de castelán máis antigo do mundo, realizado pola científica arxentina Cinthia Hamlin.
- o 25 xullo: Compartiuse unha entrada da Deputación de Pontevedra, dentro da campaña "365 días 365 mulleres", que lle adica o día á arquivista Olga Gallego Domínguez.

INDICADORES DE CONSULTAS AO ARQUIVO POR XÉNERO.

A continuación, facilítase información sobre o número de persoas que fixeron uso do servizo de consulta do arquivo desagregada por sexos:

Nº total	911
Homes	530
Mulleres	381

Arquivo Histórico Provincial de Ourense.

No Arquivo Histórico Provincial de Ourense hai que destacar entre as principais accións desenvolvidas as seguintes entradas nas redes sociais:

- 12 de Maio de 2021 Centenario do pasamento de Emilia Pardo Bazán

Tal día como este, hai cen anos, falecía Emilia Pardo Bazán (A Coruña, 16/09/1851 - Madrid, 12/05/1921)

Para lembrar a súa figura con motivo deste aniversario publicamos dous documentos relacionados co nomeamento da escritora como filla adoptiva da cidade de Ourense.

Nun deles comunícaselle á condesa que o 15 de xuño de 1901 o Concello de Ourense acordou concederlle esa distinción por unanimidade en atención ao “entrañable cariño que siente la Sra. Pardo Bazán por nuestra ciudad y su provincia”.

O outro é o telegrama de agradecemento enviado desde A Coruña por Dona Emilia con este texto: “Llegada felizmente, saludo municipio, vecindario con recuerdo indeleble cariño y hospitalidad, y agradecida desde el fondo del alma. Emilia Pardo Bazán.”

Estatísticas:

Obradoiros 2021	Alumnado		Docentes		Persoas totais	
40 grupos	1057	550	75	13	1132	563
		homes		homes		homes
		507		62		569
		mulleres		mulleres		mulleres
Visitas ao Arquivo 2021					120	47
						homes
						73
					mulleres	
Consultas Arquivo 2021					571	383
						homes
						188
					mulleres	
Total de persoas que pasaron opolo Arquivo no 2021					1823	993
						homes
						830
					mulleres	

Arquivo Histórico Provincial de Pontevedra.

No Arquivo Histórico Provincial de Pontevedra, hai que destacar entre as principais accións desenvolvidas nesta materia:

1) Publicacións en redes sociais

- Imaxe dun protocolo notarial relacionado coa violencia de xénero. 25 de novembro de 2021.

A referencia sobre violencia de xénero aparece nun protocolo do notario de Pontevedra Cosme de Cantó Varela y Caamaño. Trátase dunha escritura de 1797 na que a veciña de Redondela, María Josefa Barreiro, outorga un poder para que a representen no preito contra o seu marido, Manuel Míguez, ao que acusa de esgotar a súa dote e de violencia reiterada. (Protocolos notariais. C. 2219/23. folio 16):

"fue violentada por el sobredicho como lo jura, precaviendo mayores insultos, quimeras y golpes, que violentamente le ha dado su dicho su marido en diversas ocasiones, que le precisaron escaparse de su compañía y casa para otras ajenas, procedido de la indiscreción y genio inarepido, vinoso y dissipador del referido su marido"

- Poñendo en valor o traballo da muller:
 - *Descargando marisco.* 20 de decembro de 2021

Postal dunha fotografía tomada no peirao das Corbaceiras (Pontevedra) por Francisco Zagala d de comezos do século XX.

- *Conserveiras.* 23 de decembro 2021

En 1861, a familia Curbera fundou a primeira fábrica de conservas herméticas das Rías Baixas na praia de Arealonga (Vigo). Por iso, aproveitando o 160 aniversario do dito acontecemento, compartimos varias imaxes relacionadas coa industria conserveira, onde figuran maioritariamente mulleres.

Trátase dunhas postais realizadas a partir de varios documentos utilizados na exposición "Vivir no Atlántico Norte", organizada no Museo do Pobo Galego no ano 2000

2) Estatísticas

- Dun total de 2.372 consultas atendidas polos/as técnicos/as do arquivo 1.185 foron feitas por mulleres.
- Dun total de 180 persoas investigadoras 78 foron mulleres e, destas, 33 novas investigadoras.

Actividades dos Museos.

Entre as funcións dos museos contempladas na Lei de museos e outros centros museísticos de Galicia, cabe salientar a de facilitar o acceso ao seu patrimonio cultural e aos seus fondos con respecto aos principios de igualdade e non discriminación; a de promover a pluralidade, integrando perspectivas e axentes sociais diversos e buscando a formación crítica e a participación e a divulgación científica; así como a de promover o respecto dos dereitos humanos e a igualdade de xénero.

A realización de actividades con perspectiva de xénero e promoción do respecto dos dereitos humanos e a igualdade de xénero nos sete museos xestionados pola Secretaría Xeral de Cultura, inclúen actuacións culturais sobre o papel da muller na sociedade, na historia e na realidade actual, que se materializan a través de actividades, conmemoracións e exposicións realizadas por e para mulleres ou nas que a presenza da muller é relevante.

Durante o ano 2021, como cada ano, leváronse a cabo actividades de difusión coa finalidade de contribuír a concienciar á sociedade sobre a necesidade de eliminar calquera limitación que poda afectar á liberdade das persoas por razón do seu xénero. En concreto realizáronse as seguintes:

Exposicións:

1) Museo de Belas Artes da Coruña

- “Vestir épocas. 1860-1960. A colección González-Moro no Museo de Belas Artes da Coruña”

O Museo acolleu ata marzo de 2021, "Vestir épocas". Tratouse dunha exposición monográfica sobre a evolución da moda que busca achegar á cidadanía os usos e costumes asociados aos séculos XIX e XX poñendo en diálogo e relación as distintas vestimentas, traxes e pezas de indumentaria coa súa iconografía e a súa época, sempre ao través das pezas de indumentaria feminina como protagonista case exclusivo da moda de cada época.

A exposición componse de máis de 300 obras da prestixiosa colección de Ana González Moro que abarcan 100 anos de creación téxtil, desde 1860 a 1960. Son pezas de indumentaria que reflicten os actos das xentes e da sociedade da Galicia da época e que permiten establecer unha relación entre a idealización da arte e o realismo da roupa.

- “Legado de Emilia Pardo Bazán no Museo de Belas Artes da Coruña”

Outubro 2021 - Marzo 2022. Organización: produción propia

No ano da conmemoración do seu pasamento, a exposición trata de dar a coñecer os obxectos pertencentes ao legado da familia de Emilia Pardo Bazán, por medio dunha singular intervención arquitectónica instalada na sala 5 do museo. A mostra complétase con outros fondos da propia colección do Museo, que permiten recrear o que foi a vida coruñesa da época da célebre escritora e os ambientes e personaxes cos que tiña relación.

En relación coa exposición, a Biblioteca do Museo recolleu no seu Pinterest unha selección de títulos sobre a vida e a obra de dona Emilia Pardo Bazán presentes na colección da biblioteca do Museo de Belas Artes, co título: “Emilia Pardo Bazán na biblioteca do Museo”

<https://www.pinterest.es/bmuseo/emilia-pardo-baz%C3%A1n-na-biblioteca-do-museo/>

2) Museo Etnolóxico de Ribadavia

- “Galicia a terra dos mil panos. Roupa de levar á vila”

24/11/2020 – 01/02/2021. Organización: produción propia

A mostra, elaborada con bens da colección da Asociación Etnográfica Sete Espadelas, propuxo unha atractiva achega ás pezas de vestimenta tradicional de Galicia, protagonizada por mulleres: artesás e portadoras.

Co obxectivo de achegar á diversidade de panos que foron usados co traxe tradicional nos séculos XIX e comezos do XX (cada un elaborado con diferentes materias primas, adornos, estampados e técnicas), propónse un enriquecemento do papel da muller na artesanía e no coidado da elaboración das prendas, tanto de diario como pezas verdadeiramente singulares. A exposición converteuse nunha ollada que, entre fíos e teas, permite coñecer a cotiandade do noso pasado e a riqueza dos oficios tradicionais. Auténticas xoias conservadas que falan de mans de mulleres que tecían, bordaban, tinguían e confeccionaban.

- “A Seda: o tesouro que chegou da China a Galicia”

20/05/2020 – 30/08/2021. Organización: produción propia

A mostra, elaborada con bens da colección da Asociación Etnográfica Sete Espadelas, propuxo unha atractiva achega ás pezas de vestimenta que conformaban o traxe de garda ou cerimonia, reservados para as ocasións mais especiais.

A seda, procedente da china, foi unha das materias primas predilectas dos galegos e galegas do século XIX e principios do XX para decorar a súa vestimenta e a protagonista desta exposición, e púidose admirar a beleza, a dedicación das mans femininas, no traballo e as diferentes técnicas e usos detrás das pezas expostas como mantóns de manila, panos de namorar e adamascados, abanos chineses... descubrindo así os que podemos chamar tesouros téxtiles. Ademais, esta exposición amosou a historia detrás destas

pezas; que nos fala de rutas comerciais, da evolución e usos de formas locais, de tradicións relacionais ou incluso da aparición dunha produción propia galega.

3) Museo das Peregrinacións e de Santiago

- “Próxima parada. As peregrinas toman a cidade”

02/11/2021 – 04/12/2021. Organización: propia

Comisariada por Gemma Sesar. Formada por once esculturas policromadas realizadas en madeira polo artista Álvaro de la Vega, esta mostra é unha homenaxe a todas as peregrinas que chegan cada día a Santiago. Cada unha delas levan ás costas unha alegoría das diversas etapas da vida de calquera peregrina, de calquera muller.

Durante moitos anos, cando se falaba do Camiño mostrábanse sempre imaxes de peregrinos –en masculino–, ataviados coas súas mochilas, suorentos e coas botas pisando forte. Con estas imaxes quería representarse unha experiencia difícil na que era necesaria a forza para chegar a Santiago. A pesar desta idea, á que todos están afeitos, ao longo da historia existiron mulleres ilustres e anónimas que cargaron a mochila ao ombreiro e emprenderon o camiño a Compostela.

Con esta mostra, rendéuselle homenaxe a todas as peregrinas que chegan cada día a esta cidade. E, asemade, queremos que todas as mulleres sexamos as protagonistas porque cada día percorremos o noso camiño, con etapas máis difíciles e outras máis doadas, na procura dun destino, cargadas co peso de todo o vivido... Por iso, estas peregrinas levan ás costas un bebé, unha cadeira, un paraugas ou unhas ás, metáforas todas elas que Álvaro de la Vega utilizou para exemplificar a vida de calquera peregrina, de calquera muller.

- “Imaxes de pedra”

Datas: 25/03/2021 – 30/05/2021. Organización: propia

Dentro da programación habitual para promocionar ás mulleres autoras nos museos, este ano o MDPS inaugurou esta mostra de Rosa Caamaño.

Rosa Elvira Caamaño Fernández (Bueu, 1954) propuxo unha viaxe polo Camiño de Santiago para que fixar a atención en detalles da monumental escultura románica. A artista pasa polo seu prisma as diferentes lecturas históricas, teolóxicas e místicas destes elementos para favorecer así que o visitante vexa a influencia que tiveron nos movementos artísticos mais innovadores do século XX. Rosa Elvira ten participado en numerosas exposicións nacionais e tamén internacionais, en países como Italia, Rusia e Polonia.

Conmemoracións:

a) Día internacional da muller, 8 de marzo

1. **Museo das Peregrinacións e de Santiago:** concerto

Celebración do Día Internacional da Muller 2021 co concerto do grupo Femininoplural e o seu precioso homenaxe ás #Mulleresautoras.

2. **Museo de belas artes da Coruña:** vídeos de mulleres artistas

O Museo de Belas Artes da Coruña celebrou este ano o #DíadaMuller coa presentación dunha serie de vídeos divulgativos dedicados a cinco das mulleres artistas representadas na colección do museo, centrándose nunha das súas obras. As artistas seleccionadas para esta ocasión foron a escultora Elena Colmeiro, coma homenaxe tras o seu recente pasamento, e as pintoras Julia Minguillón, María Roësset, María Victoria de la Fuente e Dolores Díaz Baliño. Estes vídeos divulgáronse nas canles e as redes sociais do museo, un cada día da semana do 8 ao 12 de marzo.

- Elena Colmeiro: <https://youtu.be/gFrcKfvnbCY> Biblioteca Museo - Bibliografía: http://bit.ly/BibliotecaMuseo_ElenaColmeiro
- Julia Minguillón: <https://youtu.be/JxhbdhXKc6Q>. Biblioteca Museo - Bibliografía: http://bit.ly/BibliotecaMuseo_JuliaMinguillón
- María Roësset: http://bit.ly/ArtistasMulleresNoMuseo_MaríaRoësset. Biblioteca Museo - Bibliografía: http://bit.ly/BibliotecaMuseo_MaríaRoësset

- Mª Victoria de la Fuente:
http://bit.ly/ArtistasMulleresNoMuseo_MaríaRoësset. Biblioteca Museo –
Bibliografía: http://bit.ly/BibliotecaMuseo_VictoriadelaFuente
- Dolores Díaz Baliño:
http://bit.ly/ArtistasMulleresNoMuseo_DoloresDíazBaliño ...

3. **Museo arqueolóxico de Ourense:** patrocinadoras senlleiras

O Museo na celebración que neste ano 2021 levaba como tema: “Mulleres líderes: Por un futuro igualitario no mundo da Covid-19”, escolleu dúas excepcionais pezas dos seus fondos. A través delas coñeceremos as dúas mulleres que as patrocinaron. Mulleres de gran presenza na sociedade do seu tempo, que realizan ofrendas vinculadas ás súas crenzas.

O tema deste ano celebra os enormes esforzos que realizan mulleres e nenas en todo o mundo para forxar un futuro máis igualitario e recuperarse da pandemia da Covid-19. O Día Internacional da Muller é un bo momento para reflexionar acerca dos avances logrados, pedir máis cambios e celebrar a valentía e a determinación das mulleres que xogan un papel clave na historia dos seus países e comunidades.

Inmaculada de Juan de Juni.

Esta imaxe, considerada como unha das xoias artísticas coas que conta o Museo ourensán é obra documentada do escultor Juan de Juni, quen a cita nunha das cláusulas do seu testamento de 1577 como encargo de dona Inés Pérez de Belmonte con destino á cidade de Ourense.

A patrocinadora desta peza, muller de forte personalidade e poderoso atractivo, pertencente á fidalguía ourensana, tivo unha educación exquisita, parella á que recibiu o seu irmán en Salamanca. Durante anos residiu no Palacio dos Oca, hoxe Liceo ourensán, e no Palacio de Afonsas, en Celme. Non sen dificultades, soubo facerse visible nunha sociedade hostil e discriminatoria cara á muller, participando activamente na vida social da cidade. É verdade que a súa biografía estivo marcada polos homes, pero sempre foi quen de facer valer os seus dereitos ante eles, como deixan patente os numerosos preitos

que interpuxo defendendo os seus intereses e os dos seus fillos ante os homes da súa familia e os seus vasalos.

Seguindo o exemplo doutras mulleres da súa mesma condición social, que acharon unha canle de participación pública a través de fundacións e financiamento de obras artísticas, encarga esta Inmaculada a un dos mellores escultores do momento, o que revela o seu gusto refinado, a súa independencia económica e esa capacidade de liberdade e decisión que a caracterizaron.

Ara de Calpurnia Abana

O culto ás Ninfas protagoniza a inscrición desta ara en agradecemento a estas deidades cuxo texto di:

Nymphis Calpurnia Abana Aeboso ex visu v(otum) s(olvit) l(ibens)

Calpurnia Abana Aeboso cumpriu gustosa o seu voto ás Ninfas, baixo a inspiración dun soño.

A importancia desta ara, atopada nunha horta a carón das Burgas, é que nos dá a coñecer a Calpurnia Abana Aeboso, unha muller galaica que viviu no século II d. C. na Gallaecia Bracarense.

Esta muller dedica un exvoto ás Ninfas, deusas romanas das augas asociadas a este manancial termal, que posiblemente fora utilizado desde tempo inmemorial polos seus antepasados. A antiga tradición da utilización das augas das Burgas con carácter terapéutico-relixioso modernízase na figura desta muller de praenome romano, pero cuxo nome e cognome son indíxenas, ao dedicar unha ara ás Ninfas. A expresión ex visu na inscrición indica que esta muller obtivo a curación baixo a inspiración dun soño. Esta ara é un fermoso indicador da romanización dos habitantes da bracarense, como se deduce do propio nome de Calpurnia Abana Aeboso, unha muller que hai dezaioito séculos chegou a cidade auriense desde outro lugar da provincia na busca de saúde.

4. **Museo Massó:** vídeo sobre as redeiras

O Museo Massó presentou un micro-vídeo titulado "Atadeiras. Atrapadas na rede", dedicado ao colectivo das redeiras e a súa loita para conseguir dignificar o oficio, acadar mellores condicións laborais e recoñecemento no sector pesqueiro, e por fin a brecha de xénero que existe entre este colectivo e o dos redeiros.

5. **Museo do viño:** entrevista

Vídeo conmemoración "Día Internacional da Muller"

Como cada 8 de marzo o Museo do Viño de Galicia únese ás reivindicacións feministas tan necesarias na actualidade. O papel da muller na sociedade é inmenso e por iso non se pode dar ningún paso atrás na defensa da igualdade pola que hoxe, e cada día, loitan milleiros de mulleres.

Para celebrar o Día Internacional da Muller (8 de marzo), realización do vídeo ca entrevista a Pepa Rey Castiñeiras, docente da Universidade de Santiago de Compostela.

b) Día das letras galegas, 17 de maio

1. **Museo das Peregrinacións e de Santiago:** Evento en liña

Emisión nas redes sociais do Museo dun fragmento do monólogo de Paula Carballeira "Os camiños máis longos".

Dada a proximidade entre a celebración do DIM e a do Día das Letras Galegas, este ano dedicado a unha muller, aproveitouse para situar ao Museo como entidade xeradora de contido para esta celebración, cun monólogo a cargo dunha das "contadoras" máis valoradas da actualidade, Paula Carballeira.

E así mesmo, conmemoración coas seguintes imaxes:

- o Texto Xela Arias "Intempériome", 2003.
- o Retrato de Xela Arias por Maru Godas realizado durante a celebración de Compostela Ilustrada, edición primavera 2021, nos soportais do Museo Das Peregrinacións e de Santiago.

c) Outras conmemoracións:

1. Día internacional dos museos. 18 de maio. Museo das Peregrinacións e de Santiago

Rolda de Prensa de: "Mulleres mirando ás Mulleres". Proxecto que une música e literatura da man de artistas con catro concertos, en homenaxe a figuras senlleiras das artes en Galicia como Rosalía de Castro, Eugenia Osterberger, Fanny Garrido ou Maruxa Mallo, entre outras.

2. Día das escritoras. 18 de outubro. Museo das peregrinacións e de Santiago

Evento en liña

A Biblioteca Nacional de España celebrou a sexta edición do Día das Escritoras, unha iniciativa que a BNE organiza en colaboración coa Federación Española de Mulleres Directivas, Executivas, Profesionais e Empresarias (Fedepes) e coa Clásicas y Modernas, asociación para a igualdade de xénero na cultura co obxectivo de reivindicar o labor e o legado das escritoras ao longo da historia. Esta nova edición conmemora ás mulleres que escriben, pero tamén ás lectoras que ao longo da súa vida reescriben as historias que len. Por este motivo, a biblioteca do museo propuxo unha selección de textos escritos na súa maioría por mans femininas. A súa temática foi a historia da muller en Galicia.

3. Día de Santa Isabel de Portugal. 4 de xullo. Museo das Peregrinacións e de Santiago

Visitas dinamizadas dixitais: Santa Isabel de Portugal, a rainha Santa.

O 4 de xullo é a conmemoración do pasamento dunha das raíñas e peregrinas con máis sona na historia xacobeá, santa Isabel de Portugal, popularmente coñecida como raíña santa Isabel ou simplemente «A rainha Santa».

A historia e a tradición conta que este personaxe peregrinou a Compostela en dúas ocasións, unha oficialmente como raíña e outra de forma máis ou menos anónima.

Os documentos e representacións relativos á peregrinación de personaxes femininos son moi escasos, pero no MDPS hai algúns exemplares, así que cando

veñades a percorrer as nosas salas convidámosvos a que busquedes a estas mulleres peregrinas, porque *habelas, hainas!*

4. Pasamento de Emilia Pardo Bazán. Museo Arqueolóxico de Ourense

Tamén como conmemoración do centenario do pasamento de Emilia Pardo Bazán, e na procura por reivindicar a súa figura, publicouse na web o seguinte traballo sobre o papel de Pardo Bazán e Concepción Arenal no Certame literario en conmemoración do segundo centenario do nacemento de Frei Benito Jerónimo Feijóo, e que se custodia no Museo:

Certamen literario en conmemoración del segundo centenario del nacimiento de Fray Benito Jerónimo Feijóo. Emilia Pardo Bazán; Valentín Lamas Carvajal. Tipografía y estereotipia Perojo. Madrid. 1877. Biblioteca da Comisión Provincial de Monumentos, Museo Arqueolóxico Provincial de Ourense

Co fin de conmemorar o segundo centenario do nacemento do Padre Feijoo, o claustro do Instituto ourensán, convoca en 1876 o *Certamen literario en honor del P. M. Fr. Benito Jerónimo Feijóo*. As obras debían ser inéditas e orixinais, e no caso de ser premiadas a propiedade e dereito de publicación quedaría en poder da Comisión, quen utilizaría o produto da venda para a axuda da erección dun monumento a Feijóo.

Dos catro premios previstos, o xurado concedeu un pensamento de ouro e prata á poesía (...). Unha rosa de ouro foi outorgada á composición: Beato te che il fato, da que era autora Emilia Pardo Bazán (1851 – 1921). O asunto de tema biográfico declararíase deserto. Por último, a decisión sobre a convocatoria do mellor estudo crítico da obra do Padre Feijóo foi a máis complexa. Tardaron varios meses e precisaron do asesoramento da Universidade de Oviedo para chegar a un ditame no que os tres estudos presentados foron rexeitados para o premio consistente en catro mil reais. Pero, pola linguaxe rica e o brillante estilo, adxudicáronlle o accésit ó estudo presentado por Emilia Pardo Bazán (...). As outras dúas obras foran escritas por Miguel Morayta (1834 – 1917) e Concepción Arenal Ponte (1820 – 1893).

(...) A verdadeira batalla centrábase nos outros dous estudos. É curioso que dúas mulleres de tan destacado aporte á sociedade, competiran de forma tan

disputada a gloria do certame en honor do autor do discurso «Defensa de las mujeres». Concepción Arenal xa en idade madura e en plenitude profesional e Pardo Bazán con apenas vinte e cinco anos e na súa primeira experiencia importante, representan dúas formas distintas de abarcar a obra do Padre Feijóo e aos dous bandos nos que se dividía o xurado. Case que cen anos despois maniféstanse posturas similares, Blanco Amor alíñase con Concepción Arenal e Otero Pedrayo fai o propio con Pardo Bazán.

Concepción Arenal expuxo un estudo máis atrevido que publicaría en 1877 baixo o título de Juicio crítico de las obras de Feijoo. Co seu triunfo, Pardo Bazán, conságrase como autora en prosa e prodúcese o seu despegue literario. Boa parte do éxito debíao a un bo coñecemento da obra do Padre Feijoo que lía con fruición, por iso cando ten coñecemento do certame non dubida en presentarse, a pesar de todos os inconvenientes que se lle presentaban e o feito de estar embarazada (...).

<http://www.musarquourense.xunta.es/actividades/centenario-do-pasamento-de-emilia-pardo-bazan/>

d) Actividades:

1. Museo das peregrinacións: edición compostela ilustrada 2021

Este ano as actividades organizadas mesturaron ilustración e feminismo nas que se reflexionaba sobre "*A conciencia do debuxo*" con catro artistas invitadas que, a través da ilustración, o debuxo, e o cómic, crearon traballos reivindicativos do papel da muller no pasado e no presente.

No Auditorio do Museo das Peregrinacións e de Santiago e nos seus soportais da Praza das Praterías, fixéronse entrevistas a dúas ilustradoras: Maru Godas e Roisín Curé que realizaron o Camiño inglés, no Proxecto "*O debuxo é o Camiño*". Promocionado polo Xacobeo e Turismo. Organiza: Gemma Sesar.

5 e 6 de maio. Durante todo o día: O mural ilustrado por Maru Godas, Homenaxe a Xela Arias. Día das Letras Galegas

6 de maio. Coñecendo a Paula Bonet

Conferencia «A anguña. Isto é un cadro, non unha opinión» con Paula Bonet

6 de maio. Presentación do libro *La Anguila* de Paula Bonet a cargo de Mercedes Corbillón

7 de maio. Durante todo o día: O mural ilustrado por Maru Godas, Homenaxe a Xela Arias. Día das Letras Galegas

7 de maio. Coñecendo a Ana Penyas

7 de maio. Obradoiro de colaxe e debuxo «Construír unha veciñanza» con Ana Penyas

7 de maio. Presentación do libro *Todo bajo el sol* de Ana Penyas

2. Museo das peregrinacións: difusión do programa "As músicas de Santiago"

Ao longo do ano publicáronse nas nosas redes sociais un programa de vídeos que teñen como obxectivo presentar de forma conxunta obras expostas nas salas acompañadas do seu contexto histórico musical. Este proxecto está dirixido por Fernando Reyes Ferrón, director do grupo profesional de Música Antiga Resonet, que gravou, coa colaboración do MDPS, todas as pezas deste proxecto.

Entre as obras, houbo una destacada presenza das representacións femininas:

- Libro da indumentaria feminina con *Petite Camusette* (Josquin des Près)
O códice é de autor anónimo, probablemente dun, ou dunha, artista francés que percorreu o Camiño desde o sur de Francia até Santiago de Compostela. Durante a súa ruta ilustrou maxistralmente preto de 28 mulleres coas súas vestimentas tradicionais. Cada unha delas terma dun escudo no que se pode ler a súa condición e/ou localidade da que proceden. Está datado entre 1530 e 1550 polo que a elección da melodía non é fortuíta.
- Escultura en bronce de peregrina inglesa, co romance "A romeira"
A escultura representa unha muller nova, con hábito de peregrina, cos atributos de Santiago, pero que podemos relacionar coa peregrinación á Illa de Citerea, de enorme difusión no ámbito de influencia francés durante os séculos XVII e XVIII.

3. Museo de Belas Artes da Coruña: Identidades

Identidades é una experiencia educativa de inclusión a través das artes plásticas, na que se traballa sobre o tema da identidade, utilizando a arte como vía para reflexionar e afondar na identidade individual e colectiva, as raíces culturais, a identificación co entorno ou a autoestima. Especialmente dirixido a colectivos que se atopan desprazados por razóns políticas ou económicas, que sufriron malos tratos e violencia de xénero, ou que se viron empobrecidos por causa dunha situación de desemprego de longa duración, trátase así de facer da arte un vehículo para expresar emocións e experiencias. O proxecto consiste na realización de obradoiros impartidos por diversos artistas, especialistas en distintas técnicas: collage, gravado, ilustración, pintura, etc.

O tema destes obradoiros é a identidade, expresada a través de xéneros artísticos: o do autorretrato en todas as súas vertentes, desde o individual ao colectivo, o da paisaxe, entendendo tal concepto como o contorno de cada un, como o espazo identitario e o bodegón, o cadro conformado por obxectos simbólicos ou representativos. Unha vez celebrados os talleres, faise unha selección de obras (unha por participante) para ser expostas no Museo.

Desenvolvemento da actividade. Na presente edición traballouse con dúas organizacións: Cruz Vermella (dirixida a mulleres inmigrantes ou en risco de exclusión por malos tratos ou violencia de xénero) e a Fundación Hogar de Santa Lucía (dirixida a mulleres sen teito, vítimas de violencia de xénero, con deterioro cognitivo...)

O grupo de Cruz Vermella traballou con Tatiana Medal (collage) e a Fundación Hogar de Santa Lucía con Óscar Cabana (debuxo).

4. Museo De Belas Artes da Coruña: Programa educativo para escolares

- Programa educativo

Dentro do programa educativo de museo para o curso escolar 2021-2022 ofrécense dous percorridos para diferentes idades vencellados ás mulleres artistas representadas no museo:

- E elas... Onde están?

Visita dinamizada para 4º, 5º e 6º de Educación Primaria

Que papel xogan e xogaron as mulleres no mundo da arte? Esta será a cuestión fundamental que nos servirá como fío condutor e punto de arranque da visita. Centrarémonos en dous aspectos distintos: a representación artística da muller durante a historia da arte e o seu papel como creadora.

Obxectivos:

- Achegarse a unha visión da historia da arte na que as mulleres son as protagonistas
- Coñecer as dificultades que as mulleres tiveron ao longo da historia para ser recoñecidas profesionalmente como artistas
- Descubrir exemplos de mulleres artistas da antigüidade e da contemporaneidade
- Reflexionar sobre moitas das mensaxes, non sempre explícitas, que as imaxes nos envían
- Promover valores de igualdade e a non discriminación por razóns sociais, raciais ou de xénero
- Fomentar o debate e a reflexión en temas sociais que nos afectan a todos e todas

<https://museobelasartescoruna.xunta.gal/gl/educacion/visitas/e-elas-onde-estan>

- As mulleres no museo

Visita dinamizada para 1º, 2º, 3º, 4º ESO e Bacharelato

Que papel xogan e xogaron as mulleres no mundo da arte? Esta será a cuestión fundamental que nos servirá como fío condutor e punto de arranque da visita. Centrarémonos en dous aspectos distintos: a representación artística da muller durante a historia da arte e o papel da muller como creadora.

Obxectivos:

- Achegarse a unha visión da historia da arte na que as mulleres son as protagonistas

- Coñecer as dificultades que as mulleres tiveron ao longo da historia para ser recoñecidas profesionalmente como artistas
- Descubrir exemplos de mulleres artistas da antigüidade e da contemporaneidade
- Relacionar a arte con outros eidos culturais como a literatura
- Reflexionar sobre moitas das mensaxes, non sempre explícitas, que as imaxes nos envían
- Promover valores como a igualdade e a non discriminación por razóns sociais, raciais ou de xénero

<https://museobelasartescoruna.xunta.gal/gl/educacion/visitas/mulleres-no-museo>

5. Museo Massó

a) O Museo Massó se enfoca.

O Museo Massó desenvolve un programa transversal de enfoque de xénero baixo a denominación de O Museo Massó se enfoca co que pretende promover e difundir os valores de igualdade entre mulleres e homes, especialmente poñendo un especial énfase na formación das novas xeracións. Neste ámbito os maiores esforzos están dirixidos a evitar que as nenas e as adolescentes se identifiquen con roles e modelos de submisión.

b) Implicación na campaña contra a violencia de xénero

O Museo Massó participa desde fai anos nas campañas de sensibilización contra a violencia de xénero, e mantén permanentemente visible na área de acollida dos visitantes a carteleira cos slogans destas campañas.

c) Visitas temáticas na exposición permanente: "As mulleres e o mar"

O Museo Massó ten incorporado de forma transversal o enfoque de xénero nas visitas guiadas á exposición permanente. De forma específica se aborda o enfoque de xénero dentro da súa oferta de visitas guiadas temáticas coa visita "As mulleres e o mar", centrada nos traballos asignados tradicionalmente as mulleres dentro do sector marítimo-pesqueiro, destacando a súa relevancia económica e social. Este tema abórdase desde unha perspectiva de xénero

facendo fincapé na discriminación laboral en salarios, na nula promoción e na falta de recoñecemento polo seu traballo na empresa, na sociedade e no ámbito familiar.

6. Museo etnolóxico de Ribadavia

a. Proxecto «xocas revisado»

Unha lectura desde a antropoloxía feminista e desde os fondos do Museo Etnolóxico. O obxectivo é contribuír a una metodoloxía para estudar o patrimonio desde un punto de vista de. Desde o mundo da museoloxía aínda non existe un manual de boas prácticas para facer unha exposición que contemple ou fomente os estudos de xénero; nin tan sequera existe un acordo na definición do que é unha exposición que fomente a igualdade de xénero.

b. Proxección de "Dorothe na vila".

Filme no que se seguen os pasos da viaxe por Galicia nos anos setenta da musicóloga suíza Dorothe Schubarth, recollendo cancións tradicionais. Do seu traballo resultaron 300 horas de gravacións que forman o "Cancioneiro Popular Galego", a maior compilación de músicas tradicionais do país.

c. Roteiro e conferencias sobre Emilia Pardo Bazán

No ano da conmemoración do pasamento de Emilia Pardo Bazán, e na procura por reivindicar a figura dunha muller adiantada ao seu tempo, propúxose:

1. O Roteiro Emilia Pardo Bazán: Carballiño – Cabanelas.

Unha ruta sinxela coa finalidade de poder descubrir parte do patrimonio vinculado a Emilia Pardo Bazán no centenario do seu pasamento.

2. Conferencia "*A ollada lúcida de Emilia Pardo Bazán sobre a comarca do Ribeiro*" de Xulia Santiso Román.

Conferencia sobre a visión da escritora referente à comarca do Ribeiro, froito das estadias na mesma de Emilia Pardo Bazán. Importante polas referencias sobre a zona.

3. Conferencia *"A Biblioteca de Emilia Pardo Bazán unha biblioteca particular, privada e patrimonial"* de Xulia Santiso Román.

Conferencia sobre o contido da biblioteca reunida pola escritora, as normas de uso que tiña establecidas na mesma e os comentarios seus que coñecemos acerca da súa biblioteca.

Actividades nas bibliotecas:

Todas as actividades que se realizan nas bibliotecas públicas que integran a Rede de bibliotecas de Galicia van encamiñadas a fomentar a igualdade das persoas e a garantir os mesmos dereitos no acceso á lectura, á formación e, en xeral á cultura. Como unha actividade específica que se encadra entre as medidas previstas pola Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento da violencia de xénero, cómpre destacar que a Subdirección Xeral de Bibliotecas e do Libro puxo en marcha, como nos anos anteriores, o Programa Ler conta moito.

Este Programa ten como obxectivo poñer a disposición dos titulares das bibliotecas públicas actividades de dinamización bibliotecaria e cultural que lles permitan confeccionar a programación de dinamización cultural das súas bibliotecas. Conta con 2 medios: unha convocatoria de subvencións ás entidades locais titulares das bibliotecas públicas e un catálogo de actividades ao que as empresas e entidades culturais incorporan as súas propostas de actividades coas que os concellos elaboran a súa programación de dinamización bibliotecaria e cultural.

As condicións de participación neste programa establecen que cada artista ou profesional poderá propoñer un máximo de tres actividades. No caso de propoñer o número máximo, como mínimo unha delas debe ter como temática central a igualdade entre homes e mulleres e/ou a loita contra a violencia de xénero.

Na súa edición de 2021, incorporáronse ao catálogo 74 actividades con temática central de igualdade entre homes e mulleres e /ou a loita contra a violencia de xénero que supoñen un 11% do contido do catálogo. Estas actividades, no seu conxunto foron programadas nun total de 154 ocasións en 61 bibliotecas diferentes. Tendo en conta o número total de actividades realizadas con cargo a este programa, as desta temática constitúen un 21,3% do total.

Con carácter xeral, as actividades de promoción do libro e a lectura, e, en particular, a xestión, coordinación e fomento dos servizos bibliotecario, teñen un efecto positivo na promoción da igualdade de oportunidades por canto contribúen á información, ao coñecemento e é mellora dos dereitos culturais de toda a cidadanía sen distinción de xénero.

Ademais, en todas as actividades programadas por esta unidade tales como presentacións, obradoiros, encontros con autores, elaboración de materiais e outros, procúrase contar cunha participación equilibrada de homes e mulleres con fin de visibilizar o labor creativo das mulleres na nosa cultura.

Como actividades orientadas especificamente a promover a igualdade e sensibilizar sobre a violencia de xénero, leváronse a cabo as seguintes:

- Exposición “¡Pobre Asunción!: a violencia de xénero na prensa”.

Entre o 3 de novembro de 2020 e o 30 de maio de 2021, a Biblioteca de Galicia foi a sede da exposición “¡Pobre Asunción!: a violencia de xénero na prensa” coa que se repasa a evolución do tratamento destes sucesos ao longo da historia.

A base documental é o gran patrimonio que atesoura a Biblioteca de Galicia como materiais xornalísticos, literarios e arquivísticos. Destacan noticias de históricas cabeceiras como “El Compostelano”, “Vida Gallega” ou “El Pueblo Gallego” ou as primeiras series de fotogravado que documentaron a violencia de xénero nos xornais a finais do século XIX.

“¡Pobre Asunción!” é o epitafio na tumba de Asunción González, unha moza ourensá de 16 anos primeira vítima documentada de violencia de xénero en Galicia en 1891, que dá nome, e inspira, á esta exposición coa que a Xunta de Galicia reforza o seu compromiso para visibilización da violencia machista

- Conmemoración do día das escritoras.

Entre as efemérides relacionadas co libro e a lectura, promóvese a celebración, en todas as bibliotecas xestionadas pola Consellería de Cultura, Educación e Universidades, do día das escritoras o día 18 de outubro.

En 2021, as seis bibliotecas públicas de xestión automática así como a Biblioteca

de Galicia desenvolveron 11 actividades diversas (exposicións, mostras bibliográficas, recitais, obradoiros, xogos, faladoiros, encontros con autoras) co fin de visibilizar a autoría feminina na creación literaria.

- Programa *Ler Conta Moito* de dinamización da lectura en biblioteca públicas.

A través deste programa, as bibliotecas da Rede de Bibliotecas Públicas de Galicia ofrecen un conxunto de actividades para achegar a cidadanía á lectura e á información. Para o seu desenvolvemento, os e as profesionais do ámbito cultural poden propoñer actividades de dinamización, que pasan a formar parte dun catálogo do que posteriormente as bibliotecas seleccionan as que desexen levar a cabo. As entidades locais titulares destas bibliotecas teñen acceso a axudas públicas para sufragar os custos da realización das actividades.

1. Axencia Galega das Industrias Culturais (AGADIC).

a. Centro Dramático Galego.

Desde o Centro Dramático Galego traballase en espectáculos e accións escénicas que teñen como obxectivo transversal mudar os estereotipos sexistas e que incidan no rexeitamento social sobre todas as formas de violencia de xénero. Por medio de espectáculos foméntanse estratexias e espazos dirixidos a sensibilizar a sociedade na prevención e tratamento da violencia de xénero.

PRODUCCIÓNS PROPIAS:

O charco de Ulises

A partir da Odisea de Homero, Santiago Cortegoso e Marián Bañobre actualizan o clásico ao contexto migratorio galego ao río da Prata. A actualización pasa polo empoderamento das personaxes femininas, especialmente o de Penélope que pasa de ser unha muller sumisa que agarda polo seu marido e acolle na súa casa aos pretendentes a ser unha muller independente que saca adiante ao seu fillo, bota da casa a todos os pretendentes e non agarda por un Ulises que xa fixo a súa vida noutros mares.

Terceiro acto

Terceiro acto recolle dentro do xénero de teatro documental diversas experiencias

de abuso no tardo franquismo. Ao mesmo tempo recolle reflexións sobre os efectos da idade na muller e as súas dificultades de inserción laboral no eido artístico a partir da madurez.

COPRODUCCIÓN:

Cariño

A peza realiza unha viaxe para cuestionar os referentes actuais do amor romántico, os celos e a posesión dentro dunha parella adolescente. Trátase dunha posta en valor de aqueles sentimentos que marcan a vida e aos que ninguén lles presta atención porque son " cousas da rapazada".

Cariño está baseado no relato "Sara", da nova edición do libro Invisibles de Montse Fajardo. Os outros relatos xa foron levados á escena no ano 2018 pola compañía galega Redrum Teatro, acadando tres premios María Casares e o II Concurso de Ideas Luísa Villalta de proxectos pola Igualdade.

O espectáculo ten a Sara como protagonista, que, deixando o vitimismo e o sentimentalismo á parte, fai autocrítica e análise da relación que a levou cara ao fondo do precipicio e do que conseguiu volver grazas á axuda psicolóxica e aos autocoidados.

Fuenteovejuna

Un grupo de empregados dun super están mimetizados cos produtos, pero non atopan a forma de revertelo.

Laurencia quíxase que ten que portar un nome de alguén valente cando ela non o é, o seu pai, Esteban, ensaia eternamente o discurso para enfrontar á súa xerarca, Pascuala evádese coas series, e Frondoso que é unha moza, propón o cambio cultural desde o xénero fluído.

Fonte (o xerente) expón como estratexia de mercadotecnia para subir as vendas un espazo que denomina: micrófono aberto, onde o seu persoal favorito representará escenas de clásicos, Fuenteovejuna é a primeira obra elixida. Eles empezan a ensaiar nos descansos, ata que a letra orixinal dálles as indicacións sobre como se resolven os séculos de malos tratos.

Lope préstanos a palabra e non temos que devolverlla, é o mellor concepto económico sobre préstamos, é del e pode ser miña, e estar na miña boca, é del, pero a vivo e síntoa eu.

2. Fundación Cidade da Cultura de Galicia.

a. Exposición e documental "chicas nuevas 24 h."

Día internacional para a eliminación da violencia contra a muller 2021

Do 19 de novembro ao 5 de decembro de 2021

Formato: Presencial

Espazo: Museo Centro Galás. Andar 0

Horario: De luns a domingo de 10 a 20 h.

Promove: Fundación Cepaim para a conciencia e a convivencia e cohesión social

Colabora: Secretaría Xeral de Igualdade

Con motivo do 25N, Día internacional para a eliminación da violencia contra a muller, púxose en marcha no mes de novembro unha serie de actividades ao redor da exposición "Chicas nuevas 24 horas", iniciativa desenvolvida a partir do documental do mesmo título que busca sensibilizar á cidadanía para a prevención da trata de persoas con fins de explotación sexual.

Na exposición puideron verse 12 fotografías obtidas na rodaxe do documental e que poñen o acento na prevención e na concienciación, en especial entre a xente moza, sobre a traxedia oculta e silenciosa da explotación sexual. Con esta mostra quixemos conseguir unha maior implicación social na súa erradicación, que pasa pola súa visualización e pola redución da demanda destes servizos sexuais, desde o compromiso e a responsabilidade social.

Coincidindo co día Internacional para a eliminación da violencia contra a muller o 25 de novembro terá lugar unha presentación institucional da man da directora do proxecto Mabel Lozano. Guionista, produtora e directora de cine social, iniciou a súa traxectoria detrás das cámaras no ano 2007 co documental "Voces contra la trata". Desde entón, dirixiu tanto longametraxes como curtas e campañas de organismos públicos e privados, sempre comprometidas co

mundo da muller e os dereitos humanos. O seu último traballo, “Biografía del cadáver de una mujer” (2020) recibiu o Premio Goya á mellor curtametraxe documental na edición 2021.

b. Obradoiros para escolares

Espazo: Museo Centro Galás. Sala audiovisual

Datas: 24 e 26 de novembro de 2021

Quendas: Ás 10 e ás 12:30 h

Ofrecéronse visitas guiadas con obradoiros para centros escolares, dirixidas a grupos de 3º e 4º da ESO e 1º e 2º de Bacharelato. Nas visitas os centros participantes recibiron unha explicación das imaxes, puideron ver o documental e realizaron unhas dinámicas de traballo posteriores sobre os temas expostos.

c. Proxección do documental para o público xeral

Espazo: Museo Centro Galás. Sala audiovisual

Datas: 25 e 27 de novembro de 2021 Espazo: 17 h.

Para todas as persoas interesadas non so en ver a información contida na exposición se non en ver o documental completo organizáronse dous pases en dous días diferentes de acceso libre previa inscrición.

Artigos 9 e 10 Tratamento da información e Convenios de autorregulación.

Actuacións da Secretaría Xeral de Medios da Xunta de Galicia en relación á prevención e ao tratamento da violencia de xénero.

O día 8 de marzo de 2021, Día Internacional da Muller, a Secretaría Xeral de Medios levou a cabo unha campaña institucional en prensa escrita, radio e edicións dixitais de medios de comunicación co obxectivo de contribuír a unha crecente e efectiva igualdade entre mulleres e homes.

O día 25 de novembro de 2021, Día Internacional Contra a Violencia de Xénero, esta secretaría levou a cabo unha campaña institucional en prensa escrita, radio e edicións

dixitais de medios de comunicación co obxectivo de sensibilizar á cidadanía e buscar a complicidade de toda a sociedade para erradicar a violencia contra as mulleres e conseguir o rexeitamento social cara os maltratadores.

Para a realización destas actuacións a Secretaría Xeral de Medios destinou no ano 2021 un orzamento de 327.411,76€

Tratamento da violencia machista na CRTVG durante 2021

1.-Durante o ano 2021, a CRTVG seguiu aplicando as recomendacións sobre o tratamento informativo da violencia contra as mulleres propostas polo Consello de Administración da CRTVG. Este documento, accesible no portal corporativo (<http://www.crtvg.es/crtvg/portal-de-transparencia/responsabilidade-social-corporativa/autoregulacion/recomendacions-do-consello-de-administracion-da-crtvg-sobre-o-tratamento-informativo-da-violencia-contra-as-mulleres>) propón como criterio xeral que as informacións relacionadas coa violencia de xénero deben ser obxecto dun tratamento serio, delicado e rigoroso que prime ante todo o respecto extremo ás vítimas.

Entre outros criterios, destácase a conveniencia de extremar o celo no manexo das fontes de información e das declaracións, incidindo tamén na idea de que os medios públicos galegos non se limitan ao tratamento dos feitos dramáticos senón que tamén divulgan os casos en que as mulleres conseguen liberarse dos malos tratos para que sirvan de exemplos a outras vítimas. Sempre se inclúe nas informacións o número de teléfono de atención aos casos de violencia machista. A CRTVG mantén un convenio coa Secretaría Xeral de Igualdade para realizar accións conxuntas nesta materia, a promoción da igualdade e a loita para a eliminación da violencia de xénero.

Ademais, as novas normas reguladoras da comunicación comercial audiovisual da CRTVG, aprobadas polo Consello de Administración no mes de outubro de 2018 e dispoñibles no Portal de Transparencia da Corporación inclúen un capítulo específico sobre a imaxe da muller (Capítulo 3). O documento é accesible en:

<http://www.crtvg.es/files/Normasreguladorascomunicacincomercial24102017.pdf>

2.- Contidos nos medios públicos.

A CRTVG esforzase para tratar a diario aqueles temas que axuden a poñer luz sobre a necesidade de erradicar a violencia contra a muller, as noticias que se produzan nese eido e, por desgraza, os feitos negativos, os casos de violencia, para que nunca se agoche ou se minimice esta realidade. Pero tamén as positivas, como as medidas das diferentes administracións para loitar contra esta violencia e educar en igualdade; ou as historias de superación de mulleres que recuperan as súas vidas tras seren vítimas de maltrato.

A modo de resumo, co gallo do último 25N de 2021 os contidos da TVG puxeron aínda máis o seu punto de mira nesta cuestión non só chegado o propio 25 de novembro, senón tamén nos días previos a esta data. Entre outros contidos, pódense citar:

- No caso do 'Bos días' entrevistouse o 25 de novembro a secretaria xeral de Igualdade da Xunta de Galicia, Susana López Abella. No mesmo informativo participaron esa xornada representantes doutras institucións públicas, así como representantes de asociacións de vítimas. O 'Galicia noticias', 'Telexornal mediodía' e 'Telexornal serán' ofreceron reportaxes sobre os pisos de acollida, testemuñas e os labores xudiciais. Mentres tanto, 'A revista' organizou unha mesa redonda con expertos nesta eiva social, psicólogos e representantes de asociacións e entidades.
- 'Quen anda aí?' e 'Fun polo aire', os *magazines* de entretemento da tarde da canle pública, visibilizaron o xoves 25 esta eiva social desde distintos vértices. No 'Quen anda aí?', unha psicóloga deu as claves actuais na loita contra a violencia machista e falou dos retos para a súa erradicación nas xeracións máis novas. O espazo deu a coñecer o papel das forzas da orde para enfrontarse a esta problemática e contou coa participación dun membro da unidade VIOGEN. Ao longo da semana, o 'Fun polo aire' estivo dando voz ás vítimas da violencia machista e pondo énfase na necesidade de denunciar calquera agresión. Achegáronse tamén aos orfos da violencia machista, visitará unhas sesións de terapia con cans, coñeceron unhas rapazas ás que intentaron someter mediante o uso de drogas e asistiron a unhas charlas para concienciar os máis novos sobre o sexismo virtual, entre outros

aspectos.

- Pola súa parte, o 'Vivir aquí' ofreceu o domingo 28, unha reportaxe na que se afondou no silenciadas, ignoradas ou suplantadas que están as mulleres no ámbito científico ao longo da historia. Ao longo dese mes, o espazo estivo abordando, dunha maneira especial, a educación en igualdade e a importancia da educación para acabar coa violencia machista, asunto que tamén abordou o sábado 27.
- O propio 25-N á noite destacou na G2 a estrea de 'ContraAluz', longametraxe documental dirixida por Teo Manuel Abad, que reflexiona sobre a autodefensa das mulleres para loitar contra a violencia de xénero. Abad remove conciencias a través das testemuñas de boxeadoras, que chegaron a este deporte como un modo de autoprotección e vía de fuxida ante a violencia á que as sometían os seus agresores. Ademais, o programa de cinema 'Clac' (na G2, os venres á noite) emitiu a premiada 'Sicixia', de Ignacio Vilar, clasificada polo Ministerio de Cultura como especialmente recomendada para o fomento da igualdade de xénero, e un coloquio sobre ela.
- A Radio Galega ofreceu durante toda esta semana contidos nesta liña nos seus magazines diarios principais, 'Galicia por diante' e 'A tarde'. Tamén deu cobertura en directo aos actos de concienciación e reivindicación nas distintas cidades galegas e contou coas testemuñas de mulleres que sufriron maltrato. A maiores, o 'Galicia por diante' desenvolveu un 'Miolo' sobre a violencia contra a muller no ámbito rural. Pola súa parte, o 'Convivir Deportivo' ofreceu o 25-N unha edición especial sobre o deporte feminino desde A Coruña, en directo pola web e a aplicación móbil.
- Tamén as redes sociais da Corporación sumáronse ao labor de sensibilizar e difundir a necesidade de loitar contra a violencia de xénero.

3. Publicidade

En canto á publicidade, o 25 de novembro, Día contra a Violencia Machista, en aplicación do convenio de colaboración coa Secretaría Xeral de Igualdade, a TVG emitiu publicidade de balde da campaña institucional.

A CRTVG forma parte do Observatorio Galego de Violencia de Xénero constituído en 2014 e que conta con representantes das administracións, da Xustiza, sindicatos, asociacións de mulleres e medios de comunicación coma a CRTVG para traballar coordinadamente para atallar o machismo e as mortes e agresións.

A CRTVG forma parte desde 2015 da Comisión Asesora de Publicidade non sexista do Observatorio Galego de Violencia de Xénero, e participa activamente neste foro de asesores no que se valoran as denuncias daqueles casos de publicidade que fan un posicionamento non axeitado do papel da muller na sociedade.

Así mesmo, a CRTVG está integrada na asociación Autocontrol de Publicidade, organización da que participa todo o sector da publicidade en España. Esta entidade ten vixente un código de conduta ou normas reguladoras da emisión de mensaxes publicitarias e de televenda que atende, entre outros aspectos, o cumprimento dos principios da igualdade de xénero e persegue, de oficio e tamén en resposta a reclamacións, a emisión de contidos sexistas a través das mensaxes comerciais.

4. Campañas RSC

Todas as campañas RSC da CRTVG, as bautizadas como #AcciónsG atenden transversalmente á perspectiva de xénero. Pero ademais, unha das campañas anuais céntrase na participación das mulleres galegas na actividade social e económica de Galicia. Baixo o paraugas de #AcciónsG, a CRTVG promove estas campañas para actuar, sensibilizar, provocar o cambio e mellorar a sociedade desde unha sólida perspectiva de xénero.

Co fin de achegarse ao público máis novo coa súa linguaxe e nos soportes que máis empregan, a CRTVG levou a cabo unha acción en TikTok con vídeos sobre as figuras de galegas precursoras: Áurea Rodríguez (gaiteira), Elisa Patiño (aviadora), Manuela Barreiro (farmacéutica), Ángeles Pérez Carvajal (condutora de bus urbano) e Consuelo Castro Rey (primeira académica de xurisprudencia). Cada un dos perfís destas mulleres achegouno cada unha das profesionais que forman parte do equipo dixital da CRTVG.

5. Outras accións.

- Por outra parte, a Comisión de Igualdade da CRTVG, formada por representantes dos/as traballadores/as e por representantes da Corporación, e que fora creada en 2018, traballa na implantación dun plan de igualdade, de acordo coa definición dese principio que establece a Lei orgánica 3/2007, de 22 de marzo, para a igualdade efectiva entre mulleres e homes
- A CRTVG é membro da Comisión Asesora de Publicidade non sexista do Observatorio Galego de Violencia de Xénero, no que participa activamente e no que se valoran as denuncias daqueles casos de publicidade que fan un posicionamento non axeitado do papel da muller na sociedade.
- O Consello de Administración da CRTVG conta cunha Comisión de Igualdade que vela pola observancia da normativa neste eido nos medios de comunicación dependentes da CRTVG.
- A CRTVG estableceu que nas contratación públicas, no caso de empate entre varios candidatos un criterio de desempate sería o licitador que acredite a condición de Marca Galega de Excelencia en Igualdade.

6. Recoñecementos.

- A CRTVG acaba de recibir en outubro de 2021 a acreditación que a recoñece como "Empresa Igual en Xénero 2021", indicador do informe publicado recentemente por ARDÁN, o servizo de información empresarial desenvolvido polo Consorcio da Zona Franca de Vigo e que se publica anualmente.
- A CRTVG repite en 2021 a distinción que xa acadara en 2019 e 2020 como Empresa Igual en Xénero. A entidade emisora salientou que a CRTVG se atopa entre o "5 % das máis de 30.000 empresas analizadas en Galicia" que "consegue superar os exixentes criterios para obter estes recoñecementos.
- O indicador *Empresa Igual en Xénero* recoñece as empresas "que presentan altos valores de igualdade desde unha perspectiva de xénero no eido laboral medida en tres dimensións: igualdade de funcións, igualdade de retribucións e

igualdade por actuacións”.

- A CRTVG repite en 2021 a distinción que xa acadara en 2020 e 2019 como Empresa Igual en Xénero.

7. RRHH na CRTVG.

A Corporación é exemplo de igualdade na súa estrutura directiva. Máis concretamente, no 2021, o 48,65% dela son mulleres: 20 homes e 18 mulleres. As áreas de Soporte Tecnolóxico, que engloba toda a xestión dos departamentos técnicos de produción, e a de Información e documentación e a de maior peso na parte xornalística, están dirixidas por dúas mulleres. En pantalla, a presenza de presentadoras e xornalistas é tamén maioritaria. Son mulleres, ademais, a adxunta ao director xeral, a directora do Departamento Operativo dos Servizos Informativos, a subdirectora de Contidos, a xefa de Programas da Radio Galega e unha redactora xefa de Informativos, xunto a outras once xefas de servizo e outras responsables de área.

A 31 de decembro de 2021, en total, son mulleres o 39,36% do total do persoal da CRTVG. E no que respecta aos salarios, na CRTVG non existe fenda salarial entre homes e mulleres: as retribucións entre homes e mulleres son practicamente idénticas. Así mesmo, no que respecta á conciliación laboral, a CRTVG implementa distintas medidas para facilitar a compatibilización do traballo e da vida persoal para os empregados e empregadas. A porcentaxe deles que gozou no 2021 de algún tipo de medidas de conciliación é do 22,41%, 6,29 puntos máis que no 2020.

Artigo 11: Contidos e publicidade en relación coa violencia de xénero.

- **A Comisión asesora de publicidade non sexista.**

Na sección 2ª do capítulo III, do Decreto 157/2012, do 5 de xullo de 2012, e dependendo do Observatorio Galego da Violencia de Xénero e con carácter permanente, créase a **Comisión Asesora de Publicidade Non Sexista**, que ten como obxecto asesorar e orientar as entidades, asociacións, axentes publicitarios que o requiran, ofrecendo

criterios alternativos para eliminar o sexismo nas mensaxes publicitarias e incorporar accións positivas que cooperen á erradicación de todo tipo de discriminación por razón do sexo das persoas.

A constitución da Comisión Asesora da Publicidade Non Sexista, no seo do **Observatorio Galego da Violencia de Xénero**, tivo lugar o 20 de novembro de 2014.

O seu obxecto fundamentalmente é velar pola erradicación do sexismo nas mensaxes publicitarias e pola implantación de accións que favorezan a eliminación da discriminación por razón de sexo entre as persoas; atender as peticións de asesoramento que se remitan, facilitando criterios e alternativas co fin de evitar o sexismo na publicidade; servir de vía para canalizar e orientar as queixas que se reciban sobre publicidade sexista, de acordo co establecido na Lei 34/1988, do 11 de novembro, xeral de publicidade, e difundir a información obtida co fin de fomentar o rexeitamento social ao tratamento discriminatorio ás mulleres a través da comunicación mediática.

A publicidade é unha técnica de comunicación de gran alcance e impacto, que destaca pola súa capacidade para influír na percepción da realidade, xerar necesidades e expectativas, e ofrecer ao público modelos e actitudes que poden exercer unha influencia positiva ou negativa sobre o avance cara a igualdade entre homes e mulleres.

Na publicidade sexista o tratamento que se fai das mulleres e os homes non é igualitario porque, entre outras causas, se difunden imaxes estereotipadas, violencia expresa e/ou subordinación dun sexo sobre outro, e se explota o corpo e a sexualidade como reclamo publicitario, empregando unha linguaxe discriminatoria

Desde a súa constitución e ata o 31 de decembro de 2021 a Comisión recibira un total de 84 denuncias, 2 delas no ano 2021, na súa maioría relacionadas con carteis e anuncios con connotacións sexistas, sendo algunhas delas trasladadas ao Observatorio da Imaxe da Muller dependente do Instituto da Muller e instando en case todos os casos á retirada inmediata da publicidade.

Capítulo II: Medidas de investigación e de formación en materia de violencia de xénero.

Artigo 12. Potenciación da investigación sobre a violencia de xénero.

Artigo 13. Rexistros administrativos.

Artigo 14. Formación nas universidades.

Artigo 15. Formación da totalidade das e dos profesionais.

Este capítulo da lei fai fincapé na necesidade de coñecer con maior profundidade o fenómeno da violencia de xénero, as súas causas e consecuencias, os aspectos xurídicos e sociais, pero tamén as repercusións de carácter psicolóxico sobre as vítimas, así como os perfís dos maltratadores, entendendo que o maior coñecemento provocará unha resposta máis eficaz en todos os ámbitos: prevención, intervención, recuperación e castigo e reeducación dos maltratadores.

Artigo 12: Potenciación da investigación sobre a violencia de xénero.

- Neste apartado cómpre mencionar a posta en marcha do **Observatorio Galego da Violencia de Xénero**, como órgano colexiado e institucional de Galicia encargado do estudo, da avaliación e do seguimento das políticas contra a violencia de xénero que se desenvolvan en Galicia. (véxase páxina 400).
- **A Consellería de Cultura, Educación e Universidade** colaborou na elaboración do informe estatal *Igualdad y violencia contra las mujeres en la adolescencia en España. El papel de la escuela*, (ed. Ministerio de Educación e Formación Profesional) coordinando a recollida de mostras representativas dos equipos directivos, profesorado e alumnado de 3º e 4º da ESO, bacharelato, FP e FP básica en 23 centros docentes galegos, co fin de coñecer a súa percepción da incidencia da violencia de xénero en persoas menores de idade. Este estudo, coordinado pola profesora Mª José Díaz Aguado, da Unidade de Psicoloxía Preventiva da Universidade Complutense de Madrid, forma parte dunha serie de publicacións periódicas realizadas pola Delegación del Gobierno contra la Violencia de Género e arranca unha nova colección de publicacións na colección "Aulas por la

igualdad” do Ministerio de Educación e Formación Profesional. Constitúe un volume de enorme interese para coñecer o impacto da violencia de xénero en poboación escolar.

O estudo foi difundido desde o portal educativo a través da sección de igualdade: <http://www.edu.xunta.gal/portal/node/36087>

- **Accións de promoción de formación, investigación, sensibilización e prevención da violencia de xénero no ámbito universitario.**

No ano 2021 a **Consellería de Emprego e Igualdade**, asinou novamente tres convenios de colaboración coas 3 universidades galegas, a Universidade da Coruña, a Universidade de Santiago de Compostela e a Universidade de Vigo.

O obxecto destes convenios foi o desenvolvemento de medidas do Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero, con actuacións como as seguintes:

- o Reforzar e ampliar en materia de Educación, os valores igualitarios e a educación afectivo-sexual obrigatoria en todos os niveis educativos, fomentando que os mesmos se aborden de forma integral (aspectos fisiolóxicos e afectivo-emocionais).
- o Incluír en todas as etapas educativas, a prevención da violencia de xénero, do machismo e das condutas violentas, a educación emocional e sexual e a igualdade, o valor da diversidade e a tolerancia.
- o Implicar ás Unidades de Igualdade das Universidades na realización de estudos sobre o impacto do acoso, as agresións e os abusos sexuais no ámbito universitario, e valorar a oportunidade de realizar campañas de prevención nos Campus Universitarios, e de forma particular das agresións sexuais “en cita”.
- o Realizar campañas que teñan como público obxectivo á mocidade, utilizando preferentemente as tecnoloxías da información e da comunicación.
- o Dar formación á mocidade sobre o uso adecuado e crítico da internet e as novas tecnoloxías, especialmente na protección da privacidade e sobre os cibercriminos (stalking, sexting, grooming, etc.).

- Diseñar programas de prevención, detección e protocolos especializados, ou actualizar os existentes en atención e actuación, adaptándoos ás especificidades das diferentes violencias sexuais. Desenvolver protocolos de intervención e detección precoz en todos os ámbitos de Educación Infantil, Primaria e Secundaria, así como no ámbito universitario.
- Fomentar a investigación en violencias sexuais: estudos diagnósticos, desenvolvemento estatístico, unificación de datos e publicidade dos mesmos. Realizar estudos de prevalencia e deseño de indicadores para todos os tipos de violencias sexuais.
- Impulsar a formación especializada en violencia de xénero para os e as profesionais dos medios de comunicación.
- Realizar estudos sobre a situación das mulleres maiores de 65 anos que sofren violencia de xénero e preparar recursos adaptados a elas.

Datos:

Nº de actividades de sensibilización: 9

Nº de xornadas: 1

Nº de cursos realizados: 47

Nº de comunicacións: 49

Nº de proxectos/traballos e estudos de investigación: 5

Nº de enquisas: 2

Nº de concursos: 3

Nº de participantes: 1.844

Artigo 13: Rexistros administrativos.

▪ Seguimento do Plan Galego de Estatística: 2021: Área de violencia de xénero:

O Programa Estatístico Anual da Comunidade Autónoma de Galicia para o 2021, aprobado polo Decreto 162/2019, do 19 de decembro, establece como unha das

operacións estatísticas a realizar pola Secretaría Xeral da Igualdade, a estatística de violencia de xénero, na que se recollen os datos correspondentes aos expedientes tramitados entre o 1 de xaneiro e o 31 de decembro de 2021.

Unidades estatísticas:

□ **Prestacións económicas directas.**

- **Axuda de pagamento periódico a vítimas da violencia de xénero** (véxase páx. 241).

No ano 2021, réxese pola Resolución do 17 de decembro de 2018, da Secretaría Xeral da Igualdade, pola que se aproban as bases reguladoras para a concesión da prestación periódica para mulleres que sofren violencia de xénero, prevista no artigo 39 da Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, modificada pola Lei 12/2016, do 22 de xullo (DOG nº 1, do 2 de xaneiro de 2019), que foi modificada a través da Resolución do 12 de febreiro de 2019 (DOG, nº 36, do 20 de febreiro). E a través da Resolución do 21 de decembro de 2020, da Secretaría Xeral da Igualdade, pola que se convoca para o ano 2021 a prestación periódica para mulleres que sofren violencia de xénero, prevista no artigo 39 da Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, modificada pola Lei 12/2016, do 22 de xullo (DOG nº 3 do 7 de xaneiro).

Os requisitos para poder ser beneficiaria desta axuda establécense no artigo 5 da antedita Resolución do 17 de decembro de 2018, modificada pola Resolución do 12 de febreiro de 2019: ser muller, maior de idade ou emancipada vítima de violencia de xénero, ter cesado a convivencia co agresor nos doce meses inmediatamente anteriores á data de presentación da solicitude, estar empadroada e residir na Comunidade Autónoma de Galicia, carecer de recursos económicos e/ou dispoñer dunha rendas ou ingresos brutos mensuais iguais ou inferiores ao dobre do IPREM vixente, excluída a parte proporcional da pagas extraordinarias, e non ter percibido con anterioridade esta axuda ou a axuda de pago único establecida no artigo 27 da Lei orgánica 1/2004, do 28 de decembro. Para os efectos desta axuda tamén teñen a consideración de vítimas de violencia de xénero as mulleres que padeceran violencia vicaria ou violencia por "interpósita persoa", con resultado de morte.

A situación de violencia de xénero derivada de convivencia acreditarase, segundo o disposto no artigo 7 das bases reguladoras recollidas na antedita Resolución do 17 de decembro de 2018, con algún dos documentos seguintes: certificación da orde de protección ou da medida cautelar, testemuño ou copia autenticada polo/a secretario/a xudicial da propia orde de protección ou da medida cautelar; sentenza de calquera orde xurisdiccional, que declare que a muller sufriu violencia de xénero ou documento xudicial que declare que a muller é vítima de trata de seres humanos con fins de explotación sexual; informe das forzas e corpos de seguridade que indique a existencia de indicios claros de trata de seres humanos con fins de explotación sexual; informe dos servizos sociais e/ou sanitarios da administración pública autonómica ou local, informe dos servizos de acollida ou informe do Ministerio Fiscal que indique a existencia de indicios de violencia.

A axuda consiste nunha contía económica destinada directamente á beneficiaria, de carácter periódico, ata o máximo de doce mensualidades, sempre que nese período subsistan as circunstancias polas que se concedeu.

- Axuda de pagamento único ás vítimas de violencia de xénero (véxase páxina 250).

No ano 2021 réxese pola Resolución do 23 de decembro de 2020, da Secretaría Xeral da Igualdade, pola que se regulan as bases para a concesión das axudas establecidas no artigo 27 da Lei orgánica 1/2004, do 28 de decembro, de medidas de protección integral contra a violencia de xénero, e no artigo 43 da Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, e se procede á súa convocatoria para o ano 2021 (DO nº 3 do 7 de xaneiro de 2021).

Os requisitos esixidos para poder ser beneficiaria desta axuda recóllense no artigo 6.1 da antedita Resolución; son ser muller, maior de idade ou emancipada vítima de violencia de xénero; non convivir co agresor; estar empadroadada e residir na Comunidade autónoma de Galicia; carecer de rendas que, en cómputo mensual, superen o 75 por cento do salario mínimo interprofesional vixente, excluída a parte proporcional de dúas pagas extraordinarias; ter especiais dificultades para obter un emprego, que se acreditará a través do informe do Servizo Público de Emprego; ter vixentes as medidas de protección establecidas nunha orde de protección, informe do Ministerio Fiscal ou sentenza xudicial, e non ter percibido esta axuda ou a axuda periódica para vítimas de

violencia de xénero con anterioridade.

Esta axuda é incompatible coa percepción de calquera outra axuda establecida tanto polas administracións públicas ou calquera dos seus organismos, entes ou sociedades, como por calquera entidade privada destinadas ao mesmo fin. É, exclusivamente, compatible coas axudas previstas na Lei 35/1995, do 11 de decembro, de axudas e asistencia ás vítimas de delitos violentos e contra a liberdade sexual, así como con calquera outra axuda económica de carácter autonómico ou local concedida pola situación de violencia de xénero.

Segundo se establece no artigo 8.1 da citada Resolución do 20 de novembro de 2019, a situación de violencia acredítase pola orde de protección a favor da vítima, informe do Ministerio Fiscal que indique a existencia de indicios de que a denunciante é vítima de violencia de xénero en tanto non se dite a orde de protección, así como a sentenza condenatoria definitiva, ou definitiva e firme, que conteña medidas de protección que acrediten a actualidade da situación de violencia.

- Indemnización establecida no artigo 43 da Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero (véxase páxina 265).

No ano 2021 réxese pola Resolución do 23 de decembro de 2020, da Secretaría Xeral da Igualdade, pola que se regulan as bases para a concesión das axudas establecidas no artigo 27 da Lei orgánica 1/2004, do 28 de decembro, de medidas de protección integral contra a violencia de xénero, e no artigo 43 da Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, e se procede á súa convocatoria para o ano 2021 (DOG nº 3 do 7 de xaneiro de 2021).

Esta liña de axudas ten por obxecto proporcionar axuda económica en forma de indemnización dirixida ás mulleres que sofren violencia de xénero e/ou as e os menores ou persoas dependentes delas polos danos e prexuízos ocasionados como consecuencia da situación de violencia. Trátase de indemnizacións fixadas mediante sentenza xudicial ditada por xulgados e tribunais con sede no territorio galego, no caso de incumprimento, por insolvencia, por parte do obrigado a satisfacelas.

Poden ser beneficiarias destas axudas: as mulleres que sufran violencia de xénero, as persoas menores de idade que dependan dunha muller que sufra violencia de xénero,

as persoas maiores de idade que dependan economicamente dunha muller que sufra violencia de xénero e as persoas dependentes baixo o coidado dunha muller que sufra violencia de xénero.

Os requisitos para poder ser beneficiaria desta axuda recóllense no artigo 6.2 da citada Resolución do 23 de decembro de 2020: estar empadroada e ter residencia efectiva en calquera dos concellos da Comunidade Autónoma de Galicia, ter dereito á percepción dunha indemnización, por danos e perdas derivados dunha situación de violencia de xénero, recoñecida nunha resolución xudicial firme ditada por un xulgado ou tribunal con sede na Comunidade Autónoma de Galicia, que exista constatación xudicial do incumprimento do deber de satisfacer a indemnización por insolvencia do obrigado ao pagamento e que a persoa beneficiaria se atope nunha situación de precariedade económica como consecuencia da falta de pagamento da indemnización xudicialmente recoñecida.

A contía da indemnización é a fixada pola resolución xudicial correspondente que quede pendente de pagamento tras a declaración de insolvencia do obrigado a el, sen que a contía máxima poida ser superior a 6.000 € por cada persoa beneficiaria

Prestacións de servizos.

- **Atención polo Punto de Coordinación das Ordes de Protección** (véxase páxina 359).

Expedientes de seguimento de medidas de protección de mulleres vítimas de violencia de xénero.

Estes expedientes ábrense pola entrada no PCOP, dependente da Secretaría Xeral da Igualdade, da comunicación dos xulgados competentes da adopción dunha resolución xudicial (auto ou sentenza) que implica pronunciamento sobre medidas ou ordes de protección. A información (sentenzas/autos/medidas/ordes de protección) remítese desde os xulgados. O funcionamento xeral é de apertura dun expediente por vítima; o que supón que en certo número de casos dentro dun mesmo expediente, faise un seguimento a sucesivas medidas ou ordes de protección.

- **Acreditacións da Condición de Violencia de Xénero.**

Solicitudes e expedición de certificacións/acreditacións da condición de vítima de violencia de xénero.

- **Certificación acreditativa da condición de vítima de violencia de xénero**, para os efectos da incorporación ao programa de inserción laboral deste colectivo.

O artigo 2º.b da Orde do 2 de maio de 2006 establece como un dos documentos que debe acompañar á solicitude de incorporación ao programa, a Certificación acreditativa da condición de vítima, expedida polo Punto de Coordinación das Ordes de Protección, dependente da Secretaría Xeral da Igualdade.

Datos Estatísticos 2021.

1.- Expedientes de concesión de axudas de pagamento único.

Nº resolucións favorables			
Provincia	1º semestre	2º semestre	Total
A Coruña	80	77	157
Lugo	10	7	17
Ourense	22	30	52
Pontevedra	56	42	98
Total	168	156	324

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

2.- Expedientes de concesión de axudas de pagamento periódico.

Nº resolucións favorables			
Provincia	1º semestre	2º semestre	Total
A Coruña	113	143	256
Lugo	39	29	68
Ourense	35	35	70
Pontevedra	115	103	218
Total	302	310	612

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

3.- Expedientes de concesión da indemnización regulada no artigo 43 da lei galega 11/2007.

Nº resolucións favorables			
Provincia	1º semestre	2º semestre	Total
A Coruña	4	3	7
Lugo	1	0	1
Ourense	3	1	4
Pontevedra	1	0	1
Total	9	4	13

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

4.- Atención polo Punto de Coordinación das Ordes de Protección.

Novos expedientes seguidos			
Nº expedientes			
Provincia	1º semestre	2º semestre	Total
A Coruña	238	220	458
Lugo	63	54	117
Ourense	61	67	128
Pontevedra	174	188	362
Total	536	529	1065

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Medidas de protección comunicadas			
Nº ordes de protección			
Provincia	1º semestre	2º semestre	Total
A Coruña	253	230	483
Lugo	81	55	136
Ourense	64	60	124
Pontevedra	178	143	321
Total	576	488	1064

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

5.- Certificación acreditativa da condición de vítima de violencia de xénero, para os efectos da incorporación ao programa de inserción laboral deste colectivo.

Nº certificacións emitidas			
Provincia	1º semestre	2º semestre	Total
A Coruña	2	0	2
Lugo	1	0	1
Ourense	1	2	3
Pontevedra	4	3	7
Total	8	5	13

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

6.- Informe técnico da Secretaría Xeral da Igualdade para os efectos da concesión de vivenda en aluguer.

Nº informes emitidos			
Provincia	1º semestre	2º semestre	Total
A Coruña	10	9	19
Lugo	19	33	52
Ourense	14	19	33
Pontevedra	47	28	75
Total	90	89	179

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Artigos 14 e 15: Formación nas universidades e formación da totalidade das e dos profesionais.

- **Decreto 70/2017, do 13 de xullo, polo que se regula a formación en igualdade e prevención e loita contra a violencia de xénero do persoal ao servizo de Administración da Comunidade Autónoma de Galicia.**

Este Decreto, publicado no Diario Oficial de Galicia do 1 de agosto de 2017, regula a formación en xénero da totalidade do persoal da Administración pública e sitúa a Comunidade Autónoma de Galicia na primeira liña no uso de ferramentas e desenvolvemento de boas prácticas dirixidas a cimentar un patrón igualitario entre

mulleres e homes.

Dáse así cumprimento á Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, que establece que a Xunta garantirá, nos termos que se establezan regulamentariamente, e promoverá, mediante os instrumentos necesarios, a formación en igualdade de todos e todas as profesionais que traballan en ámbitos relacionados directa ou indirectamente coa violencia de xénero. En especial, dos e das profesionais da sanidade, dos servizos sociais, educativos, das forzas e corpos de seguridade e das operadoras e operadores xurídicos, mediante o deseño de programas específicos de formación en materia de violencia de xénero e poñéndooos á disposición de calquera ente, organismo ou departamento, e da sociedade en xeral, para a súa aplicación nas diversas accións formativas.

Desta maneira, todo o persoal ao servizo da Administración xeral da Comunidade Autónoma de Galicia, das entidades públicas instrumentais do sector público autonómico de Galicia, o persoal docente, o persoal estatutario do Servizo Galego de Saúde, así como o persoal ao servizo da Administración de xustiza e o persoal funcionario do corpo de Policía autonómica, serán formados neste eido. Ademais, no caso do persoal de novo ingreso que acceda á condición de persoal funcionario de carreira ou laboral fixo da Administración xeral, as actividades formativas para a obtención do nivel básico de coñecemento terán carácter obrigatorio.

No marco deste Decreto, sinálanse a continuación as accións formativas desenvolvidas no marco da Xunta de Galicia

■ **Formación para persoal no ámbito da Administración pública 2021.**

O impulso á formación en materia de igualdade, que constitúe unha liña estratéxica do Plan de formación da Escola Galega de Administración Pública (EGAP), persegue o obxectivo de que o maior número de empregados/as públicos/as poida contar cunha formación específica sobre estes contidos e adquirir unha perspectiva crítica na materia e de que contribúa a que as distintas administracións públicas de Galicia poidan ser parte activa no avance cara á consecución da igualdade real e efectiva e a erradicación da violencia de xénero na sociedade.

A continuación preséntanse as actividades desenvoltas pola EGAP ao longo do ano 2021 en materias relacionadas coa igualdade e a prevención e loita contra a violencia de xénero. No primeiro apartado recóllense aquelas actividades específicas en materia de xénero, mentres que o segundo bloque comprende aquelas actividades que, se ben non son específicas en materia de xénero, sí inclúen contidos nesta materia; e, no terceiro apartado, faise referencia ás actividades desenvoltas en virtude de convenios de colaboración nas que se abordan estes contidos.

1. Actividades específicas en materia de xénero para persoal das administracións públicas de Galicia.

A oferta formativa en materia de igualdade e prevención da violencia de xénero configurouse en 2021 como un plan de formación específico, co propósito de que os distintos colectivos de empregados/as públicos/as poidan acceder á totalidade das actividades programadas na materia, tanto ás que abordan contidos de carácter básico como a aquelas que presentan un carácter máis especializado; incidindo especialmente na necesidade de integrar a perspectiva de xénero, cun carácter transversal, nos diversos ámbitos da xestión pública.

As actividades formativas na materia foron convocadas mediante Resolución do 5 de marzo de 2021 (DOG núm. 45, do 8 de marzo de 2021) pola que se convocan as actividades de formación continua en materia de igualdade e violencia de xénero para o persoal ao servizo das administracións territoriais, institucionais e entes públicos instrumentais do sector público da Comunidade Autónoma, así como do persoal da Administración de xustiza de Galicia e de administración e servizos (PAS) das tres universidades galegas.

Esta oferta formativa conxunta, que se levou a cabo por segundo ano consecutivo, veu garantir que todas as persoas destinatarias destas actividades puidesen acceder a esta formación de carácter transversal, con independencia da Administración á que pertencen, garantindo así unha xestión máis eficiente e unha maior racionalización na cobertura das prazas.

A continuación, recóllense as actividades formativas desenvoltas, atendendo á modalidade de impartición:

- Na modalidade de **teleformación** desenvolvéronse as seguintes actividades formativas:

Actividades desenvoltas na modalidade de teleformación				
Título	Edicións	Prazas	Horas/ed	Persoas destinatarias
Conciliación da vida persoal, familiar e laboral	5	250	30	Persoal ao servizo da Admón. xeral da CA de Galicia, das entidades públicas instrumentais e da Admón. institucional; das entidades locais; da Admón. de xustiza e do PAS do Sistema Universitario de Galicia (UDC, USC e UVigo)
Formación básica en iguaisdades de xénero nas administracións públicas	3	150	20	
Formación básica para a sensibilización e prevención da violencia de xénero	5	250	20	
Integración da perspectiva de xénero na xestión pública	2	100	30	
Linguaxe administrativa non sexista e imaxe igualitaria na práctica da xestión pública	3	150	30	
Muller, medios de comunicación e TIC	2	100	30	
O enfoque de xénero no deseño, execución e avaliación de plans, programas e proxectos	3	150	25	
<i>Sexting</i> , sextorsión, violencia de xénero dixital	5	250	20	
A educación emocional como ferramenta para promover a igualdade	3	150	20	
Básico en igualdade e prevención e loita contra a violencia de xénero	10	500	20	Persoal ao servizo da administración xeral da comunidade autónoma de Galicia, das entidades públicas instrumentais e da administración institucional
Acompañamento social e apoio as mulleres que sofren violencia de xénero	1	50	25	
Aproximación á violencia de xénero	2	100	30	
Ciberviolencias sexistas. Novos espazos para a violencia de xénero	1	50	25	
Violencia de xénero na adolescencia e xuventude	1	50	30	Empregados/as público/a e membros das bolsas de interinos dos corpos de xestión procesual e administrativa, tramitación procesual e administrativa e auxilio xudicial da Administración de Xustiza, dependentes da Comunidade Autónoma de Galicia
Módulo II. Violencia de xénero e familiar. Tramitación	1	50	30	
Total	47	2350		

Fonte: Escola Galega de Administración Pública. Xunta de Galicia

- As actividades impartidas na modalidade **presencial** foron as seguintes:

Actividades desenvoltas na modalidade presencial*				
Título	Edicións	Prazas	Horas/ed	Persoas destinatarias
Detección e intervención ante a violencia de xénero nos centros de maiores, centros de día e centro de axuda a domicilio	3	72	15	Persoal ao servizo da Admón. Xeral da CA de Galicia, das entidades públicas instrumentais e da Admón. institucional; das entidades locais; da Admón. de xustiza e do PAS do Sistema Universitario de Galicia (UDC, USC e UVigo)
Estratexias para a eliminación de estereotipos de xénero no exercicio da actividade profesional	1	24	15	
Violencia de xénero na adolescencia	1	35	14	Persoal ao servizo da administración xeral da comunidade autónoma de Galicia, das entidades públicas instrumentais e da administración institucional.
Total	5	131	44	

Fonte: Escola Galega de Administración Pública. Xunta de Galicia

Na modalidade de **telepresenza**, que se basea na retransmisión en directo das sesións formativas, desenvolveuse unha actividade formativa:

Actividades desenvoltas na modalidade de telepresenza				
Título	Edicións	Prazas	Horas/ed	Persoas destinatarias
Ser a líder: o liderado e autoliderado feminino	1	25	12	Persoal ao servizo da Admón. Xeral da CA de Galicia, das entidades públicas instrumentais e da Admón. institucional; das entidades locais; da Admón. de xustiza e do PAS do Sistema Universitario de Galicia (UDC, USC e UVigo)

Fonte: Escola Galega de Administración Pública. Xunta de Galicia

En 2021, a EGAP organizou, así mesmo, un **seminario web** (webinario) denominado Unha visión normativa e xurisprudencial sobre a violencia machista en España, no cal se ofertaron 100 prazas formativas. O obxectivo principal desta actividade foi dar a coñecer os resultados dos estudos realizados polo Observatorio contra a Violencia

Doméstica e de Xénero en que se analizan os datos da violencia machista en España e o resultado das últimas modificacións legislativas e da súa aplicación.

Webinario (telepresenza)				
Título	Edicións	Prazas	Horas/ed	Persoas destinatarias
Webinario unha visión normativa e xurisprudencial sobre a violencia machista en España	1	100	2	Persoal empregado público en situación de servizo activo ou asimilada, da Administración autonómica galega, das súas entidades públicas instrumentais e da Administración institucional, da Administración local, da Administración de xustiza e das universidades do Sistema universitario de Galicia

As actividades formativas desenvoltas na modalidade de teleformación, presencial e telepresenza supuxeron, así pois, un total de 54 edicións e 2.606 prazas formativas en actividades de carácter específico. O número total de alumnos/as que se formaron nos cursos impartidos nas tres modalidades formativas foi de 2.384 alumnos/as.

Por outra parte, na modalidade de **autoformación**, que posibilita o acceso á formación dun xeito máis autónomo e flexible, ofertáronse as seguintes actividades:

Actividades desenvoltas na modalidade de autoformación			
Título	Prazas*	Horas/ed	Persoas destinatarias
Formación básica en igualdade de xénero nas administracións públicas	200	20	Persoal destinado nas administracións territoriais, institucionais e entes públicos instrumentais do sector público da comunidade autónoma, así como o persoal da Administración de xustiza de Galicia e de administración e servizos (PAS) das tres universidades do Sistema universitario de Galicia (SUG)
Formación básica para a sensibilización e prevención da violencia de xénero	200	20	
Linguaxe administrativa non sexista e imaxe igualitaria na práctica da xestión pública	200	30	

*Prazas ofertadas para a realización das probas de certificación dos coñecementos, cuxa superación xera o dereito á obtención do correspondente diploma acreditativo

En 2021, co obxectivo de formarse por medio deste programa a través dos materiais didácticos que a EGAP pon a súa disposición, accederon a estes contidos específicos 1735 persoas e , co gallo de obter o correspondente diploma acreditativo, superaron as probas de avaliación e, en consecuencia, certificaron os seus coñecementos nestas

materias 434 persoas.

Así pois, en 2021, un total de 2.818 empregados/as públicos se formaron en materia de igualdade e prevención e loita contra a violencia de xénero no marco das actividades específicas promovidas pola EGAP: 2.384 recibiron o correspondente diploma tras teren participado nas correspondentes actividades formativas, e 434 obtiveron o certificado logo de ter superado as probas de certificación no marco do programa da EGAP.

2. Actividades (non específicas en materia) que inclúen contidos sobre igualdade e prevención e loita contra a violencia de xénero.

A oferta de actividades formativas específicas no eido da igualdade e prevención e loita contra a violencia de xénero, complementouse mediante a incorporación de contidos sobre esta materia na programación didáctica doutras actividades formativas, en concreto nas seguintes:

1º Incorporación de cláusulas sociais e de xénero na contratación pública. Nesta actividade abordouse como planificar un contrato incorporando cláusulas sociais e de xénero, e explicáronse cales son os condicionantes da aplicación deste tipo de criterios na compra pública, así como implementalos nos pregos de cláusulas e na documentación preparatoria dos expedientes de licitación. Foron 35 as persoas que se formaron nesta materia.

2º Contratación estratéxica. Esta actividade, que se desenvolveu na modalidade de autoformación, propiciou a análise da consecución de intereses sociais e ambientais a través da contratación pública, atendendo á potencialidade da contratación pública como instrumento para promover, entre outras cousas, a igualdade de xénero, abordando con carácter específico a “promoción da igualdade de xénero a través da contratación pública”. Foron 158 as persoas que accederon a estes contidos formativos e 37 as que certificaron os coñecementos ao ter superado as probas de certificación.

3º Manual de estilo do DOG e outras publicacións institucional. Esta actividade foi cursada por 36 persoas nela impartíronse contidos sobre linguaxe non sexista, orientados a que o persoal coñeza alternativas para evitar os estereotipos de xénero

na linguaxe e empregue unha linguaxe igualitaria.

4º *Os dereitos fundamentais na atención ás persoas en situación de vulnerabilidade social: evitar a discriminación, a aporofobia e o edadismo.* Realizaron este curso 23 persoas e nel abordouse, no marco da análise dos distintos tipos de discriminación, a que ten lugar por razón de xénero, analizando as súas causas e consecuencias.

5º Finalmente e no marco da oferta formativa dirixida especificamente ao persoal da Administración de xustiza, ofertouse o curso *Módulo I. A actividade dos xulgados de garda: actuacións propias e alleas aos xulgados de instrución*, no que se formaron 48 persoas e que tivo por obxecto proporcionar coñecementos específicos de xestión procesual, atendendo aos procedementos especiais relativos a, entre outras, as vítimas de violencia de xénero.

3. Actividades formativas que inclúen contidos sobre xénero organizadas ao abeiro de convenios de colaboración subscritos pola EGAP.

1º Curso do convenio de colaboración entre a EGAP e entes instrumentais do sector público. Convocouse no 2021 o curso “Linguaxe administrativa non sexista e imaxe igualitaria na práctica da xestión pública”, de 30 horas de duración, dirixido ao persoal da Sociedade Pública de Investimentos de Galicia, S.A. (SPI Galicia), da Fundación Cidade da Cultura de Galicia (FCC), da Empresa Pública de Servizos Agrarios Galegos, S.A. (Seaga), da Sociedad Gestora de Entidades de Inversión de Tipo Cerrado, S.A.U (Xesgalicia), de Galicia Calidade, S.A.U., da Corporación Radio e Televisión de Galicia, S.A. (CRTVG) e da Sociedade Galega do Medio Ambiente, S.A. (Sogama). Esta actividade, na que se formaron 17 persoas, tiña por obxectivo dotar o alumnado das ferramentas axeitadas para poder facer un uso non sexista da linguaxe e desenvolver o sentido crítico na materia.

2º Cursos realizados no marco dun convenio de colaboración entre a EGAP e FESPUGT:

- a) Curso “Permisos de corresponsabilidade nos coidados familiares para a igualdade”. Cunha duración de 20 horas, formáronse 90 persoas. Entre outros obxectivos, este curso perseguía visibilizar a necesidade dunha repartición

equilibrada dos coidados e tarefas no ámbito da vida persoal, familiar e laboral, e fomentar a corresponsabilidade nas traballadoras e traballadores da Administración pública de Galicia.

- b) Curso “Intervención sociolaboral con colectivos en risco de exclusión social”, de 30 horas, no cal se analiza a pertenza ao xénero feminino como un factor de vulnerabilidade para a exclusión social e laboral, e se achegan estratexias de intervención para a procura de emprego e o desenvolvemento profesional. Foron 44 as persoas que se formaron nesta actividade formativa.

3º Cursos realizados ao abeiro do convenio de colaboración entre o Instituto Galego de Seguridade e Saúde Laboral e EGAP:

- a) No marco deste convenio, en 2021 organizáronse 9 edicións do curso Prevención de riscos laborais. Nivel básico, de 60 horas de duración cada unha delas, nas que se aborda a prevención de riscos desde a perspectiva de xénero. Formáronse nestes contidos un total de 900 persoas.
- b) Igualmente, tamén no marco do convenio de colaboración co ISSGA, abórdase esta materia na actividade “Prevención de riscos laborais en actividades de tempo libre”, de 60 horas, a cal conta cun módulo específico sobre “a prevención de riscos laborais desde a perspectiva de xénero”. Foron 100 as persoas que se formaron neste curso.

En 2021, un total de 1.161 alumnos/as cursaron módulos específicos na materia nas actividades formativas desenvoltas no marco de diversos convenios de colaboración.

- **Formación de profesionais do ámbito sanitario.**

En relación á prevención e tratamento da violencia de xénero as actuacións desenvolvidas no ámbito competencial do Servizo Galego de Saúde, da Consellería de Sanidade, durante o exercicio 2021 son as seguintes:

- Conferencia “ O persoal de saúde como aliado contra a violencia machista” celebrada o 25 de novembro e impartido pola xornalista Ángeles Caballero.
- Publicación na web do Sergas de todos os vídeos das xornadas realizadas en relación coa violencia de xénero.

- Creación dunha canle específica sobre violencia de xénero na web do Sergas, onde se publica todo o relacionado co tema:
 - Vídeos informativos
 - Xornadas e entrevistas
 - Procedementos
 - Normativa
 - Informes anuais con datos epidemiolóxicos e rexistro dos casos
- Publicación na web do Sergas dos vídeos de axuda para as/os profesionais cando se atopan na consulta mulleres que están en situación de violencia de xénero:
 - Habilidades de comunicación
 - A muller non recoñece a situación de violencia de xénero
 - A muller recoñece a situación pero non quere denunciar
 - A muller recoñece a situación de violencia pero xustifícaa
 - A muller en situación de violencia chega a consulta coa súa parella
 - A violencia de xénero na xente nova
- Realización dunha nova edición dos cursos de formación para o persoal do Servizo Galego de Saúde:
 - Curso online "Básico en Igualdade de oportunidades e control da violencia de xénero" na modalidade de autoformación, dirixido a profesionais non sanitarios da rede do Servizo Galego de Saúde. Nº de persoas que remataron: 3.265
 - Curso online "A violencia cara ás mulleres: Como detectala e pautas de actuación desde o Servizo Galego de Saúde", dirixido a profesionais sanitarios. Nº de persoas que remataron: 2.848
- Realización de cursos sobre a violencia de xénero, dirixidos a profesionais en formación das Facultades de Fisioterapia, Enfermaría e Educación e Graduado social.
 - Curso "Atención ás mulleres en situación de violencia de xénero." Nº de persoas que remataron: 104
- Realización de talleres de formación e información á poboación sobre a violencia de xénero, a través da Escola Galega de Saúde para Cidadáns

- Talleres "Prevención da violencia de xénero"
- Durante o ano 2021 formáronse 3.265 profesionais no curso "Básico en igualdade de oportunidades e contra a violencia de xénero" e 2.848 profesionais no curso "A violencia cara ás mulleres. Como detectala e pautas de actuación desde o Servizo Galego de Saúde". Ambos cursos son impartidos na modalidade de autoformación e están incluídos no Anexo I da Orde do 12 de abril de 2019, cunha duración de 20 horas, a efectos de acreditar o nivel de formación básico en igualdade e prevención e loita contra a violencia de xénero.
- No ano 2021 comezou a desenvolverse o curso "Básico en igualdade de oportunidades e contra a violencia de xénero. Lectura fácil" adaptado ao persoal do Servizo Galego de Saúde que accede á organización nos procesos selectivos pola quenda de discapacidade intelectual. Certificáronse por esta modalidade 6 profesionais.
- Publicouse pola ORDE do 6 de outubro de 2021 o I Plan de Igualdade entre Mulleres e Homes no Servizo Galego de Saúde, onde, entre outras, recóllense as seguintes medidas no seu "Eixo 5: Atención a situacións de especial protección: Violencia de xénero, acoso sexual, acoso ou discriminación por razón de sexo e da orientación ou identidade sexual", a desenvolver para o período 2021-2024:
 - 5.1- Protección das traballadoras en situación de violencia de xénero.
 - 5.2 - Revisión do procedemento P-PRL-19.
 - 5.3- Seguimento da implantación do procedemento P-PRL 19.
 - 5.4- Inclusión da heteroxeneidade do feito familiar nas medidas de conciliación e xestión do tempo de traballo.
 - 5.5- Protección do dereito das persoas coa identificación do seu xénero.
 - 5.6- Promoción do principio de igualdade das persoas
 - 5.7- Código de Conduta interno.
 - 5.8- Actualización da guía informativa para traballadoras en situación de

violencia de xénero.

5.9.-Atención as traballadoras en situación de violencia de xénero.

- **Plan de Formación anual do servizo de voluntariado e participación.**

Desde a Consellería de Política Social, a través da Dirección xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado, no marco do Plan de formación conxunto para a xuventude e o voluntariado, realizáronse un total de 4 cursos presenciais orientados á formación específica en materia de prevención e de adopción de medidas de sensibilización e formación na área de igualdade que se detallan a continuación:

Formación en igualdade e para a prevención e afrontamento da violencia de xénero denominado Voluntariado Violeta : desenvolvéronse, ao abeiro do Pacto de Estado contra a violencia de xénero, un total de 4 actividades formativas que se levaron a cabo desde o 15 de outubro ao 2 de decembro e que formaron finalmente a un total de 222 persoas relacionadas coa acción voluntaria na área social. En concreto, esta formación 4 cursos online a través da Plataforma de teleformación que ofertou 400 prazas e 80 horas de formación.

Ditas actividades formativas pretenderon incidir na prevención da violencia de xénero e as actuacións a realizar cando esta xa se produciu tanto coa propia muller como coas persoas menores implicadas, ofrecendo ás persoas que realizan accións de voluntariado ferramentas que lle permitiran coñecer, detectar e erradicar as diferentes formas de violencia, difundir e analizar as medidas do Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero, promovendo as relacións igualitarias e o fomento da non discriminación. Respecto á actividade formativa de voluntariado e respecto a estas 222 persoas participantes, o 81,53% foron mulleres (181 mulleres) sendo unha porcentaxe de participación amplamente maior en comparación coa participación masculina, que supuxo un 18,47% (41 homes).

- **Formación de profesionais do ámbito educativo: Formación do profesorado.**

Para a Consellería de Cultura, Educación e Universidade resulta de especial interese o desenvolvemento das competencias profesionais docentes que permitan a capacitación de todo o profesorado co fin de cumprir coas súas obrigas docentes e orientadoras e cos

principios que emanan da lexislación vixente en materia de igualdade e prevención da violencia de xénero. Cómpre lembrar que ao persoal docente tamén lle afecta o estipulado no Decreto 70/2017, do 13 de xullo, que regula a formación en materia de igualdade e prevención da violencia de xénero para toda a Administración pública galega.

Así pois, a través do seu principal documental de acción, o Plan Anual de Formación do Profesorado, a Consellería canaliza anualmente a oferta formativa que se poñerá ao dispor do persoal docente en activo en centros públicos e concertados. Para reforzar a oferta formativa e estimular a súa demanda, desde o curso 2018/19 o Plan Anual de Formación do Profesorado presenta unha sección específica co título "Igualdade, coeducación e prevención da violencia de xénero" co fin de dotar de espazo específico a temática.

- Este plan publícase anualmente e pódese consultar no portal educativo; os que afectan ao ano 2021 son os seguintes:

Dentro do Plan Anual de Formación do Profesorado podemos atopar distintas opcións a través das cales se cobren as distintas necesidades e intereses en materia coeducativa. Sinalámolas deseguido:

- ✓ plans de formación permanente do profesorado para centros docentes públicos e seminarios e grupos de traballo en centros docentes concertados
 - ✓ licenzas de formación para docentes ou grupos de docentes en activo
 - ✓ escolas de nais e pais (ENAPAS)
 - ✓ actividades formativas (cursos, xornadas, congresos) para docentes
- Plans de formación permanente do profesorado

Denomínase plan de formación permanente do profesorado (PFPP) a demanda formativa concreta que realiza un centro educativo público para responder a unha detección de necesidades por parte do seu claustro. A consellería xestiona esta demanda a través do centro de formación e recursos ao que está asignado o centro educativo, quen o asesora na busca dos recursos máis axeitados para dar resposta á necesidade que quere cubrir. A demanda de formación en igualdade a través dos PFPP está en ascenso, feito ao que contribuíu fortemente en 2020 e 2021 a implantación da Instrución do 6 de setembro de 2019 que estableceu a obrigatoriedade de dispor dun plan de igualdade adaptado ás

necesidades de cada centro. Por regra xeral, os centros que solicitan un PFPP para traballar a igualdade fano a través das liñas de traballo (d) e (e), denominadas respectivamente “Escola inclusiva e atención á diversidade” e “Convivencia escolar e clima de aula. Centros saudables. Relacións coas familias”.

O recurso formativo análogo que se oferta para os centros docentes concertados denomínase seminario ou grupo de traballo.

Desde o curso 2018-2019, a Resolución do 15 de xuño de 2021 pola que se convoca a selección de PFPP establece que todos os PFPP contarán cunha Escola de Nais e Pais. Desde o curso 2017/2018 inclúese a obrigatoriedade de realizar (de non telo realizado previamente) un módulo de formación específica en inclusión, convivencia e igualdade (módulo ICI) independentemente da temática do PFPP co fin de garantir que o profesorado participante no PFPP adquiere os coñecementos necesarios para a aplicación das normas e protocolos relacionados coa inclusión, coa convivencia e coa igualdade. A través del, e logo da comprobación dos coñecementos adquiridos mediante a realización dunha proba final, garántese que o profesorado adquiere o saber necesario para aplicar os protocolos relacionados, por exemplo, coa intervención en caso de violencia de xénero. O impacto numérico desta acción formativa é moi relevante en canto ao número de docentes que certificaron o módulo ICI:

	Total docentes certificados	Profesoras	Profesores
2017/18 ano 2018	11.004	8.530 (77,52%)	2.474 (22,48%)
2018/19 ano 2019	5.523	4.174 (75,57%)	1.349 (24,43%)
2019/20 ano 2020	3.654	2.711 (74,19%)	943 (25,9%)
2020/21 ano 2021	3.406	2.500 (73,4%)	906 (26,6%)
TOTAL	23.587	17.915 (75,96%)	5.671 (24,04%)

A cantidade 23.586 constitúe o total do profesorado certificado desde 2017/18 no módulo ICI, o que supón o 75,13% do total do profesorado galego (31.392 docentes segundo o informe Datos e cifras do ensino non universitario, publicado en setembro de 2020 e consultable na seguinte ligazón: <http://www.edu.xunta.gal/portal/node/1196>. En canto ao ano natural 2021, certificaron nesta actividade 906 homes e 2500 mulleres. Este curso realízase sempre no primeiro semestre de cada ano, correspondendo cos trimestres 2º e 3º do curso escolar.

No curso escolar 2021/22 (que afecta ao 2º semestre do ano 2021) estanse a desenvolver 1066 PFPP en Galicia, os cales decidiron facer unha aposta concreta para afondar na formación do seu persoal docente. É importante destacar que estes PFPP supoñen un compromiso de formación na temática elixida durante un mínimo de dous cursos escolares o que na práctica supón centos de horas de formación integral desde, por e para o centro, con excelentes resultados no cambio de mirada e cultura educativa. No que se refire aos centros que contan con PFPP o impacto tamén é relevante: no curso 2019/20 constan 879 centros con PFPP; e no 2020/21, 907; e no 2021/22, 1066, o que constitúe case o 100% dos centros educativos; este dato de impacto vén determinado polas instrucións recibidas ao inicio do curso escolar, que motivaron que a totalidade dos centros desenvolvan un PFPP.

- Licenzas de formación.

As convocatorias de licenzas de formación constitúen unha ferramenta idónea tanto para a creación de materiais curriculares dixitais coeducativos como para a creación e actualización dos contidos educativos dos cursos non presenciais para a formación do profesorado que están dispoñibles na plataforma de formación en rede da Consellería (PLATEGA). Nesta convocatoria poden participar docentes de forma individual ou grupos de docentes (2 ou 3 membros).

O profesorado debe preinscribir a súa proposta para recibir o asesoramento que precise para axustala aos requirimentos técnicos e metodolóxicos esixidos na convocatoria.

A última convocatoria publicada é a Resolución do 8 de xuño de 2021. Pódese consultar no portal educativo a convocatoria e toda a información relacionada con ela: <https://www.edu.xunta.gal/portal/node/35059>

No curso 2021/22 concedéronse 32 licenzas a docentes para a elaboración de materiais didácticos, das cales 5 licenzas foron propostas para a elaboración de materiais coeducativos:

1º trimestre do curso (correspondentes con 2021): 1 licenza

Guía para a diversificación de espazos educativos na ESO desde unha perspectiva inclusiva, igualitaria e interdisciplinar.

2º e 3º trimestres do curso (correspondentes con 2022): 4 licenzas

Morado e muller

Sementes de Igualdade

Ellas escriben. Unha proposta didáctica para visibilizar ás literatas en lingua castelá.

Elles. Materiais didácticos dixitais para unha aprendizaxe igualitaria da lingua francesa na educación secundaria obrigatoria

- Escolas de nais e pais.

As escolas de nais e pais (ENAPAS) están concibidas como un espazo de diálogo, coñecemento e debate para a comunidade educativa. Emanan da Lei 4/2011, do 30 de xuño, de convivencia e participación educativa, e instrúmentanse a través da Rede de formación permanente do profesorado. Así pois, o Plan Anual de Formación do Profesorado recolle nunha sección específica o tratamento das ENAPAS, de tal xeito que a participación do centro en determinada proposta de acción formativa leva parella a obriga de realización dunha actividade para as familias. Así, podemos atopar actividades inscritas dentro das ENAPAS en asociación cos distintos PFPP, con algunhas actividades de formación específicas para familias dentro do Plan Anual de Formación do Profesorado, en actividades conxuntas co profesorado ou noutras actividades realizadas conxuntamente con entidades e/ou asociacións. É importante apuntar tamén que a participación dos centros educativos nalgúns programas educativos, como é o caso de Contratos-programa, leva parella a obrigada participación nun PFPP e, polo tanto, nunha ENAPA.

Salientar que no curso no curso 2021/22, 316 centros docentes están a desenvolver a liña de actuación 2 (IGUÁLA-T) dentro de Contratos-programa CP Inclúe polo que contan cunha liña de PFPP en materia de igualdade, o cal garante que en boa medida moitos deles estarán a realizar actividades para as familias en prevención e loita contra a violencia de xénero. O mesmo é de aplicación nos centros cun PFPP con temática específica de igualdade.

- Actividades formativas.

Por último, dentro do apartado de formación cómpre dar conta das actividades formativas que promove a Consellería a través de xornadas, cursos e congresos aos que pode asistir cada docente en distintas modalidades adaptadas ás súas necesidades e circunstancias (presenciais, en rede e mixtas). Moitas das actividades presenciais e dada a situación derivada da COVID-19 se están a realizar a través de videoconferencia.

Como se recolle no Plan Anual de Formación do Profesorado de 2021/2022, na convocatoria de cada ano ofértanse actividades na epígrafe "Inclusión, convivencia e coeducación" encamiñadas á:

- *Formación básica en igualdade e coeducación, prevención e loita contra a violencia de xénero*, cunha duración mínima de 20 horas, a disposición de todo o persoal docente de centros sostidos con fondos públicos.
- *Formación básica en igualdade e coeducación no ámbito educativo*, cunha duración mínima de 30 horas. Ofértanse cursos específicos para equipos directivos, departamentos de orientación, profesorado de infantil, primaria, secundaria, persoas adultas e formación profesional.
- *Actividades formativas vencelladas ao Plan Proxecta de innovación educativa*, que son de acceso prioritario para o profesorado involucrado nos programas deste plan pero abertas, nalgúns casos, ao resto de docentes.
- *Actividades de formación avanzada*, cunha duración mínima de 20 horas, dedicadas a afondar nos aspectos vencellados á coeducación, á prevención primaria e secundaria da violencia machista na escola, á educación con perspectiva de xénero, ás datas de conmemoración do calendario escolar en relación coa igualdade e á comunicación igualitaria, entre outras.

Procúrase que esta oferta formativa sexa diversa en distintos parámetros:

- En canto á *temática* abordada, co fin de que se traballen os estereotipos de xénero, a violencia de xénero, a educación sexual desde unha perspectiva de xénero, a diversidade afectivo-sexual, as lecturas coeducativas, o xogo coeducativo, a visibilización curricular das mulleres e dos saberes tradicionalmente femininos, a identificación do sexismo nos produtos culturais, o uso e aproveitamento de espazos públicos, as relacións persoais e socialización non violenta, a orientación vital e profesional libre de estereotipos etc.
- En canto aos *colectivos destinatarios*, poñendo o foco no deseño de actividades xeneralistas e de actividades específicas para distintos colectivos atendendo o tratamento diferenciado que fan das temáticas recollidas no apartado anterior: actividades para novo persoal docente, actividades para equipos directivos, actividades para departamentos de orientación, actividades para profesorado de

infantil e primaria e actividades para profesorado de secundaria. Cómpre engadir como colectivo destinatario o persoal asesor dos centros de formación e recursos, para os cales se desenvolveron tamén actividades específicas.

- En canto ás *modalidades de realización*, polo que se ofrecen actividades presenciais (moitas por videoconferencia durante a situación de pandemia), actividades en rede ou actividades mixtas (que combinan horas presenciais con horas de traballo persoal no fogar ou en rede). Esta diversidade na oferta favorece a participación do profesorado posto que incide na configuración de itinerarios persoais adaptados ás necesidades de conciliación de cadaquén.

Dentro de toda esta oferta de cursos de formación cómpre poñer nun lugar destacado a implantación da actividade “Formación inicial en igualdade”. Trátase dun curso de 20 h de formación en rede que se oferta como de obrigado cumprimento para todo o persoal docente que accede á función pública a través das oposicións aos distintos corpos de persoal docente non universitario. Polo tanto, todo o profesorado debe realizalo durante a fase de prácticas logo da aprobación da oposición. Así pois, é o curso de formación no que menos fenda de xénero se observa posto que a asistencia é obrigatoria. Por este carácter de obrigatoriedade, trátase dunha oportunidade de formación ofrecida como formación inicial que pon de relevo o impacto dunha formación que se considera estratéxica para o inicio profesional da carreira funcionarial. Ao mesmo tempo esta actividade ofrécese a través doutra edición como oferta libre para o resto do persoal docente, aínda que cun impacto menor.

Esta actividade figura recollida de xeito explícito na convocatoria de oposicións desde a entrada en vigor do *Decreto 70/2017, do 13 de xullo*, polo que se regula a formación en igualdade e prevención e loita contra a violencia de xénero do persoal ao servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia e realízase no curso seguinte ao da realización da convocatoria.

Máis alá das actividades específicas xa comentadas, é importante indicar que os contidos relacionados coa igualdade están presentes como parte constituínte doutras actividades formativas. Nomeadamente podemos singularizar os cursos de formación para o desenvolvemento da función directiva (150 horas en rede para o curso inicial, e 75h para o

de reciclaxe), de obrigada realización para todo o persoal docente que aspira a formar parte dun equipo directivo. No ano 2021 certificaron nestes dous cursos un total de 2367 docentes.

-As actividades específicas de igualdade que se adscriben ao ano 2020 recóllense no seguinte cadro:

Curso	Modalidade	Código da actividade	Título da actividade	Horas	Profesoras certificadas	Profesores certificados
2020/21 (2º e 3º trimestres do curso) – 1º semestre de 2021						
2020/21	En rede	G2001030	Educación en igualdade para o departamento de orientación	25	39	3
2020/21	En rede	G2001031	Educación en igualdade para o equipo directivo	25	30	6
2020/21	En rede	G2001032	Educación en igualdade para o profesorado de educación infantil e primaria	25	33	6
2020/21	En rede	G2001033	Educación en igualdade para o profesorado de ensino secundario e postobrigatorio	25	30	11
2020/21	En rede	G2001077	Xénero e consumo. Plan Proxecta	30	19	6
2020/21	En rede	G2001042	Estratexias para a promoción da igualdade no ámbito educativo. Plan Proxecta	30	21	6
2020/21	En rede	G2001061	Orientación, tutoría e construción da identidade libre de estereotipos de xénero. Plan Proxecta	30	64	8
2020/21	Mixta	G2001090	Mocidade desmontando o patriarcado. Metodoloxía para o empoderamento xuvenil na prevención de violencia machista. Plan Proxecta.	20	18	2
2020/21	Presencial	S2002321	Diversidade afectivo-sexual e familiar. Coñecer para acompañar	10	12	3
2021/22 (1º trimestre do curso) – 2º semestre de 2021						
2020/21	En rede	G2101114	Formación inicial en igualdade para o funcionariado en prácticas	20	759	233
2020/21	En rede	G2101118	Formación inicial en igualdade para o funcionariado en prácticas	20	653	356
2020/21	Presencia- videoconf.	S2102047	Violencia de xénero na adolescencia	8	29	6
TOTAIS				298 h	1.719	648

Fonte: Consellería de Cultura, Educación e Universidade

- **Formación de profesionais dos Centros de Información ás Mulleres de Galicia 2021.**

No ano 2021 a Secretaría Xeral da Igualdade organizou e desenvolveu o III Plan de formación do persoal dos CIM de Galicia, para abordar asuntos que as/os súas/seus profesionais tratan no seu traballo diario. Desta forma, o Goberno galego forma aos traballadores e traballadoras destes centros para que poidan dar unha atención máis eficiente ás mulleres que requiren dos seus servizos.

Accións formativas do II Plan de formación do persoal dos CIM de Galicia:

- ♦ Atención a mulleres vítimas de violencia de xénero con trastornos aditivos e enfermidades mentais

Duración: 9 horas, 3 horas cada un/unha dos/as relatores

Total inscritos/as: 128 persoas repartidos en 3 grupos de participantes

Formadores/as:

-Silvia Pérez Freire, socióloga, docente e investigadora na Universidade de Vigo

-Cristina Rey de Vicente, psicóloga que traballa na Unidade de Conductas Aditivas Alborada de Vigo

-Manuel Isoma Folgar, profesor e investigador na Universidade de Vigo

- ♦ Dereito de familia nos procesos de separación, divorcio e ruptura de parellas

Duración: 9 horas

Primeira relatora 6 horas.

Segunda relatora 3 horas

Total inscritos/as: 116 persoas repartidos en 3 grupos de participantes

Formadoras:

-Luz Blanco Vidal, avogada experta en dereito de familia

-Patricia López Arnoso, avogada penalista integrante da Xunta de Goberno do Ilustre Colexio de Avogados de Santiago de Compostela e a coordinadora da Quenda de Oficio especial da Violencia de Xénero.

- ◆ Novas formas de violencia de xénero: violencia vicaria, violencia dixital e o impacto económico nas vítimas.

Duración: 9 horas, 3 horas cada un/unha dos/as relatores

Total inscritos/as: 132 persoas repartidos en 3 grupos de participantes

Formadores/as:

-Paz Filgueira, maxistrada do Xulgado de Primeira Instancia nº1 de Santiago de Compostela

-Alejandro Vega Vázquez, avogado penalista e profesor colaborador na Universidade de Vigo e na Escola de Práctica Xurídica Concepción Arenal

-Rosana Martínez Román, profesora e investigadora na Universidade de Vigo

- ◆ Planificación e programación de accións en materia de Igualdade para 2022.

Intervención de Rebeca Álvarez López, psicóloga e responsable da Unidade de atención a mulleres adolescentes vítimas de violencia de xénero nas súas relacións de parella da Comunidade de Madrid

Mesa Proxectos e programas desenvolvidos nos CIM de Galicia

- "Hai saída ao maltrato", do CIM Terras de Iria (Dodro, Padrón e Rois)
- "Game Over. Sexismo virtual", do CIM Mancomunidade do Salnés
- "Son de Mulleres", do CIM de Palas de Rei.

Participantes: 105 persoas.

Duración: 4 horas de mañá de 10.00 h a 14.00 h

Datas de celebración: 15 de decembro

Lugar de celebración: EGAP (Santiago de Compostela)

Modalidade: Presencia

- **Formación para Profesionais da psicoloxía 2021.**

Os convenios de colaboración asinados entre a Consellería de Emprego e Igualdade e o Colexio Oficial de Psicoloxía de Galicia “para a atención psicolóxica a mulleres que sofren violencia de xénero, e complementariamente para as súas fillas e fillos menores e outras persoas do seu entorno familiar que vivan ou padezan situacións de violencia de xénero (PAPMVX), para a atención psicolóxica a homes con problemas de control de violencia no ámbito familiar (Programa Abramos o Círculo)”, e tamén “para a posta en marcha dunha quenda de garda psicolóxica especializada e permanente para mulleres e os seus fillos e fillas menores, que sofren violencia de xénero na Comunidade autónoma de Galicia”, recollen no seu clausulado que as psicólogas e psicólogos de ambos programas, deberán de cursar as actividades de formación continua que a este respecto se establezan, elaborándose para este fin e de xeito conxunto, programas formativos mínimos.

Tamén se establece que, de estimarse oportuno, se incorporarán a esta formación as e os profesionais dos centros, oficinas e puntos de información ás mulleres que se determine, así como outros/as profesionais que estean colaborando coa Secretaría Xeral da Igualdade no tratamento da violencia contra as mulleres.

No ano 2021 leváronse a cabo catro accións formativas ao abeiro dos anteditos convenios:

- Xornada de presentación do portelo de comunicación interna dos programas de intervención en violencia de xénero do COPG.

Xornada celebrada o sábado 6 de marzo de 2021, a través da plataforma de teleformación que o Colexio Oficial de Psicoloxía de Galicia posúe www.copgalicia.eu.

O relator foi Miguel Maroño Buxán, informático creador do portelo.

- Formación inicial aos novos e novas terapeutas do PAPMVX e Abramos o Círculo.

Os días 15 de maio e 26 de outubro de 2021 celebrouse cadansúa sesión de formación inicial en liña a través da aplicación Zoom, destinada a informar sobre o funcionamento dos programas, documentación de uso común e a resolver as dúbidas iniciais dos novos e novas terapeutas que entraban nas listaxes de derivación.

- Obradoiro “A sexualidade tras a violencia de xénero”.

Actividade celebrada os días 7, 8 e 15 de maio, a través da plataforma de teleformación que o Colexio Oficial de Psicoloxía de Galicia posúe www.copgalicia.eu.

O obxectivo principal desta formación foi afondar no coñecemento sobre a necesidade de restablecer a área afectivo-sexual das persoas que se ven afectadas pola violencia de xénero

O relator do obradoiro foi Antonio Fuertes Martín: doutor en Psicoloxía, profesor dos módulos Desenvolvemento sexual e afectivo e Psicoloxía da Sexualidade no grao de Psicología da Universidade de Salamanca, profesor de materias vinculadas coa violencia sexual no Máster de Crise e Trauma e no Máster de Intervencións en Psicoterapia desenvolvidos conxuntamente entre a UNIBE e a USAL. Desde 1992, realiza traballo clínico na unidade de Sexualidade e Parella do Máster de Terapia Familiar e de Parella da Universidade de Salamanca.

- **Formación para Forzas e Corpos de Seguridade 2021.**

A Academia Galega de Seguridade Pública, organismo autónomo adscrito a Vicepresidencia Primeira e Consellería de Presidencia, Xustiza e Turismo da Xunta de Galicia, encargado da formación do persoal da seguridade pública que traballa en Galicia, desenvolve anualmente formación na materia de violencia de xénero, como materia troncal e pilar dentro dos plans de formación continua e selectiva de acceso e promoción interna aos Corpos da Policía Local, e colabora na formación da Policía Nacional e da Garda Civil, de acordo co convenio subscrito entre a Xunta de Galicia e o Ministerio do Interior para a súa formación.

Durante o ano 2021 na Academia Galega de Seguridade Pública (AGASP) leváronse a cabo 20 actividades formativas, ofertando mais de 750 prazas na materia de prevención e tratamento da violencia de xénero, e desenvolveu un itinerario formativo de especialización dirixido as forzas e corpos de Seguridade Pública que desenvolven as súas tarefas en Galicia.

Deste xeito, relatase a continuación por áreas formativas os cursos levados a cabo durante o ano 2021:

- Realización de cursos de formación continua no servizo de formación en Seguridade Pública dirixido a persoal dos Corpos da Policía Local, Policía Nacional,

Garda Civil e Policía Autonómica

No ano 2021, a AGASP desenvolveu os seguintes cursos de formación continua na mocidade de teleformación:

- *Sexting*, sextorsión, violencia de xénero dixital
- Menores, violencia de xénero e violencia no ámbito familiar
- Intervención policial co home maltratador
- Atención a diversidade (LGTBI)

De xeito presencial, desenvolveuse unha xornada en relación ao Protocolo cero, protocolo do primeiro contacto con vítimas de xénero en situación de desprotección, que entrou en vigor a través dunha instrución da secretaria de Estado de Seguridade no ano 2021, con 104 alumnos/as.

- o Realización de cursos de formación inicial e de promoción interna dos Corpos da Policía Local de Galicia.

No eido da formación inicial dos corpos da Policía Local, no curso selectivo de acceso a categoría de policía correspondente a 13 promoción de policía local, leváronse a cabo 4 cursos (un por cada grupo de alumnado) na materia de violencia de xénero co seguinte contido

1. A violencia de Xénero. Tipos de violencia. Factores de risco
2. A muller vítima de violencia de xénero. Os seus dereitos como vítima
3. Primeira intervención policial en casos de violencia de xénero

Ademais, na materia denominada “intervención psicolóxica” o alumnado formouse no trato persoal á vítima de violencia de xénero.

Este curso selectivo, contou con un total de 98 alumnos e alumnas procedentes de 32 concellos galegos.

Durante o ano 2021, tamén se levaron a cabo cursos selectivo de promoción interna de acceso as categorías de oficial, inspector e inspector principal dos

corpos da Policía Local, cun total de 58 alumnos e alumnas, que recibiron dentro de seu curso, o módulo formativo correspondente a materia de violencia de xénero (tratamento, intervención policial e prevención)

- o Realización de cursos de formación continua para o persoal dos servizos de emerxencias e protección civil de Galicia.

O servizo de formación en Emerxencias, convocou no ano 2021 dúas acción formativas denominadas "actuación inicial coas vítimas de violencia de xénero" 20 horas lectivas cada unha e 40 prazas, dirixidas ao persoal de protección civil e emerxencias de Galicia.

Obtivo 4757 solicitudes par a súa realización.

A continuación móstranse o número de cursos ou actividades levados a cabo desde o ano 2011, así como o número de alumnos/as.

Número de cursos ou actividades			
	Formación promoción	Formación continua	Total
Ano 2011	3	1	4
Ano 2012	3	1	4
Ano 2013	3	5	8
Ano 2014	1	3	4
Ano 2015	0	6	6
Ano 2016	0	7	7
Ano 2017	2	6	8
Ano 2018	0	17	17
Ano 2019	4	76	80
Ano 2020	7	5	12
Ano 2021	8	12	20
Total	31	139	170

Fonte: Academia Galega de Seguridade Pública

Número de alumnos/as				
	Alumnado Policía Local	Alumnado Unidade Adscrita	Alumnado doutros corpos	Total
Ano 2011	89	0	2	91
Ano 2012	54	33	0	87
Ano 2013	70	87	0	157
Ano 2014	79	0	0	79
Ano 2015	117	72	140	329
Ano 2016	75	137	37	249
Ano 2017	92	54	103	249
Ano 2018	168	63	187	418
Ano 2019	585	62	750	1397
Ano 2020	252	23	25	300
Ano 2021	525	6	105	636
Total	2106	537	1349	3992

Fonte: Academia Galega de Seguridade Pública

Capítulo III: Medidas no ámbito educativo.

Artigo 16.Actitudes.

Artigo 17.Escolarización inmediata en caso de violencia de xénero.

Artigo 18.Edición e adaptación de materiais.

Artigo 19.Revisión e adaptación do currículo educativo.

Artigo 20.Plans de acción titorial.

Artigo 21.Proxectos educativos e curriculares de centro.

Artigo 22.Consellos escolares e Consello Escolar de Galicia.

Artigo 23.Inspección educativa.

Para a prevención da violencia de xénero, a educación e a formación en igualdade da comunidade educativa é unha cuestión fundamental. A desaparición dos prexuízos e estereotipos de xénero desde a escola é absolutamente imprescindible para lograr xeracións futuras corresponsables, igualitarias e tamén máis felices. É por iso que se presta unha

especial atención a todas as actuacións desenvolvidas no eido educativo, ao marxe da formación dos e das profesionais, xa mencionadas.

Artigo 16: Actitudes.

Cómpre aclarar que no ámbito de actuación da Consellería de Educación, as accións de sensibilización social non se canalizan a través das actuacións que comunmente se desenvolven desde outros ámbitos mediante campañas a través de distintas canles de comunicación e difusión social. No ámbito educativo a abordaxe da sensibilización e da detección precoz das preocupacións sociais, como é a violencia de xénero, realízase principalmente a través da oferta curricular específica, a través de programas educativos, a través das conmemoracións sinaladas no calendario escolar e doutras accións de centro que adoitan compilarse no plan de igualdade de cada centro docente. Con estas accións búscase xerar sinerxías de cambio social desde o propio centro educativo baseadas nunha proposta deseñada desde a Consellería pero desenvolvida xenuinamente polos centros adaptándoa ao seu contexto educativo e ás necesidades detectadas.

- Orde de calendario escolar

Para canalizar accións relacionadas coa educación en valores, a orde de calendario escolar recolle para cada curso escolar unha listaxe de conmemoracións de obrigada celebración por parte dos centros docentes que constitúe unha das oportunidades de maior visibilización das accións de sensibilización dos centros educativos. Entre elas figura o 25 de novembro, Día Internacional contra a Violencia de Xénero, como se pode ver na última orde de calendario escolar publicada: *Orde do 19 de maio de 2021 pola que se aproba o calendario escolar para o curso 2020/21 nos centros docentes sostidos con fondos públicos na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG do 4 de xuño)*: https://www.xunta.gal/dog/Publicados/2021/20210604/AnuncioG0598-210521-0001_gl.html

Esta conmemoración constitúe unha das actividades de maior relevo social dos centros docentes, como se pode comprobar anualmente na hemeroteca e nas páxinas web dos propios centros.

- Programas educativos

Esta consellería promove programas educativos de participación voluntaria dirixidos á comunidade escolar para a abordaxe da educación en valores e da convivencia. Estas propostas de acción canalízanse a través do Plan Proxecta e dos Contratos-Programa (especificamente a través da liña de actuación 2 IGUÁLA-T da convocatoria de CP Inclúe). Ademais, a Consellería coopera no desenvolvemento do Plan Director para a convivencia e a mellora da seguridade nos centros educativos e nos seus contornos, que constitúe unha iniciativa de ámbito estatal emanada desde a Secretaría de Estado de Seguridade.

1. **Plan Proxecta.** Este programa de innovación educativa desenvólvese en colaboración con distintos departamentos da Xunta de Galicia, do Goberno estatal, así como con diferentes entidades ou institucións. A través do Plan Proxecta búscase a integración na planificación xeral anual de programas de impacto actitudinal arredor dun importante número de temas incluídos dentro da educación en valores: educación ambiental, violencia de xénero, hábitos de vida saudable, patrimonio cultural, participación social, educación para o consumo etc. Pódese consultar a convocatoria e a oferta de programas na seguinte ligazón no portal educativo: <https://www.edu.xunta.gal/portal/planproxecta>

No curso 2021-2022 a **Secretaría Xeral da Igualdade** está a desenvolver novamente dous programas educativos no marco do Plan Proxecta: "Por 365 días de respecto e igualdade" e "Donas de sí".

- a) **Por 365 días pola igualdade:** O programa "Por 365 días de respecto e igualdade: prevención da violencia de xénero no ámbito educativo" ten como obxectivo principal proporcionarlles ás mozas e aos mozos galegos, desde a escola, formación e ferramentas que lles permitan coñecer e recoñecer a violencia contra as mulleres, e actuar na súa prevención, fomentando a autoestima, a autonomía, o coñecemento da construción social das súas identidades sexuais e a asignación de roles, o que permitirá traballar na eliminación de estereotipos sexistas e de falsas crenzas. O Programa é un dobre convite ao profesorado: por un lado, para reflexionar en primeira persoa sobre a violencia de xénero, e en segundo lugar, para compartilo co seu alumnado a través das actividades propostas.

Con este programa preténdese o desenvolvemento das seguintes competencias clave:

- Competencia en comunicación lingüística
- Competencia en aprender a aprender
- Competencias sociais e cívicas
- Competencia en sentido de iniciativa e espírito emprendedor

Neste programa participan **34 centros** no curso escolar 2021/22 (ano natural 2021).

CENTRO	MUNICIPIO	PROVINCIA
IES ARCEBISPO XELMÍREZ II	Santiago De Compostela	A Coruña
IES PLURILINGÜE AQUIS CELENIS	Barreiros	Pontevedra
CPR PLURILINGÜE DIVINA PASTORA	Ourense	Ourense
IES JOHAN CARBALLEIRA	Bueu	Pontevedra
IES EDUARDO PONDAL	Santiago De Compostela	Pontevedra
IES AGRA DE RAÍCES	Cee	A Coruña
IES CASTELAO	Vigo	Pontevedra
IES ROSAIS 2	Vigo	Pontevedra
CIFP PORTOVELLO	Ourense	Ourense
IES RAMÓN OTERO PEDRAYO	A Coruña	A Coruña
IES MENDIÑO	Redondela	Pontevedra
IES A PINGUELA	A Coruña	A Coruña
CPI PLURILINGÜE CERNADAS DE CASTRO	Lousame	A Coruña
CPR PLURILINGÜE LUÍS VIVES	Ourense	Ourense
IES MARQUÉS DE SARGADELOS	San Cibrao	Lugo
IES NOSA SRA. DOS OLLOS GRANDES	Lugo	Lugo
IES PLURILINGÜE ANTÓN	A Estrada	Pontevedra

LOSADA DIÉGUEZ		
IES CAMPO DE SAN ALBERTO	Noia	A Coruña
IES 12 DE OUTUBRO	Ourense	Ourense
IES O COUTO	Ourense	Ourense
IES LAXEIRO	Lalín	Pontevedra
IES DE VILALONGA	Sanxenxo	Pontevedra
IES DE CHAPELA	Chapela	Pontevedra
IES PERDOURO	Burela	Lugo
IES DO CASTRO	Vigo	Pontevedra
CIFP A XUNQUEIRA	Pontevedra	Pontevedra
IES RICARDO MELLA	Vigo	Pontevedra
IES MARTAGUISELA	O Barco De Valdeorras	Ourense
IES DE RODEIRA	Cangas	Pontevedra
CIFP COMPOSTELA	Santiago De Compostela	Santiago De Compostela
IES CHANO PIÑEIRO	Forcarei	Pontevedra
EPAPU ALBEIROS	Lugo	Lugo
CIFP PORTA DA AUGA	Ribadeo	Lugo
IES MONCHO VALCARCE	As Pontes	A Coruña

b) Donas de si: O programa “Donas de si” ten como obxectivo principal a visibilización e posta en valor da participación e produción das mulleres como pezas fundamentais na configuración e no desenvolvemento da sociedade galega contemporánea, de xeito que se recoñeza o seu papel político, social, artístico e cultural e se supere a visión tradicional que presenta as súas achegas como puramente anecdóticas e/ou secundarias. Para iso propón realizar unha aproximación de conxunto, que teña en conta a variable de xénero, a figuras relevantes da nosa historia para construír e divulgar a memoria histórica feminina de Galicia.

O traballo dos centros neste programa pódese centrar nos seguintes aspectos:

- coñecemento e divulgación de mulleres relevantes na historia
- coñecemento e divulgación de mulleres relevantes na actualidade

- coñecemento e divulgación do labor das mulleres do contorno do alumnado

Dentro deste programa pódense atopar dous obradoiros:

- **Nin + nin – iguais.** Ten como principal obxectivo favorecer o encontro con mulleres senlleiras recoñecidas nos seus respectivos sectores, como a ciencia ou o rural, para que rapazas e rapaces teñan referentes femininos en sectores laborais onde a día de hoxe non existe paridade de xénero.
- **"Contacontas pola igualdade".** Obradoiro para infantil e primaria que achega e visibiliza mulleres galegas esquecidas e poucas coñecidas como referentes femininas.

Neste programa participan **65 centros** no curso escolar 2021/22 (ano natural 2021)

CENTRO	MUNICIPIO	PROVINCIA
CEIP PADRE FREIJOO	Allariz	Ourense
IES CHAN DO MONTE	Marín	Pontevedra
CPR PLURILINGÜE DIVINA PASTORA	O Barco De Valdeorras	Ourense
IES CASTRO ALOBRE	Vilagarcía De Arousa	Pontevedra
IES EDUARDO PONDAL	Santiago De Compostela	A Coruña
IES GREGORIO FERNANDEZ	Sarria	Lugo
CEIP ALMIRANTE JUAN DE LÁNGARA Y HUART	Ferrol	A Coruña
IES VAL DO TEA	Ponteareas	Pontevedra
IES CARLOS CASARES	Vigo	Pontevedra
CEIP DE SERÁNS	Porto Do Son	A Coruña
CEIP PLURILINGÜE SAN MARCOS	Abegondo	Ourense
CEIP BIBEI	Viana Do Bolo	Ourense
IES PLURILINGÜE	Muros	A Coruña

FONTEXERÍA		
CEE MARÍA MARÍÑO	A Coruña	A Coruña
CPI DE SAN SADURNIÑO	A Coruña	A Coruña
CEIP CARLOS CASARES	Baronzás	Ourense
IES DO CASTRO	Vigo	Pontevedra
CPI DO FEAL	Narón	Pontevedra
CPR PLURILINGÜE DIVINO MAESTRO	Lugo	Lugo
CEIP PLURILINGÜE LAGOSTELLE	Guitiriz	Lugo
CEIP PRINCESA DE ESPAÑA	Verín	Ourense
CMUS PROFESIONAL XAN VIAÑO	Ferrol	A Coruña
IES FONMIÑÁ	A Pastoriza	Lugo
CEP ALTAMIRA	Salceda	Pontevedra
CPI DA CAÑIZA	A Cañiza	Pontevedra
CEIP PLURILINGÜE DE RUBIÁNS	Vilagarcía De Arousa	Pontevedra
EPAPU DE OURENSE	Ourense	Ourense
IES MARQUÉS DE SARGADELOS	San Cibrao	Lugo
CEIP SALGADO TORRES	A Coruña	A Coruña
CEIP DE PORTOSÍN	Porto Do Son	A Coruña
CEIP PLURILINGÜE HUMBERTO JUANES	Nigrán	A Coruña
CEIP DE CASÁS	Lugo	Lugo
IES FRANCISCO ASOREY	Cambados	Pontevedra
IES PLURILINGÜE TERRA DE TURONIO	Gondomar	Pontevedra

EASD ANTONIO FAILDE	Ourense	Ourense
CEIP PLURILINGÜE DA CARRASQUEIRA	Cangas	Pontevedra
CEIP ESCULTOR ACUÑA	Vigo	Pontevedra
CEIP PLURILINGÜE DE OUTES	Outes	A Coruña
CEIP PLURILINGÜE DE CAMPANARIO	Carnota	A Coruña
CEIP PLURILINGÜE DE TOQUES	Toques	A Coruña
EOI DA CORUÑA	A Coruña	A Coruña
CEIP PLURILINGÜE LABACA	A Coruña	A Coruña
CEIP PLURILINGÜE MESTRE RAMIRO SABELL MOSQUERA	Ponteareas	Pontevedra
EEI DE SAN PEDRO DE CESANTES	Cesantes	Pontevedra
IES ORDES	Ordes	A Coruña
IES NOSA SRA. DOS OLLOS GRANDES	Lugo	Lugo
EPAPU DE BONXE	Outeiro De Rei	Lugo
CEIP PLURILINGÜE ANTONIO FERNÁNDEZ LÓPEZ	Airexe	Lugo
IES DE QUIROGA	Lugo	Lugo
CIFP A XUNQUEIRA	Pontevedra	Pontevedra
CEIP PLURILINGÜE A MAGDALENA	As Pontes	A Coruña
CEIP MESTRE MANUEL GARCÍA	Oia	Pontevedra
IES URBANO LUGRÍS	A Coruña	A Coruña

CEIP DE VITE I	Santiago De Compostela	A Coruña
CEIP PLURILINGÜE ALBORADA	A Coruña	A Coruña
IES XESÚS FERRO COUSELO	Ourense	Ourense
IES PLURILINGÜE PINTOR COLMEIRO	Silleda	Pontevedra
IES XOÁN MONTES	Lugo	Lugo
IES LAXEIRO	Lalín	Pontevedra
CEIP AS BIZOCAS	O Grove	Pontevedra
CEIP JUAN FERNÁNDEZ LATORRE	A Coruña	A Coruña
IES SATURNINO MONTOJO	Ferrol	A Coruña
CEIP MARÍA PITA	A Coruña	A Coruña
CEIP PLURILINGÜE CALVO SOTELO	O Carballiño	Ourense
IES DE VALGA	Valga	Pontevedra

Outros programas do Plan Proxecta que inciden directamente sobre a promoción da igualdade e a sensibilización e prevención en situacións de violencia de xénero:

- c) **Quérote+:** Para o curso 2021/22 o programa "Quérote+" (desenvolvido pola Consellería de Política Social) proponlles aos centros participantes formación relacionada con ciclo de vida adolescente. A través dunha colaboración entre os centros de ensino e os centros Quérote+ o programa busca dotar de ferramentas ao profesorado para o desenvolvemento persoal do alumnado no seu proceso de crecemento e maduración no ámbito da educación para a convivencia entre os sexos (educación sexual, modelos de amor e de parella, uso das tecnoloxías nas relacións). Para conseguir o tratamento curricular da educación afectivo-sexual integral e lograr un maior impacto educativo, o programa propón realizar un proxecto interdisciplinario integrado en distintas programacións didácticas para asegurar o tratamento curricular.

Neste programa participan **30 centros** no curso escolar 2021/22 (ano natural 2021).

- d) **Rapazas emprendedoras nas TIC:** O programa "Rapazas emprendedoras nas TIC" ten como obxectivo fomentar o emprendemento das rapazas de secundaria a través das Tecnoloxías da Información e a Comunicación (TIC). O programa está relacionado con varias iniciativas a nivel europeo, como o proxecto europeo "*ICT-Go-Girls! Promoting Entrepreneurship Among Secondary School Girls through*", no que participa a Secretaría Xeral de Igualdade, e o "*Girls in ICT Day*", promovido pola *International Telecommunication Union (ITU)* a nivel internacional.

Neste programa participan **13 centros** no curso escolar 2021/22 (ano natural)

- e) **Xente con Don:** Este programa ten como obxectivo previr o VIH e as demais infeccións de transmisión sexual (ITS) na mocidade galega de educación secundaria, bacharelato e de ciclos formativos, promovendo as prácticas sexuais seguras e o respecto polos dereitos das persoas afectadas.

Neste programa participan 5 centros no curso escolar 2021/22 (ano natural 2021).

- f) **Galicons-net (modalidade Consumo e xénero):** O obxectivo deste programa é realizar un proxecto de innovación educativa que incorpore a perspectiva de xénero na educación para o consumo responsable.

Nesta modalidade participan 7 centros no curso escolar 2021/22 (ano natural 2021).

- g) **De Ítaca a Avalon:** O obxectivo deste programa é promover unha cidadanía galega crítica, responsábel e comprometida coa erradicación das desigualdades sociais e especialmente coa promoción de sociedades libres de violencias machistas (ODS 4 y ODS 5), desde a coeducación.

Neste programa participan 2 centros no curso escolar 2021/22 (ano natural 2021).

Pódese consultar toda a Resolución de Plan Proxecta 2021/22 e toda a información referida a estes programas na seguinte ligazón:
<http://www.edu.xunta.gal/portal/planproxect>

PLAN PROXECTA 2021/22				
PROGRAMA	NÚMERO DE CENTROS	NÚMERO DE PROFESORES	NÚMERO DE PROFESORAS	TOTAL PROFESORADO PARTICIPANTE
Donas de si	65	121	570	691
Por 365 días de respecto e igualdade	34	64	206	270
Quérote+	30	40	129	169
De Ítaca a Ávalon	2	3	6	9
Rapazas emprendedoras nas TIC	13	18	99	117
Xente con Don	5	6	20	26
Galicons-net (modalidade "consumo e xénero")	7	10	38	48
TOTAIS	156	262 19,7%	1.068 80,3%	1.330 100%

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

A distribución da participación por provincias repártese do seguinte xeito:

NÚMERO DE CENTROS PARTICIPANTES NO PLAN PROXECTA 2021/22					
PROGRAMA	A CORUÑA	LUGO	OURENSE	PONTEVEDRA	TOTAL
Donas de si	24	11	10	320	65
Por 365 días de respecto e igualdade	7	6	7	14	34
Quérote+	13	4	3	10	30
De Ítaca a Ávalon	1	0	0	1	2
Rapazas emprendedoras nas TIC	4	1	5	3	13
Xente con Don	0	1	2	2	5
Galicons-net (modalidade "consumo e xénero")	2	0	1	4	7
TOTAIS	47	23	28	20	156

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

2. Contratos-programa:

Con esta modalidade promóvese o desenvolvemento de accións que interveñan no fomento da coeducación, promoción da igualdade de oportunidades entre mulleres e homes, prevención e tratamento da violencia de xénero, promoción do respecto pola diversidade afectivo-sexual, prevención e tratamento da LTBIfobia e outras medidas semellantes.

Por outra parte, trátase tamén de fomentar nos centros docentes os valores, as actitudes e as prácticas que permitan mellorar o grao de aceptación e cumprimento das normas e avanzar no respecto á diversidade e no fomento da igualdade entre mulleres e homes.

		Nº de centros	Profesorado participante	Profesoras	Profesores
IGUÁLA-T	2020/21	228	3189	827	172
IGUÁLA-T	20021/22	316	2640 ¹	2144	496

Neste curso escolar 2021/22 participan 316 centros na modalidade IGUÁLA-T. Na distribución por provincias: A Coruña 102, Lugo 24, Ourense 32, Pontevedra 158.

Ademais de ofrecer a información relacionada con contratos-programa a través do seu propio espazo web no portal educativo (<http://www.edu.xunta.gal/portal/contratos-programa>), difúndese a través do portal de igualdade para dar a coñecer o aproveitamento coeducativo que ofrece para os centros que deciden apostar pola igualdade: <http://www.edu.xunta.gal/portal/node/34464>

3. Plan Director para a convivencia e a mellora da seguridade nos centros educativos e nos seus contornos:

Desde o curso 2013-2014 esta Plan ofrece aos centros educativos a posibilidade de solicitar charlas informativas/formativas impartidas por persoas expertas das Forzas e Corpos de Seguridade do Estado sobre diferentes temáticas que favorezan a mellora da convivencia e o achegamento do seu labor profesional á

¹ Trátase dun dato provisional. Os centros de ensino teñen de prazo ata o día 31/03/22 para cubrir o dato.

ciudadanía ao mesmo tempo que facilita actuacións moi en consonancia coa Acción Titorial e as propostas do Plan de Convivencia desenvolvidas nos centros. Entre os temas abordados atópase a violencia de xénero.

No ano 2019 realizáronse 3.630 intervencións, das cales 427 refírense á violencia de xénero.

Segundo a Delegación do Goberno, nos anos 2020 e 2021 por mor da pandemia realizáronse unicamente intervencións de urxencia para atender demandas concretas de centros educativos galegos. O informe de datos das actividades non foi aínda presentado, polo que se descoñece o impacto destas accións na prevención da violencia de xénero.

Artigo 17: Escolarización inmediata en caso de violencia de xénero.

O disposto neste artigo da Lei 11/2007 desenvólvese no Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, nos seguintes termos:

Artigo 28. Alumnado afectado por medidas de violencia de xénero e/ou acoso escolar.

1. A consellería con competencias en materia de educación asegurará, dentro do seu ámbito competencial e de acordo co establecido no artigo 17 da Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, a escolarización inmediata do alumnado que se vexa afectado por cambios de centro derivados de situacións de violencia de xénero. Así mesmo, os centros educativos prestarán atención especial á inclusión e normalización do dito alumnado.
2. Nos casos en que sexa necesario un cambio de centro por motivos de violencia ou acoso escolar, garantirase a escolarización inmediata do alumnado afectado.

O artigo 13 do Decreto 254/2012, do 13 de² decembro, polo que se regula o procedemento para a admisión do alumnado en centros docentes sustentados con fondos públicos que impartan ensinanzas de 2º ciclo de educación infantil, de educación primaria, de educación secundaria obrigatoria e de bacharelato reguladas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, establece que a Administración educativa asegurará a escolarización inmediata do alumnado que se vexa afectado por cambios de centro derivados de actos de violencia de xénero ou acoso escolar, e adoptará as medidas necesarias para que os centros educativos lle presten especial atención.

O artigo 46.3 da Orde do 12 de marzo de 2013 pola que se desenvolve o citado Decreto 254/2012 concreta que corresponde á Inspección educativa constatar a efectiva concorrencia da situación de violencia de xénero e, de ser o caso, adoptar as medidas necesarias para a inmediata escolarización do alumnado afectado.

Segundo a información facilitada polos Servizos Territoriais de Inspección Educativa, durante o ano 2021 houbo **69** alumnos e alumnas afectados por cambio de centro derivado de **37 casos** de violencia de xénero, dado que en **14** casos hai varios irmáns/irmás implicados/as. A distribución por provincias é a seguinte:

A Coruña			Lugo			Ourense			Pontevedra		
Nº casos	Alumnos/as afectados/as		Nº casos	Alumnos/as afectados/as		Nº casos	Alumnos/as afectados/as		Nº casos	Alumnos/as afectados/as	
	Nenos	Nenas		Nenos	Nenas		Nenos	Nenas		Nenos	Nenas
21 (en 8 caso hai irmáns)	17	13	6 (en 1 caso hai irmáns)	4	4	4 (en 2 casos hai irmáns)	4	3	16 (en 5 casos hai irmáns)	14	10

Fonte: Consellería de Cultura, Educación e Universidade

² Este decreto quedou derogado polo Decreto 13/2022, do 3 de febrero, polo que se regula a administración de alumnado en centros docentes sostidos con fondos públicos que imparten ensinanzas de segundo ciclo de educación infantil, de educación primaria, de educación secundaria obrigatoria e de bacharelato reguladas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. (DOG. Núm. 29 do 11/02/2022)

A Lei orgánica 3/2020, do 29 de decembro, pola que se modifica a Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, introduce nesta varios cambios, entre outros, os que afectan os criterios de admisión e a súa ponderación. Neste punto, a modificación supuxo, basicamente, fixar novos criterios de admisión como o da condición de vítima de violencia de xénero, así como establecer un cambio na súa ponderación, non podendo superar o 30% da puntuación máxima.

Para dar cumprimento ao establecido no artigo 17 da Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, a consellería de Política Social, recolle nas Resolución do 11 de marzo de 2021 pola que se convoca o procedemento de adxudicación de prazas nas escolas infantís 0-3 dependentes da Axencia Galega de servizos Sociais e do Consorcio Galego de Servicios de Igualdade e Benestar, un procedemento extraordinario de ingresos urxentes en escolas infantís para os fillos/as das mulleres que se atopen nunha casa de acollida e/ou sexan vítimas de violencia de xénero.

As admisións en escolas infantís realizadas ao longo do ano 2021 foron as seguintes:

PROVINCIA	AXENCIA	CONSORCIO	TOTALES
A Coruña	2	5	7
Lugo	2	0	2
Ourense	0	0	0
Pontevedra	4	6	10
TOTALES	8	11	19

A través das ordes do 17 de xullo de 2018, do 16 de xullo de 2019, do 20 de decembro de 2019 e de 26 de febreiro de 2021 pola que se convocan as axudas para a posta en marcha de casas niño e da Orde de 28 de decembro de 2020 pola que se regulan as bases de concesión de axudas para a continuidade das casas niño sinalase a oferta, terán prioridade as mulleres vítimas de violencia de xénero empadroadas no concello en que se sitúa a casa niño ou nun limítrofe sen recursos de atención á primeira infancia de ata tres anos de idade.

No ano 2021 non se rexistrou ningún caso de nenos/as fillos/as de mulleres vítimas de violencia de xénero que accedera á casa niño como consecuencia da aplicación desta prioridade.

Artigo 18: Edición e adaptación de materiais.

Tal e como establece a Disposición adicional cuarta da LOE (Lei orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación, segundo o texto consolidado):

Disposición adicional cuarta. Libros de texto e demais materiais curriculares.

1. No exercicio da autonomía pedagóxica, correspóndelle aos órganos de coordinación didáctica

dos centros públicos adoptar os libros de texto e demais materiais que deban de utilizarse no desenvolvemento dos diversos ensinos.

2. A edición e adopción dos libros de texto e demais materiais non requirirán a previa autorización da Administración educativa. En todo caso, estes deberán adaptarse ao rigor científico adecuado ás idades dos alumnos e ao currículo aprobado por cada Administración educativa. Así mesmo, deberán reflectir e fomentar o respecto aos principios, valores, liberdades, dereitos e deberes constitucionais, así como aos principios e valores recolleitos na presente Lei e na Lei Orgánica 1/2004, do 28 de decembro, de Medidas de Protección Integral contra a Violencia de Xénero, aos que debe de axustarse toda a actividade educativa.

3. A supervisión dos libros de texto e outros materiais curriculares constituirá parte do proceso ordinario de inspección que exerce a Administración educativa sobre a totalidade de elementos que integran o proceso de ensino e aprendizaxe, que debe velar polo respecto aos principios e valores contidos na Constitución e ao disposto na presente Lei.

Así, no proceso normal de inspección, realízase esta función.

Artigo 19: Revisión e adaptación do currículo educativo.

Tanto o Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia como o Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia establecen o obxectivo da igualdade entre mulleres e homes na sociedade como finalidade primordial dos distintos niveis educativos, incluíndo tamén diversas referencias nos contidos concretos dos currículos.

Tamén os decretos aprobados nos últimos anos que regulan cada currículo de ciclos formativos e as ensinanzas especiais teñen como denominador común a presenza deste obxectivo.

Todos os desenvolvementos curriculares están suxeitos ao pertinente informe en materia de igualdade polo que este extremo está garantido.

Os decretos dos currículos de ciclos formativos de formación profesional publicados a partir do exercicio 2016 garanten a perspectiva de xénero nos contidos, nos procedementos, nas actitudes e nos valores que conforman o currículo neste nivel educativo, segundo o artigo

19 da Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero.

A xustificación atópase na inclusión, nos currículos das ensinanzas de cada ciclo formativo de formación profesional, dun obxectivo de carácter xeral que contén a finalidade da prevención da violencia de xénero cuxa literalidade é a seguinte: Analizar e valorar a participación, o respecto, a tolerancia e a igualdade de oportunidades, para desenvolver os valores do principio de igualdade de trato e non discriminación entre homes e mulleres nin por ningunha outra condición nin circunstancia persoal nin social, así como a prevención da violencia de xénero e o coñecemento da realidade homosexual, transexual, transxénero e intersexual.

Así mesmo, o traslado deste obxectivo ao currículo de cada módulo profesional está avalado polo establecido no artigo 34 do Decreto 114/2010, do 1 de xullo, polo que se establece a ordenación xeral da formación profesional do sistema educativo de Galicia. Este artigo refírese ao posterior desenvolvemento do currículo a través das programacións elaboradas para cada módulo profesional.

Estas programacións concretan e adaptan o currículo ás características do contorno socio-productivo, tomando como referencia o perfil profesional do ciclo formativo a través dos seus obxectivos xerais e dos resultados de aprendizaxe establecidos para cada módulo profesional.

- **Ciclo superior de promoción de igualdade de xénero.**

Cómpre destacar o desenvolvemento da medida M19 do *I Plan de actuacións para a igualdade* coa publicación do currículo autonómico do ciclo de grao superior de Promoción de Igualdade de Xénero a través do Decreto 28/2018, do 21 de xuño (DOG do 13 de agosto), pertencente á familia profesional de Servizos socioculturais e á comunidade. Este Decreto entrou en vigor no curso 2018/19, aínda que o ciclo arrancou con currículo BOE no curso anterior. Neste curso escolar 2021/22 (ano natural 2021) impártase no CIFP Xunqueira (Pontevedra) e no CIFP Leixa (Ferrol). Os datos de participación son os seguintes:

Datos identificativos do centro				1º curso		2º curso	
				Alumnas	Alumnos	Alumnas	Alumnos
A Coruña	Ferrol	15021469	CIFP Leixa	24	1	0	0
Pontevedra	Pontevedra	36014489	CIFP Xunqueira	23	4	22	2

As ocupacións relacionadas con este título están relacionadas coa promoción e apoio en materia de igualdade efectiva de mulleres e homes.

Así mesmo, dentro dos obxectivos xerais deste currículo (art. 9) atópanse os seguintes relacionados directamente coa violencia de xénero:

- Detectar factores potenciais de risco, aplicando instrumentos e indicadores de avaliación, para deseñar estratexias preventivas da violencia de xénero.
- Aplicar protocolos de actuación analizando os procesos de vitimización secundaria, para pór en práctica programas e accións de prevención de violencia de xénero.
- Seleccionar protocolos de actuación, interpretando a normativa legal en materia de dereitos, servizos e recursos de protección, para asesorar e acompañar as mulleres en situación de violencia de xénero.
- Deseñar estratexias e materiais de formación e sensibilización, analizando as necesidades e as características da poboación destinataria, para desenvolver accións de intervención socioeducativa en materia de igualdade e en prevención da violencia contra as mulleres.

A cualificación profesional SSC451_3, sobre Promoción para a igualdade efectiva de mulleres e homes, determina este currículo e inclúe unha unidade de competencia específica relacionada con "detectar, previr e acompañar no proceso de atención a situacións de violencia exercida contra as mulleres". O módulo profesional do ciclo formativo que desenvolve integramente esta competencia é o de Prevención da violencia de xénero.

Finalmente, os módulos profesionais que se enumeran a continuación tamén garanten a perspectiva de xénero nos seus contidos:

- *Metodoloxía da intervención social*. Este módulo contén aspectos relacionados coa

identificación das principais manifestacións de violencia de xénero como un reflexo da desigualdade entre homes e mulleres.

- *Información e comunicación con perspectiva de xénero.* Recolle o tratamento informativo da violencia de xénero.
- *Intervención socio-educativa para a igualdade.* Desenvolve as funcións de organización desta intervención, a súa execución e avaliación, así como xestión da calidade de dita intervención.
- *Formación en centros de traballo.* Este módulo garante que o futuro técnico superior realiza operacións de preparación da actividade de promoción de igualdade ou prevención da violencia de xénero, entre outras.

- **Materias de libre configuración autonómica.**

No curso 2016-17 implantouse de xeito curricular a materia de libre configuración autonómica **"Igualdade de Xénero"**, ofertadas para os cursos de 1º e 2º da ESO, e no curso 2018-19 implantouse **"Coeducación para o Século XXI"**. Este obxectivo figuraba como a medida 18 do I Plan de actuacións para a Igualdade.

O currículo referido á ESO está regulado pola Orde do 13 de xullo de 2016 pola que se amplía a relación de materias de libre configuración autonómica de elección para os centros docentes nas etapas de educación secundaria obrigatoria e bacharelato e se regula o seu currículo e a súa oferta (DOG do 4 de agosto de 2016). Os centros de ensino poden ofertar voluntariamente ao alumnado de 1º ou 2º da ESO esta materia (entre outras), que ten unha dedicación de 1h semanal.

Neste curso 2021/22, están a desenvolver a materia **56 centros**, e chega a 868 alumnas e 748 alumnos de toda Galicia (total:1616).

O currículo referido a bacharelato está regulado pola Orde do 7 de agosto de 2018 pola que se amplía a relación de materias de libre configuración autonómica de elección para os centros docentes nas etapas de educación secundaria obrigatoria e bacharelato, e se regula o seu currículo e a súa oferta (DOG do 30 de agosto de 2018). Os centros de ensino pódena ofertar voluntariamente ao alumnado de 1º de bacharelato (entre outras), cunha dedicación de 2h semanais.

Neste curso 2021/22, están a desenvolver a materia **15 centros**, e chega a 179 alumnas e 102 alumnos de toda Galicia (total:281).

- **Educación de persoas adultas.**

En canto aos contidos relacionados coa educación para a paz, non violencia e igualdade nos programas educativos destinados a persoas adultas recolleemos deseguido os seguintes:

1. En relación coa educación básica, na Orde do 20 de marzo de 2018 pola que se regula a educación básica para as persoas adultas e se establece o seu currículo na Comunidade Autónoma de Galicia establécense os seguintes contidos relacionados coa educación para a paz, non violencia e igualdade:

Competencias clave:

Competencias sociais e cívicas:

Potencian actitudes inspiradas no exercicio da liberdade, o respecto, a tolerancia, a igualdade e a non discriminación. Deste xeito, a persoa prepárase para participar na actividade social e cívica, de acordo con valores socialmente establecidos, e axúdaselle a tomar conciencia democrática.

Competencia da conciencia e expresións culturais:

Erradicación dos usos discriminatorios da linguaxe.

Obxectivos xerais:

Mostrar actitudes solidarias e tolerantes, valorando as situacións en que se deben realizar proxectos comúns e rexeitando todo tipo de discriminacións debidas á raza, ao sexo, á clase social, ás crenzas e a outras características individuais, sociais e culturais.

Estándares de aprendizaxe:

Manifesta unha actitude crítica e de rexeitamento ante calquera manifestación artística que implique discriminación social, cultural, étnica ou de xénero.

Manifesta sensibilidade ante as mensaxes que supoñan algún tipo de discriminación racial, cultural, de xénero ou social.

Valora a importancia dunha convivencia pacífica e tolerante entre os diferentes grupos humanos en relación cos valores democráticos e cos dereitos humanos universalmente compartidos e actúa en consecuencia.

2. En relación co bacharelato, no Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia establécense os seguintes contidos relacionados coa educación para a paz, non violencia e igualdade:

Elementos transversais:

A consellería con competencias en materia de educación fomentará o desenvolvemento da igualdade efectiva entre homes e mulleres, a prevención da violencia de xénero ou contra persoas con discapacidade, e os valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social.

Do mesmo xeito, promoverá a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto aos dereitos humanos, o respecto por igual aos homes e ás mulleres, e ás persoas con discapacidade, e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto ao Estado de dereito, o respecto e a consideración ás vítimas do terrorismo, e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia. A programación docente debe abranguer en todo caso a prevención da violencia de xénero, da violencia contra as persoas con discapacidade, da violencia terrorista e de calquera forma de violencia, racismo ou xenofobia, incluído o estudo do Holocausto xudeu como feito histórico.

Evitaranse os comportamentos e os contidos sexistas e os estereotipos que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero, favorecendo a visibilidade da realidade homosexual, bisexual, transexual, transxénero e intersexual».

Obxectivos:

Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social,

con atención especial ás persoas con discapacidade.

Currículo por materias:

o Historia do Mundo Contemporáneo.

O seu estudo deberá contribuír a fomentar unha especial sensibilidade cara á sociedade do presente e a súa problemática, que anime a adoptar unha actitude responsable e solidaria coa defensa da liberdade, a igualdade entre homes e mulleres, os dereitos humanos, a non discriminación e os valores democráticos.

o Educación Física.

As propias actividades axudarán a desenvolver a relación coas demais persoas, o respecto, a atención especial á igualdade de xénero, entendendo as diferenzas relativas ás capacidades psicofísicas entre as rapazas e os rapaces, os condicionantes dos estereotipos sociais, a colaboración, o traballo en equipo, o xogo limpo, a resolución de conflitos, o recoñecemento do esforzo para lograr metas, a aceptación de regras establecidas e o desenvolvemento da iniciativa individual.

o Historia de España.

A través do estudo da Historia de España, o alumnado deberá adquirir determinados valores e hábitos de comportamento, como a actitude crítica cara ás fontes, o recoñecemento da diversidade de España ou a valoración do patrimonio cultural e histórico recibido. Así mesmo, tal estudo deberá contribuír a fomentar unha especial sensibilidade cara á sociedade do presente e a súa problemática, que anime a adoptar unha actitude responsable e solidaria coa defensa da liberdade, a igualdade de entre homes e mulleres, os dereitos humanos, a non-discriminación e os valores democráticos.

o Psicoloxía.

Contido: B6.4. Roles sociais de xénero e as súas consecuencias no pensamento e na conduta do home e da muller.

Estándares de aprendizaxe:

PSB2.5.2. Investiga as diferenzas endocrinolóxicas entre homes e mulleres, e os seus efectos na conduta, valorando o coñecemento destas diferenzas como un instrumento que permite un entendemento e unha comprensión mellores entre as persoas de diferente sexo.

PSB6.1.3. Investiga acerca da orixe social das actitudes persoais, valorando a súa utilidade para a predición da conduta humana e a súa influencia en condutas de violencia escolar, laboral, doméstica e de xénero, entre outras.

o **Filosofía.**

Establécese que se debe dar visibilidade ao pensamento filosófico na muller.

o **Cultura audiovisual.**

Contido: B4.2. Publicidade: información, propaganda e sedución. Estereotipos de xénero. Factores de identificación da publicidade sexista.

Artigo 20: Plans de acción tutorial.

Os plans de acción tutorial de todos os niveis educativos incluírán apartados específicos destinados a potenciar modificacións nos modelos masculino e feminino, así como unha orientación de estudos e profesións baseada nas aptitudes e capacidades das persoas e non en estereotipos sexistas.

Os plans de acción tutorial de todos os niveis educativos, conforme ao previsto na Lei 11/2007, deben recoller explicitamente apartados específicos destinados a potenciar modificacións nos modelos masculino e feminino, así como unha orientación de estudos e profesións baseada nas aptitudes e capacidades das persoas e non en estereotipos sexistas.

Artigo 21: Proxectos educativos e curriculares de centro.

Os proxectos educativos de centro incorporarán a perspectiva de xénero na súa elaboración e no seu desenvolvemento. Os proxectos curriculares propiciarán medidas de coeducación nos contidos, nas actitudes e nos procedementos. .

No marco normativo que establece os principios xerais de funcionamento do sistema

educativo, o de igualdade sitúase nunha posición destacada que permite consideralo estratéxico no exercicio da boa gobernanza das políticas públicas educativas. Así, observamos a presenza do principio de igualdade de xeito explícito na lexislación educativa entre os fins da educación, os elementos transversais e os obxectivos das distintas etapas educativas. Da súa concreción na vida dos centros pódese dar conta a través dos distintos documentos organizativos do centro, que detallamos deseguido.

Dentro da súa autonomía pedagóxica e organizativa, os centros de ensino dispoñen de instrumentos documentais a través dos cales se pode canalizar o seu traballo a prol da consecución dunha escola plenamente coeducativa, isto é, que considere nuclear o principio de igualdade e que o exprese a través dunha perspectiva de xénero que posibilite observar as desigualdades sociais que existen entre homes e mulleres.

Desde o punto de da organización escolar e os seus instrumentos normativos internos, adoptando como obxectivo a construción dunha escola educativa, o centro debe recoller este obxectivo nos seguintes documentos:

- Proxecto educativo (PE). Segundo o art. 121 da Lei orgánica 2/2006, do 3 maio, de educación, o Proxecto educativo debe recoller os valores, os obxectivos e as prioridades de actuación do centro e, ademais, os contidos relacionados coa atención á diversidade, á acción tutorial e ao plan de convivencia. Polo tanto, dará conta da abordaxe do principio de igualdade en toda a súa extensión.
- Normas de organización, funcionamento e convivencia (NOFC). O art. 124 da Lei orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa, establece que, dentro da súa autonomía, os centros establecerán as súas NOFC de acordo coas necesidades do seu contexto educativo. Así, constitúese tamén como un instrumento de relevo á hora de establecer as normas que favorezan o seguimento do cumprimento do principio de igualdade.
- Programación Xeral Anual (PXA). O art. 125 da Lei orgánica 2/2006, do 3 maio, de educación indica que a PXA debe recoller todos os aspectos relativos á súa organización e funcionamento, incluídos os proxectos, o currículo, as normas e todos os plans de actuación acordados e aprobados. Así pois, constitúe o documento máis integrador das propostas de acción no ámbito da igualdade.

- Memoria anual (MA). A MA é un documento que ten como finalidade avaliar o grao de cumprimento da programación xeral anual e no que dar conta das propostas concretas de mellora. Será un documento de traballo importante á hora de comprobar a eficacia das políticas de igualdade desenvolvidas desde o centro.
- Plan de convivencia. Segundo a Lei 4/2011, do 30 de xuño, de convivencia e participación da comunidade educativa, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres constitúe un fin e un principio informador das normas sobre convivencia (art. 3.b)7; ademais, no que se refire aos dereitos do alumnado, recóllese o dereito a recibir unha formación integral coeducativa (art. 7.1.a), e entre os seus deberes recóllese o respecto pola igualdade de dereitos entre mulleres e homes (art. 7.2.c). Tendo en conta estas bases, prescríbense indicacións na elaboración do Plan de convivencia, do que se di que deberá integrar o principio de igualdade entre mulleres e homes (art. 10.1); ao tratar as medidas para a prevención, detección e tratamento das situacións de acoso escolar, indícase que se debe recoller de xeito explícito a integración da perspectiva de xénero para poder previr eficazmente situacións de acoso das nenas e mozas (art. 30.1).

Segundo o Decreto 8/2015, do 8 de xaneiro, polo que se desenvolve a Lei 4/2011, do 30 de xuño, de convivencia e participación da comunidade educativa en materia de convivencia escolar, establécese que o plan de convivencia inclúe entre os seus obxectivos xerais a prevención, detección e eliminación da violencia de xénero (art. 12.e). En canto ao plan de convivencia, establécense entre os seus obxectivos xerais o fomento da igualdade entre homes e mulleres (12.c) e a prevención da violencia de xénero (12.e). Para garantir o seu cumprimento, indícase que entre as actuacións, programas e medidas que leven a diante os centros para a mellora da convivencia deben desenvolver actividades dirixidas á sensibilización da comunidade educativa na igualdade entre homes e mulleres para previr posibles situacións de violencia de xénero (art. 21.c). Tamén entre as medidas complementarias para a mellora da convivencia indícase que se poderán desenvolver programas específicos para traballar a igualdade entre homes e mulleres (art.24.2).

Cómpre anotar que o dito decreto tipifica como condutas gravemente prexudiciais para a convivencia os actos de discriminación grave contra membros da comunidade educativa por razón de sexo (38.b).

Por último, sinalar como novidade do curso 2019/20 a publicación da Instrución do 6 de

setembro de 2019, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, para a elaboración de plans de igualdade no curso 2019/2020, nos centros docentes sostidos con fondos públicos de niveis non universitarios da Consellería de Educación, Universidade e Formación Profesional. Esta instrución ten por obxecto regular a elaboración do plan de igualdade dos centros docentes sostidos con fondos públicos que impartan as etapas de educación infantil, primaria, secundaria ou formación profesional.

Ten carácter básico e é de obrigado cumprimento para os centros educativos aos que vai dirixida. Nela establece o procedemento para que cada un deles, dentro da súa autonomía, adapte o plan á súa realidade contextual e educativa. O plan de igualdade elaborado formará parte do Proxecto educativo de cada centro, e desenvolverase anualmente no marco da súa Programación xeral anual. Como plan de centro, a súa elaboración será responsabilidade do equipo directivo. Para realizar esta tarefa poderá contar coa colaboración do Departamento de Orientación e do persoal con formación en igualdade.

Pola súa banda, os centros integrados de formación profesional (CIFP), rexidos pola súa instrución específica, desenvolveron tamén accións coeducativas coa achega do Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero e desenvolveron os seus respectivos plans de igualdade. No curso 2021/22 os 23 CIFP dependentes da Consellería contan con cadanseu plan de igualdade. Ademais, as programacións dos distintos módulos profesionais das ensinanza de formación profesional inclúen a coeducación como contido transversal e no seu deseño e desenvolvemento.

Artigo 22: Consellos escolares e Consello Escolar de Galicia.

Desde o punto de vista organizativo, o artigo 126.2 da Lei orgánica 2/2006, do 3 maio, de educación, establece que unha vez constituído o Consello Escolar do centro, este designará unha persoa que impulse medidas educativas que fomenten a igualdade real e efectiva entre homes e mulleres. Esta medida cumprirase tanto no caso dos centros públicos (art. 126.2) como no caso dos concertados (disposición derogatoria única).

O Consello Escolar de Galicia elabora un informe anual sobre a situación da coeducación e prevención da violencia de xénero nos centros educativos de Galicia. Así mesmo, desde o ano 2016 forma parte del a persoa que exerce a subdirección xeral de Promoción da Igualdade na Secretaría Xeral da Igualdade (o último nomeamento publicouse no Decreto 66/2020, do

12 de marzo (DOG do 4 de maio).

Artigo 23: Inspección educativa.

Os servizos de inspección educativa do departamento da Xunta de Galicia competente en materia de educación velan polo cumprimento e pola aplicación de todos os principios recollidos no capítulo III da Lei, destinados a fomentar a igualdade real entre mulleres e homes. Corresponden ao ámbito da autonomía dos centros e ao control específico da Inspección educativa.

Título II: Protección e asistencia fronte á violencia de xénero.

Capítulo I: Medidas no ámbito sanitario e psicolóxico.

Capítulo II: Medidas no ámbito xudicial.

Capítulo III: Outras medidas de apoio e protección.

Capítulo IV: Medidas no ámbito da formación e emprego.

Capítulo V: Medidas de carácter económico.

Neste apartado compréndense as medidas enfocadas a regular as actuacións tanto dos poderes públicos como do persoal profesional ca fin de garantir unha asistencia sanitaria, xurídica, social e psicolóxica integral á mulleres vítimas de violencia de xénero. Medidas de protección tales como dispositivos de alarma (Atenpro), programas de reeducación, etc. Así mesmo, faise referencia ás distintas prestacións e axudas económicas para as mulleres en situación de violencia, como a prestación periódica establecida pola Xunta de Galicia, dirixida a posibilitar a súa autonomía e independencia económica.

Capítulo I: Medidas no ámbito sanitario e psicolóxico.

Artigo 24. Dereito á atención sanitaria.

Artigo 25. Atención psicolóxica.

Artigo 26. Protocolo de actuación.

Artigo 27. Rexistro de casos.

Artigo 24: Dereito á atención sanitaria.

Desde a **Consellería de Sanidade, Servizo Galego de Saúde**, realízanse cursos para información e formación básica respecto á prevención e atención as mulleres en situación de violencia de xénero (véxase páxina 144).

Ademais no ámbito sanitario, cada caso de violencia cara as mulleres detectado rexístrase mediante un parte de lesións cuberto polo persoal facultativo na aplicación informática lanus. (véxase páxina 202).

A saúde das mulleres de Galicia segue a ser unha prioridade, como así o testemuña o desenvolvemento realizado do primeiro Plan Integral de Atención Sanitaria e Social da Muller publicado no ano 1999 e do Plan de Atención Integral á Saúde da Muller de Galicia (2007). Todos eles, comparten un mesmo obxectivo, dar resposta ás necesidades e problemas de saúde que aparecen ao longo do ciclo vital da muller, de forma integral, promovendo a saúde física, mental e social de todas as mulleres de Galicia, mellorando a calidade da atención prestada e garantindo a prestación dos servizos sanitarios, cos medios ao seu alcance, a todas as mulleres, independentemente do lugar onde residan.

Artigo 25: Atención psicolóxica.

Recoñécese na lei o dereito á asistencia psicolóxica gratuíta para as e os menores e para outras persoas dependentes que vivan ou padezan situacións de violencia de xénero, que comprenderá medidas de apoio psicosocial específicas e adaptadas ás súas características e necesidades.

Toda a asistencia sanitaria do Servizo Galego de Saúde é gratuíta e no protocolo de actuación contéplase a derivación ao servizo de saúde mental para ser atendidas por persoal facultativo da psicoloxía ou psiquiatra cando se considere necesario.

Dicir que dentro do Plan de Saúde Mental de Galicia poscovid-19, período 2020-2024 abórdanse varios proxectos para a consecución dos obxectivos que a continuación se

detallan:

- Obxectivo 3.4: Mellorar a atención en materia de saúde mental das mulleres vítimas de violencia de xénero.

Proxectos:

- Realizar formación en materia de saúde mental e xénero
 - Mellora da coordinación cos dispositivos de atención ás vítimas de violencia de xénero
 - Inclusión no programa de atención a mulleres con problema de violencia de xénero a atención en materia de saúde mental.
- Obxectivo 4.3: Favorecer a accesibilidade aos equipos de saúde mental infanto-xuvenil. Inclúe un proxecto para a creación de vías rápidas para a atención a menores vítimas de violencia de xénero ou maltrato intrafamiliar, co fin de atender de xeito precoz ás necesidades en saúde mental dos/ das menores vítimas de violencia de xénero.

Actualmente, a muller vítima de violencia de xénero, que é atendida a nivel de atención primaria e precisa de apoio psicolóxico, é derivada de maneira preferente á Unidade de Saúde Mental de referencia ou con carácter urxente a un servizo de urxencias, para prestarlle a atención psicolóxica ou psiquiátrica que precisa.

Tendo en conta a importancia de previr a violencia de xénero e realizar unha detección precoz, en aquelas situacións de especial vulnerabilidade como son o embarazo e puerperio, os documentos asistenciais que abordan o proceso asistencia de atención á muller durante o embarazo e puerperio, inciden na importancia de que os e as profesionais realicen unha detección e atención precoz ás mulleres vítimas de violencia de xénero, mediante a valoración sistemática da presenza de indicadores de sospeita de violencia de xénero e no caso de identificalos aplicar o Procedemento de intervención en saúde de violencia de xénero.

- **Programa de atención psicolóxica a mulleres e menores que sufran violencia de xénero e complementariamente a outras persoas do seu entorno familiar que vivan ou padezan estas situacións de violencia de xénero.**

Este programa está dirixido a aquelas mulleres que estean a sufrir ou teñan sufrido violencia de xénero, coa finalidade de ofertarlles recursos terapéuticos que lles axuden a afrontar a situación que sufriron e a reforzar a súa autoestima, ademais de ser un apoio na recuperación ou adquisición de habilidades que lles permitan lograr a autonomía e a integración na vida social e laboral, e complementariamente a menores e outras persoas do seu entorno familiar delas que teñan pasado pola mesma situación.

O programa xestiónase a través dun **Convenio de colaboración entre a Secretaría Xeral da Igualdade e o Colexio Oficial de Psicoloxía**, e conta cunha psicóloga coordinadora e unha rede de profesionais que levan a cabo a súa intervención en toda a Comunidade Autónoma de Galicia. Así mesmo, préstase un servizo telefónico de asesoramento e derivación para a atención terapéutica personalizada.

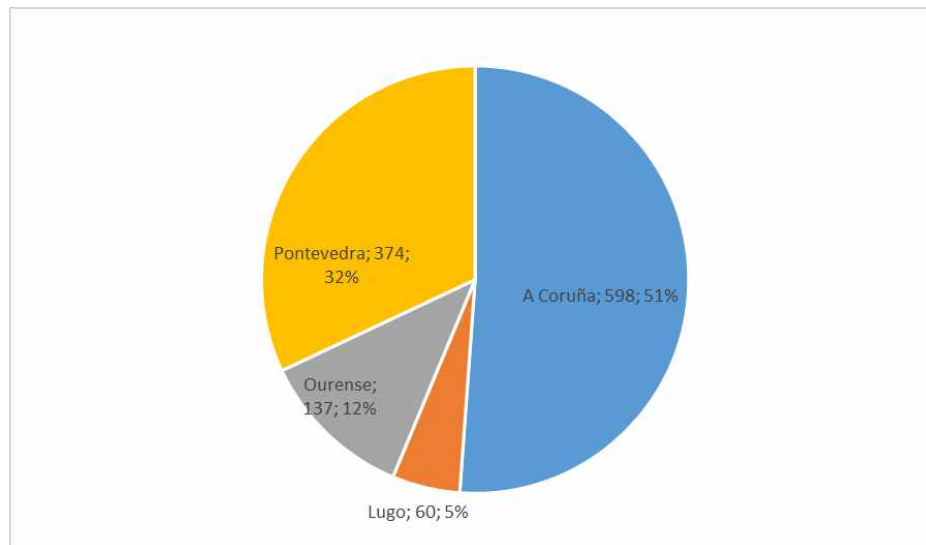
Inclúese ademais no convenio, a cobertura da asistencia domiciliaria en caso de morte por violencia de xénero con carácter de urxencia e en días non laborables, de ser preciso, así como a colaboración co Centro Autonómico de Recuperación Integral para Mulleres que Sofren Violencia de Xénero, no apoio terapéutico e psicolóxico das súas usuarias, e a garantía de acceso ás persoas con discapacidade auditiva e/ou da fala.

No ano 2021 beneficiáronse deste programa **1.169 persoas** e participaron na intervención un total de **88 profesionais da psicoloxía**.

Persoas usuarias:

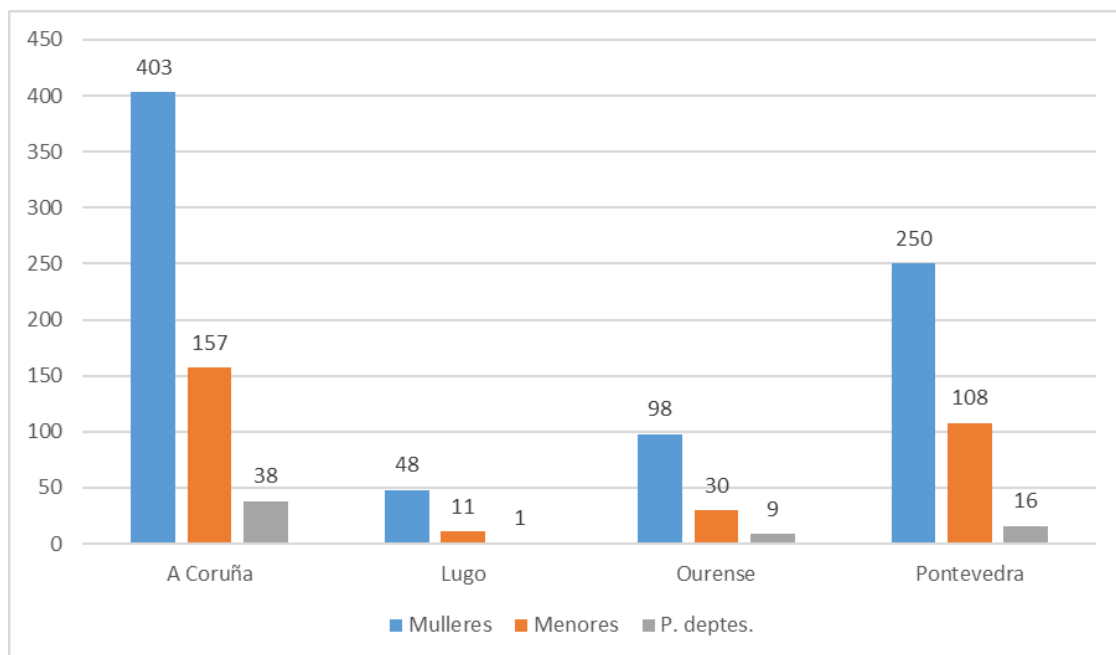
Total			
A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
598	60	137	374
Total: 1.169			

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Provincia	Mulleres	Nenas menores	Nenos menores	P. deptes.	TOTAL
A Coruña	403	84	73	38	598
Lugo	48	8	3	1	60
Ourense	98	15	15	9	137
Pontevedra	250	60	48	16	374
Total	799	167	139	64	1.169

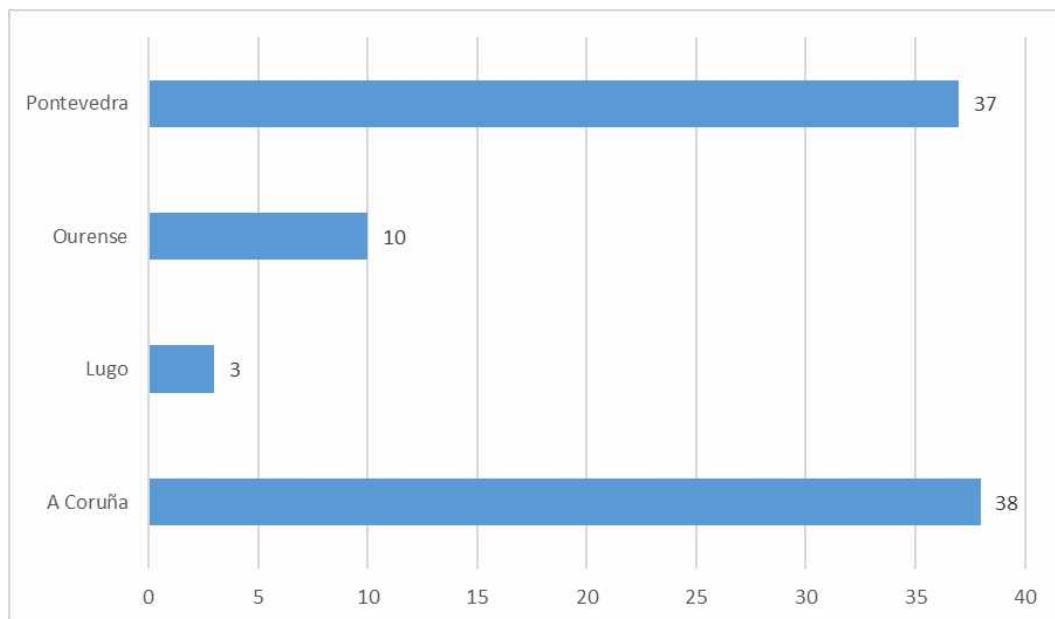
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Rede de terapeutas:

Participación psicólogos/os do programa			
A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
38	3	10	37
Total: 88			

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- **Programa Abramos o Círculo.**

O programa Abramos o Círculo é un programa de atención psicolóxica especializada e de apoio dirixido a homes que adoptan actitudes inadecuadas nas relacións coa súa parella, coa súa familia, e que desexan adquirir novos modos de comportamentos exentos de agresividade.

O programa ofrece dúas áreas de intervención: información e atención, e intervención psicolóxica personalizada. Xestiónase a través dun **Convenio de colaboración entre a Secretaría Xeral da Igualdade e o Colexio Oficial de Psicoloxía de Galicia.**

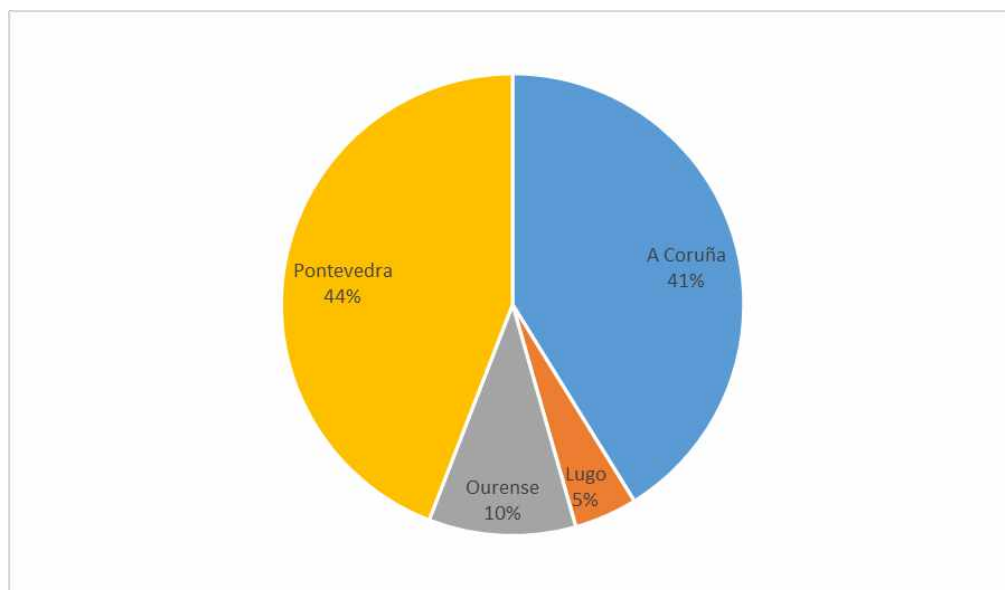
O programa conta cun/cunha psicólogo/a coordinador/a e cunha rede de profesionais que levan a cabo a intervención profesional e inclúe a garantía de acceso ás persoas con discapacidade auditiva e/ou da fala.

No ano 2021 beneficiáronse deste programa un total de 136 **homes** e participaron na intervención **57 profesionais da psicoloxía**.

Homes usuarios:

Beneficiarios			
A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
56	6	14	60
Total: 136			

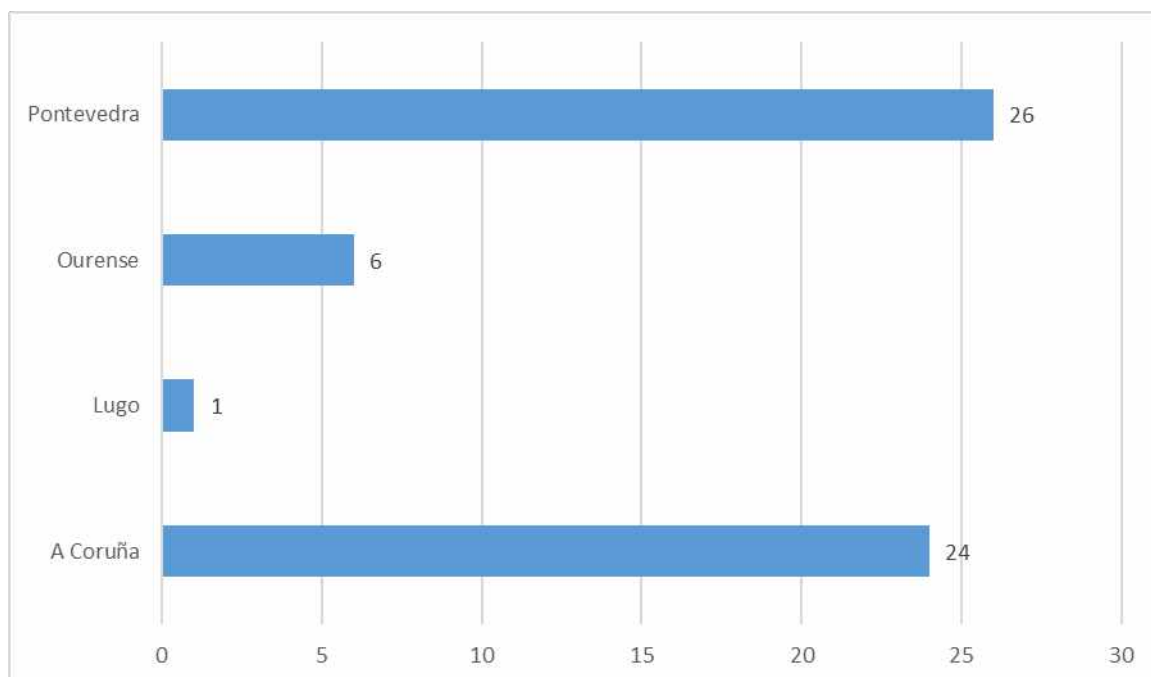
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Rede de terapeutas:

Participación psicólogas/os do programa			
A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
24	1	6	26
Total: 57			

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- **Servizo de Quenda de Garda Psicolóxica para as mulleres vítimas de violencia de xénero e os seus fillos e fillas menores.**

O servizo de quenda de garda psicolóxica, especializada e permanente, para mulleres e os seus fillos e fillas menores que sofren violencia de xénero desenvólvese a través dun **Convenio de colaboración entre a Secretaría Xeral da Igualdade e o Colexio Oficial de Psicología de Galicia.**

A atención ten carácter inmediato para as posibles situacións de urxencia, e préstase a requirimento das forzas e corpos de seguridade en todos os partidos xudiciais da Comunidade Autónoma de Galicia.

O procedemento de activación comeza cunha chamada ao Teléfono de información ás mulleres (900400273), operativo as 24 horas do día dos 365 días do ano, que á súa vez se pon en contacto coa persoa da quenda de garda correspondente para garantir a presenza inmediata dunha psicóloga ou psicólogo no lugar sinalado polas forzas e corpos de seguridade.

Este servizo de quenda de garda psicolóxica especializada ten como obxectivos:

- Detectar as necesidades psicolóxicas da persoa en situación de violencia de xénero e facilitar a súa cobertura.
- Asegurar o funcionamento adaptativo básico da persoa na situación que está a afrontar.
- Previr a posibilidade de vitimización secundaria: axudarlle coa toma de decisións de protección, e as implicacións legais das mesmas, tanto para elas como para os seus fillos e/ou fillas.
- Buscar a coordinación co resto de operadores que estean a intervir na situación concreta.
- Axudarlle a comprender as implicacións legais das súas decisións nun estado de estrés postraumáticos.
- Facilitar información sobre os recursos e itinerarios de axuda a disposición das vítimas de violencia de xénero na CCAA de Galicia.

Nº de profesionais que integran a quenda de garda: 23

Nº de mulleres atendidas: 57

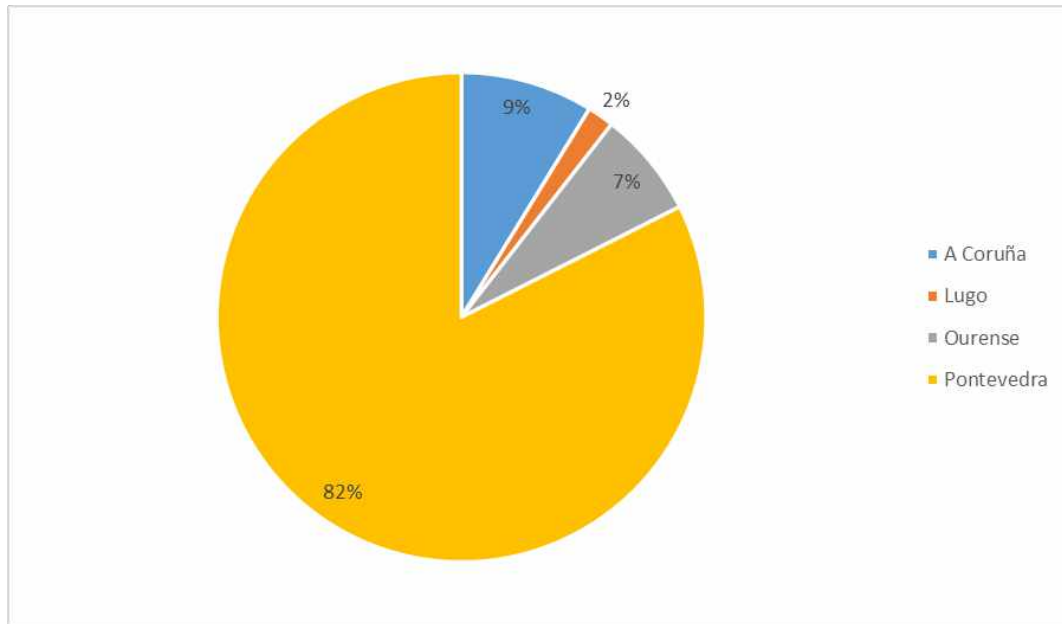
Nº de menores atendidos/as: 5

Nº de persoas con discapacidade atendidas: 1

Nº de persoas inmigrantes: 20

Nº mulleres atendidas no Servizo de quenda de garda psicolóxica			
A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
5	1	4	47
Total: 57			

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- **Programa de Asesoramento e Terapia familiar con nenos e nenas que sufriran de maneira directa a violencia de xénero.**

As situacións de violencia contra as mulleres afectan tamén as e os menores que se atopan no medio familiar, vítimas directas ou indirectas desa violencia, que necesitan de atención e medidas específicas que non teñen porque coincidir coas necesidades das nais; e ambas as dúas partes consideran prioritario potenciar unha intervención específica e especializada con menores expostos a situacións de violencia de xénero que tenten paliar, os efectos desa violencia.

Por isto a Secretaría Xeral da Igualdade considera de especial interese o desenvolvemento de programas específicos e especializados dirixidos a estes/as menores dado que se trata dun colectivo especialmente vulnerable.

Este programa é desenvolvido coa colaboración da **Fundación Meniños**, coa que xa viña colaborando en anos anteriores no desenvolvemento deste programa, que conta cun Centro de asesoramento e terapia familiar dirixido a familias que precisan solucionar problemas relacionados cos seus fillos e fillas e resolver dúbidas sobre o proceso educativo e cunha experiencia de intervención con familias e infancia, cunha traxectoria de máis de 15 anos e está integrado por psicólogos/as e terapeutas familiares especialistas en intervención

familiar con infancia en dificultade social

O programa de intervención está formulado coa finalidade de actuar sobre as necesidades fundamentais dos nenos e nenas e adolescentes que sufriron de maneira directa ou indirecta a violencia de xénero promovendo a súa recuperación e benestar psicosocial.

Obxectivos xerais do Programa:

- Identificar o dano producido no neno ou na nena.
- Coñecer a historia de violencia.
- Recompilar toda a información necesaria sobre a situación actual (psicolóxica, educativa, social...).
- Identificar os factores de risco e de protección sobre os que habemos de actuar.
- Explorar as vivencias do neno e/ou a nena.
- Identificar as necesidades e recursos.
- Decidir obxectivos de cambio e indicadores.
- Reparar danos.
- Proporcionar estratexias de afrontamento.
- Restaurar vínculos.
- Xerar e consolidar cambios.

Os obxectivos específicos a traballar con cada unha das persoas derivadas ao programa son:

- Cos nenos e as nenas:

- Resolver as dificultades de comportamento.
- Resolver as dificultades emocionais (autorregulación emocional, autoconfianza, autocontrol...).
- Resolver os problemas relacionados coa ansiedade (dificultades de sono, hiperactivación, confusión...).
- Restauración e fortalecemento de vínculos sans.

- Coas nais:

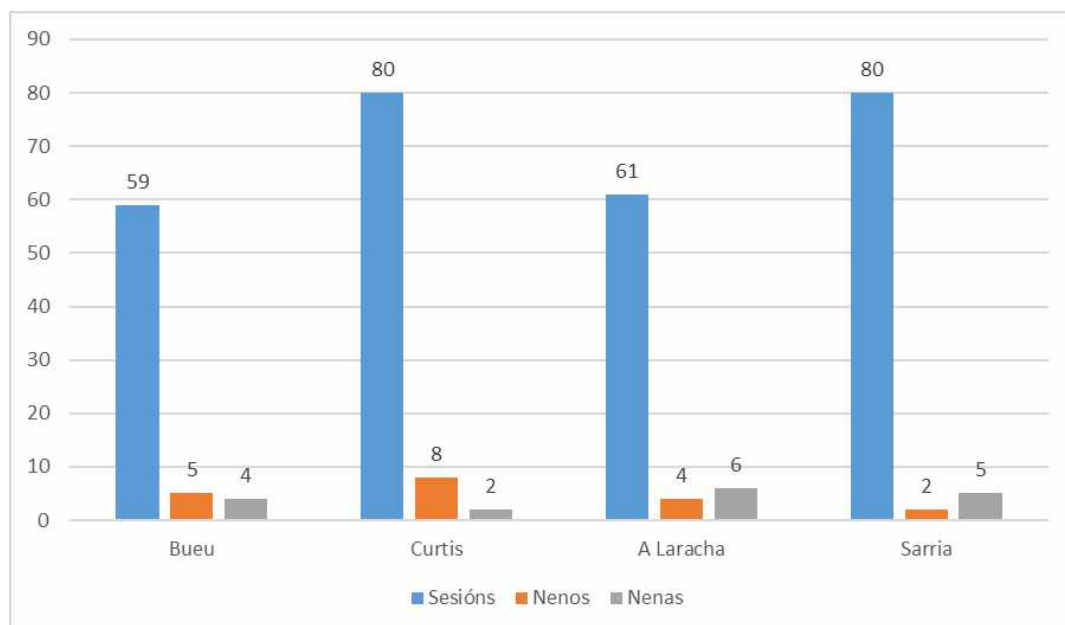
- Promover e reforzar as súas capacidades de coidado, afecto e protección cara aos seus fillos e/ou fillas.
- Fortalecemento de vínculos saudables cos seus fillos e/ou fillas.
- Resolver as súas dificultades emocionais e psicolóxicas asociadas á experiencia vivida.

O programa desenvolveuse ao longo do ano 2021, nos concellos de Ames, Curtis, A Laracha e Sarria, en colaboración cos Centros de Información ás Mulleres de ditas entidades locais.

Datos 2021:

Entidades locais	Casos derivados	Casos pechados	Nenos	Nenas	Sesi3ns
Bueu	7	2	5	4	59
Curtis	7	7	8	2	80
A Laracha	9	5	4	6	61
Sarria	7	7	2	5	80
Total	30	21	19	17	280

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- **Programas de intervención con mulleres vítimas de abuso e violencia sexual.**

Este programa é desenvolvido pola Fundación Meniños en colaboración coa **Secretaría Xeral da Igualdade**.

Persoas destinatarias:

- Mulleres vítimas de abuso e violencia sexual, que mostran desaxustes físicos, emocionais, condutuais e relacionais como consecuencia do abuso.

- Familiares ou persoas, baixo o consentimento da vítima, que cumpren un papel imprescindible na recuperación.

- Equipos profesionais da rede que traballan coa vítima (profesionais de centros de acollida cando houbo unha medida de protección, profesionais sanitarios, etc.)

Obxectivos:

- Desenvolvemento dun contexto de seguridade e de prevención de novas situacións de traumatización.
- Acompañar ás mulleres na adquisición de información e habilidades para afrontar as consecuencias do abuso.
- Elaboración dunha narrativa adecuada do trauma.
- Promover a súa integridade da identidade e benestar bio-psico-social.

Metodoloxía:

Intervención centrada nas necesidades das mulleres e baseado na evidencia científica:

- Intervención en crise.
- Psicoeducación.
- Técnicas de regulación emocional e relaxación.
- Afrontamento cognitivo.
- Narrativa do trauma.
- Apoio á revinculación da vítima coa súa contorna relacional e de apoio aos/ás familiares (traumatización secundaria)
- Terapia de grupo.

O procedemento de intervención que se expón neste programa é unha axuda psicolóxica por parte de profesionais con formación específica na atención ás vítimas de abuso sexual e trauma relacional, no contexto dunha relación segura e voluntaria. As intervencións, tanto desde o modelo de traballo como no seu desenvolvemento técnico están fundamentadas seguindo a evidencia científica dentro do campo da psicoloxía, e a atención sociosanitaria.

O orzamento destinado no ano 2021 a este convenio por parte da Secretaría Xeral da Igualdade foi de 65.000 euros.

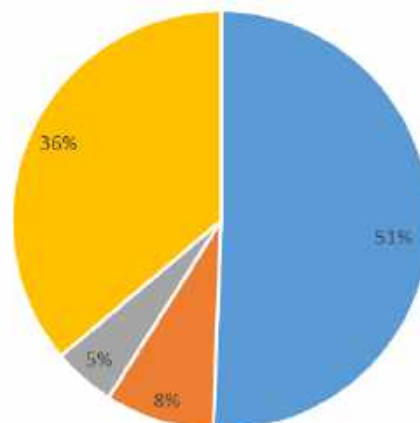
As intervencións vinculadas o programa lévanse a cabo nas cidades de Lugo, Coruña, Ourense e Vigo.

No ano 2021 atendéronse un total de 83 casos dos cales se realizaron un total de 800 sesións individuais.

Programa de intervención con mulleres vítimas de abuso e violencia sexual			
A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
42	7	4	30
Total: 83			

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

■ A Coruña ■ Lugo ■ Ourense ■ Pontevedra

- **Programas de intervención con nenos, nenas e adolescentes vítimas de abuso sexual.**

Programa da **Consellería de Política Social** desenvolvido en colaboración coa Fundación Meniños, ten como finalidade o tratamento terapéutico en menores vítimas das diferentes formas de abuso sexual infantil e o asesoramento e acompañamento ás

familias e equipos profesionais dos que depende o seu coidado.

Persoas destinatarias:

- Nenos, nenas e adolescentes vítimas de abuso sexual infantil que mostran desaxustes emocionais, cognitivos e/ou de conduta como consecuencia do abuso sexual infantil.
- Familiares non agresores e principais persoas responsables do coidado dos nenos e das nenas xa que cumpren un papel imprescindible na recuperación.
- Equipos profesionais que traballan na contorna de nenos e nenas abusadas (equipos técnicos do menor, profesionais de centros de acollida, profesionais da educación social, traballo social, pediatría, ámbito escolar, e demais profesionais implicados na rede de atención á infancia).

Metodoloxía:

O programa de intervención terapéutica está baseado na evidencia científica, empregando a terapia cognitiva-condutual focalizada no trauma (TF-CBT) e a Terapia Familiar Baseada no Apego (TFBA).

Obxectivos:

- Desenvolvemento dun contexto de seguridade e de prevención de novas situacións traumatizantes.
- Acompañar ao neno e á nena e ás persoas adultas coidadoras na adquisición de estratexias e habilidades para afrontar as consecuencias do abuso.
- Elaboración dunha narrativa adecuada do trauma e promover a integridade da identidade e benestar bio-psicosocial do neno ou da nena.

Nº de participantes: 81 (63 mulleres e 18 homes)

Artigo 26: Protocolo de actuación.

A Consellería de Sanidade, Servizo Galego e Saúde, publicou o documento "Violencia de xénero. Procedemento de cribado e actuación en saúde". Este procedemento incorpórase como mellora da atención sanitaria á muller en situación de violencia de xénero; cuxo obxectivo é aumentar a detección precoz da violencia de xénero, mellorar a atención das mulleres nas consultas de saúde e homoxeneizar as actuacións sanitarias no Sistema sanitario público de Galicia, mellorar a vida das mulleres e axudar a erradicar a violencia de xénero da nosa sociedade.

Co inicio do desenvolvemento da aplicación de rexistro no aplicativo IANUS para o seu uso polas/os profesionais.

Desde o "grupo de traballo de violencia de xénero e saúde" do Servizo Galego de Saúde, elaboráronse os Procedementos de intervención en saúde e cribado e trabállase na posta en marcha do cribado sistemático a nivel de atención primaria.

Constituíuse o grupo de traballo de profesionais para o desenvolvemento do "Procedemento de actuación ante unha agresión sexual" e tamén se colabora na elaboración do "Protocolo de delitos sexuais" do xulgado de Santiago de Compostela.

Artigo 27: Rexistro de casos

No ámbito sanitario, estase a traballar na mellora do rexistro de información clínica na historia electrónica (IANUS) en relación coa violencia de xénero, tanto psicolóxica como física, co fin de poder rexistrar adecuadamente a información mediante a utilización de extensións de códigos CIAP-2 específicas, aprobadas polo Ministerio de Sanidade, que permitan a súa correcta codificación para logo poder exportar esa información de maneira automatizada e así realizar un seguimento periódico da detección realizada polo equipo de profesionais de atención primaria e hospitalaria.

As extensión dos códigos relacionados coa violencia de xénero son as que a continuación se

detallan:

Z12 Problemas de relación entre cónxuxes

Z12.01 Violencia psicolóxica (abuso, maltrato psicolóxico) por parte da parella ou exparella.

Z25 Problemas derivados de violencia/ agresións

Z25.00 Violencia física (abuso, maltrato físico) por autor non especificado.

Z25.01 Violación, agresión sexual por autor non especificado.

Actualmente existe a posibilidade de obter información sobre violencia de xénero a partires dos partes de lesións cubertos polos/as facultativos/as de atención primaria e hospitalaria en IANUS, así como a través dos rexistros sanitarios do CMBO (neste caso recóllese a información daquelas mulleres con lesións que requiren ingreso hospitalario) e do Sistema de xestión intelixente dos Servizos de Urxencias Hospitalarias e Puntos de Atención Continuada (SIGUR).

Capítulo II: Medidas no ámbito xudicial.

Artigo 28. Atención xurídica.

Artigo 29. Asistencia letrada.

Artigo 30. Exercicio da acción popular.

Artigo 31. Comparecencia da Xunta de Galicia nos procedementos penais iniciados por causas de violencia de xénero.

Artigo 32. Intervención da administración.

Artigos 28 e 29: Atención xurídica e asistencia letrada

A Lei 1/1996, do 10 de xaneiro, de asistencia xurídica gratuíta recoñece ás vítimas de violencia de xénero o dereito de asistencia xurídica gratuíta, que se lles prestará de inmediato, con independencia da existencia ou non de recursos para litigar (artigo 2.g).

Un dos trazos máis salientables da regulación galega en materia de asistencia xurídica gratuíta establecida polo Decreto 269/2008, do 6 de novembro, polo que se aproba o seu regulamento, atópase na incorporación de quendas de oficio específicas para a asistencia xurídica de mulleres maltratadas pois requiren unha atención especializada.

Deste xeito dáse cumprimento ao establecido nos **artigos 28 e 29** da Lei galega 11/2007, de 27 de xullo, para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, os cales, prevén que os servizos de orientación xurídica dos colexios profesionais da avogacía de Galicia garantan a atención xurídica especializada en materia de violencia de xénero a través de profesionais con formación específica (art. 28.2), así como a dispoñibilidade na totalidade dos colexios profesionais da avogacía de Galicia dunha quenda de oficio en materia de violencia de xénero (29.3)

Consonte a isto, o citado Regulamento de asistencia xurídica de Galicia, expresamente estableceu a constitución dunha quenda de garda permanente durante as 24 horas do día, atendida por letrados e letradas especializados/as, para a prestación do servizo de asistencia letrada a mulleres vítimas de delitos de violencia de xénero (artigo 29.2 do Decreto 269/2008), así como o requisito complementario de formación para os/as avogados/as especializados/as que realicen a asistencia xurídica e a defensa en xuízo deste colectivo (artigo 30.2).

Así mesmo, de acordo coa modificación operada na Lei 1/1996, do 10 de xaneiro, de asistencia xurídica gratuíta, a través da Lei 42/2015, do 5 de outubro, esta quenda permanente de garda para a prestación do servizo de asistencia letrada ás vítimas de violencia de xénero comprende tamén o servizo de asesoramento xurídico *previo* á interposición da denuncia (art. 24). Ademais, a dita modificación estableceu que nestes delitos de violencia de xénero serán *defendidas polo mesmo profesional da avogacía en todos os procedementos*, sempre que sexa posible, garantindo así a súa intimidade e diminuindo a posibilidade de revitimización (art. 2.g).

Neste ámbito, o total de actuacións certificadas polos Colexios de Avogados do ano 2021 en aplicación do módulo establecido (*defensa xurídica da muller en dilixencias policiais, orde de protección e procedementos administrativos relacionados coa violencia de xénero e doméstica*) elevouse a un total de **1.571 asuntos**, cun custo total para a Comunidade Autónoma de

185.621,61€.

Na seguinte táboa reflíctense de xeito desagregado os devanditos datos correspondentes ao ano 2021:

COLEXIO DE AVOGADOS	1º TRIMESTRE 2021		2º TRIMESTRE 2021	
	Asuntos	Importe	Asuntos	Importe
A Coruña	62	7.062,42€	61	6.948,51€
Lugo	23	2.619,93€	24	2.733,84€
Ourense	31	3.531,21€	29	3.303,39€
Pontevedra	65	7.404,15€	70	7.973,70€
Santiago	15	1.708,65€	19	2.164,29€
Ferrol	15	1.708,65€	12	1.366,92€
Vigo	44	5.012,04€	31	3.531,21€
Galicia	255	29.047,05€	246	28.021,86€

COLEXIO DE AVOGADOS	3º TRIMESTRE 2021		4º TRIMESTRE 2021	
	Asuntos	Importe	Asuntos	Importe
A Coruña	69	7.859,79€	182	22.287,72€
Lugo	30	3.417,30€	107	13.103,22€
Ourense	37	4.214,67€	80	9.796,80€
Pontevedra	73	8.315,43€	178	21.797,88€
Santiago	25	2.847,75€	63	7.714,98€
Ferrol	35	3.986,85€	135	16.532,10€
Vigo	21	2.392,11€	35	4.286,10€
Galicia	290	33.033,90€	780	95.518,10€

COLEXIO DE AVOGADOS	TOTAL	
	Asuntos	Importe
A Coruña	374	44.158,44€
Lugo	184	21.874,29€
Ourense	177	20.846,07€
Pontevedra	386	45.491,16€
Santiago	122	14.435,67€
Ferrol	197	23.594,52€
Vigo	131	15.221,46€
Galicia	1.571	185.621,61€

Fonte: Vicepresidencia Primeira e Consellería de Presidencia, Xustiza e Turismo.

NOTA: No 4º trimestre produciuse un cambio na metodoloxía nos baremos de asistencia xurídica gratuíta, dos que se obteñen os datos da estatística anterior.

Hasta o terceiro trimestre, neste cadro reflexábanse unicamente as comparecencias da orde de protección á vítima de violencia de xénero no xulgado, pero a partir do cuarto trimestre compútanse as asistencias ás vítimas de violencia (na comisaría o no xulgado) inda que non den orixe a unha comparecencia na orde de protección.

No cómputo global, observase que non se incrementaron de modo significativo aos asuntos no cuarto trimestre de 2021 respecto aos anteriores.

Artigos 30 e 31: Exercicio da acción popular e Comparecencia da Xunta de Galicia nos procedementos penais iniciados.

En xullo de 2013, a Xunta de Galicia aprobou o Acordo polo que se aproba o protocolo para o exercicio da acción popular por parte da Administración xeral da Comunidade Autónoma de Galicia nos procedementos penais en casos de morte por causa de violencia de xénero.

Segundo dito protocolo cada vez que a Secretaría Xeral da Igualdade teña constancia dunha morte por violencia de xénero dará traslado inmediato de toda a información, á Asesoría Xurídica Xeral da Xunta, para que prepare a comparecencia.

Ademais, a Secretaría Xeral da Igualdade será a encargada de recadar toda a información posible sobre os casos deste tipo de violencia, tamén de xeito inmediato e protocolizado, para activar, se fose necesario, os recursos de carácter social que se puideran precisar: apoio a menores, atención psicolóxica, axudas económicas, etc.

Por parte da Asesoría Xurídica Xeral da Xunta de Galicia leváronse a cabo durante o ano 2021 diversas actuacións ao abeiro da Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o

tratamento integral da violencia de xénero, e segundo o acordo do Consello da Xunta de Galicia do 11/07/2013, sobre o persoamento en exercicio da acusación popular en todos os procesos penais por violencia de xénero con resultado de morte no territorio da Comunidade Autónoma de Galicia, consistentes estas na personación e/ou na intervención na práctica de dilixencias e formulación de escritos procesuais nas dilixencias previas seguintes:

- Procedemento do Tribunal de Xurado nº 238/2020 do que coñece o Xulgado de Instrución nº 3 de Lugo.

Os trámites que se realizaron por parte do/a letrado/a da Xunta de Galicia no ano 2021 son os seguintes :

- 3/08/2021: presentación escrito de acusación por parte do/a letrado/a da Xunta

Tivo lugar unha vista o 3 de febreiro de 2022 sobre a situación persoal/procesal do acusado. O letrado da Xunta interesa a prórroga da prisión provisional do acusado.

- Recurso de casación nº 10385/2021 do que coñece a Sala do penal do Tribunal Supremo (que deriva do Recurso de apelación nº 5/2021 do que coñece a Sala do Civil e do Penal do TSXG , que á súa vez deriva do procedemento Tribunal de Xurado nº 45/18 da Sección 2ª da Audiencia Provincial da Coruña).

Os trámites que se realizaron por parte do/a letrado/a da Xunta durante o ano 2021 son os seguintes:

- 6/04/2021: asistencia á vista que tivo lugar na Sala do Civil e do Penal do TSXG. A Audiencia Provincial dita sentenza de 5 de maio de 2021 na que estima parcialmente o recurso de apelación no único sentido de que a pena a impoñer ao acusado será a de 19 anos de prisión así como a inhabilitación absoluta por igual período, mantendo o resto dos pronunciamentos da sentenza ditada pola Audiencia Provincial. O Tribunal Supremo confirmou a sentenza ditada pola Sala do Penal do TSXG mediante sentenza de 16 de decembro de 2021.
- Procedemento do Tribunal de Xurado nº 798/2020 do que coñece o Xulgado de Violencia sobre a Muller nº 1 de Vigo.

As actuacións que se realizaron por parte do/a letrado/a da Xunta de Galicia durante o ano 2021 foron:

- 1/3/2021 : escrito de persoamento
- 25/1/2022 : escrito de acusación

Na actualidade este procedemento esta pendente do escrito de defensa.

Casos con personación da Xunta de Galicia crimes violencia de xénero:

ANO	PROVINCIA	Nº PERSONACIÓNS
2013	Ourense	1
2013	Pontevedra	1
2014	A Coruña	2
2014	Lugo	1
2015	Ourense	1
2015	Pontevedra	5
2016	A Coruña	1
2016	Pontevedra	1
2017	A Coruña	1
2018	A Coruña	2
2019	Pontevedra	1
2020	Lugo	1
2020	Pontevedra	1
Total 2013-2021	GALICIA	19

Fonte: Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, Xustiza e Turismo

Artigo 32: Intervención da Administración.

Nos centros de protección e de reforma de menores, realízanse actuacións de sensibilización sobre a prevención e o tratamento da violencia de xénero individual e colectiva a través das diferentes intervencións educativas e psicolóxicas desenvoltas cos/as menores.

Nos centros de protección realizáronse 269 actividades (obradoiros, charlas, videoforums, etc.) coa participación de 1353 nenos, nenas e adolescentes.

Nos centros de cumprimento de medidas xudiciais realizáronse 102 actividades dirixidas a 487 mozos e mozas.

En todos estes centros desenvolvéronse 57 actividades formativas dirixidas ao persoal educador que presta servizos neles.

Capítulo III: Outras medidas de apoio e protección.

Artigo 33. Deseño e implantación de dispositivos de alarma.

Artigo 34. Programas de intervención con homes en relación coa violencia de xénero.

Artigo 33: Deseño e implantación de dispositivos de alarma.

- **Dispositivos de control telemático de medidas e penas de afastamento.**

En xullo de 2009, os Ministerios de Igualdade e de Interior puxeron a disposición da xudicatura un sistema de dispositivos de alarma que permite o control das medidas de afastamento en materia de violencia de xénero.

O Sistema de Seguimento artículase de acordo coas pautas e regras que, no seu caso, establece a Autoridade Xudicial que acorda a súa utilización e de conformidade co disposto en dous Protocolos de Actuación:

- Protocolo de actuación do sistema de seguimento por medios telemáticos do cumprimento das medidas e penas de afastamento en materia de violencia de xénero, aprobado por medio do Acordo suscrito entre o Ministerio de Xustiza, o Ministerio do Interior, o Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade, o Consello Xeral do Poder Xudicial e a Fiscalía Xeral do Estado, o 11 de outubro de 2013.

- Protocolo de actuación no ámbito penal do sistema de seguimento por medios telemáticos do cumprimento das medidas e penas de afastamento en materia de violencia de xénero, aprobado por medio do Acordo suscrito entre o Consello Xeral do Poder Xudicial, o Ministerio de Xustiza, o Ministerio do Interior, o Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade e a Fiscalía Xeral do Estado, o 19 de outubro de 2015.

O sistema permite verificar o cumprimento das medidas cautelares de afastamento da

vítima impostas nos procedementos que se seguen por violencia de xénero en que se estime oportuno, acorde coas pautas e regras que, no seu caso, establece a Autoridade Xudicial e de conformidade co disposto no Protocolo. Na mesma maneira, o sistema proporciona información actualizada e permanente das incidencias que afecten ao cumprimento das medidas impostas, así como das posibles incidencias, tanto accidentais como provocadas, no funcionamento dos elementos de vixilancia empregados. Os avisos que xera o sistema son de dous tipos: alarma e alerta, graduados de maior a menor risco.

Existen dous tipos de compoñentes do sistema: dispositivo para o inculpado e dispositivo para a vítima.

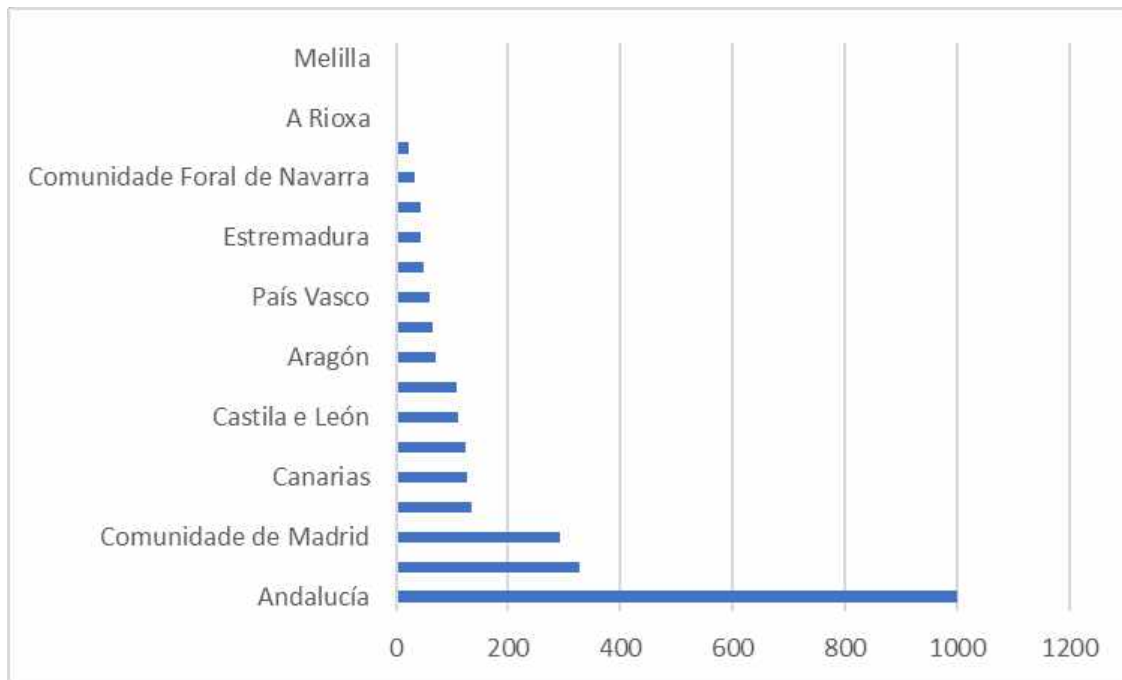
No conxunto de España contabilizáronse, a 31 de decembro do 2021, un total de 2.220 medios telemáticos activos no marco das medidas de afastamento no ámbito da violencia de xénero. Andalucía é a primeira comunidade autónoma con 999 dispositivos activos, seguida de Comunidade Valenciana con 327 e Madrid con 293. **Galicia é a sexta Comunidade Autónoma, con dispositivos activos a finais de 2021, cun total de 124.**

Sistema de seguimento por medios telemáticos das medidas de afastamento no ámbito da violencia de xénero. Total Comunidades Autónomas.

Comunidade Autónoma	Activos a 31/12/2021
Andalucía	999
Comunitat Valenciana	327
Comunidade de Madrid	293
Castila - A Mancha	135
Canarias	127
Galicia	124
Castila e León	112
Rexión de Murcia	108
Aragón	71
Cataluña	65
País Vasco	59
Principado de Asturias	48
Estremadura	45
Illes Balears	44
Comunidade Foral de Navarra	34

Cantabria	23
A Ríoxa	5
Ceuta	1
Melilla	0
TOTAL	2.620

Fonte: Ministerio de Igualdade Delegación do Goberno para a violencia de xénero
Enlace: <http://estadisticasviolenciagenero.igualdad.mpr.gob.es>

Sistema de seguimento por medios telemáticos das medidas de afastamento no ámbito da violencia de xénero na Comunidade Autónoma de Galicia no ano 2021.

Provincia	Instalacións 2021	Desinstalacións 2021	Activos a 31 de decembro de 2021
A Coruña	123	82	41
Lugo	80	53	27
Ourense	79	52	27
Pontevedra	149	120	29
Total	431	307	124

Fonte: Ministerio de Igualdade Delegación do Goberno para a violencia de xénero
Enlace: <http://estadisticasviolenciagenero.igualdad.mpr.gob.es>

- **Servizo Telefónico de Atención e Protección para Víctimas de Violencia de xénero (ATENPRO).**

O Servizo telefónico de Atención e Protección para vítimas da violencia de xénero (ATENPRO), é unha modalidade de servizo que, coa tecnoloxía adecuada, ofrece ás vítimas de violencia de xénero, unha atención inmediata e a distancia, asegurando unha resposta rápida ás eventualidades que lles poidan sobrevir, as 24 horas do día, os 365 días do ano e sexa cal for o lugar en que se atopen.

Os obxectivos específicos do servizo son os seguintes:

- Proporcionar seguridade e tranquilidade ás usuarias do servizo e por extensión, ao seu círculo de persoas achegadas, ofrecéndolles apoio, información e asesoramento, e garantíndolles a comunicación interpersoal, ante calquera necesidade relacionada coa súa situación de violencia de xénero, as 24 horas do día, contribuíndo así á súa recuperación.
- Potenciar a autoestima e a calidade de vida das usuarias do servizo, contribuíndo a crear unha rede social de apoio na súa contorna habitual e animándolas a que manteñan, con plena seguridade, contacto coa contorna familiar e social non agresora.
- Garantir unha atención inmediata e adecuada ante situacións de emerxencia, a través de persoal especializado, proporcionando seguridade á usuaria e mobilizando os recursos oportunos, en función do tipo de emerxencia que se produciu.

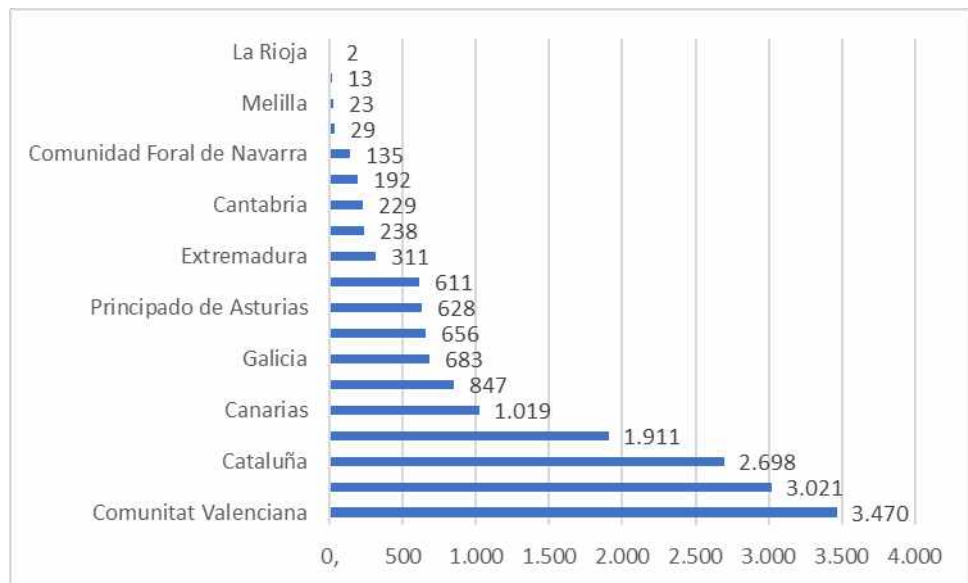
- Realizar un seguimento activo da situación en que se atopan as usuarias, a través do contacto periódico co centro de atención.

No conxunto de España a finais de 2021 había 16.716 usuarias en alta do servizo ATENPRO. A cifra mais elevada de usuarias do servizo ATENPRO en alta ao remate de 2021, correspondía á Comunidade Valenciana (3.470) seguida de Andalucía (3.021), Cataluña (2.698) e Madrid (1.911). **Galicia, cun rexistro de 683 altas ocupaba o sétimo lugar.**

Servizo ATENPRO

Comunidade autónoma	Altas a 31/12/2021
Comunitat Valenciana	3.470
Andalucía	3.021
Cataluña	2.698
Comunidade de Madrid	1.911
Canarias	1.019
Castela – A Mancha	847
Galicia	683
Casatela e León	656
Principado de Asturias	628
Rexión de Murcia	611
Estremadura	311
Aragón	238
Cantabria	229
Illes Balears	192
Comunidade Foral de Navarra	135
País Vasco	29
Melilla	23
Ceuta	13
A Ríoxa	2
Total	16.716

Fonte: Ministerio de Igualdade Delegación do Goberno para a violencia de xénero
 Enlace: <http://estadisticasviolenciagenero.igualdad.mpr.gob.es>

Evolución das cifras de usuarias do servizo telefónico de atención e protección para vítimas de violencia de xénero en Galicia no ano 2021:

	Altas a 31 de decembro de 2021
A Coruña	423
Lugo	40
Ourense	32
Pontevedra	188
Total	683

Fonte: Ministerio de Igualdade Delegación do Goberno para a violencia de xénero
Enlace: <http://estadisticasviolenciagenero.igualdad.mpr.gob.es>

- **Sistema de seguimento integral da violencia de xénero: VIOGEN.**

O 26 de outubro de 2015 asinouse o Convenio de colaboración entre o Ministerio do Interior e a Comunidade Autónoma de Galicia, para integrar o Punto de coordinación das ordes de protección de Galicia co Sistema de seguimento integral nos casos de violencia de xénero (Sistema Viogén). A través deste convenio articúlase o xeito en que van colaborar a Secretaría de Estado de Seguridade, do Ministerio do Interior, que xestiona o Sistema Viogén, e a Comunidade autónoma de Galicia, que xestiona a aplicación do PCOP de Galicia, para a integración de ambas aplicacións. O seu obxecto é Integrar a aplicación do Punto de coordinación das ordes de protección de Galicia co Sistema de seguimento integral nos casos de violencia de xénero (Sistema Viogén).

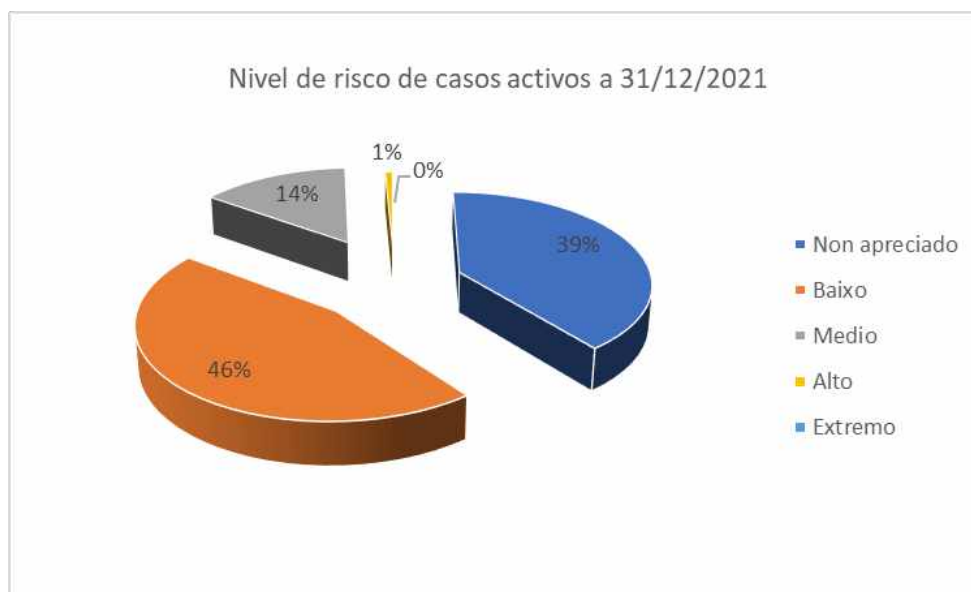
O Sistema de Seguimento Integral de violencia de xénero, coñecido como VIOGEN, é unha aplicación informática desenvolvida pola Secretaría de Estado de Seguridade do Ministerio do Interior que pretende acadar os seguintes obxectivos:

- Aglutinar as diferentes institucións públicas que teñen competencias en materia de violencia de xénero
- Integrar toda a información de interese que se estime necesaria
- Facer predición do risco
- Atendendo ao nivel de risco, realizar o seguimento e protección ás vítimas en todo o territorio nacional
- Efectuar un labor preventivo, emitindo avisos, alertas e alarmas, a través do "Sistema de notificacións automatizadas", cando se detecte algunha incidencia ou acontecemento que poida por en perigo a integridade da vítima.
- Buscando establecer unha tupida rede que permita o seguimento e protección de forma rápida, integral e efectiva das mulleres maltratadas, e dos seus fillos e fillas, en calquera parte do territorio nacional.

Datos dos casos activos en Galicia, por provincia, no sistema VIOGEN a 31 de decembro de 2021, segundo o nivel de risco:

Nivel de Risco	Provincia				Total
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	
Non apreciado	714	260	184	473	1.631
Baixo	907	269	139	576	1.891
Medio	230	75	36	251	592
Alto	12	3	2	12	29
Extremo	0	0	0	2	2
Total	1.863	607	361	1.314	4.145

Fonte: Ministerio de Igualdade Delegación do Goberno para a violencia de xénero
 Enlace: <http://www.msc.es/ssi/violenciaGenero/portalEstadistico/home.htm>

Artigo 34: Programas de intervención con homes en relación coa violencia de xénero.

- **Proxecto Fénix, de Medidas de Intervención Integral con Menores Agresores de Violencia de xénero.**

No ano 2021 a Consellería de Emprego e Igualdade, a través da Secretaría Xeral da Igualdade, asinou un convenio de colaboración coa Asociación para Proxectos Globais de Inserción e Integración Socio Laborais- Alar Galicia.

Este convenio dá resposta á medida 220 do Pacto de Estado en materia de violencia de xénero que recolle a necesidade de traballar coas Comunidades Autónomas para que na rehabilitación dos menores agresores en casos de violencia de xénero se aplique perspectiva de xénero. E a medida 189 que recolle a necesidade de impulsar coas Comunidades Autónomas competentes na materia, a asistencia psicolóxica aos agresores desde o momento da denuncia, para reducir o nivel de estrés e agresividade e previr danos á vítima.

A entidade Alar-Galicia é unha entidade sen ánimo de lucro con personalidade xurídica propia e plena capacidade de obrar, que desenvolve accións dirixidas a colectivos con dificultades para incorporarse á vida social normalizada, fundamentalmente con menores e con mulleres monoparentais en risco de exclusión, recollendo no artigo 2 dos seus estatutos como unha das finalidades da Asociación, a de deseñar e desenvolver medidas de actuación globais para a incorporación social e laboral das persoas que se atopan nos límites da marxinación e da exclusión social, entre elas, poboación menor de idade.

A través deste convenio a entidade Alar-Galicia desenvolve unha intervención integral con menores que exercen violencia de xénero contra súas parellas ou ex-parellas, así como con aqueles que manifesten condutas machistas no seu entorno máis próximo. Ten como ámbito de actuación toda Galicia e a atención prioritaria a menores con cargos penais que exercen ou exerceron a violencia de xénero, así como a intervención en centros de menores e nos Centros de Intervención Educativa en Medios Abertos (Ciemas).

Entre os obxectivos concretos que perseguen as sesións pódense destacar os seguintes: coñecer as emocións implicadas na agresión, aprender a controlar as emocións negativas, identificar as crenzas e pensamentos que sustentan a violencia de xénero, modificar os hábitos agresivos, coñecer a perspectiva de xénero e as súas implicacións e aumentar o autocoñecemento.

- N° de participantes nas accións: 45
- N° de sesións grupais realizadas: 105

Capítulo IV: Medidas no ámbito da formación e do emprego.

Artigo 35. Medidas específicas no ámbito da formación e do emprego.

Artigo 36. Plans de igualdade nas empresas.

Artigo 37. Obriga de confidencialidade no ámbito laboral.

Artigo 35: Medidas específicas no ámbito da formación e do emprego.

A **Consellería de Emprego e Igualdade**, en virtude do establecido na Orde do 2 de maio de 2006 (DOG nº 89, de 10 de maio) pola que se regula o programa de fomento da inserción laboral das mulleres vítimas de violencia, contempla en todas as medidas de emprego xestionadas, a estas mulleres como colectivo preferente. Así mesmo, as vítimas de violencia de xénero teñen acceso preferente aos programas de mellora da empregabilidade, en concreto, aos servizos de orientación profesional e aos cursos de formación ocupacional, aos programas mixtos de formación-emprego, a través da súa participación en escolas obradoiro, casas de oficios e obradoiros de emprego, e aos programas de cooperación ou experienciais, a través dun contrato temporal de 12 meses de duración.

Informes emitidos polo Punto de Coordinación das Ordes de Protección en 2021 para os efectos da incorporación de mulleres vítimas de violencia de xénero ao Programa de inserción laboral:

Provincia	Nº informes emitidos
A Coruña	2
Lugo	1
Ourense	3
Pontevedra	7
TOTAL	13

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

O **Servizo Público de Emprego de Galicia** ten establecido un **protocolo de actuación para o tratamento das mulleres vítimas de violencia de xénero**.

Este protocolo está baseado nos acordos SISPE que foron establecidos no Grupo de Traballo de Tratamento de vítimas de violencia de xénero (VVX). Unha muller vítima de violencia de xénero poderá rexistrar a súa condición na aplicación do Servizo Público de Emprego de

Galicia (oficinas de emprego), quedando rexistrada como tal no aplicativo SICAS coa condición especial VVX, así como indicar se desexa que os seus datos sexan tratados ou non como confidenciais. A confidencialidade traducirase na protección dos datos da muller vítima de violencia de xénero, é dicir, na ocultación de todos os datos da persoa en todos os dominios da información. Soamente os usuarios/as con perfil de "titor/a" ou "coordinador/a" estatal poderán visualizar eses datos e xestionar as accións a realizar coas vítimas de violencia de xénero

En cada unha das oficinas de emprego do Servizo Público de Emprego de Galicia hai, polo menos, unha persoa titora das vítimas, para garantir a confidencialidade dos datos das mulleres vítimas que así o demanden.

Os titores e titoras de VVX serán as persoas usuarias da aplicación que poderán visualizar os datos das vítimas, e polo tanto as persoas xestoras ás que elas deberá dirixirse para realizar calquera xestión na oficina. Toda vítima de violencia de xénero debe ter asignado/a unha persoa titora, teña ou non activado o Indicador de confidencialidade.

Outras medidas implementadas pola **Dirección Xeral de Formación e Colocación**, no ano 2021, en relación á prevención e o tratamento da violencia de xénero, foron as seguintes:

- Instrución conxunta da extinta Dirección Xeral de Orientación e Promoción Laboral e a Secretaría Xeral da Igualdade, para regular o procedemento de incorporación das participantes dos Programas de Inserción Laboral dirixidos a mulleres en situación de violencia de xénero na Comunidade Autónoma de Galicia.

Regula de forma conxunta o procedemento de selección das mulleres participantes no programa de inserción regulado na Resolución do 15 de xuño de 2020 da Secretaría Xeral da Igualdade pola que se establecen as bases que rexerán a concesión de subvencións a entidades sen ánimo de lucro para programas de deseño e implementación de itinerarios personalizados e accións específicas que favorezan a inserción sociolaboral de mulleres en situación de violencia de xénero na Comunidade Autónoma de Galicia e se procede á súa convocatoria para os anos 2020 e 2021 (véxase páxina 235).

Esta instrución regulaba as actuacións neste procedemento dos seguintes destinatarios:

- Oficinas de emprego do Servizo Público de Emprego de Galicia (Emprego Galicia).
 - Subdirección xeral de Orientación Laboral. Servizos de Orientación e Promoción Laboral das Xefaturas Territoriais: persoas coordinadoras de VVX.
 - Entidades beneficiarias das subvencións para o desenvolvemento de programas de deseño e implementación de itinerarios personalizados e accións específicas que favorezan a inserción sociolaboral de mulleres en situación de violencia de xénero na Comunidade Autónoma de Galicia.
 - Centros de Información ás Mulleres, centros da Rede galega de Acollemento, Centro de Recuperación Integral para Mulleres que sofren violencia de xénero e outros servizos públicos que traballen no eido da violencia de xénero.
 - Unidades Administrativas de Igualdade das Xefaturas territoriais da Consellería de Emprego e Igualdade.
 - Subdirección xeral para o Tratamento da Violencia de Xénero (Secretaría Xeral da Igualdade)
- Instrución conxunta entre a extinta Dirección Xeral de Orientación e Promoción Laboral e a Secretaría Xeral da Igualdade, para regular o procedemento de selección das traballadoras a contratar ao abeiro das axudas para fomento da contratación de mulleres que sofren violencia de xénero no ámbito de colaboración coas entidades locais galegas.

Regula de forma conxunta o procedemento de selección das traballadoras a contratar ao abeiro da Resolución do 14 de decembro de 2020, da Secretaría Xeral da Igualdade pola que se establecen as bases que rexerán a concesión, en réxime de concorrència non competitiva, de subvencións destinadas ao fomento da contratación de mulleres que sofren violencia de xénero no ámbito de colaboración coas entidades locais galegas, e se procede á súa convocatoria para o ano 2021 (véxase páxina 230).

Esta instrución regula as actuacións neste procedemento dos seguintes destinatarios:

- Oficinas de emprego.
- Servizos de Orientación e Promoción Laboral das Xefaturas Territoriais: Persoas

coordinadoras de VXX

- Subdirección xeral de Orientación Laboral (Dirección xeral de Formación e Colocación
 - Entidades locais beneficiarias das subvencións destinadas ao fomento da contratación de mulleres que sofren violencia de xénero .
 - Unidades Administrativas de Igualdade das Xefaturas territoriais da Consellería de Emprego e Igualdade
 - *Subdirección xeral para o Tratamento da Violencia de Xénero (Secretaría xeral da Igualdade)*
- Procedemento TR301V. Bolsas e axudas para persoas traballadoras desempregadas que participen en accións formativas de formación profesional para o emprego.

As persoas traballadoras desempregadas que asistan ás accións de formación a que se refire esta orde e que teñan a condición de muller vítima de violencia de xénero, terán dereito a percibir unha axuda de dez euros por día de asistencia, acumulables, de ser o caso, ao resto de bolsas e axudas que poidan corresponderlle

Normativa aplicable:

- Orde do 17 de novembro de 2020 pola que se establecen as bases reguladoras e se procede á convocatoria de subvencións para a concesión directa de bolsas e axudas para persoas traballadoras desempregadas que participen en accións formativas de formación profesional para o emprego correspondentes aos exercicios de 2020 e 2021 (DOG nº 235 do 20 de novembro de 2020).
- Orde do 21 de outubro de 2021 pola que se establecen as bases reguladoras e se procede á convocatoria de subvencións para a concesión directa de bolsas e axudas para persoas traballadoras desempregadas que participen en accións formativas de formación profesional para o emprego correspondentes aos exercicios 2021 e 2022 (DOG nº 209 do 29 de outubro de 2021).

- Procedemento TR301K. Formación para o emprego dirixida a persoas traballadoras desempregadas
 - Consideración de ausencia xustificada para os permisos por violencia de xénero.
 - Criterio de preferencia para a participación nos cursos.
 - Impártense módulos formativos transversais sobre igualdade de xénero e de oportunidades entre mulleres e homes, e sobre corresponsabilidade familiar e doméstica.

Normativa aplicable: Orde do 16 de abril de 2021 pola que se establecen as bases reguladoras para as accións formativas do Plan formativo para o emprego (persoas traballadoras desempregadas) da Comunidade Autónoma de Galicia para o período 2021-2023, e se realiza a súa primeira convocatoria para os exercicios 2021 e 2022 (DOG nº81 do 30 de abril de 2021).

- Procedemento TR301P. Accións formativas con compromiso de contratación dirixidas prioritariamente ás persoas traballadoras desempregadas.
 - Non se aplica ningún criterio directamente vinculado coa violencia de xénero.
 - Impártense módulos formativos transversais sobre igualdade de xénero e de oportunidades entre mulleres e homes, e sobre corresponsabilidade familiar e doméstica

Normativa aplicable:

- Orde do 13 de agosto de 2019 pola que se establecen as bases reguladoras para o período 2019-2021 e se procede á primeira convocatoria das subvencións para o financiamento das accións formativas con compromiso de contratación en unidades formativas das empresas, para os exercicios 2019-2020 (código de procedemento TR301P), e se establecen as bases do Programa de incentivos á actividade laboral vinculada ás accións formativas con compromiso de contratación inmediata para os exercicios 2020-2021 (código de procedemento TR349X) (DOG nº 169 do 6 de setembro de 2019).

- Orde do 17 de decembro de 2019 pola que se procede á segunda convocatoria das subvencións para o financiamento das accións formativas con compromiso de contratación en unidades formativas das empresas para os exercicios 2020-2021 (código de procedemento TR301P) e á primeira convocatoria dos incentivos á contratación vinculados (código de procedemento TR349X) para o exercicio 2020 (DOG nº 243 do 23 de decembro de 2019).
- Procedemento TR302A. Plan de formación para o emprego para persoas traballadoras ocupadas.
 - Non se aplica ningún criterio directamente vinculado coa violencia de xénero.
 - Impártense módulos formativos transversais sobre igualdade de xénero e de oportunidades entre mulleres e homes, e sobre coresponsabilidade familiar e doméstica.

Normativa aplicable: Orde do 9 de febreiro de 2021 pola que se establecen as bases reguladoras para a concesión de subvencións no marco do Plan de formación para o emprego (persoas traballadoras ocupadas) e se procede á súa convocatoria para os exercicios 2021 e 2022 (DOG nº35 do 22 de febreiro de 2021).

- Procedemento TR310A. Programa de unidades formativas dirixidas á formación de persoas traballadoras ocupadas en sectores estratéxicos.
 - Non se aplica ningún criterio directamente vinculado coa violencia de xénero.
 - A perspectiva de xénero tense en consideración como criterio de desempate no caso de existiren dúas ou máis accións formativas con idéntica puntuación . Neste sentido, entre dúas ou máis propostas de accións formativas de idéntica puntuación será prioritaria aquela que inclúa unha maior porcentaxe de mulleres traballadoras ocupadas como destinatarias da formación.
 - Impártense módulos formativos transversais sobre igualdade de xénero e de oportunidades entre mulleres e homes, e sobre coresponsabilidade familiar e doméstica.

Normativa aplicable: Orde do 16 de setembro de 2019 pola que se establecen as bases reguladoras do Programa de unidades formativas dirixidas á formación de persoas traballadoras ocupadas en sectores estratéxicos para as empresas galegas para o período 2019-2021, cofinanciadas polo programa operativo FSE Galicia 2014-2020, e se procede á primeira convocatoria, correspondente aos exercicios 2019-2020 (DOG nº 185 do 30 de setembro de 2019).

- Procedemento TR332A: Programas integrados de emprego
 - Maior valoración das solicitudes de subvención que atenden no seu proxecto ás mulleres vítimas de violencia de xénero.
 - As mulleres vítimas de violencia de xénero están incluídas no colectivo de persoas que concede unha maior puntuación na valoración das solicitudes.

Normativa aplicable: Orde do 7 de xullo de 2021 pola que se establecen as bases reguladoras para a concesión de subvencións para a posta en práctica de programas integrados de emprego de Galicia, e se convocan para o ano 2021 (código de procedemento TR332A).

- Procedemento TR353A. Obradoiros duais de emprego
 - Prioridade no acceso das vítimas de violencia de xénero aos contratos de formación e aprendizaxe.- As mulleres vítimas de violencia de xénero están incluídas no colectivo de persoas que teñen preferencia para participar nos obradoiros duais de emprego.

Normativa aplicable: Orde do 31 de decembro de 2020 pola que se establecen as bases reguladoras das axudas e subvencións para os obradoiros duais de emprego da Comunidade Autónoma de Galicia, e se procede á súa convocatoria para o ano 2021 (código de procedemento TR353A).

Así mesmo a **Dirección Xeral de Emprego, Traballo Autónomo e Economía Social** durante o ano 2021 levou a cabo unha serie de programas ou liñas de axuda destinadas a mulleres vítimas de Violencia de Xénero.

- Procedementos TR807I e TR340E. Programa I. Fomento e consolidación do emprego nas pequenas empresas de nova creación e Programa II. Incentivos ás empresas cualificadas como iniciativas de emprego de base tecnolóxica -IEBT

A finalidade deste programa é xerar emprego estable para persoas desempregadas, principalmente entre as mulleres, as persoas con discapacidade e en risco de exclusión social, apoiando e dinamizando o desenvolvemento de novas iniciativas empresariais na Comunidade Autónoma de Galicia, con especial atención aos concellos do rural galego.

Normativa aplicable: Orde do 30 de xuño de 2021 pola que se establecen as bases reguladoras para o fomento e a consolidación do emprego a través do Programa I, para as pequenas empresas de nova creación (código de procedemento TR807I), e do Programa II, de incentivos ás empresas cualificadas como iniciativas de emprego de base tecnolóxica (código de procedemento TR340E), e se realiza a súa convocatoria para o ano 2021.

	Total benef.	Nº benef. Mulleres	%	Contía concedida
Incentivos ás empresas cualificadas como iniciativas de emprego de base tecnolóxica -IEBT	41	10	24,39%	286.552,50€
Fomento e consolidación do emprego nas pequenas empresas de nova creación	112	37	33,04%	156.546,20€
TOTAL	153	47	30,72%	443.098,70€

- Procedementos TR341Q. Bono das persoas autónomas

Estas bases teñen por obxecto fixar os criterios e requisitos para a concesión de axudas do Programa do bono das persoas autónomas, no ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia, no marco do Plan de recuperación, transformación e resiliencia europeo.

Normativa aplicable: Orde do 28 de xuño de 2021 pola que se establecen as bases reguladoras do Programa do bono das persoas autónomas e se procede á súa convocatoria para o ano 2021 (código de procedemento TR341Q).

- Procedementos TR341R. Axudas para a conciliación por maternidade ou paternidade da persoa traballadora autónoma

Estas bases teñen por obxecto fixar os criterios e requisitos para a concesión de axudas a persoas traballadoras por conta propia ou autónomas que, unha vez finalizada a súa baixa por maternidade ou paternidade, contraten unha persoa para ampliar a súa conciliación da vida familiar e laboral.

Normativa aplicable: Orde do 10 de setembro de 2021 pola que se establecen as bases reguladoras que rexerán as axudas para a conciliación por maternidade ou paternidade da persoa traballadora autónoma e se procede á súa convocatoria para o ano 2021 (código de procedemento TR341R).

	Total benef.	Nº benef. Mulleres	%	Contía concedida
Bono das persoas autónomas	2.137	762	35,66 %	1.661.753,80
Axudas para a conciliación por maternidade ou paternidade da persoa traballadora autónoma	24	19	79,17 %	75.037,20
TOTAL	2.161	781	36,14 %	1.736.791,00

- Procedementos TR342A e TR342C. Emprego con apoio e Incentivos á contratación por conta allea e á formación

Esta orde ten por obxecto fixar as bases reguladoras polas cales se rexerán as axudas que favorezan a contratación de persoas desempregadas na empresa ordinaria e, especialmente, daquelas que teñen maiores dificultades de inserción laboral establecidas pola Consellería de Emprego e Igualdade.

Normativa aplicable: Orde do 14 de xullo de 2021 pola que se establecen as bases reguladoras do Plan Galicia emprega de incentivos á contratación e á formación na empresa ordinaria, e se realiza a súa convocatoria para o ano 2021 (códigos de procedemento TR342C e TR342A).

	Total benef.	Nº benef. Mulleres	%	Contía concedida
Emprego con apoio	19	15	78,95 %	51.272,86
Contratación por conta allea e á formación	1.490	768	51,54 %	7.069.128,22
TOTAL	1.509	783	51,89 %	7.120.401,08

- Procedemento TR351A. Subvención para entidades locais que contraten traballadores desempregados para a realización de obras e servizos de interese xeral e social.

Esta orde ten por obxecto o establecemento das bases reguladoras e das condicións polas cales se rexerá, no ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia, a convocatoria pública, en réxime de concorrência competitiva, das axudas e subvencións que están destinadas ao financiamento de accións de fomento de emprego en colaboración coas entidades locais, a través da contratación de persoas traballadoras desempregadas, para a realización de obras ou servizos de interese xeral e social.

Normativa aplicable: Orde do 12 de abril de 2021 pola que se establecen as bases que regulan as axudas e subvencións para o fomento do emprego e mellora da empregabilidade no ámbito de colaboración coas entidades locais, e se procede á súa convocatoria para o exercicio do ano 2021 (código de procedemento TR351A).

- Procedemento TR351B. Subvención para entidades locais que contraten axentes de emprego e desenvolvemento local.

Esta orde ten por finalidade o establecemento das bases reguladoras, así como a convocatoria no exercicio 2021, en réxime de concorrência competitiva, das axudas e subvencións para a contratación de axentes de emprego e desenvolvemento local, no ámbito da colaboración da Consellería de Emprego e Igualdade coas entidades locais (procedemento TR351B), a través dos programas de cooperación, como instrumento para promover a configuración dunha rede especializada na implantación das políticas activas de emprego e a xeración de emprego na contorna local.

Normativa aplicable: Orde do 28 de outubro de 2021 pola que se establecen as bases que regulan as axudas e subvencións para o fomento do emprego a través dos programas de cooperación no ámbito de colaboración coas entidades locais para a contratación de

axentes de emprego e desenvolvemento local, e se procede á súa convocatoria para o ano 2021 (DOG nº 214 do 8 de novembro de 2021).

- Procedemento TR351F. Subvención para a contratación temporal polas entidades locais de persoas en situación ou risco de exclusión social perceptoras da RISGA.

Esta orde ten por obxecto o establecemento das bases reguladoras polas que se rexerá, no ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia, a convocatoria pública das axudas e subvencións dirixidas a entidades locais para a contratación temporal de persoas en situación ou risco de exclusión social perceptoras da renda de integración social de Galicia (Risga), co obxecto de proporcionarlles a experiencia e práctica profesional necesarias para facilitar a súa inserción laboral (código de procedemento TR351F), e a aprobación da súa convocatoria para o ano 2021.

Normativa aplicable: Orde do 12 de abril de 2021 pola que se establecen as bases reguladoras para a concesión de subvencións dirixidas a entidades locais para a contratación temporal de persoas en situación ou risco de exclusión social perceptoras da renda de integración social de Galicia (Risga), e se aproba a súa convocatoria para o ano 2021 (DOG nº 78 do 27 de abril de 2021).

- Procedemento TR351G. Subvención para o fomento do emprego no medio rural (Aprol rural).

Esta orde ten por obxecto o establecemento das bases reguladoras e as condicións polas que se rexerá, no ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia, a convocatoria pública en réxime de concorrencia non competitiva das axudas e subvencións que están destinadas ao financiamento de accións de fomento de emprego en colaboración coas entidades locais rurais a través da contratación de persoas traballadoras desempregadas para a realización de tarefas relacionadas maioritariamente coa prevención de incendios nas faixas secundarias definidas pola Lei de prevención e defensa contra os incendios forestais de Galicia, como son a planificación preventiva, a valorización forestal, a silvicultura, a limpeza de montes, a xestión da biomasa (código de procedemento TR351G), co obxecto de proporcionarlles a experiencia e práctica profesional necesarias para facilitar a súa inserción laboral.

Normativa aplicable: Orde do 12 de abril de 2021 pola que se establecen as bases que regulan as axudas e subvencións para o fomento do emprego no medio rural (Aprol Rural), e se procede á súa convocatoria para o exercicio do ano 2021 (DOG nº 73 do 20 de abril de 2021).

- Procedemento TR352A. Subvención para entidades sen ánimo de lucro que contraten persoas traballadoras desempregadas para a realización de servizos de interese xeral e social.

Esta orde ten por obxecto o establecemento das bases reguladoras e das condicións polas cales se rexerá, no ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia, a convocatoria pública, en réxime de concorrencia competitiva, das axudas e subvencións que, baixo a rúbrica xeral de programas de cooperación institucionais, están destinadas ao financiamento de accións de fomento de emprego en colaboración coas entidades sen ánimo de lucro sinaladas no artigo 3, a través da contratación de persoas traballadoras desempregadas para a realización de servizos de interese xeral e social (código do procedemento TR352A), co obxecto de proporcionarlles a experiencia e a práctica profesional necesarias para facilitar a súa inserción laboral.

Normativa aplicable: Orde do 3 de agosto de 2021 pola que se establecen as bases que regulan as axudas e subvencións para o fomento do emprego a través dos programas de cooperación no ámbito de colaboración coas entidades sen ánimo de lucro, e se realiza a súa convocatoria para o ano 2021 (DOG nº 159 do 19 de agosto de 2021).

	Total benef.	Nº benef. Mulleres	%	Contía concedida
Subvencións para a contratación de traballadores desempregados para a realización de obras ou servizos de interese xeral (TR351A)	319	62	19,41%	213.885,30€
Subvencións para a contratación de axentes de emprego e desenvolvemento local (TR351B)	152	94	61,69%	1.070.597,91€
Subvencións para a contratación temporal polas entidades locais de persoas en situación ou risco de exclusión social perceptoras RISGA (TR351F)	331	141	42,73%	3.151.002,69€
Subvención para o fomento do emprego no medio rural (APROL RURAL) (TR351G)	282	101	35,89%	1.750.949,63€
Subvencións para a contratación de traballadores desempregados polas entidades sen ánimo de lucro (TR352A)	490	391	79,84%	6.563.879,05€
TOTAL	1.574	790	50,18%	12.753.314,58€

Axudas dirixidas ás entidades locais galegas para a contratación de mulleres vítimas de violencia de xénero.

No Diario Oficial de Galicia do 11 de xaneiro de 2021 publicouse a Resolución do 14 de decembro de 2020, da **Secretaría Xeral da Igualdade**, pola que se establecen as bases que rexerán a concesión, en réxime de concorrència non competitiva, de subvencións destinadas ao fomento da contratación de mulleres que sofren violencia de xénero no ámbito de colaboración coas entidades locais galegas, e se procede á súa convocatoria para o ano 2021, cun importe de 1.424.016 euros.

A súa finalidade e contribuír a que as mulleres acaden unha maior autonomía a través da promoción da súa independencia económica e do seu empoderamento, e reforzando ao mesmo tempo as posibilidades dunha posterior inserción laboral estable, co obxectivo fundamental de lograr a súa plena integración na vida económica e social.

Podían ser beneficiarias destas subvencións os concellos galegos, mediante solicitude individual ou mediante solicitude conxunta de agrupación ou asociación de concellos, mancomunidades de concellos de Galicia e consorcios locais de Galicia, constituídos exclusivamente por concellos, así como as entidades resultantes dunha fusión municipal.

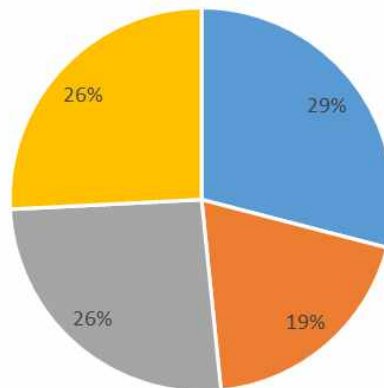
A contía da subvención a conceder ás entidades locais beneficiarias era, por cada muller contratada a tempo completo, a equivalente á necesaria para sufragar durante o período de contratación, ata un máximo de 12 mensualidades, as retribucións salariais brutas totais, incluída a parte proporcional das pagas extraordinarias e as cotas á Seguridade Social a cargo da entidade empregadora, na mesma cantidade que a fixada para o salario, segundo convenio colectivo ou normativa laboral aplicable vixente no momento de formular a solicitude e acorde coa súa categoría profesional.

Provincia	Total solicitudes	Nº resolucións favorables	Nº mulleres contratadas
A Coruña	28	9	25
Lugo	14	6	9
Ourense	22	8	12
Pontevedra	34	8	16
TOTAL	98	31	62

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Concellos beneficiarios por provincias

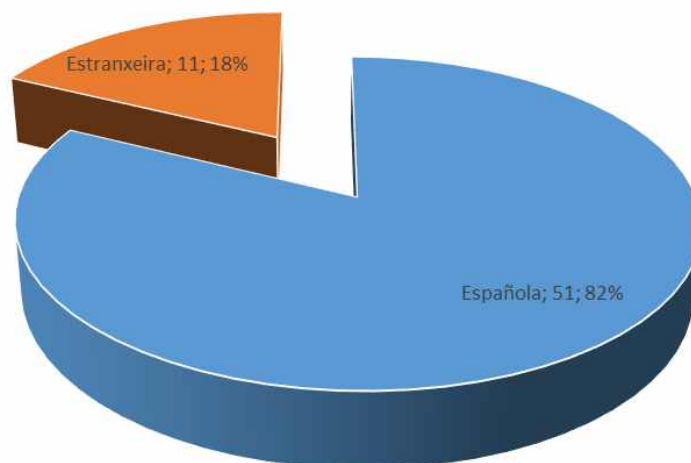
■ A Coruña ■ Lugo ■ Ourense ■ Pontevedra

- Mulleres contratadas ao abeiro desta subvención segundo nacionalidade:

NACIONALIDADE	Nº BENEF.	%
Española	51	84%
Estranxeira	11	16%
Total	62	100%

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Mulleres contratadas ao abeiro desta subvención segundo idade:

Idade	Nº beneficiarias	%
<20	1	1,11%
21-25	2	2,22%
26-35	19	21,11%
36-45	26	28,89%
46-55	11	12,22%
56-65	3	3,33%
TOTAL	62	68,89%

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Fomento da contratación por parte de entidades sen ánimo de lucro de mulleres que sofren violencia de xénero.

No Diario Oficial de Galicia do 5 de agosto de 2021 publicouse a Resolución do 22 de xullo de 2021, da **Secretaría Xeral da Igualdade**, pola que se establecen as bases reguladoras das subvencións destinadas ao fomento da contratación, por parte de entidades sen ánimo de lucro, de mulleres que sofren violencia de xénero para o ano 2021.

A súa finalidade é contribuír a que as mulleres acaden unha maior autonomía a través da promoción da súa independencia económica e do seu apoderamento, e reforzando ao mesmo tempo as posibilidades dunha posterior inserción laboral estable, co obxectivo fundamental de lograr a súa plena integración na vida económica e social.

Ás subvencións obxecto desta convocatoria destínase un crédito por un importe total de 600.000 euros. A dita partida orzamentaria finánciase con fondos finalistas do Estado, que os orzamentos xerais do Estado destinan ao desenvolvemento ou ampliación das medidas recollidas no Pacto de Estado contra a violencia de xénero.

A contía da subvención que se concederá ás entidades sen ánimo de lucro beneficiarias será, por cada muller contratada a tempo completo, a equivalente á necesaria para sufragar durante o período de contratación, ata un máximo de 12 mensualidades. O importe da subvención por cada contratación reducirase proporcionalmente en función da xornada realizada, cando os contratos se concerte a tempo parcial.

As persoas destinatarias finais dos programas son as mulleres vítimas de violencia de xénero, incluídas as mulleres que padecesen violencia vicaria ou violencia “por interpósita persoa”, con resultado de morte, inscritas no Servizo Público de Emprego de Galicia como demandantes de emprego.

A entidade beneficiaria designará unha persoa de apoio para a traballadora ou traballadoras contratada/s, que actúe como profesional de referencia no tempo que dure a contratación das ditas traballadoras e que poderá contar, pola súa vez, con apoio de persoal técnico da Secretaría Xeral da Igualdade con formación en xénero.

Provincia	Total solicitudes	Nº resolucións favorables	Nº mulleres contratadas
A Coruña	17	6	10
Lugo	7	5	8
Ourense	5	5	5
Pontevedra	8	6	9
TOTAL	37	22	32

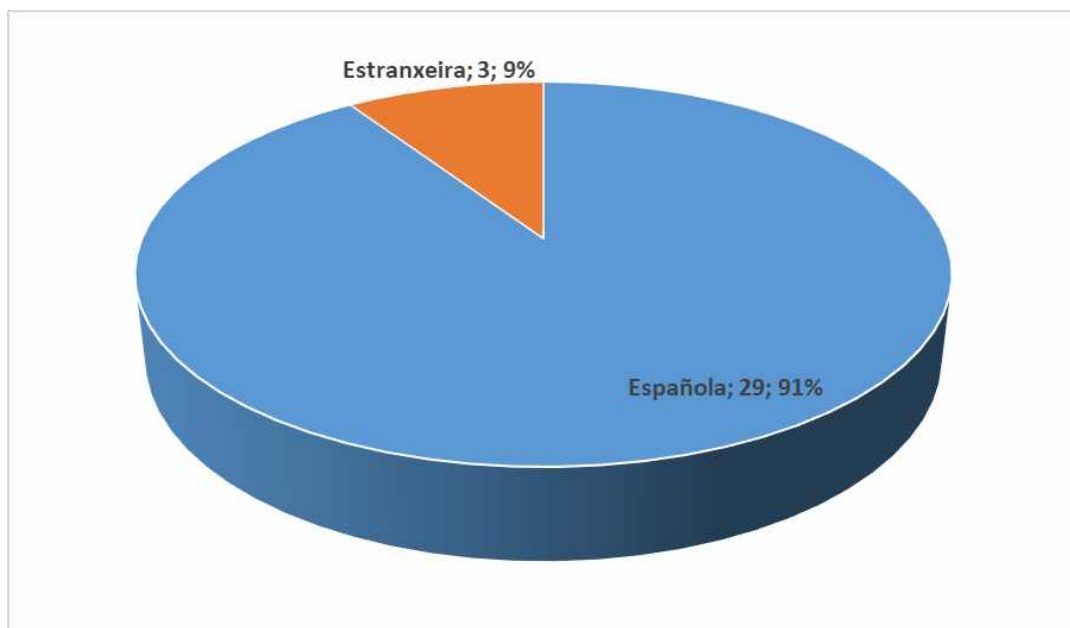
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- Mulleres contratadas ao abeiro desta subvención segundo nacionalidade:

NACIONALIDADE	Nº BENEF.	%
Española	29	91
Estranxeira	3	9
Total	32	100

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- Mulleres contratadas ao abeiro desta subvención segundo idade:

Idade	Nº beneficiarias	%
21-25	3	9,38
26-35	9	28,13
36-45	14	43,75
46-55	5	15,63
56-65	1	3,13
TOTAL	32	100

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Axudas á mobilidade xeográfica como consecuencia da contratación por conta allea ou polo establecemento por conta propia.

No Diario Oficial de Galicia do 18 de maio de 2021 publicouse a Resolución do 4 de maio de 2021, da **Secretaría Xeral da Igualdade**, pola que se establecen as bases reguladoras das subvencións para facilitar a mobilidade xeográfica das mulleres vítimas de violencia de xénero, no marco do Pacto de Estado contra a violencia de xénero, e se convocan para o ano 2021.

O obxecto desta resolución é establecer as bases que rexen a concesión de subvencións destinadas a facilitar a mobilidade xeográfica das mulleres vítimas de violencia de xénero cando, a causa desa situación de violencia, se viran obrigadas a cambiar a súa residencia habitual como consecuencia da súa contratación por conta allea ou establecemento por conta propia.

Considérase que existe mobilidade xeográfica cando, como consecuencia da contratación por conta allea ou polo establecemento por conta propia, se produza un traslado efectivo da residencia habitual na Comunidade Autónoma de Galicia a outra localidade de destino que se atope a máis de 50 quilómetros da localidade de orixe. Subvencionarase a mobilidade xeográfica dentro da Comunidade Autónoma de Galicia ou ben desde a Comunidade Autónoma de Galicia a outras localidades situadas dentro do territorio español.

Para a concesión destas subvencións destinouse crédito por importe de 40.000 euros financiados con fondos do Pacto de Estado contra a violencia de xénero, correspondentes á Comunidade Autónoma de Galicia para 2021.

No ano 2021 houbo 1 beneficiaria desta liña de axudas.

Programa específico de inserción laboral, dirixidos a mulleres en situación de violencia de xénero.

A **Secretaría Xeral da Igualdade** puxo en marcha no ano 2016 unha liña de axudas, destinadas a entidades sen ánimo de lucro, para o desenvolvemento de programas de inserción laboral dirixidos a mulleres en situación de violencia de xénero na Comunidade Autónoma de Galicia.

A súa finalidade é apoiar a estas mulleres na súa integración ou reintegración no mercado laboral, como elemento clave para unha recuperación integral, tendo en conta que a falta de recursos propios, fundamentalmente dun posto de traballo, dificulta en moitas ocasións a ruptura da situación de violencia.

As persoas destinatarias finais dos programas son as mulleres vítimas de violencia de xénero, inscritas no Servizo Público de Emprego de Galicia como demandantes de emprego. A Secretaría xeral da Igualdade e o Servizo Público de Emprego de Galicia coordinadamente regularon mediante unha instrución o procedemento de selección específico para a incorporación das mulleres en situación de violencia de xénero ao programa.

Nestes programas establécese de xeito obrigatorio un obxectivo cuantitativo de inserción laboral das mulleres participantes neles, que serán de polo menos o 10% das participantes, que deberán acadar a súa inserción laboral no período subvencionable.

Actuacións dos programas de inserción laboral

1- Itinerario de inserción (obrigatorio)

2.- Formación para o emprego, incluíndose neste apartado as accións formativas que teñan como finalidade adquirir as competencias clave, a formación lingüística, formación en *coaching* e/ou intelixencia emocional ou a formación relativa ás características da sociedade de acollida no caso de mulleres inmigrantes, así como formación dirixida ao autoemprego e á constitución de cooperativas.

3.- Actuacións de apoio á conciliación, que consistirán na posta á disposición de servizos de atención persoal e/ou familiar, no fogar ou nun recurso comunitario, dirixidos a facilitar a participación das mulleres en situación de violencia de xénero nas accións comprendidas no seu itinerario de inserción socio-laboral ou en formación para o emprego.

4.-Bolsas para as participantes no programa, que consistirá nunha axuda económica para compensarlles os gastos en que poidan incurrir (transporte, desprazamentos, teléfono, internet...) por participar no programa, que incentive a súa participación nel.

Módulos subvencionables:

- Módulo para o itinerario de inserción
- Módulo para accións de formación para o emprego

- Módulo para medidas de apoio á conciliación
- Módulo para bolsas de participación

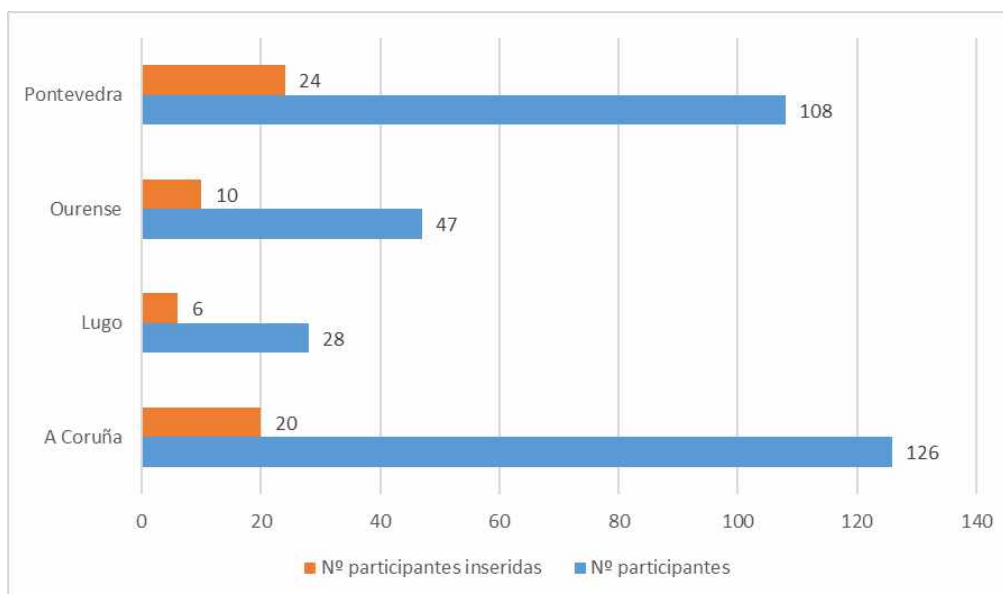
A Secretaría Xeral da Igualdade a través da Resolución do 15 de xuño de 2020 (DOG nº 122, do 22 de xuño) publicou as bases reguladoras para as subvencións a entidades sen ánimo de lucro para programas de deseño e implementación de itinerarios personalizados e accións específicas que favorezan a inserción sociolaboral de mulleres en situación de violencia de xénero na Comunidade Autónoma de Galicia, e procedeu á súa convocatoria para os anos 2020 e 2021 outorgando axudas a un total de 10 entidades sen ánimo de lucro.

Ás subvencións obxecto desta convocatoria destinouse un crédito total de 725.000 euros, financiados con fondos finalistas do Estado, que os Orzamentos Xerais do Estado destinan ao desenvolvemento ou ampliación das medidas recollidas no Pacto de Estado contra a violencia de xénero.

Mulleres en situación de violencia de xénero beneficiarias dos programas específicos de inserción laboral 2020-2021

PROGRAMA ILVX 2020-2021			
Provincia	Nº participantes	Nº participantes inseridas	% participantes inseridas
A Coruña	126	20	15,87%
Lugo	28	6	21,43%
Ourense	47	10	21,28%
Pontevedra	108	24	22,22%
TOTAL	309	60	19,42%

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Igualmente, no ano 2021, DOG nº 137, do 20 de xullo, publicouse a Resolución do 6 de xullo de 2021 da Secretaría Xeral da Igualdade, pola que se establecen as bases que rexerán a concesión de subvencións a entidades sen ánimo de lucro para programas de deseño e implementación de itinerarios personalizados e accións específicas que favorezan a inserción sociolaboral de mulleres en situación de violencia de xénero na Comunidade Autónoma de Galicia, se se procede á súa convocatoria para os anos 2021 e 2022, cun importe total de 680.000 euros, outorgando axudas a un total de 10 entidades sen ánimo de lucro, nos que se incorporaron inicialmente 260 mulleres. Os programas rematan a finais de xuño de 2022, momento no que se realizará o balance final.

Artigo 36: Plans de igualdade nas empresas.

Dentro das competencias da **Dirección Xeral de Relacións Laborais, da Consellería de Emprego e Igualdade**, na Orde do 26 de abril de 2021 pola que se establecen as bases reguladoras do Programa de axudas para implantar a igualdade laboral, a conciliación e a responsabilidade social empresarial (RSE), e se procede á súa convocatoria para o ano 2021 (códigos de procedemento TR357C, TR357D e TR357B) (DOG nº 87 do 10 de maio de 2021) valórase a existencia de medidas de apoio ás mulleres que sofren violencia de xénero nos plans de igualdade subvencionados, e estrutúrase en tres liñas de axudas:

- Liña I. Elaboración e implantación de plans de igualdade (TR357C) nos termos definidos no capítulo III do Real decreto 901/2020, do 13 de outubro, polo que se regulan os plans de igualdade e o seu rexistro e se modifica o Real decreto 713/2010, do 28 de maio, sobre rexistro e depósito de convenios e acordos colectivos de traballo.
- Liña II. Conciliación (TR357D) que, pola súa vez, comprende tres subliñas:
 - Subliña II.1. Incentivos para fomento do teletraballo. Incentivarase a adopción de acordos laborais de teletraballo.
 - Subliña II.2. Incentivos para o fomento da flexibilidade horaria. Incentivarase a adopción de acordos laborais de flexibilidade horaria.
 - Subliña III.3. Subvencións para a adquisición de elementos tecnolóxicos que posibiliten o teletraballo.
- Liña III. Certificacións de RSE (TR357B). Subvencionarase a obtención dunha certificación ou informe de verificación ou validación de códigos de conduta, normas ou estándares en materia de responsabilidade social empresarial. Poderán ser as que se relacionan ou equivalentes: empresa familiarmente responsable-EFR (conciliación), *Global Reporting Initiative (GRI)*; *United Nations Global Compact (Pacto Mundial)*; *ISO 19600, SGE 21, Global Accountability 1000 (AA 1000)*; *EMAS, ISO 14000 (ambiente)*, *SA 8000, IQNet SR10, BEQUAL (discapacidade)*, *ISO 45001 (seguridade e saúde laboral)*, certificación empresa saudable, así mesmo selo horarios racionais (SHR).

Na liña de axudas para a elaboración de Plans de igualdade a orde, en fase de tramitación, prevé entre os criterios de ponderación do artigo 30 que o plan de igualdade inclúa medidas de apoio á insercións, permanencia e promoción laboral das mulleres en xeral, e as que sofren violencia de xénero en particular. A inclusión desta circunstancia no plan de igualdade supón outorgar á solicitude a máxima puntuación prevista na orde.

A liña de axuda para a implantación de accións de responsabilidade social baséase na obtención dunha certificación ou informe de verificación ou validación de códigos de conduta, normas ou estándares en materia de responsabilidade empresarial. Poderán ser as que se relacionan ou equivalentes: Empresa familiarmente responsable-EFR (conciliación), *Global Reporting Initiative (GRI)*; *United Nations Global Compact (Pacto Mundial)*; *ISO 19600, SGE 21, Global Accountability 1000 (AA 1000)*; *EMAS, ISO 14000 (ambiente)*, *SA 8000, IQNet SR10,*

BEQUAL (discapacidade), ISO 45001 (seguridade e saúde laboral), Certificación Empresa saudable, así mesmo Selo Horarios Racionais (SHR). De entre todas estas, existen referencias claras e precisas ás prácticas non discriminatorias entre xéneros nas seguintes: Principios do pacto mundial, GRI Avaliación de dereitos humanos 2016.

Artigo 37: Obriga de confidencialidade no ámbito laboral.

A obriga de confidencialidade que establece este artigo da Lei 11/2007, tanto para o empresariado, a representación sindical como as entidades formadoras, leva aparellada a necesidade de adoptar as medidas necesarias que garantan a seguridade dos datos relativos ás circunstancias persoais das mulleres que sufriron violencia de xénero, seguindo en todo caso as directrices marcadas polo Regulamento (UE) 2016/679 do Parlamento Europeo e do Consello, de 27 de abril de 2016 relativo á protección das persoas físicas no que respecta ao tratamento de datos persoais e á libre circulación destes datos e polo que se derroga a Directiva 95/46/CE (Regulamento xeral de protección de datos e pola Lei orgánica 3/2018, de 5 de decembro, de protección de datos persoais e garantía dos dereitos dixitais.

Capítulo V: Medidas de carácter económico.

Artigo 38. Valoración de rendas.

Artigo 39. Prestacións periódicas.

Artigo 40. Outras prestacións.

Artigo 41. Procedemento abreviado para a percepción da renda de integración social de Galicia.

Artigo 42. Axudas escolares.

Artigo 43. Fondo Galego de Garantía de Indemnizacións.

Artigo 44. Dereito de acceso á vivenda.

Artigo 45. Acceso prioritario ás vivendas de promoción pública.

Artigo 46. Equipamentos sociais especializados.

Artigo 38: Valoración de rendas.

Segundo o artigo 38 da Lei 11/2007, galega para a prevención e tratamento integral da violencia de xénero, co fin de favorecer a autonomía das mulleres que estean en situación de violencia de xénero, e para os efectos do dereito a percibir a renda de integración social de Galicia e as outras axudas económicas previstas nesta lei, quedan excluídos do cómputo das rendas os ingresos do agresor. Véxase tamén as medidas previstas no artigo 42.

Artigo 39: Prestacións periódicas.

- **Axudas de pagamento periódico.**

O Diario Oficial de Galicia publicou, con data 7 de xaneiro de 2019, a Resolución da Secretaría Xeral da Igualdade do 17 de decembro de 2018, pola que se aproban as bases reguladoras para a concesión da prestación periódica para mulleres que sofren violencia de xénero, prevista no artigo 39 da Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, modificada pola Lei 12/2016, do 22 de xullo. Estas bases reguladoras foron modificadas a través da Resolución do 12 de febreiro de 2019 (DOG, nº 36, do 20 de febreiro), e da Resolución do 17 de decembro de 2021 (DOG, nº 246, do 24 de decembro).

Esta resolución establece no seu artigo 2.1 que o prazo de presentación de solicitudes permanecerá aberto con carácter permanente durante todos os exercicios e no artigo 3.4 o carácter permanente desas bases reguladoras.

Mediante Resolución do 21 de decembro de 2020, da Secretaría Xeral da Igualdade, convócase para o ano 2021 a prestación periódica para mulleres que sofren violencia de xénero, prevista no artigo 39 da Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, modificada pola Lei 12/2016, do 22 de xullo (DOG núm. 3, do 7 de xaneiro de 2021).

A finalidade destas axudas é proporcionarlles apoio económico ás mulleres que sofren violencia de xénero para tentar garantirlles unhas condicións suficientes de independencia económica respecto do agresor ou da persoa que manteña sobre ela unha relación de dominación para os casos das mulleres vítimas de trata con fins de explotación sexual, e mais tentar axudalas a romper coa situación de violencia, que lles posibilite dar o primeiro

paso ou consolidar a ruptura dunha situación na que corren perigo.

Para os efectos desta axuda tamén terán a consideración de vítimas de violencia de xénero as mulleres que padeceran violencia vicaria ou violencia “por interpósita persoa”, con resultado de morte.

Os requisitos para percibir esta axuda son:

- Ser muller, maior de idade ou emancipada, vítima de violencia de xénero nunha relación de convivencia e acreditar a situación de violencia derivada de convivencia con algún dos documentos seguintes: certificación da orde de protección ou da medida cautelar, testemuño ou copia autenticada polo/a secretario/a xudicial da propia orde de protección ou da medida cautelar ; sentenza de calquera orde xudicial, que declare que a muller sufriu violencia de xénero ou documento xudicial que declare que a muller é vítima de trata de seres humanos con fins de explotación sexual; informe dos servizos sociais e/ou sanitarios da administración pública autonómica ou local, informe dos servizos de acollida, informe do Ministerio Fiscal que indique a existencia de indicios de violencia e/ou de trata de seres humanos con fins de explotación sexual ou informe das forzas e corpos de seguridade para o caso de vítimas de trata de seres humanos con fins de explotación sexual.
- Ter cesado a convivencia co agresor dentro dos doce meses anteriores á data de presentación da solicitude. O intervalo temporal establecido anteriormente non será de aplicación no caso de violencia vicaria ou violencia “por interpósita persoa”.
- Nos casos de falecemento do agresor, o intervalo temporal será igualmente de doce meses, tanto para o feito en si do propio falecemento como da ruptura da convivencia.
- Que o documento acreditativo da situación de violencia de xénero fora adoptado ou emitido no intervalo temporal que comprende os doce meses inmediatamente anteriores á data de presentación da solicitude. Este intervalo temporal non será de aplicación no caso de violencia vicaria ou violencia por “interpósita persoa”.
- No caso de acreditar a situación de violencia de xénero cunha orde de protección ou medida cautelar, esta deberá estar vixente na data de presentación da solicitude e manterse na data da resolución desta axuda.

- Estar empadroadada e residir na Comunidade Autónoma de Galicia, cando así o exixa a lexislación vixente, ter permiso de residencia. No caso de vítimas de trata con fins de explotación sexual, será suficiente acreditar que posúen autorización de residencia por circunstancias excepcionais.
- Carecer de dispoñibilidade de recursos económicos ou seren estes de contía insuficiente para afrontar unha independencia inmediata do seu agresor ou da persoa que mantiver sobre ela unha relación de dominación, e/ou dispoñer dunhas rendas ou ingresos brutos mensuais iguais ou inferiores ao dobre do IPREM vixente, excluída a parte proporcional das pagas extraordinarias.

Ingresos	Contía axuda por mes
Ingresos $\leq$ IPREM vixente. Carácter xeral.	600 €
Ingresos $\leq$ IPREM e unha filla/o menor ou menor en acollida a cargo// ou discapacidade da vítima $\geq 33\%$	650 €
Ingresos $\leq$ IPREM e unha filla/o menor ou menor en acollida a cargo e esta/e ou a solicitante teñan unha discapacidade $\geq 33\%$	700 €
Ingresos $\leq$ IPREM e dúas ou máis fillas/os menores ou menores en acollida a cargo.	700 €
Ingresos $\leq$ IPREM e dúas ou máis fillas/os menores ou menores en acollida a cargo e esta/e ou a solicitante teñan unha discapacidade $\geq 33\%$	800 €
Ingresos $\leq$ IPREM e unha filla/o menor ou menor en acollida a cargo e esta/e ou a solicitante teñan unha discapacidade $\geq 65\%$ ou teñan recoñecido grao de dependencia de acordo coa Lei 39/2006, do 14 de decembro.	800 €
Ingresos $>$ IPREM e $\leq 1,5$ veces IPREM. Carácter xeral.	300 €
Ingresos $>$ IPREM e $\leq 1,5$ veces IPREM e unha filla/o menor ou menor en acollida a cargo// ou discapacidade da vítima $\geq 33\%$	350 €
Ingresos $>$ IPREM e $\leq 1,5$ veces IPREM e unha filla/o menor ou menor en acollida a cargo e esta/e ou a solicitante teñan unha discapacidade $\geq 33\%$	400 €
Ingresos $>$ IPREM e $\leq 1,5$ veces IPREM e dúas ou máis fillas/os menores ou menores en acollida a cargo.	400 €
Ingresos $>$ IPREM e $\leq 1,5$ veces IPREM e dúas ou máis fillas/os menores ou menores en acollida a cargo e esta/e ou a solicitante teñan unha discapacidade $\geq 33\%$	500 €
Ingresos $>$ IPREM e $\leq 1,5$ veces IPREM e unha filla/o menor ou menor en acollida a cargo e esta/e ou a solicitante teñan unha discapacidade $\geq 65\%$ ou teñan recoñecido	500 €

Ingresos	Contía axuda por mes
grao de dependencia de acordo coa Lei 39/2006, do 14 de decembro.	
Ingresos > 1,5 veces IPREM e ≤ dobre IPREM . Carácter xeral.	200 €
Ingresos > 1,5 veces IPREM e ≤ dobre IPREM e unha filla/o menor ou menor en acollida a cargo// ou discapacidade da vítimas ≥ 33%	250 €
Ingresos > 1,5 veces IPREM e ≤ dobre IPREM e unha filla/o menor ou menor en acollida a cargo e esta/e ou a solicitante teñan unha discapacidade ≥ 33%	300 €
Ingresos > 1,5 veces IPREM e ≤ dobre IPREM e dúas ou máis fillas/os menores ou menores en acollida a cargo.	300 €
Ingresos > 1,5 veces IPREM e ≤ dobre IPREM e dúas ou máis fillas/os menores ou menores en acollida a cargo e esta/e ou a solicitante teñan unha discapacidade ≥ 33%	400 €
Ingresos > 1,5 veces IPREM e ≤ dobre IPREM e unha filla/o menor ou menor en acollida a cargo e esta/e ou a solicitante teñan unha discapacidade ≥ 65% ou teñan recoñecido grao de dependencia de acordo coa Lei 39/2006, do 14 de decembro.	400 €

Os datos relativos á concesión desta axuda no ano 2021 son os seguintes:

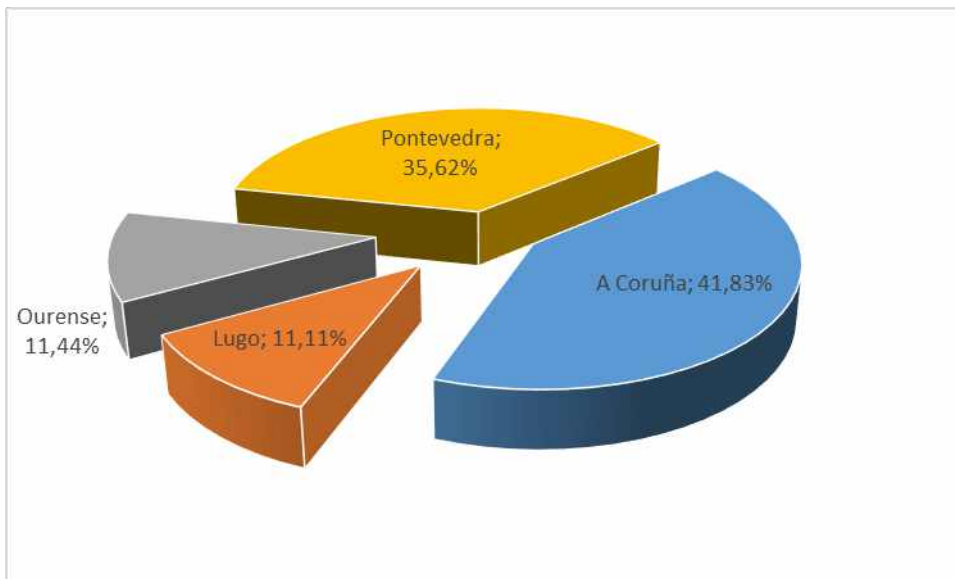
Provincia	Total solicitudes	Nº resolucións favorables	Nº resolucións desfavorables
A Coruña	317	256	46
Lugo	77	68	6
Ourense	91	70	17
Pontevedra	261	218	34
Total	746	612	103

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Nº de beneficiarias das axudas por provincias

Provincia	Nº Benef.
A Coruña	256
Lugo	68
Ourense	70
Pontevedra	218
Total	612

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

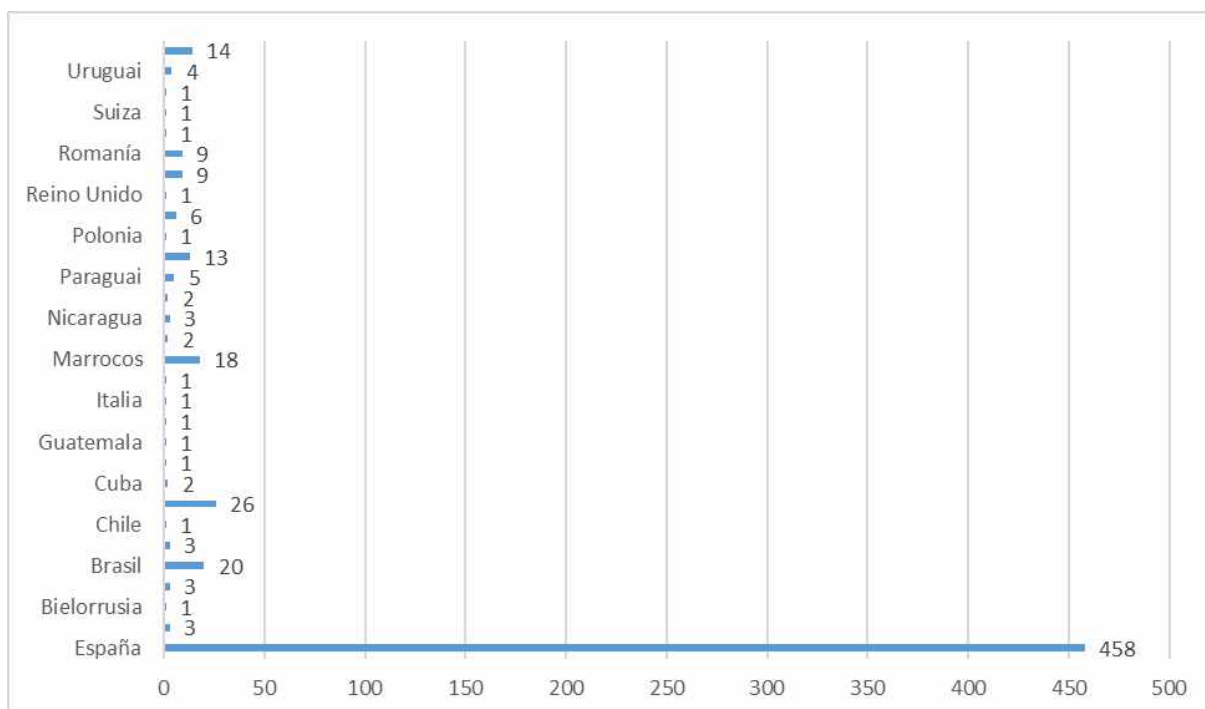

Nº de beneficiarias segundo nacionalidade

NACIONALIDADE	Nº BENEF.	%
España	458	74,84 %
Arxentina	3	0,49 %
Bielorrusia	1	0,16 %
Bolivia	3	0,49 %
Brasil	20	3,27 %
Bulgaria	3	0,49 %
Chile	1	0,16 %
Colombia	26	4,25 %
Cuba	2	0,33 %
Ecuador	1	0,16 %
Guatemala	1	0,16 %
Honduras	1	0,16 %
Italia	1	0,16 %
Lituania	1	0,16 %
Marrocos	18	2,94 %
México	2	0,33 %
Nicaragua	3	0,49 %

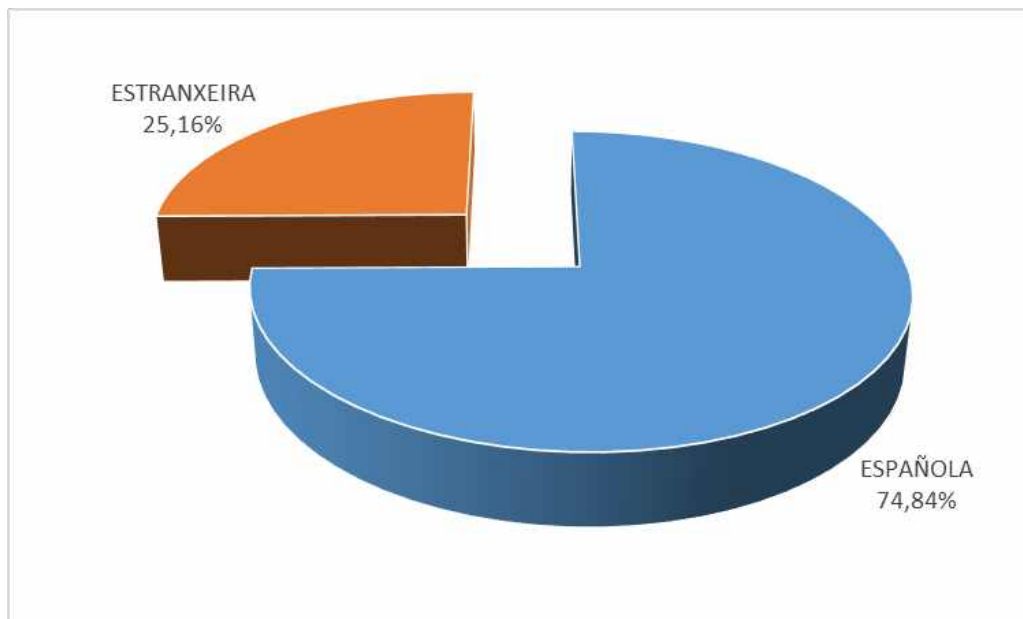
NACIONALIDADE	Nº BENEF.	%
O Salvador	2	0,33 %
Paraguay	5	0,82 %
Perú	13	2,12 %
Polonia	1	0,16 %
Portugal	6	0,98 %
Reino Unido	1	0,16 %
República dominicana	9	1,47 %
Romanía	9	1,47 %
Rusia	1	0,16 %
Suiza	1	0,16 %
Ucrania	1	0,16 %
Uruguai	4	0,65 %
Venezuela	14	2,29 %
TOTAL	612	100,00%

Fonte: Secretaría xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Nacionalidade	Nº benef.	%
Española	458	74,84 %
Estranxeira	154	25,16 %
TOTAL	612	100,00 %

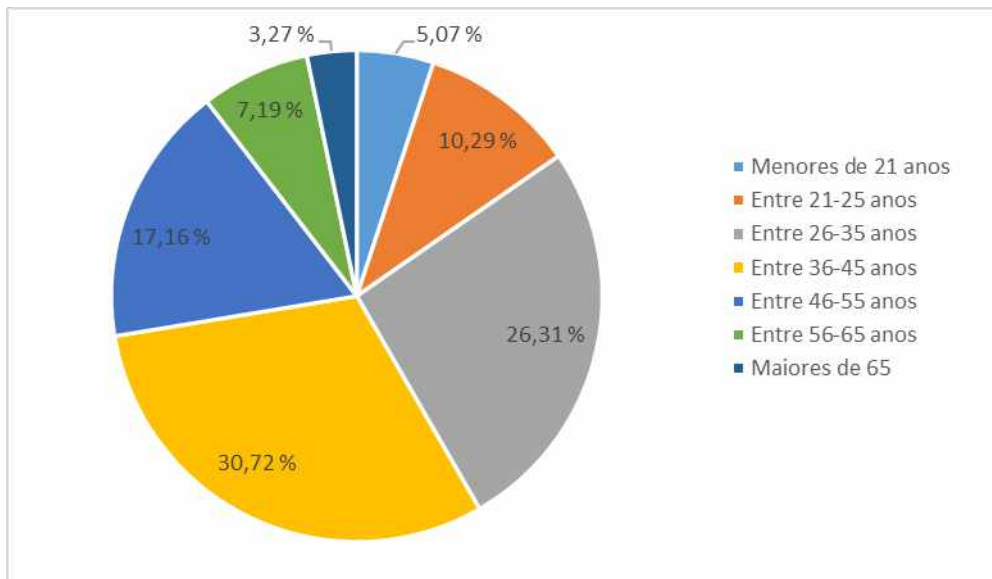
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Nº de beneficiarias segundo idade

Idade	Nº benef.	%
≤ 20	31	5,07 %
21-25	63	10,29 %
26-35	161	26,31 %
36-45	188	30,72 %
46-55	105	17,16 %
56-65	44	7,19 %
≥ 66	20	3,27 %
TOTAL	612	100,00 %

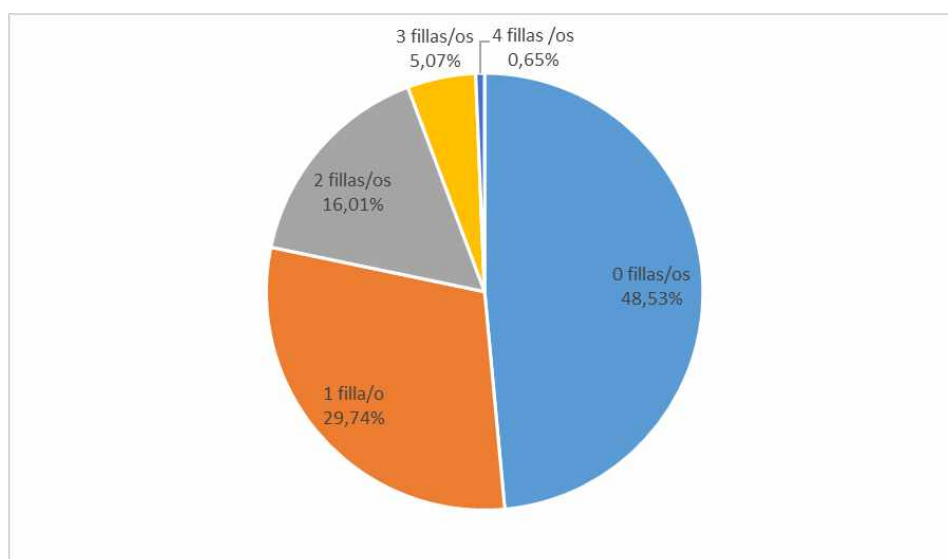
Fonte: Secretaría xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Nº de beneficiarias segundo nº de fillas e fillos a cargo

Nº fillas/os	Nº benef.	%
0 fillas/os	297	48,53 %
1 filla/o	182	29,74 %
2 fillas/os	98	16,01 %
3 fillas/os	31	5,07 %
4 fillas /os	4	0,65 %
TOTAL	612	100,00 %

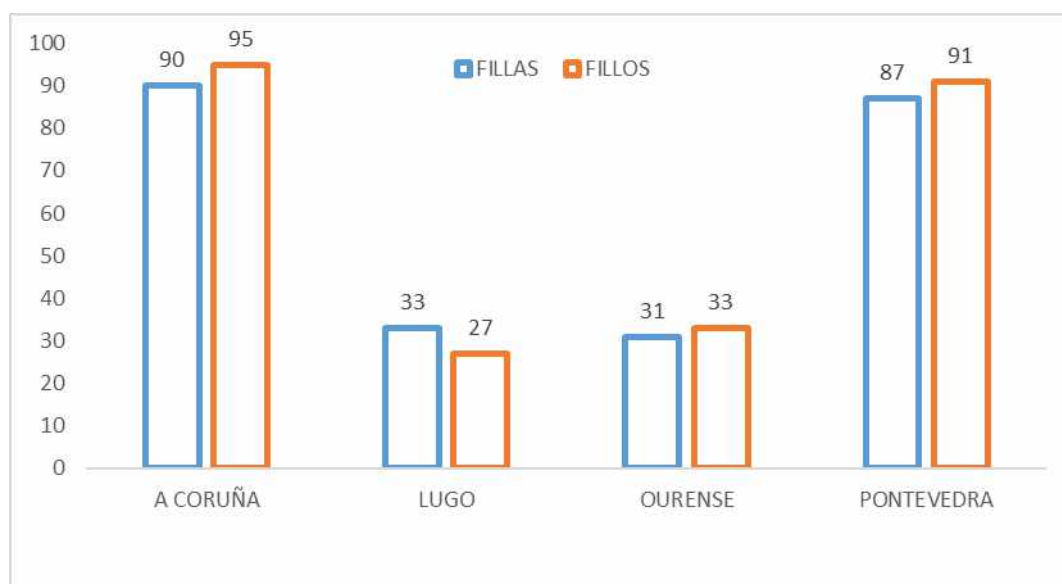
Fonte: Secretaría xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Nº de fillas/os a cargo das beneficiarias por provincia

Provincia	Nº fillas	Nº fillos	Total
A Coruña	90	95	185
Lugo	33	27	60
Ourense	31	33	64
Pontevedra	87	91	178
Total	241	246	487

Fonte: Secretaría xeral da Igualdade, Xunta de Galicia

Nº de beneficiarias con discapacidade

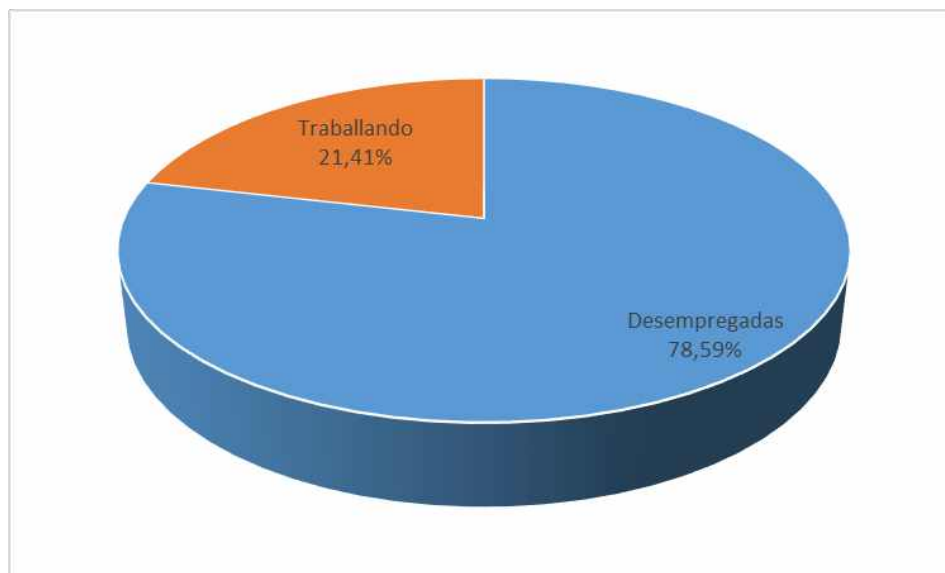
Provincia	Nº benef. con discapacidade	Nº benef. con fillas/os con discapacidade
A Coruña	19	4
Lugo	6	2
Ourense	6	2
Pontevedra	20	9
TOTAL	51	17

Fonte: Secretaría xeral da Igualdade, Xunta de Galicia

Nº de beneficiarias segundo situación laboral

Provincia	Desempregadas	Traballando
A Coruña	203	53
Lugo	49	19
Ourense	61	9
Pontevedra	168	50
TOTAL	481	131

Fonte: Secretaría xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Artigo 40: Outras prestacións.

- Axudas de pagamento único.**

No Diario Oficial de Galicia do 7 de xaneiro de 2021 publicouse a Resolución do 23 de decembro de 2020, da **Secretaría Xeral da Igualdade** pola que se convocaban as axudas establecidas no artigo 27 da Lei orgánica 1/2004, do 28 de decembro, de medidas de protección integral contra a violencia de xénero, e no artigo 43 da Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero.

O obxecto desta resolución é establecer as bases que rexen a concesión das axudas previstas nos devanditos textos legais. A finalidade das axudas establecidas na antedita lei orgánica é proporcionarlle apoio económico ás mulleres que sofren violencia de xénero; a das indemnizacións previstas na lei galega é facer valer o dereito recoñecido por sentenza xudicial ditada por xulgados e tribunais con sede no territorio galego.

Mediante esta resolución convocáronse dúas liñas de axuda. Unha delas é a axuda económica de pagamento único para mulleres vítimas de violencia de xénero, que, residindo na Comunidade Autónoma de Galicia, acrediten insuficiencia de recursos e unhas especiais dificultades para obter un emprego.

Beneficiarias:

- Mulleres vítimas de violencia de xénero.

Requisitos:

- Ser vítima de violencia de xénero. A situación de violencia de xénero acreditarase coa orde de protección a favor da vítima, cando esta estea en vigor; coa sentenza condenatoria definitiva, ou definitiva e firme, que conteña medidas de protección vixentes que acrediten a actualidade da situación de violencia e, excepcionalmente, co informe do Ministerio Fiscal que indique a existencia de indicios de que a denunciante é vítima de violencia de xénero, mentres non se dite a orde de protección.
- Non convivir co agresor
- Estar empadroada e ter residencia en calquera dos concellos da Comunidade Autónoma de Galicia.
- Ter especiais dificultades para obter un emprego.
- Carecer de rendas que, en cómputo mensual, superen o 75 por cento do salario mínimo interprofesional vixente, excluída a parte proporcional de dúas pagas extraordinarias.
- Non poderán ser beneficiarias as mulleres que, reunindo estes requisitos, percibisen esta mesma axuda con anterioridade

A contía económica da axuda é a seguinte:

Tipoloxía	Importe do subsidio de desemprego
Con carácter xeral	6 meses
1 familiar ou menor acollido pola vítima	12 meses
Discapacidade da vítima $\geq 33\%$ (sen responsabilidades familiares)	12 meses
2 ou mais familiares ou menores acollidos pola vítima, ou 1 familiar e 1 menor.	18 meses
1 familiar ou menor acollido pola vítima, e conxuntamente discapacidade da vítima ou da persoa dependente $\geq 33\%$	18 meses
2 ou máis familiares ou menores (ou 1 familiar e 1 menor) acollidos pola vítima, e conxuntamente, discapacidade $\geq 33\%$ da vítima ou da persoa dependente	24 meses
Vítima, ou familiar ou menor acollido con discapacidade $\geq 65\%$	24 meses

Os datos relativos á concesión desta axuda no ano 2021 son os seguintes:

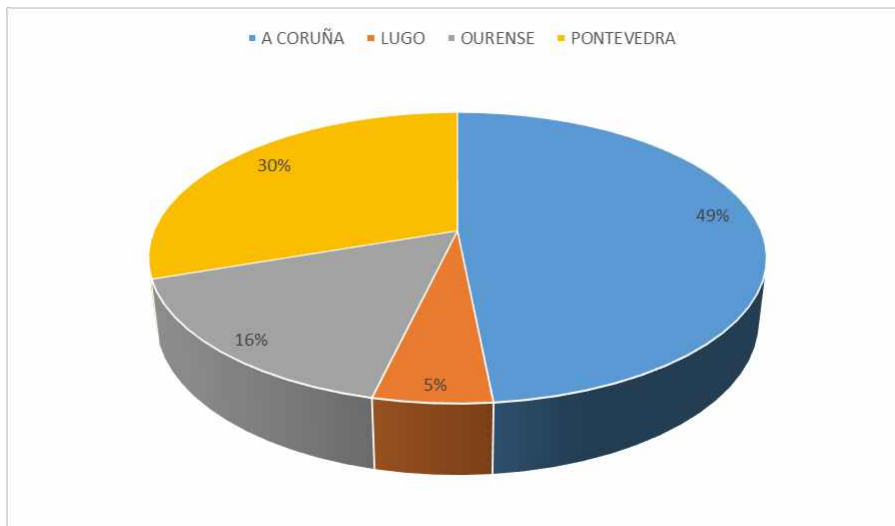
Provincia	Total solicitudes	Nº resolucións favorables
A Coruña	220	157
Lugo	32	17
Ourense	70	52
Pontevedra	134	98
Total	456	324

Fonte: Secretaría xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Nº de beneficiarias por provincia

Provincia	Beneficiarias
A Coruña	157
Lugo	17
Ourense	52
Pontevedra	98
Total	324

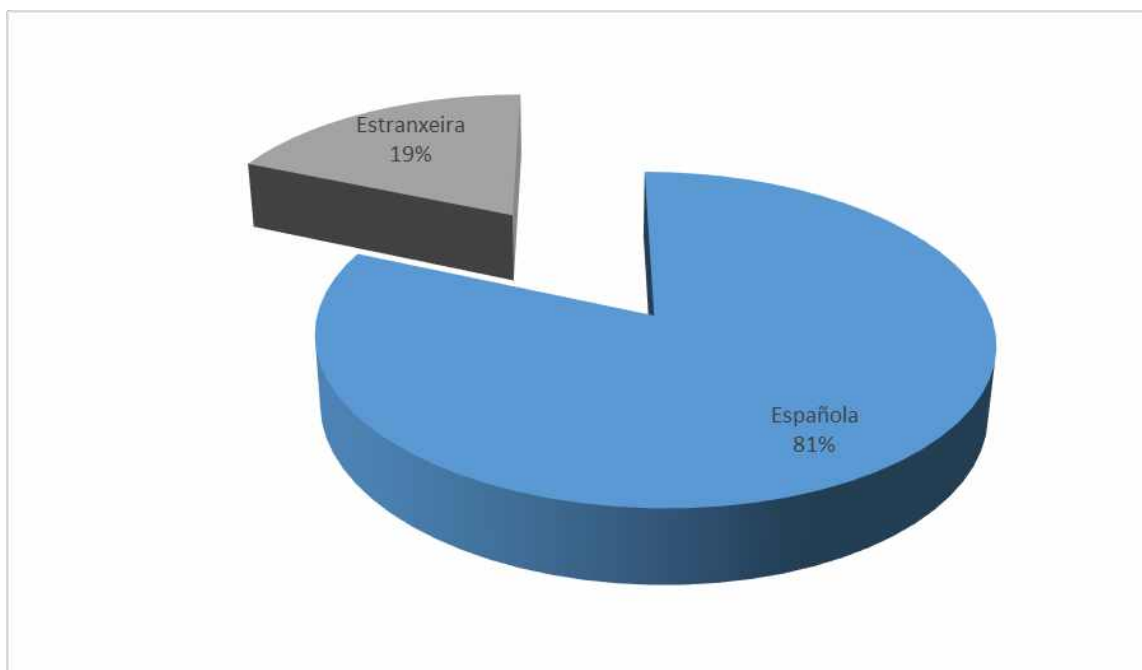
Fonte: Secretaría xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Nº de beneficiarias segundo nacionalidade

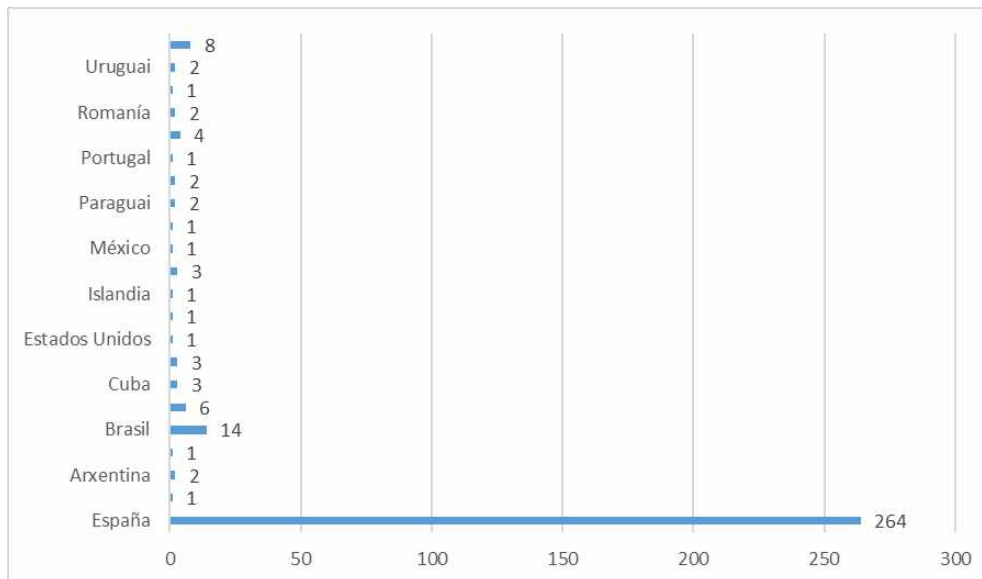
Nacionalidade	Nº benef.	%
Española	264	81,50 %
Estranxeira	60	18,50 %
Total	324	100,00 %

Fonte: Secretaría xeral da Igualdade, Xunta de Galicia

Nacionalidade	Nº benef.	%
España	264	81,5%
Angola	1	0,3%
Arxentina	2	0,6%
Bélxica	1	0,3%
Brasil	14	4,3%
Colombia	6	1,9%
Cuba	3	0,9%
Ecuador	3	0,9%
Estados Unidos	1	0,3%
Italia	1	0,3%
Islandia	1	0,3%
Marrocos	3	0,9%
México	1	0,3%
Nicaragua	1	0,3%
Paraguai	2	0,6%
Perú	2	0,6%
Portugal	1	0,3%
R. Dominicana	4	1,2%
Romanía	2	0,6%
Senegal	1	0,3%
Uruguai	2	0,6%
Venezuela	8	2,5%
Total	324	100,0%

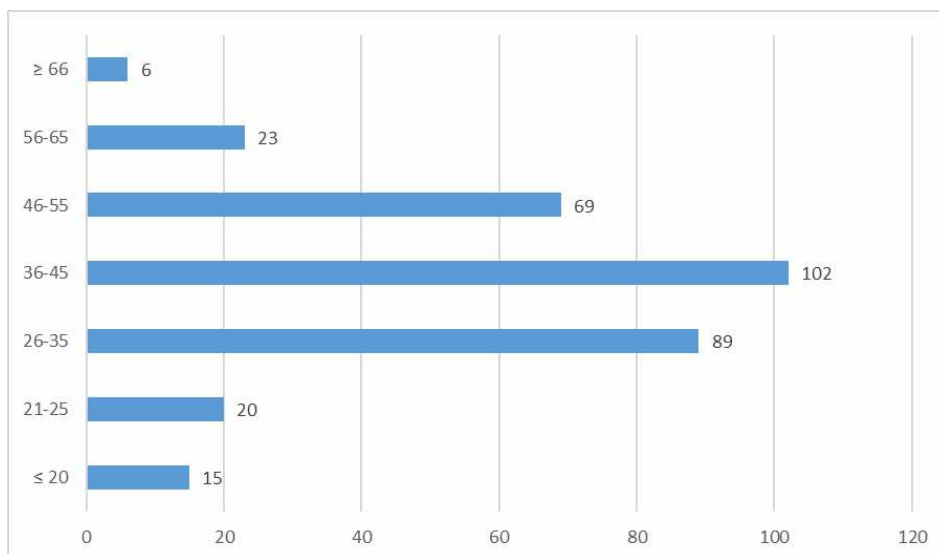
Fonte: Secretaría xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Nº de beneficiarias segundo idade

Idade	Nº benef.	%
≤ 20	15	4,6%
21-25	20	6,2%
26-35	89	27,5%
36-45	102	31,5%
46-55	69	21,3%
56-65	23	7,1%
≥ 66	6	1,9%
Total	324	100,00 %

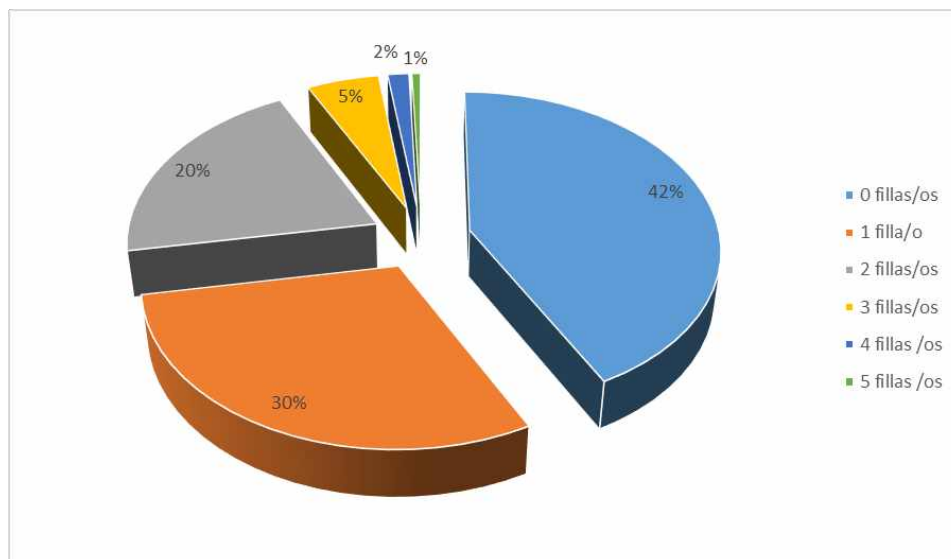
Fonte: Secretaría xeral da Igualdade .Xunta de Galicia

Nº de beneficiarias segundo nº de fillas e fillos a cargo

Nº fillos/as	Nº benef.	%
0 fillas/os	137	42,3%
1 filla/o	97	29,9%
2 fillas/os	66	20,4%
3 fillas/os	17	5,2%
4 fillas /os	5	1,5%
5 fillas /os	2	0,6%
Total	324	100,00 %

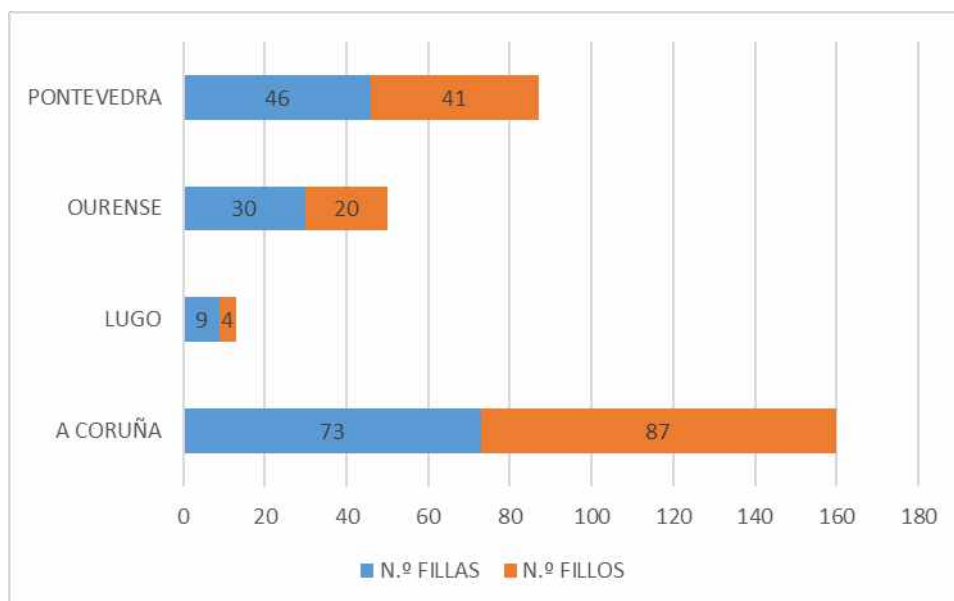
Fonte: Secretaría xeral da Igualdade .Xunta de Galicia

Nº de fillas e fillos a cargo das beneficiarias por provincia

Provincia	Nº fillas	Nº fillos	Total
A CORUÑA	73	87	160
LUGO	9	4	13
OURENSE	30	20	50
PONTEVEDRA	46	41	87
Total	158	152	310

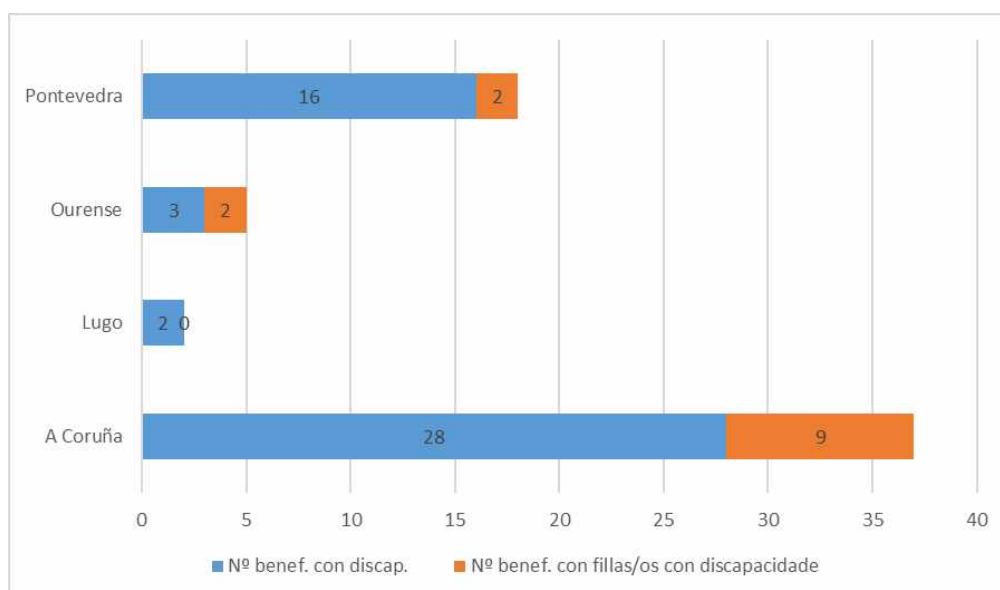
Fonte: Secretaría xeral da Igualdade .Xunta de Galicia

Nº de beneficiarias con discapacidade

Provincia	Nº benef. con discap.	Nº benef. con fillas/os ou p. dependentes con discap.
A Coruña	28	9
Lugo	2	0
Ourense	3	2
Pontevedra	16	2
Total	49	13

Fonte: Secretaría xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- **Axudas de indemnización económica dirixidas ás fillas e fillos menores de 30 anos das vítimas mortais por violencia de xénero, así como a mulleres que resultasen gravemente feridas como consecuencia dunha agresión por violencia de xénero.**

No Diario Oficial de Galicia do 11 de xaneiro de 2021 publicouse a Resolución do 14 de decembro de 2020, da **Secretaría Xeral da Igualdade** pola que se regulan as bases para a concesión, en réxime de concorrencia non competitiva das axudas de indemnización económica, dirixidas ás fillas e fillos menores de 30 anos das vítimas mortais por violencia de xénero, así como a mulleres que resultasen gravemente feridas como consecuencia dunha agresión por violencia de xénero e se procede á súa convocatoria para o ano 2021.

A finalidade das axudas é dar cumprimento a varias das medidas do Pacto de Estado en materia de Violencia de Xénero, e proporcionarlle apoio económico ás persoas citadas no punto anterior, cunha indemnización de axuda directa, co obxecto de garantir que o feito causante (morte da nai ou lesións graves, por mor de violencia de xéneros) supoña un menor prexuízo económico para os fillos e fillas orfos, e para as propias vítimas gravemente feridas, cando o feito causante se producira con posterioridade ao 1 de xullo de 2018.

Mediante esta resolución convocáronse dúas liñas de axuda:

1. Axudas de indemnización económica dirixidas ás fillas e fillos menores de 30 anos das vítimas mortais por violencia de xénero, e que dependeran economicamente da súa nai e/ou do seu pai agresor, sempre que na data do falecemento da súa nai cumprisen algún dos seguintes requisitos:

- Ser menores de idade e convivir coa nai, independentemente da renda familiar.
- Ser maiores de idade ata 30 anos inclusive, e depender economicamente da nai e/ou do pai agresor. Entenderase que existe dependencia económica cando na data do falecemento, as persoas beneficiarias conviviran coa nai e non percibiran rendas, de calquera natureza, que en cómputo anual, superasen 12 mensualidades do Indicador Público de Renda de Efectos Múltiples (IPREM) vixente.

2. Axudas de indemnización dirixidas ás mulleres que resultasen gravemente feridas, con lesións que requiran hospitalización, como consecuencia dunha agresión por violencia de xénero, sempre que na data en que produciran os feitos se cumprisen os seguintes requisitos:

- Ser muller, maior de idade ou emancipada.
- Estar empadroadada e ter residencia efectiva en calquera dos concellos da Comunidade Autónoma de Galicia. No caso das mulleres estranxeiras ter permiso de residencia e de traballo.
- Atoparse nunha situación de precariedade económica. Entenderase que se produce unha situación de precariedade económica cando os ingresos da unidade familiar de convivencia a que pertenza a beneficiaria divididos polo número de membros que a compoñen, non superen o importe do IPREM vixente.
- Resultar gravemente ferida, con lesións que requiran hospitalización por causa de violencia de xénero.

Para a concesión destas indemnizacións destinouse crédito polo importe de 70.000 euros. O financiamento enmárcase nos fondos do Pacto de Estado contra a violencia de xénero correspondentes á Comunidade Autónoma de Galicia para 2021.

O importe das indemnizacións reguladas nesta resolución fíxase na cantidade de sete mil euros (7.000 €) por cada persoa beneficiaria.

Os datos relativos á concesión desta axuda no ano 2021 son os seguintes:

- **Axudas de indemnización económica dirixidas ás fillas e fillos menores de 30 anos das vítimas mortais por violencia de xénero, e que dependeran economicamente da súa nai e/ou do seu pai agresor:**

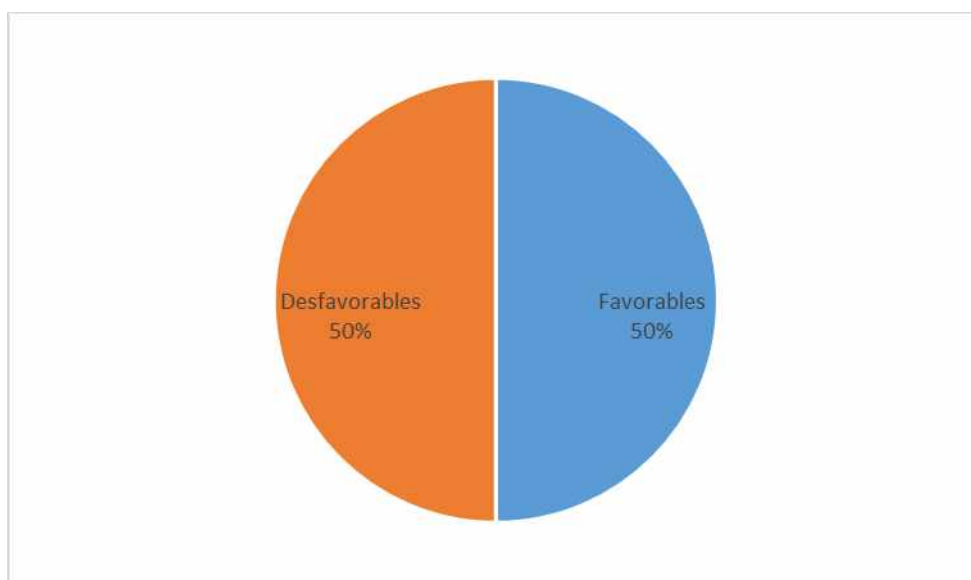
Provincia	Total solicitudes	Nº resolucións favorables	Nº resolucións desfavorables
A Coruña	0	0	0
Lugo	0	0	0
Ourense	0	0	0
Pontevedra	0	0	0
Total	0	0	0

Fonte: Secretaría xeral da Igualdade .Xunta de Galicia

- Axudas de indemnización dirixidas ás mulleres que resultasen gravemente feridas, con lesións que requiran hospitalización, como consecuencia dunha agresión por violencia de xénero:

Provincia	Total solicitudes	Nº resolucións favorables	Nº resolucións desfavorables
A Coruña	1	1	0
Lugo	0	0	0
Ourense	0	0	0
Pontevedra	1	0	1
Total	2	1	1

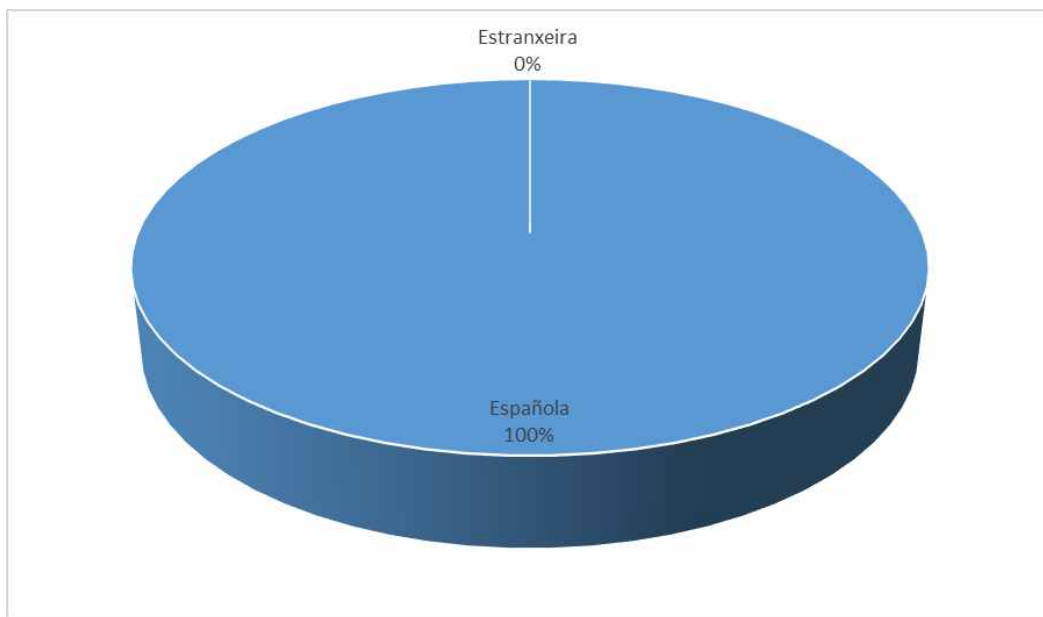
Fonte: Secretaría xeral da Igualdade .Xunta de Galicia

Nº de beneficiarias segundo nacionalidade

Nacionalidade beneficiarias	Nº beneficiarias	%
Española	1	100 %
Estranxeira	0	0 %
TOTAL	1	100,00 %

Fonte: Secretaría xeral da Igualdade .Xunta de Galicia

Nº de beneficiarias segundo idade

Idade	Nº beneficiarias	%
26-35	0	0 %
36-45	0	0 %
46-55	1	100 %
56-65	0	0 %
TOTAL	1	100,00 %

Fonte: Secretaría xeral da Igualdade.Xunta de Galicia

Artigo 41: Procedemento abreviado para a percepción da Renda de Integración Social de Galicia.

A **Dirección Xeral de Inclusión Social**, en aplicación da Lei 10/2013, do 27 de novembro, de Inclusión social de Galicia, desenvolve unha tramitación abreviada da prestación RISGA, que se aplicará nos seguintes supostos:

- Vítimas de violencia de xénero
- Supostos de violencia doméstica
- Vítimas de explotación sexual-laboral en redes de trata de seres humanos.

Os aspectos máis destacables deste procedemento son:

- Os trámites para a concesión da RISGA terán carácter de urxencia e tramitaranse con carácter prioritario ás demais solicitudes.
- O concello deberá remitir o informe de valoración social no prazo de 15 días. O proxecto de integración social é, se é o caso, o de integración socioeducativa dos e das menores poderá remitirse con posterioridade.
- A resolución de concesión deberá ditarse e notificarse no prazo dun mes desde a presentación da solicitude, sen prexuízo dos supostos de suspensión expresamente contemplados.
- Entenderanse estimadas aquelas solicitudes nas que, constando no expediente a recepción do informe de valoración social con proposta de concesión da prestación, non se ditase resolución expresa no prazo dun mes desde a súa presentación, interrompido se concorren as causas de suspensión contempladas no propio proxecto.
- Os efectos económicos prodúcense desde o día seguinte ao da data da recepción do informe de valoración social.

En concreto, no ano 2021 tramitáronse ao abeiro deste procedemento 21 expedientes, dos que 13 presentan a problemática da violencia de xénero.

Así mesmo, como se puxo de manifesto en anteriores ocasións, resulta fundamental continuar coa aplicación das medidas de control que permitan unha utilización racional e eficiente dos recursos públicos e impidan situacións de solapamento no cobro de prestacións económicas públicas. Neste senso, séguese co procedemento que está a facer posible o cruzamento periódico de datos entre a Secretaría Xeral de Igualdade e a Dirección Xeral de Inclusión Social. Todo coa finalidade de evitar que se produza un aboamento simultáneo das prestacións económicas da súa respectiva competencia (Salario da Liberdade e Risga).

Artigo 42: Axudas escolares.

Polo que se refire ás axudas escolares que dependen da **Subdirección Xeral de Recursos Educativos Complementarios** existe a previsión de gratuidade do pagamento dos prezos públicos e tarifas de comedor escolar no caso de familias vítimas de violencia de xénero.

Polo que se refire ás axudas dependentes da **Subdirección Xeral de Centros**, desenvólvense 3 medidas específicas:

1ª. Medida: Orde do 6 de maio de 2021 pola que se regula a participación no fondo solidario de libros de texto e se convocan axudas para adquirir libros de texto e material escolar destinadas ao alumnado matriculado en educación primaria, educación secundaria obrigatoria e educación especial en centros docentes sostidos con fondos públicos para o curso escolar 2021/22

Esta convocatoria, publicada no DOG do 20 de maio de 2021, ten en conta os supostos derivados de situacións de violencia de xénero no ámbito familiar, recolléndose expresamente (nos artigos 3 e 4), que:

“ Artigo 3.3. Nos casos de violencia de xénero non se terán en conta os ingresos do agresor para determinar a renda per cápita da unidade familiar.

Artigo 4.3. Non terá a consideración de membro computable: b) O agresor nos casos de violencia de xénero”.

No ano 2020 recibíronse 1.141 solicitudes.

2ª. Medida: Orde do 31 de maio de 2021 pola que se convocan prazas de residencia nos centros residenciais docentes da Coruña, Ourense e Vigo para realizar estudos postobrigatorios non universitarios no curso 2021/22 (DOG do 16 de xuño). Na citada convocatoria, e para os efectos de determinar os membros computables da unidade familiar e a súa renda, reflíctese o seguinte:

Artigo 9. Membros computables da unidade familiar.

3 Non terán a consideración de membros computables da unidade familiar:

b) O agresor nos casos de violencia de xénero.

Artigo 10. Determinación da renda da unidade familiar.

5. Nos casos de violencia de xénero quedan excluídos do cómputo os ingresos do agresor.

Ademais, a convocatoria prevé a concesión dunha puntuación de 4 puntos no baremo para os supostos de violencia de xénero (artigo 15).

Presentáronse 6 solicitudes que acreditaron esta circunstancia.

3ª. Medida: a través da Orde do 15 de xuño de 2021 convócanse prazas de colaboradores bolseiros nos centros residenciais docentes da Coruña, Ourense e Vigo para o curso académico 2021/22 (DOG do 22 de xuño). Na citada orde recóllese a mesma previsión respecto da composición da unidade familiar e o cálculo da súa renda per cápita, no senso de excluír o agresor como membro computable así como os seus ingresos.

Non se presentaron solicitudes que acreditasen esta circunstancia.

Dentro do ámbito universitario, no marco competencial da **Secretaría Xeral de Universidades**, publícase o Decreto 103/2021, do 1 de xullo, polo que se fixan os prezos públicos pola prestación de servizos académicos e administrativos nas universidades do Sistema universitario de Galicia para o curso académico 2021/2022. Este decreto, no seu artigo 12.5, establece a exención do pagamento para vítimas de violencia de xénero:

12.5. Vítimas de violencia de xénero.

De conformidade co previsto na Lei orgánica 1/2004, do 28 de decembro, de medidas de protección integral contra a violencia de xénero, as persoas que teñan a condición de vítimas de violencia de xénero, así como os seus fillos e fillas e menores de idade suxeitos á súa tutela e garda e custodia, terán dereito á exención do pagamento dos prezos públicos por servizos académicos. En consecuencia, deberán aboar unicamente os prezos da tarifa terceira.

Os menores que estivesen suxeitos á tutela e garda e custodia das mulleres vítimas de violencia de xénero continuarán gozando da exención prevista anteriormente unha vez que acaden a maioría de idade.

A condición de vítima de violencia de xénero acreditarase no momento da formalización da matrícula, mediante calquera das formas previstas no artigo 5 da Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero. Para estes efectos, o documento acreditativo da dita condición deberá estar adoptado ou emitido no prazo de 5 anos inmediatamente anteriores á data de formalización da matrícula.

Declarada a exención por este motivo, manterase durante o período ordinario de realización deses estudos.

Artigo 43: Fondo Galego de Garantía de indemnizacións.

Mediante Resolución do 23 de decembro de 2020, da **Secretaría Xeral da Igualdade** (DOG nº 3 do 7 de xaneiro de 2021) convócanse dúas liñas de axuda: as establecidas no artigo 27 da Lei Orgánica 1/2004 do 28 de decembro, de medidas de protección integral contra a violencia de xénero (véxase detalle no artigo 40), e as establecidas no artigo 43 da Lei 11/2007 do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero. Esta segunda liña de axudas ten por obxecto proporcionar axuda económica en forma de indemnización dirixida ás mulleres que sofren violencia de xénero e/ou ás e aos menores ou persoas dependentes delas polos danos e prexuízos ocasionados como consecuencia da situación de violencia.

Trátase de indemnizacións fixadas mediante sentenza xudicial ditada por xulgados e tribunais con sede no territorio galego, no caso de incumprimento, por insolvencia, por parte do obrigado a satisfacelas.

Beneficiarias:

- As mulleres que sufran violencia de xénero.
- As persoas menores de idade que dependan dunha muller que sufra violencia de xénero.
- As persoas maiores de idade que dependan economicamente dunha muller que sufra violencia de xénero.
- As persoas dependentes baixo o coidado dunha muller que sufra violencia de xénero.

Requisitos:

- Estar empadroada e ter residencia efectiva en calquera dos concellos da Comunidade Autónoma de Galicia.
- Ter dereito á percepción dunha indemnización, por danos e perdas derivados dunha situación de violencia de xénero, recoñecida nunha resolución xudicial firme ditada por un xulgado ou tribunal con sede na Comunidade Autónoma de Galicia.
- Que exista constatación xudicial do incumprimento do deber de satisfacer a indemnización por insolvencia do obrigado ao pagamento.
- Que a persoa beneficiaria se atope nunha situación de precariedade económica como

consecuencia da falta de pagamento da indemnización xudicialmente recoñecida.

- A contía da indemnización é a fixada pola resolución xudicial correspondente que quede pendente de pagamento tras a declaración de insolvencia do obrigado a el, sen que a contía máxima poida ser superior a 6.000 € por cada persoa beneficiaria.

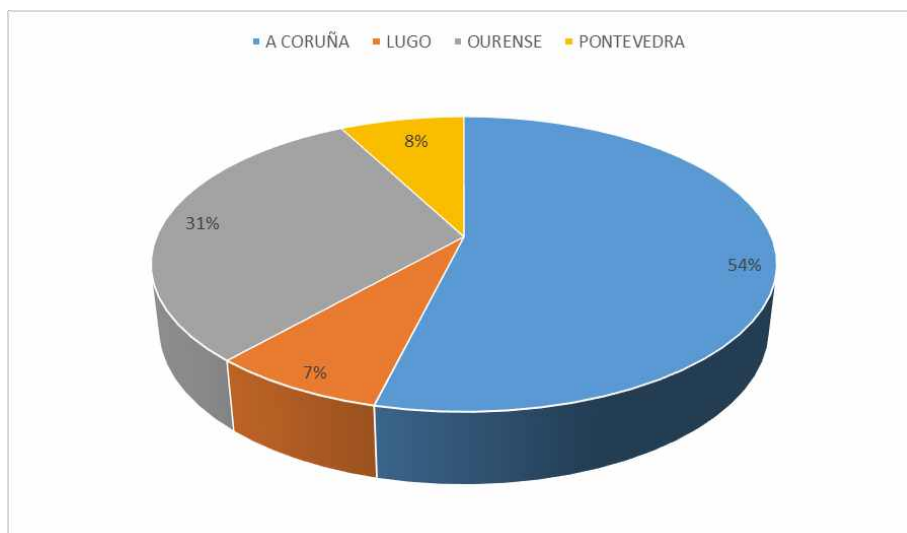
Os datos relativos á concesión desta indemnización no ano 2021 son os seguintes:

Provincia	Total solicitudes	Nº resolucíons favorables
A Coruña	14	7
Lugo	1	1
Ourense	8	4
Pontevedra	5	1
Total	28	13

Nº de persoas beneficiarias por provincia

Provincia	Nº beneficiarias
A Coruña	7
Lugo	1
Ourense	4
Pontevedra	1
TOTAL	13

Fonte: Secretaría xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Nº de persoas beneficiarias segundo idade e sexo

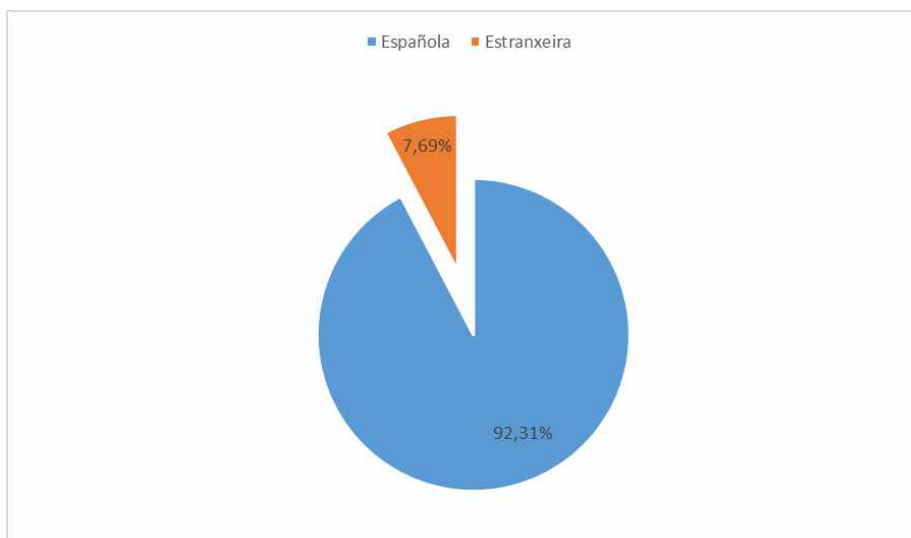
	Mulleres	Total
Maiores de idade	13	13
Menores de idade	0	0
Total	13	13

Fonte: Secretaría xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Nº de persoas beneficiarias segundo nacionalidade

Nacionalidade	Nº benef.	%
Españolas	12	92,30%
Estranxeiras	1	7,70%
Total	13	100%

Fonte: Secretaría xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Nº de fillas e fillos a cargo das beneficiarias por provincia

Provincia	Nº fillas	Nº fillos	Total
A CORUÑA	3	2	5
LUGO	1	0	1
OURENSE	1	0	1
PONTEVEDRA	0	0	0
Total	5	2	7

Fonte: Secretaría xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Artigos 44 e 45: Dereito de acceso á vivenda e acceso prioritario ás vivendas de promoción pública.

As actuacións realizadas polo **Instituto Galego da Vivenda e Solo** da **Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda** durante o ano 2021 respecto das vítimas de violencia de xénero son as que seguen:

- **Programa do bono de alugueiro social destinado ao alugamento de vivendas para as vítimas de violencia de xénero**, con financiamento do Pacto de Estado contra a violencia de xénero.

En febreiro de 2021, a Consellería de Emprego e Igualdade e o Instituto Galego da Vivenda e Solo da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda, asinaron un novo acordo para seguir desenvolvendo medidas previstas no Pacto de Estado contra a violencia de xénero, destinadas a asegurar a existencia de recursos habitacionais suficientes e dignos para as mulleres vítimas de violencia de xénero.

Por Orde do 11 de abril de 2019 establecéronse as bases reguladoras das subvencións do Programa do bono de alugueiro social destinado ao alugamento de vivendas para as vítimas de violencia de xénero, con financiamento do Pacto de Estado contra a violencia de xénero (DOG nº 78 do 24 de abril de 2019).

Segundo o artigo 2 das bases reguladoras de ditas subvencións, estas están destinadas a atender as seguintes unidades de convivencia:

- As das mulleres vítimas de violencia de xénero nunha relación de convivencia e de dependencia económica do seu agresor ou, no caso de mulleres vítimas de trata con fins de explotación sexual, de dependencia da persoa que mantivese sobre ela unha relación de dominación.

Terán tamén esa consideración as mulleres que padecesen violencia vicaria ou violencia por interpósita persoa, con resultado de morte.

- As das fillas e fillos menores de 30 anos das vítimas mortais por violencia de xénero, calquera que sexa a natureza da súa filiación, que se encontrasen nunha situación de dependencia económica da nai ou do agresor no momento do falecemento da vítima.

Os requisitos que deben cumprir estas unidades de convivencia para acceder ás axudas son os establecidos no artigo 3 da citada Orde do 11 de abril de 2019.

Mediante Resolución do 4 de marzo de 2021, convocáronse para o ano 2021, con financiamento plurianual, as subvencións do Programa do bono de alugueiro social destinado ao alugamento de vivendas para as vítimas de violencia de xénero con financiamento do pacto de Estado contra a violencia de xénero (DOG nº 51 do 16 de marzo de 2021). Esta resolución ten por obxecto convocar para o ano 2021, con financiamento plurianual, as subvencións do Programa do bono de alugueiro social destinado ao alugamento de vivendas para as vítimas de violencia de xénero, así como a prórroga destas axudas para todas as persoas que resultasen beneficiarias deste programa nos anos 2019, 2020 e 2021.

O orzamento total destinado a estas subvencións foi de 2.163.000 €, de acordo coa seguinte distribución:

Ano 2021: 863.000 €

Ano 2022: 1.300.000 €

Ademais, a través da Resolución do 26 de febreiro de 2021 aprobouse a concesión directa da axuda complementaria á do Programa do bono de alugueiro social destinado ao alugamento de vivendas para vítimas de violencia de xénero (DOG núm. 42, do 3 de marzo de 2021), por importe de 584.200 euros. Estas axudas son complementarias ás subvencións concedidas ás persoas beneficiarias do Programa do bono de alugueiro social destinado ao alugamento de vivendas para as vítimas de violencia de xénero e teñen a finalidade de subvencionar, conxuntamente con estas, o importe mensual da renda do alugueiro da vivenda.

O número de concesións e a contía das subvencións concedidas no ano 2021 son as seguintes:

Convocatoria	Concesións con efectos en 2021	Importe concesións 2021
2019	112	468.630 €
1ª prórroga 2019	84	213.180 €
2ª prórroga 2019	39	97.800 €
2020	155	470.260 €
1ª prórroga 2020	81	202.860 €
2021	167	502.200 €
Total		1.954.930 €

Inicialmente o número de concesións correspondentes a 2019 ascendía a 120 e as do ano 2020 a 158. Porén, a perda do dereito de 8 beneficiarias da convocatoria de 2019 e de 3 beneficiarias da de 2020 motivou que as cifras se reduzan a 112 e 155 concesións respectivamente.

- Programa do **bono de alugueiro social do Plan RehaVita 2015-2020.**

Mediante Resolución de 22 de decembro de 2020 convócanse, para o ano 2021, con financiamento plurianual, as subvencións do programa do bono de alugueiro social do Plan RehaVita, Plan galego de rehabilitación, alugueiro e mellora do acceso á vivenda 2015-2020 (DOG núm. 12 do 20 de xaneiro de 2021).

O programa do bono de alugueiro social segue a recoller como un dos colectivos beneficiarios destas axudas o das vítimas de violencia de xénero que teñan dificultades para asumir o custo do alugamento dunha vivenda e que no momento da solicitude se atopen residindo nun recurso de acollida dos integrados na Rede galega de acollemento para este colectivo e adscrito a unha administración pública.

Por outra parte, a Resolución do 19 de febreiro de 2021 regula a concesión directa da axuda complementaria á dos programas do bono de alugueiro social. (DOG núm. 36 do 23 de febreiro de 2021).

O número de concesións e a contía das subvencións concedidas no ano 2020 a través destas axudas son as seguintes:

Convocatoria	Concesións con efectos no exercicio 2021	Importe concesións 2021
1ª prórroga 2018	18	42.300€
2ª prórroga 2018	13	30.000€
Prórroga extra 2018	7	15.600€
2019	39	128.700€
1ª prórroga 2019	19	50.400€
2ª prórroga 2019	12	31.800€
2020	14	46.200€
1ª prórroga 2020	3	7.800€
2021	15	49.500€
Total		402.300€

- **Adxudicación de vivendas de promoción pública a favor de mulleres vítimas de violencia de xénero.**

No ano 2021 adxudicáronse un total de 2 vivendas, en réxime de alugueiro, polo procedemento especial de adxudicación directa das vivendas de promoción pública ao colectivo das mulleres vítimas de violencia de xénero.

Artigo 46: Equipamentos sociais especializados.

Desde a **Dirección Xeral de Maiores e Persoas con Discapacidade, da Consellería de Política Social**, en casos de detección ou denuncia de violencia de xénero contra mulleres maiores e mulleres adultas con discapacidade, materialízase mediante actuacións coordinadas cos diversos axentes implicados (profesionais dos recursos sanitarios, sociais, de seguridade e xudiciais) e a tramitación da solicitude de ingreso preferente en centro residencial por emerxencia social e a adxudicación inmediata do servizo.

O artigo 16, letra b), do Decreto 15/2010, do 4 de febreiro, polo que se regula o procedemento para o recoñecemento da situación de dependencia e do dereito ás prestacións do sistema para a autonomía e atención á dependencia, o procedemento para a elaboración do Programa Individual de Atención e a organización e funcionamento dos órganos técnicos competentes, establece os malos tratos físicos e/ou psíquicos como un dos supostos de estimación dunha emerxencia social.

Así, ao abeiro do citado artigo 16, letra b) do Decreto 15/2010, do 4 de febreiro, durante o ano 2021 tramitáronse 2 emerxencias sociais e a conseguinte adxudicación inmediata do servizo residencial. Tratáronse de 2 expedientes de emerxencia social no eido de mulleres maiores: 1 na provincia de Lugo – previa activación protocolo maltrato por violencia domiciliar dunha neta- e 1 na provincia de Pontevedra- vítima de violencia con ordes de afastamento en vigor-.

Por outra banda, os supostos de violencia de xénero establécense como un criterio de valoración na convocatoria de axudas para a posta en marcha de casas do maior, tal como reflicte o artigo 16.3, letra e) da Orde do 22 de marzo de 2021 polo que se regulan as bases que rexerán o procedemento de concesión de axudas para a posta en marcha de casas do maior, e se procede a súa convocatoria en réxime de concorrència competitiva para os anos 2021, 2022 e 2023 (DOG, núm. 61, do 31 de marzo de 2021).

Titulo III: Da organización do sistema de protección e asistencia integral e especializada fronte á violencia de xénero.

Neste título faise referencia á organización do sistema de protección e asistencia integral e especializada, mediante a coordinación establecida desde a Rede galega de acollemento, incorporando todos os servizos e programas para a información, atención e recuperación das mulleres.

Artigo 47.-Criterios básicos.

Artigo 48.-Rede galega de acollemento.

Artigo 49.-Creación do Centro de Recuperación Integral para Mulleres que sofren violencia de xénero.

Artigo 50.-Rede de información ás mulleres.

Artigo 51.-Servizo de Atención 24 horas.

Artigo 52.-Punto de Coordinación das Ordes de Protección.

Artigo 53.-Puntos de encontro familiar.

Artigo.54 Creación de oficinas de atención ás vítimas dos delitos.

Artigo 55.-Titularidade e xestión dos servizos.

Artigo 56.-Confidencialidade da información.

Artigo 47: Criterios básicos.

Dentro dos criterios básicos recollidos no artigo 47 da Lei 11/2007, a Secretaría xeral da Igualdade garante que na totalidade dos centros, servizos e recursos que conforman a rede de asistencia social integral ás mulleres que sofren violencia de xénero, a intervención se realiza desde una perspectiva de xénero.

- **Servizo de Quenda de garda social para mulleres vítimas de violencia de xénero.**

O servizo de quenda de garda social, especializada e permanente, para mulleres que sofren violencia de xénero desenvólvese a través dun Convenio de colaboración entre a Secretaría de Emprego e Igualdade, a través da Secretaría Xeral da Igualdade e o Colexio Oficial de Traballo Social de Galicia.

Trátase dun servizo de quenda de garda social, especializada e permanente, para mulleres e os seus fillos e fillas menores que sofren violencia de xénero cuxos obxectivos son os seguintes:

- Facilitar un servizo de apoio integral, onde as mulleres e menores ou maiores dependentes ao seu cargo, reciben atención en crise, apoio social, tratamento e asesoramento social, e posterior derivación e ligazón cos dispositivos especializados.
- Establecer unha intervención individualizada e coordinada coas distintas institucións, que resolva de forma áxil situacións de crises ou necesidades de atención social especializada.
- Facilitar información sobre os recursos e itinerarios de axuda social, económica, asistencial etc., ao dispor das vítimas de violencia de xénero en Galicia.
- Prestar soporte aos centros especializados que estean a intervir coas mulleres vítimas de violencia de xénero para acompañamento e apoio en distintas xestións administrativas ou doutra índole.

Nº de profesionais que integran o quenda de garda: 55

Nº de accións formativas: 1

Nº de asistentes á acción formativa: 68

Nº de materiais informativos elaborados: 2

- **Acompañamento e asesoramento na xestión dos trámites administrativos así como no apoio socio-educativo que precisen as fillas e fillos orfos das vítimas mortais da violencia de xénero en Galicia.**

En 2021 a Consellería de Emprego e Igualdade, a través da Secretaría Xeral da Igualdade, mantivo a colaboración co Colexio Oficial de Xestores Administrativos de Galicia, cos Colexios Oficiais de Graduados Sociais de Galicia, con AGAXEN, (Asociación Galega de Profesionais da Auditoría Sociolaboral de Xénero e da Prevención do Acoso e da Violencia de Xénero nas Organizacións) e co Colexio de Educadoras e Educadores Sociais de Galicia (Ceessg), para o acompañamento e asesoramento na xestión dos trámites administrativos así como no apoio socio-educativo que precisen as fillas e fillos orfos das vítimas mortais da violencia de xénero en Galicia. Este convenio encádrase no marco das medidas 172, 210, 213 e do Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero.

A súa finalidade é o desenvolvemento dun programa integral de apoio aos menores na Comunidade Autónoma de Galicia, para o acompañamento e asesoramento na xestión dos trámites administrativos que precisen as fillas e fillos orfos e menores de 30 anos, das vítimas mortais da violencia de xénero en Galicia, así como ás persoas que asumen a súa patria potestade, garda, custodia ou acollemento permanente (no caso de menores de 18 anos). Ademais, o convenio contempla o apoio socio-educativo para as fillas e fillos menores das vítimas mortais da violencia de xénero en Galicia, sempre que sexa preciso.

O Colexio Oficial de Xestores Administrativos de Galicia e os Colexios Oficiais de Graduados Sociais de Galicia colaboran apoiando a estes menores e ás persoas que asumen a súa custodia, no acompañamento e asesoramento na xestión dos trámites administrativos

O Colexio de Educadoras e Educadores Sociais de Galicia colabora no apoio socio-educativo para as fillas e fillos menores

AGAXEN, Asociación Galega de Profesionais da Auditoría Sociolaboral de Xénero e da Prevención do Acoso e da Violencia de Xénero nas Organizacións, actúa como nexo de coordinación en todo o procedemento.

Pola súa parte, a Xunta de Galicia asume todos os custos derivados das accións levadas a cabo, sempre co consentimento expreso por parte dalgunha das persoas que asuman a patria potestade, garda, custodia ou acollemento permanente no caso de orfos/as menores de

idade, ou dos propios fillos/as orfos/as no caso de maiores de idade e menores de 30 anos.

Nº de casos con acompañamentos en trámites administrativos: 5

- **Colaboración coa Federación de Asociacións de Persoas Xordas de Galicia (FAXPG) para garantir unha atención integral ás mulleres xordas que sofren violencia de xénero.**

En 2021 a Consellería de Emprego e Igualdade asinou un convenio de colaboración coa FAXPG, para garantir unha atención integral ás mulleres xordas que sofren violencia de xénero, no marco do Pacto de Estado contra a violencia de xénero.

A Federación de Asociacións de Persoas Xordas de Galicia vén traballando desde a súa fundación no desenvolvemento en accións que melloren a situación e a calidade de vida das persoas xordas, ante as Administracións e a sociedade en xeral e esixindo, como prioritario, o dereito a expresarse na súa propia lingua, a Lingua de Signos Española, e o acceso á información e a formación a través da mesma e conta cun Servizo de Intérpretes e Guías-Intérpretes de Lingua de Signos e cun Servicio Especializado de Atención a Persoas Xordas, distribuídos en 6 Axencias FAXPG situadas nas principais cidades de Galicia, así como cun servizo de formación.

O obxectivo principal do convenio asinado é contribuír a mellorar a atención ás mulleres xordas e xordo-cegas que sofren violencia de xénero en Galicia, coa posta en marcha dun servizo de intérpretes en lingua de signos desde o momento de presentación da denuncia, así como apoiar a formación das e dos profesionais que traballan neste eido.

As actuacións desenvolvidas ao abeiro deste convenio foron:

- Servizo de intérpretes con atención prioritaria ás mulleres vítimas de violencia de xénero xordas e xordo-cegas. Neste servizo atendéronse a 7 mulleres coas que se fixeron intervencións como acompañamentos a servizos sociais, a atención psicolóxica ou a dependencias policiais.
- Formación específica dirixida a profesionais de atención especializada a mulleres xordas:

- O curso "Atención xurídico sanitaria ante casos de violencia de xénero", desenvolvida do 4 ao 20 de outubro de 2021, cunha duración de 15 horas,

Informar aos e ás profesionais da FAXPG sobre os dereitos que teñen as mulleres vítimas de malos tratos e como actuar nunha situación de violencia de xénero tendo en conta os pasos básicos no sanitario e xurídico. Nesta formación participaron un total de 16 profesionais.

- A xornada técnica co título “Boas prácticas na atención a mulleres xordas vítimas de violencia de xénero ou en risco de padecelo”, tivo como obxecto ofrecer ferramentas e recursos a futuros/as profesionais do ámbito da discapacidade e os servizos sociais, de xeito que en caso de atoparse cunha muller xorda posible vítima de violencia de xénero teñan os coñecementos necesarios para afrontar a situación. Participaron 46 alumnos e alumnas.

o Xornadas dirixida a mulleres xordas sobre sensibilización e prevención de situacións de violencia.

- O 9 de marzo de 2021 celebrouse o webinar accesible en LSE “Experiencias de apoio mutuo ante as violencias machistas no mundo”, na que participaron 21 persoas xordas (17 mulleres e 4 homes).

- accións informativas e de sensibilización individuais denominadas “Pílulas sobre Igualdade e Violencia de Xénero” que consistiron en varias sesións individuais de 1 ou 2 horas de duración presentando ás mulleres os recursos dos que dispoñen se son vítimas de violencia de xénero ou se sofren risco de padecela. Beneficiáronse destas accións formativas 9 mulleres.

- **Programa DEDALEIRA-Unidade QUERELAR: Detección e identificación de situacións contra a liberdade e indemnidade sexual en mulleres con discapacidade.**

No ano 2021 a Consellería de Emprego e Igualdade, a través da Secretaría xeral da Igualdade, asinou un novo convenio de colaboración coa Asociación de Mulleres con Discapacidade de Galicia (ACADAR) para o mantemento do servizo Dedaleira, especializado en información e asesoramento afectivo-sexual para ás mulleres con discapacidade e a súa contorna.

A súa finalidade é manter o funcionamento do Servizo DEDALEIRA: servizo especializado de información e asesoramento afectivo-sexual, destinado ás persoas con discapacidade, no que se inclúe asesoramento individualizado, accións de formación grupal, e o acompañamento e a atención a persoas que viviron ou están a vivir situacións de abusos; De atención e promoción da autonomía afectivo-sexual para as persoas con discapacidade e a súa contorna (familiares, amizades, profesionais, institucións...), que inclúe unha unidade específica de detección e identificación de situacións contra a liberdade e a indemnidade sexual: QUERELAR.

Os obxectivos específicos son:

Obxectivo específico 1: Mantemento do servizo de Dedaleira.

Actividades:

- Mantemento e ampliación dun equipo de traballo especializado.
- Revisión e mellora dos protocolos de actuación.
- Divulgación do servizo.
- Prestación do servizo a través da orientación, información e asesoramento de forma presencial, telefónica e on-line, no que se dea información accesible e adaptada, se atendan demandas específicas, se busquen solucións a dificultades concretas e do desenvolvemento de intervencións individualizadas e adaptadas ao perfil e ás necesidades de apoio de cada persoa, así como da prestación de apoio psicosocial.

Obxectivo específico 2: Manter a unidade de prevención, detección e intervención en situacións contra as liberdades e indemnidade sexual (Unidade Querelar).

Actividades:

- Valoración dos casos e asesoramento para a toma de decisións
- Atención psicolóxica individual e grupal.
- Asesoramento legal.
- Asesoramento/Intermediación cos axentes xudiciais para axustes de procedementos

Obxectivo específico 3: Desenvolvemento de formación específica e profesional dirixida a persoas con discapacidade, a súa contorna afectiva, equipos profesionais que traballa no ámbito da discapacidade, centros educativos de educación especial e/ou axentes xudiciais.

Actividades:

- Deseño, execución e avaliación de actividades formativas sobre educación afectivo-sexual, prevención, detección e intervención ante/de situacións violencia e/ou abuso.
- Deseño, execución e avaliación de actividades formativas ante necesidades/situacións específicas.

Obxectivo específico 4: Manter a unidade de abordaxe e intervención ante situación e/ou relación de desigualdade (Unidade Co-Respecto).

Actividades previstas:

- Deseño, execución e avaliación de actividades formativas sobre educación afectivo-sexual, novas formas de relacionarse e solución de conflitos.
- Deseño, execución e avaliación de actividades formativas sobre sensibilización e prevención de situacións de violencia e/ou abuso.
- Deseño, execución e avaliación de actividades formativas ante necesidades/situacións específicas.

Obxectivo específico 5: Mantemento da web específica do servizo

Obxectivo específico 6: Avaliación do servizos

Datos de participación nas accións formativas:

	Formacións grupais a persoas usuarias	Formacións grupais a persoal profesional	Intervencións individuais	TOTAL
ACCÍONS	15	5	71	91
MULLERES	52	18	17	87
HOMES	42	1	7	50
TOTAL PARTICIPANTES	94	19	24	137

- **Proxecto “Que farías tí?” Historias interactivas sobre a realidade dos abusos sexuais en mulleres e nenas con discapacidade.**

O Programa “Que farías tí?” consiste nunha serie de historias interactivas sobre a realidade das mulleres e nenas con discapacidade, que teñen como obxectivo sensibilizar sobre a violencia sexual contras as nenas e mulleres con discapacidade profundando naqueles aspectos menos coñecidos da súa realidade.

Foi desenvolvido pola Secretaría Xeral da Igualdade, da Consellería de Emprego e Igualdade, en colaboración coa entidade Asociación de mulleres con discapacidade de Galicia que dirixe parte do seu labor para visibilizar, previr e erradicar os diferentes tipos de violencia contra as mulleres con discapacidade e promover os seus dereitos en todos os ámbitos da sociedade, entre os que é preciso destacar a sexualidade. A importancia desta última radica non só na necesidade de recoñecela como unha dimensión máis da muller con discapacidade, eliminando mitos ou falsas crenzas, ou na de fomentar unha educación sexual en todas as etapas da vida, senón na de facer fronte á violencia sexual e evitar a súa invisibilización.

Os obxectivos específicos do programa foron os seguintes:

- Sensibilizar sobre a violencia sexual vivida polas mulleres e nenas con discapacidade e que moitas veces pasa desapercibida a nivel social.
- Proporcionar ferramentas e recursos que capaciten dunha maneira real ás mulleres con discapacidade para a prevención.
- Xerar contidos propios que se acheguen á poboación de maneira visual e inmediata difundíndoos a través dos medios de comunicación e das redes sociais.

As actividades dividíronse en 3 etapas:

1.- A creación de guións: Para desenvolver esta acción, levaron a cabo 5 talleres de teatro social, que contaron coa participación de mulleres con discapacidade e persoal da entidade, e nos que se profundou na temática da violencia, especificamente da violencia sexual. As historias e guións son o resultado da participación das mulleres con discapacidade e que o reflectido nas mesmas son as súas experiencia e vivencias.

2.- A creación visual: cos guións redactados e listos para dar vida aos xogos interactivos, procedeuse á creación audiovisual, que estivo a cargo de artistas galegas que plasmaron, a través da linguaxe e as imaxes, as experiencias das mulleres con discapacidade.

3.- Rodaxe, edición e postproducción: nesta última fase, combináronse diferentes escenas fotográficas e visuais, acompañadas en moitas ocasións das propias voces das mulleres participantes nos talleres de teatro social. As historias interactivas contan cun relato visual, textual e de son, o que posibilita chegar ás persoas con diferentes discapacidades, traducíndose nun traballo máis inclusivo que tenta ter en conta a toda a sociedade.

Artigo 48: Rede galega de acollemento.

Os diferentes centros de acollida, que no seu conxunto configuran a rede galega de acollemento, son recursos especializados residenciais e temporais que ofrecen acollida, atención e recuperación ás mulleres que sofren violencia de xénero e ás e aos menores ao seu cargo que requiren dun espazo de atención e protección debido a situación de indefensión ou risco debido a situación de violencia de xénero.

Están atendidos por equipos multidisciplinares que dan cobertura integral de atención e/ou recuperación: atención psicolóxica, educativa, sociolaboral, xurídica así como o favorecemento da normalización da situación persoal das mulleres, da súa unidade persoal e a superación dos efectos da violencia de xénero.

As normas e requisitos específicos dos centros establécense regulamentariamente.

- **Rede galega de acollemento: Centros de acollida e vivendas tuteladas.**

Ante a situación de indefensión en que se atopan moitas mulleres en situación de violencia de xénero, nalgúns casos con grave perigo para elas e os seus fillos e as súas fillas, a Xunta

de Galicia ten articulada unha rede de casas de acollida para mulleres maltratadas, cunha conexión entre elas, de tal xeito que as mulleres galegas que o precisen, por atoparse na referida situación de indefensión, teñan un lugar de referencia onde acudir.

En colaboración cos concellos e outras institucións vense prestando, en distintas localidades, este servizo dirixido a mulleres que sofren malos tratos e ás súas fillas e aos seus fillos, co obxecto de que dispoñan dun tempo e un espazo no que poidan reorientar a súa situación persoal, facilitándolles as ferramentas elementais, tanto económicas coma psicosociais.

Centros de acollida			
Provincia	Nº centros	Titularidade	Nº de prazas dispoñibles
A Coruña	2	Municipal	28
Lugo	3	Municipal /Entidade	26
Ourense	1	Entidade	10
Pontevedra	1	Municipal /autonómica	20

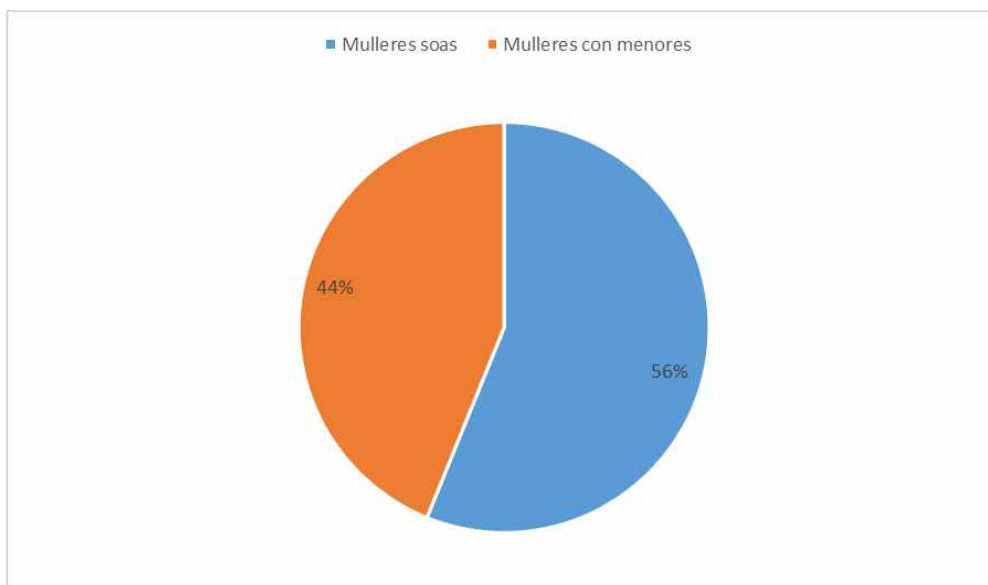
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Os datos relativos á Rede Galega de Acollemento no ano 2021 son os seguintes:

Nº Total de persoas usuarias

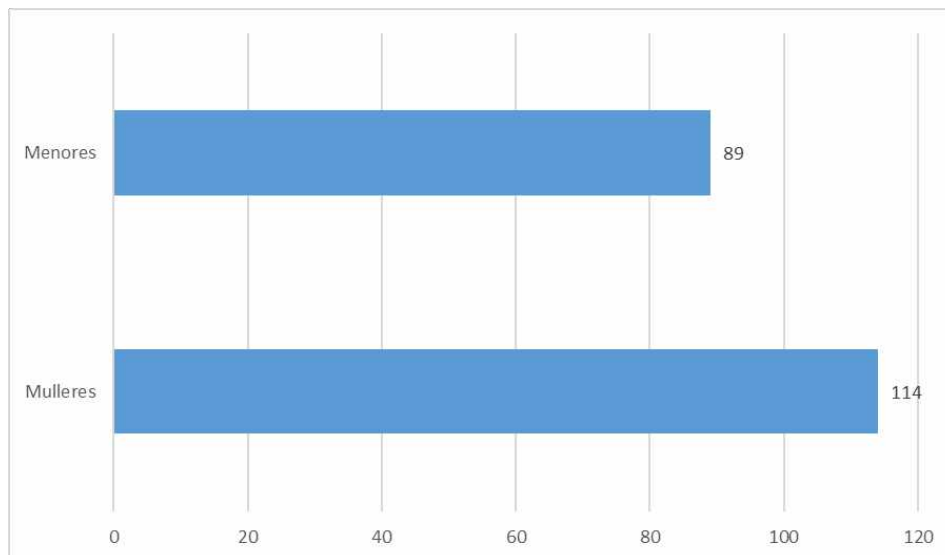
Nº Usuarias	Total
Mulleres soas	64
Mulleres con menores	50
Total	114

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Nº de persoas usuarias	Total
Mulleres	114
Menores	89
Total	203

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Nº de persoas usuarias por provincias

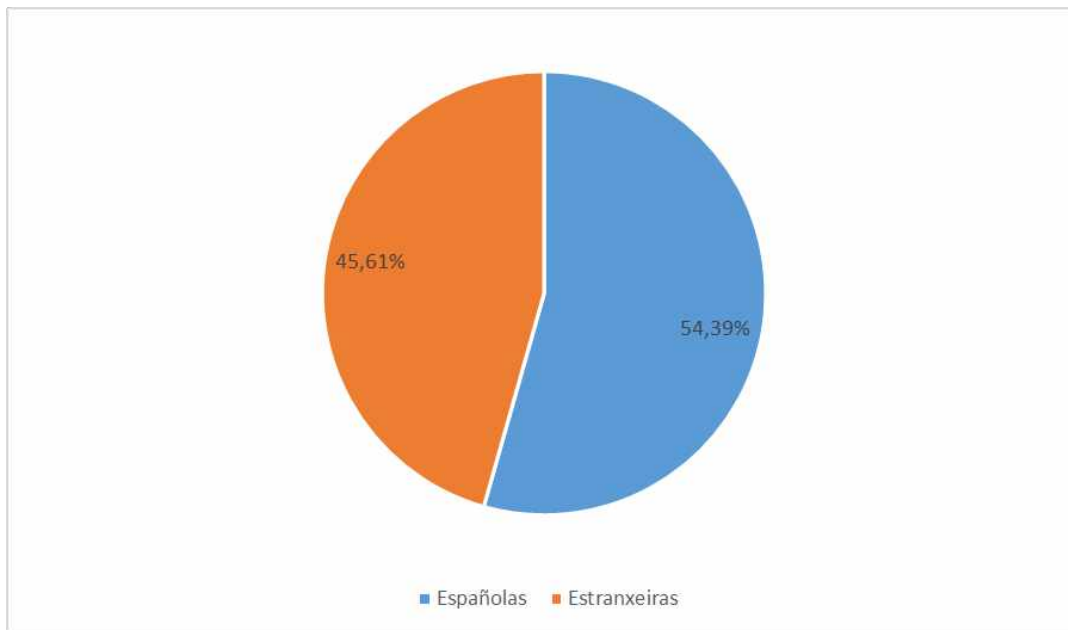
Nº persoas usuarias no ano 2021				
Provincia	Mulleres	Nenas Menores	Nenos Menores	% media ocupación da RGA
A Coruña	43	18	18	62,8%
Lugo	23	5	9	43,7%
Ourense	20	14	7	69,7%
Pontevedra	28	10	8	46,5%
Total	114	47	42	55,7%

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Nº de usuarias por nacionalidade

Nacionalidade	Nº	%
Espanólas	62	54,39 %
Estranxeiras	52	45,61 %
Total mulleres	114	100 %

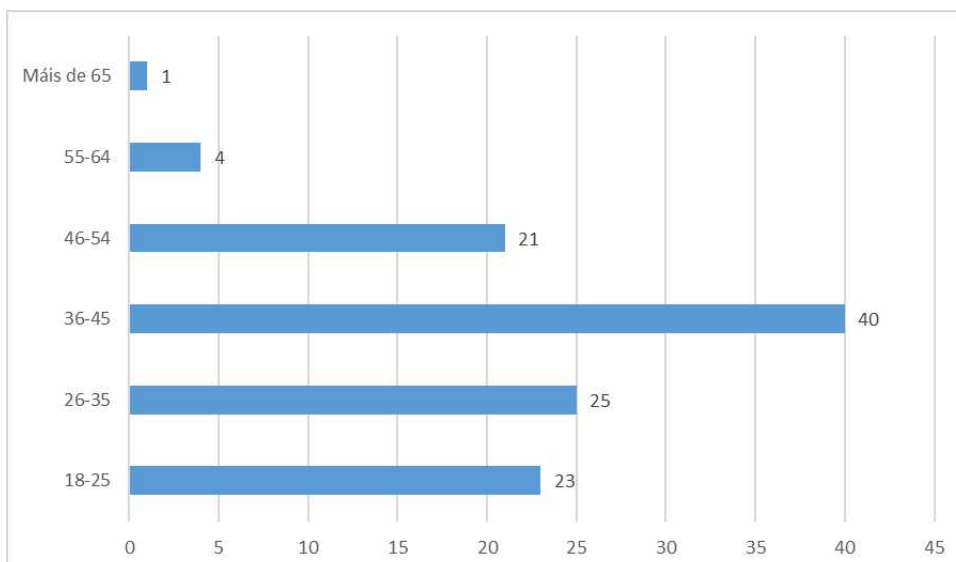
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Nº de usuarias por idade

Idade das mulleres	Nº	%
18-25	23	20,18%
26-35	25	21,93%
36-45	40	35,08%
46-54	21	18,42%
55-64	4	3,51%
Máis de 65	1	0,88%

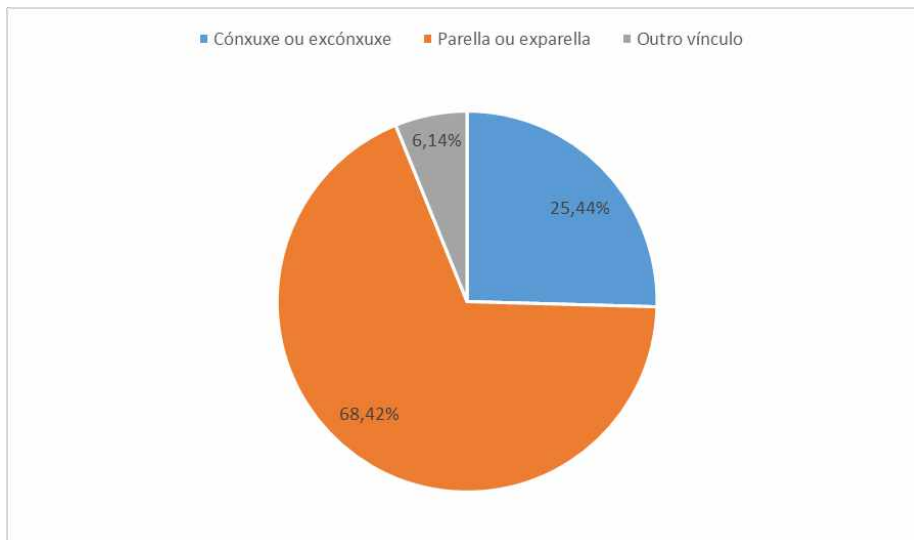
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Nº de usuarias segundo vínculo co agresor

Vínculo co agresor	Nº
Cónxuxe ou excónxuxe	29
Parella ou exparella	78
Outro vínculo	7
Total mulleres usuarias	114

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Tempo medio de estancia na Rede Galega de Acollemento

Estancia no centro	Nº
Ingresos provisorios	18
11-30 días	17
31-45 días	15
46-60 días	21
61-75 días	7
76-90 días	4
91-180 días	14
Máis de 180 días	12

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- **Rede galega de acollemento: Centro de Emerxencia para mulleres vítimas da violencia de xénero (CEMVI).**

O **Centro de Emerxencia de Vigo para mulleres vítimas da violencia de xénero** é un Centro da Rede Galega de Acollemento nos termos previstos na lei 11/2007, do 27 de xullo para a prevención e o tratamento da violencia de xénero, xestionado de maneira integral polo **Consortio Galego Servizos de Igualdade e Benestar** (adscrito á Consellería de Política Social), e coa colaboración da **Secretaría Xeral da Igualdade**. Ten como finalidade proporcionar aloxamento inmediato e de curta estancia ás mulleres e as persoas delas dependentes, que se atopen inmersas nunha situación de malos tratos e garantirlles un acollemento de emerxencia mentres se valora a súa situación e/ou se efectúa unha derivación a outro dispositivo máis axeitado.

- **Prazas.**

Durante esta situación de crise sanitaria no CEMVI implementáronse tódalas medidas de prevención e protección deseñadas polas autoridades sanitarias, os servizos de prevención de riscos laborais e outras Administracións implicadas. A partir delas elaborouse o Plan de continxencia pola Covid-19 específico para o Centro de Emerxencia para mulleres en situación de violencia de xénero, consonte ao establecido no artigo 10 do Real Decreto-lei 21/2020, de 9 de xuño, de medidas urxentes de prevención, contención e coordinación para facer fronte á crise sanitaria ocasionada pola COVID-19, no relativo aos centros de servizos sociais de carácter residencial e centros de día, centros de emerxencia, acollida e pisos tutelados para vítimas de violencia de xénero e outras formas de violencia contra as mulleres. Entre as medidas implementadas, cabe dicir que habilitouse unha zona de illamento no CEMVI que se destina para persoas que padezan a enfermidade da Covid-19 e xa estean ingresadas e tamén para casos de novos ingresos que veñan sen proba negativa e informe médico.

Por ese motivo, o número de prazas efectivo reduciuse a 14. É necesario contar con este espazo para previr posibles contaxios, xa que as características do centro e da atención prestada non nos permiten manter distancias de seguridade e a incerteza da situación sanitaria na que nos atopamos tampouco xustifica prescindir desta zona.

- **Atención continuada e estancia máxima:**

O Centro de Emerxencia garante unha atención continuada as usuarias todos os días do ano, incluídos sábados, domingos e festivos.

A estancia no CEMVI divídese nun período de ingreso provisional, de ata 10 días, e o período definitivo que é dun mes prorrogable, en función do cumprimento de obxectivos. A estancia máxima é de tres meses, agás situacións especiais a valorar de maneira individualizada.

Outra prestación que o centro continua ofrecendo para mellorar a atención ás mulleres e vítimas de violencia de xénero inmigrantes, é o servizo de teletradución, que ofrece sen custo a Secretaría Xeral da Igualdade, e facilita a comunicación en 51 idiomas.

Por outra banda desde o CEMVI séguese atendendo o teléfono 24 horas de atención á muller do Concello de Vigo. Durante o ano 2021 atendéronse un total de 365 chamadas.

- **Equipo do CEMVI.**

Durante o ano 2021 o CEMVI tivo a seguinte composición: 3 persoas de servizos xerais, 3 educadoras sociais, 1 psicóloga, 1 avogada, 1 traballadora social e directora do CEMVI.

O Consorcio Galego de Servizos de Igualdade e Benestar segue a establecer a posibilidade de dispor de xerocultoras e outro persoal especializado no caso de ingresos de persoas con discapacidade que precisen de axuda ou terceira persoa.

Tamén se mantivo o servizo de atención a menores para aquelas situacións nas que se valorase esta necesidade.

- **Ingreso:**

Admítese no centro de emerxencia ás mulleres maiores de idade, vítimas de malos tratos físicos, psíquicos, económicos ou sexuais e ás persoas delas dependentes que requiran un aloxamento inmediato e urxente ou carezan de recursos propios para afrontar a situación.

Condicións especiais de acceso:

1. As mulleres con problemas de drogadicción e/ou alcoholismo só poden ingresar, logo da correspondente valoración, se están nun programa de deshabitación con

seguimento terapéutico ou médico, debidamente acreditado por un informe do seu médico/a ou terapeuta. En ningún caso se permite a estancia no centro se existe un consumo activo de substancias e/ou alcohol.

2. As mulleres con trastornos mentais graves deben acreditar a través de informe psiquiátrico, que conservan unha capacidade funcional axeitada para a súa integración no centro. Non se permite o ingreso no caso de trastornos mentais graves en fase aguda, sintomatoloxía activa ou descompensada.
3. No caso de mulleres que padezan unha enfermidade infecto-contaxiosa, poden ingresar sempre que acompañen informe médico no que se valoren os riscos que poidan existir para as outras persoas coas que convivan, así como a viabilidade das medidas e coidados que sexan necesarios poñer en práctica.
4. No caso de mulleres que exerzan a prostitución será necesario que manifesten o compromiso de abandonar o exercicio activo da mesma durante a estancia no centro.

- **Intervencións:**

- Intervención social: inclúe o coñecemento da realidade familiar e o entorno social que influirá na intervención que se leve a cabo, asesoramento laboral para a busca de emprego ou mellora da súa formación, información sobre prestacións económicas, de vivenda, recursos da comunidade, asociacións de mulleres, coordinación con outros servizos e recursos para completar o diagnóstico e a intervención e realización de informes sociais.

Trátase dun servizo de apoio integral onde as mulleres e as persoas dependentes delas reciben acompañamento, atención, apoio, contención, tratamento e asesoramento e posterior derivación e enlace con outros dispositivos.

Establécese un plan de intervención individualizado e coordinado coas distintas profesionais do centro, que resolva de forma áxil situacións de crise ou necesidades de atención especializada.

A intervención ten un enforque global, abarcando a totalidade da rede sociofamiliar que se veza afectada pola situación de violencia de xénero.

Os eidos de actuación non variaron con respecto ao ano pasado, polo que simplemente pasamos a enumerar ditos eitos: prestacións económicas, estranxería, escolarización dos/as nenos/as, prazas en escolas infantís, ámbito sanitario, ámbito formativo-laboral e vivenda.

- Intervención psicolóxica: dirixida a realizar a avaliación psicolóxica de cada usuaria, especificamente unha avaliación do risco (situación de maltrato e posible sintomatoloxía) para a valoración de ingreso de cada núcleo familiar. Normalmente, esta avaliación realízase durante os cinco primeiros días de ingreso.

Durante as seguintes tres ou catro sesións, amplíase a recollida de información e a queixa da usuaria, co obxecto de coñecer a súa situación inicial e poder delimitar o punto de partida da intervención psicoterapéutica.

Unha vez recollida a queixa, efectúase, de común acordo con cada usuaria, un plan individualizado da intervención psicolóxica durante a súa estancia no Centro.

Preparar ás usuarias para a súa saída do Centro e no seu caso, as derivacións para tratamento psicoterapéutico a outros dispositivos.

Ademais da intervención individual desenvólvese un obradoiro grupal denominado Bolboreta, cuxos obxectivos xerais son: visibilizar a violencia sufrida por parte das mulleres, aliviando así a súa culpa e confusión; e favorecer a toma de conciencia e o desenvolvemento persoal como muller. E tamén un proxecto psicoeducativo cos e coas menores adaptado ás idades dos/as menores.

- Intervención educativa: a finalidade é facilitar e apoiar ás mulleres e aos seus fillos e fillas no seu proceso de autonomía e independencia potenciando os seus recursos e habilidades persoais.

Cada muller ten unha educadora de referencia que é a encargada de reforzar e apoiar as necesidades desa muller.

Existe igualmente unha educadora para as fillas e fillos das mulleres, que traballa todo aquilo que afecta á relación materno-filial, así como ao crecemento da/do menor.

Os obxetivos da atención educativa son os seguintes: Empoderar as mulleres, mellorando a autonomía persoal a través do entrenamiento en estratexias de solución

de problemas; favorecer unha convivencia positiva no Centro e promover un tempo e un espazo de encontro e relación entre as mulleres do centro de emerxencia; prever condutas intimidatorias e de violencia entre as mulleres ou cos fillos e fillas, favorecendo actitudes positivas cara á convivencia democrática e contrarias a todo tipo de discriminación e de violencia; favorecer a reconstrución da relación nai e fillos/as, deteriorada polas situacións de violencia e maltrato vivido na familia e pola falta de habilidades nalgúns dos casos; dotar ás mulleres das habilidades e estratexias necesarias para que poidan protagonizar activamente o seu desenvolvemento persoal e social dentro da comunidade; potenciar a análise da realidade desde unha perspectiva de xénero e coñecer e reflexionar sobre as estruturas e mecanismos que fomentan a asimetría de poder entre mulleres e homes, desmontar os estereotipos e roles de xénero...

- **Programas educativos con mulleres e menores:**
 - Escola de nais: co obxectivo de favorecer a reconstrución da relación nai e fillos/as, deteriorada pola situación de violencia e maltrato vivido na familia e pola falta de habilidades nalgúns casos.

Como obxectivos específicos atopamos:

- Aprender a identificar un comportamento axeitado dun non axeitado conforme a idade da nena/o.
- Aprender a manexar a conduta inapropiada do neno/a
- Mellorar o vínculo afectivo
- Ter máis confianza como nais
- Desfrutar da relación nai-filla/a
- Entender a importancia da estimulación e do apego
- Coñecer novas formas de relacionarse
- Fomentar un estilo de comunicación axeitado entre nais e fillas/os
- Fomentar a realización de actividades motivantes entre nais e fillos/as

- Programa emprego: para apoiar a busca de emprego e/ou formación para o acceso ao mesmo e facilitar habilidades para a mesma.
- Programa lúdico-cultural: para que as mulleres e os seus fillos e fillas aprendan a ter e desfrutar, as educadoras están a programar saídas lúdico-culturais, pola cidade.

Tras estudar os perfís, atopouse a necesidade constante de que as mulleres aprendan a desfrutar o seu tempo de ocio. A maior parte non saben facelo, ben porque non o tiveron nunca, ben porque non tiñan acceso, ou ben porque é algo que nin o pensaron, polo que a idea é demostrar que nas cidades e nas vilas galegas hai moitos recursos gratuítos ou moi económicos, para pasar o tempo de ocio.

As saídas realizadas repítense cada tres meses, ao ser este o tempo de estancia máxima das mulleres no CEMVI. Realizáronse diversas visitas a:

- o Museo Verbum: Casa das Palabras é un museo interactivo sobre todos os ámbitos relacionados coa comunicación humana, deseñado como un espazo cultural, lúdico e divulgativo no que as persoas visitantes poden participar dun modo activo nos elementos expositivos.
- o Castro de Vigo: localízase no monte do Castro, situado en pleno centro urbano da cidade. AS escavacións efectuadas ao longo do pasado século, na aba nordeste do monte, permitiron recuperar dúas dúcias de construcións e numerosas estruturas escavadas na rocha correspondentes a canles, pías, buratos de poste, etc. Os restos escavados son unha pequena parte dun poboado castrexo que se estendería polas abas do monte, habitado entre o século II a.C e o século III d.C. Foi abandonado pacificamente, probablemente polo traslado dos seus habitantes á zona do Areal.
- o Vigo-zoo: Nas instalacións de Vigozoo realízanse diferentes actividades dirixidas a todo tipo de público, tanto nenos como adultos, ademais de poder observar, tanto as aves como mamíferos que hai, a granxa escola, o planetario, o laboratorio da natureza.
- o Praia de Samil: Atópase tamén alí o Complexo Deportivo Samil, o cal consta de 12 pistas de tenis, 3 pistas de paddel e un campo de fútbol, así como xogos infantís...

- Museo do mar: Visita á exposición do pergamiño Vindel.
- Sesión contacontos: Na librería *Libros para Soñar*.
- Ruta polo centro de Vigo
- Participación nas actividades organizadas polo 25 de novembro
- Programa Faladoiro, de resolución de conflitos.

Os obxectivos deste programa son os seguintes:

- Impulsar unha boa competencia e habilidades sociais nas mulleres.
- Fomentar o autoconcepto positivo e estimular as relacións non violentas entre as persoas
- Tomar conciencia da realidade dos conflitos en todas as esferas ou ámbitos da vida
- Xerar valores e habilidades sociais para aprender a convivir desde o respecto
- Impulsar actitudes contrarias ao uso da violencia como modo de resolución de conflitos
- Xerar a figura da mediadora para os conflitos que se produzan no centro
- Programa Cativadas: programa psicoeducativo para menores.

A parte educativa da intervención, implica traballar con eles e elas a resolución de conflitos de forma non violenta, a xestión de emocións para poder identificalas e expresalas, a comprensión das situacións vividas fomentando a non-culpabilización, fomentar o empoderamento e a resiliencia destas nenas e nenos...

Os obxectivos desta intervención serán: fomentar habilidades sociais, facendo fincapé na comunicación; aprender novas formas de resolución de conflitos; flexibilizar os roles de xénero; fomentar as explicacións coherentes (normas, límites); xerar novas condutas e motivacións; expresión de sentimentos; modular certas reaccións emocionais e buscar alternativas; validar as súas opinións e desexos; establecer expectativas realistas; coñecer a asumir as normas de convivencia do Centro; potenciar hábitos de hixiene e alimenticios saudables; utilizar o deporte e as actividades relacionadas coa motricidade ao aire libre, como instrumento para o

desenvolvemento persoal e como válvula de escape de tensións; recibir apoio escolar a aquelas nenas e nenos que o necesiten; fomentar a participación das nais nas actividades desenvolvidas cos pequenos e pequenas; implicar as nais nas actividades desenvolvidas, representacións, lectura de contos...

- Intervención xurídica: A avogada do CEMVI asesora ás mulleres sobre a súa situación e dereitos, e tamén serve de enlace cos diferentes profesionais que as atenden e leva a cabo diversas xestións de cara a normalizar a situación legal das mulleres usuarias do Centro.

- **Formación continuada para as profesionais:**

Polas características e polo propio funcionamento de Centro de Emerxencia, é prioritario atender as necesidades de formación das profesionais que desempeñan o seu labor. O contexto no que actúan é sempre unha intervención en crise, en situacións nas que existe perigo para a integridade física e psíquica das mulleres e dos menores.

Manexar acertadamente estas situacións esixe dispor de habilidades e aptitudes moi específicas e cualificadas.

Durante este ano informouse a tódalas traballadoras da formación á que podían acceder a través de:

- Escuela Virtual de Igualdad
- Secretaría Xeral da Igualdade
- Escola Galega de Administración Pública (EGAP)

- **Programas de voluntariado.**

En determinados casos, ben por falta de coñecemento da cidade da propia muller, ou simple compañía, é necesario que nalgúnhas saídas das mulleres do CEMVI vaian acompañadas. A maior parte das ocasións chámanse ás voluntarias da Asociación Rede de mulleres veciñais contra os Malos Tratos. Tamén contamos con voluntariado a través doutras entidades como Diversidades e o Concello de Vigo para ofrecer ás mulleres e persoas dependentes delas, servizos como o de alfabetización e reforzo escolar.

No CEMVI, durante o ano 2021, tiveron lugar reunións de coordinación con diferentes administracións e entidades de iniciativa social. O obxectivo é mellorar a atención e intervención que se leva a cabo coas mulleres vítimas de violencia de xénero.

A directora do CEMVI, segue acudindo ás Mesas de Violencia convocadas polos concellos da provincia para dar a coñecer o servizo e funcionamento do Centro de Emerxencia e coordinar a atención ás vítimas de violencia de xénero. Tamén segue a representar ao CEMVI, en tódolos actos de carácter institucional aos que se lle convocan.

Mantívose o convenio asinado coa Fundación Celta de Vigo para o desenvolvemento do programa de ocio, tempo de lecer, cultura e deporte do CEMVI e a concienciación social contra a violencia de xénero, aínda que as actividades desde a situación de pandemia pola Covid-19 quedaron en suspenso.

Por outra banda, grazas á financiación con Fondos do Pacto de Estado en materia de violencia de xénero durante o ano 2021, puxéronse en marcha no CEMVI os seguintes proxectos:

1) Asesoramento xurídico: As mulleres que acoden ao CEMVI, teñen múltiples conflitos derivados da propia situación de violencia que sofren e que no só circunscríbense ao ámbito penal, ou de dereito de familia, senón que moitas teñen problemas civís, por falta de pagamentos de débedas, desafiuzamentos, problemas no ámbito laboral, como despedimentos, ou situacións doutra índole que hai que tratar de forma áxil para darlle unha solución. A intervención xurídica tamén se centrou na coordinación coas avogadas e avogados que asistiron ás mulleres, xeralmente a través do servizo de asesoramento de oficio. Por outra banda, cada vez existe unha maior coordinación coa Fiscalía e cos demais operadores xurídicos, sendo necesario elaborar informes xurídicos e facer xestións para alcanzar unha maior protección ás vítimas, sobre todo, naqueles casos onde se aprecia unha maior vulnerabilidade ou situación de risco. Tamén se realizaron acompañamentos aos xulgados en casos concretos. O programa de asesoramento xurídico prestou a orientación, o apoio profesional e o asesoramento legal en todos os trámites para garantir unha protección integral dos dereitos das mulleres en situación de violencia de xénero, así como das persoas que as acompañan. O programa de asesoramento xurídico prestouse

durante 3 días á semana de atención presencial no centro durante 4 horas cada día e consultas telefónicas por parte do persoal do centro sobre os asuntos legais correspondentes a cada situación das mulleres e/ou persoas dependentes delas cando foi necesario. Levouse a cabo por unha avogada especializada en asuntos de violencia de xénero.

2) **Acompañamentos:** Cando as mulleres en situación de violencia de xénero ingresan no CEMVI, en múltiples ocasións, interpoñen denuncia, posteriormente, son citadas ao día seguinte nos xulgados para a celebración do xuízo e teñen que recoller os seus afeños no domicilio do que saíron, etc. Ademais, cando se van do CEMVI, tamén necesitan axuda para a mudanza, ás veces non coñecen a contorna para trámites, xestións e, en todos estes casos, é fundamental o acompañamento que se fixo a través da posta en marcha do convenio de colaboración asinado coa asociación Rede de Mulleres Veciñais contra os malos tratos. Este ano os acompañamentos víronse afectados pola situación de pandemia provocada pola enfermidade do Covid-19.

3) **Atención a menores:** A maioría das mulleres que ingresan no CEMVI acompañadas de menores, necesitan nalgún momento, atención para os seus fillos e fillas que lles permita levar a cabo os trámites necesarios para normalizar a súa situación (citas médicas, asistencia a xuízos, denuncias, acceso a formación, etc.) e/ou desempeñar o seu traballo. Grazas ao convenio de colaboración asinado coa asociación Mulleres Progresistas prestouse atención a menores para cubrir as necesidades das mulleres que ingresaron no CEMVI e que na maioría dos casos, non dispoñen de apoios que lles permitan conciliar a súa vida persoal e familiar. As necesidades de atención a menores derivadas das situacións que xurdiron ás mulleres, foron cubertas en función da demanda concreta por parte do persoal da asociación Mulleres Progresistas. Este ano debido á situación de pandemia provocada pola Covid-19, este proxecto tamén se viu afectado, dadas as medidas de seguridade e prevención implantadas desde ambas entidades.

4) **Reforzo da atención social:** Durante o ano 2021, contratouse a unha traballadora social para prestar os seus servizos no CEMVI. Esta profesional, permitiu reforzar a atención social que se presta ás vítimas de violencia de xénero.

Ademais, dada a situación de pandemia existente provocada pola Covid-19, a traballadora social supuxo un apoio importante tanto para as persoas usuarias como para a organización de persoal no CEMVI.

O día 25 de novembro, día internacional contra a violencia de xénero, realizáronse coas mulleres que residían no CEMVI, unha acción para visibilizar a problemática e facela máis cercana á cidadanía.

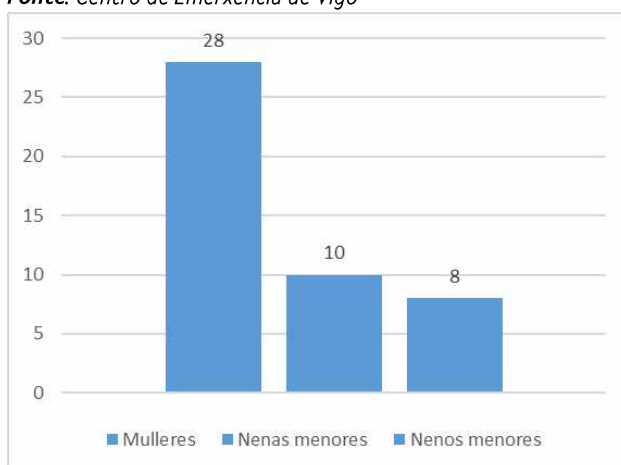
O resultado foi moi satisfactorio tanto para as mulleres que se implicaron en visibilizar unha problemática que viven e que non deben agochar como para as profesionais que traballan con elas, as que ensinan cada día a súa fortaleza para saír adiante.

Durante os meses de xuño, setembro e outubro de 2021 as persoas usuarias do CEMVI puideron gozar grazas á colaboración da Secretaría Xeral de Igualdade e Monte Real Club de Yates Baiona de clases de vela cun dobre obxectivo, por unha banda dar a coñecer este deporte de navegación e por outra, contar cun espazo de ocio terapéutico e diversión fóra da súa rutina diaria. Esta actividade tivo unha gran acollida e seguimento por parte de mulleres e menores, polo que espérase continuar no ano 2022.

Datos de ocupación do CEMVI no 2021:

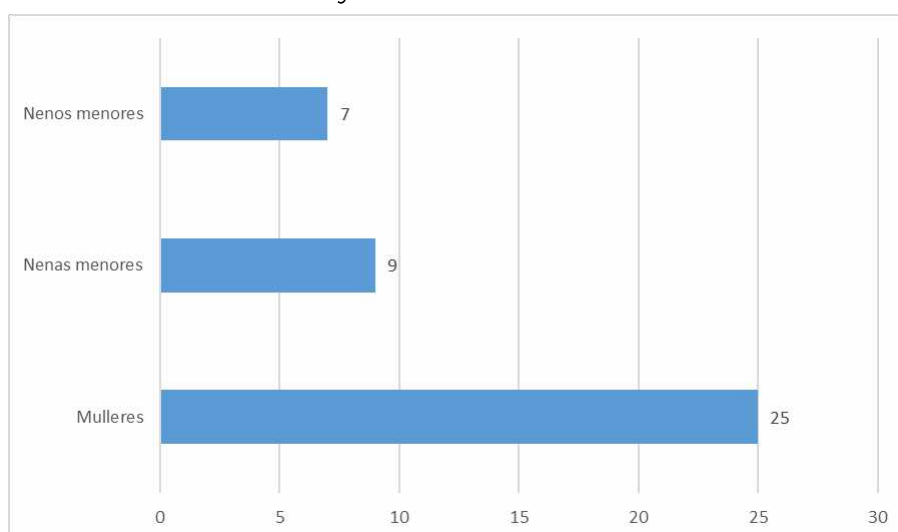
Datos de Ocupación	
Mulleres	28
Nenas menores	10
Nenos menores	8
Total	46

Fonte: Centro de Emerxencia de Vigo

Porcentaxe media de ocupación do CEMVI no ano 2021
49,68%
Novos ingresos do CEMVI no 2021:

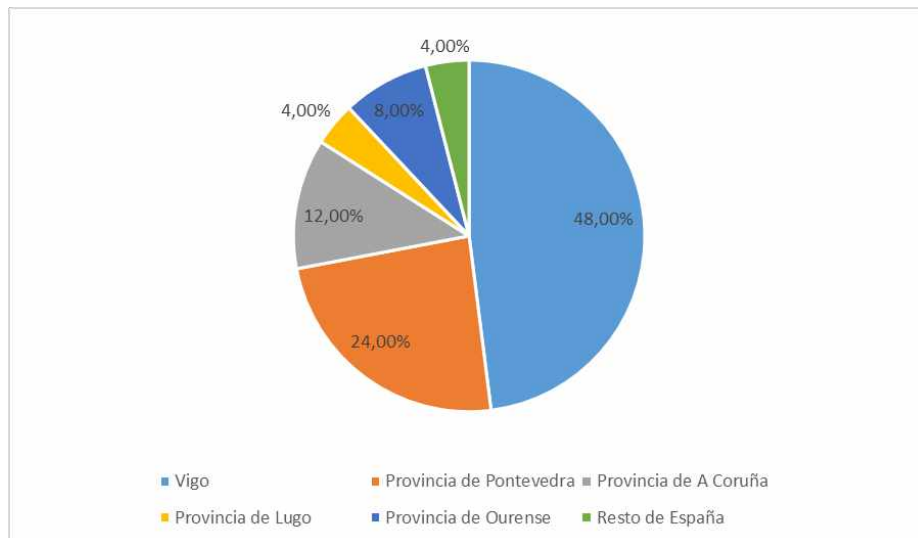
Datos de Ingresos	
Mulleres	25
Nenas menores	9
Nenos menores	7
Total	41

Fonte: Centro de Emerxencia de Vigo

Datos das mulleres que ingresaron no CEMVI no ano 2021:

Procedencia das usuarias:

Procedencia das usuarias	%
Vigo	48 %
Provincia de Pontevedra	24 %
Provincia da Coruña	12 %
Provincia de Lugo	4 %
Provincia de Ourense	8 %
Resto de España	4 %
Outros países	0 %
Total	100,00 %

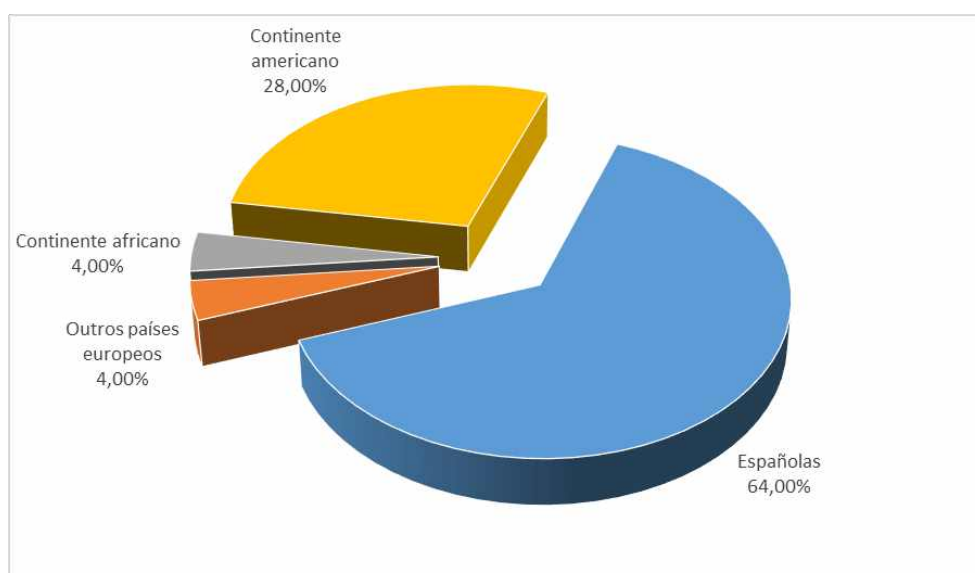
Fonte: Centro de Emerxencia de Vigo

Usuaris segundo nacionalidade:

Nacionalidade	%
Española	64 %
Outros países europeos	4 %
Continente africano	4 %
Continente americano	28 %
Total	100 %

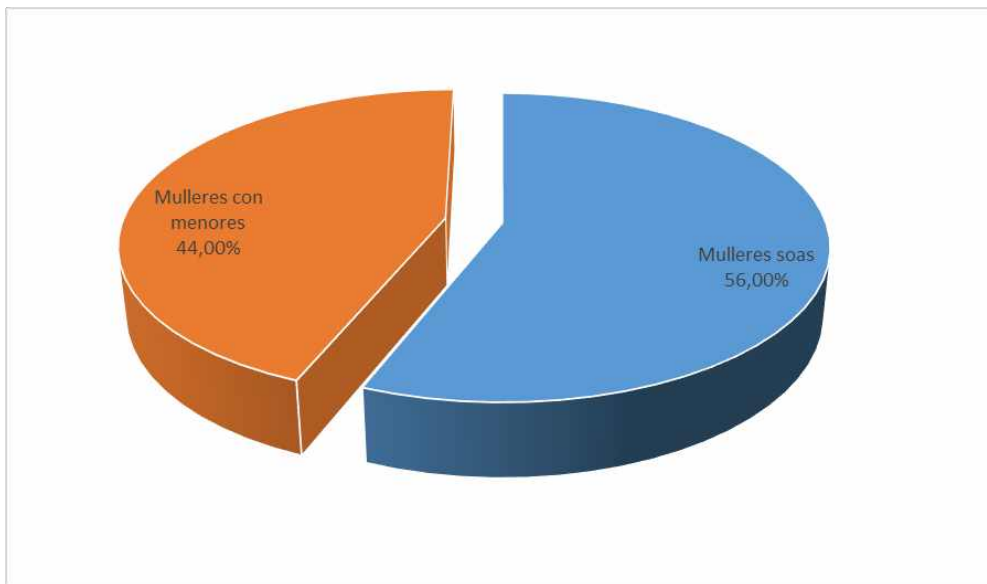
Fonte: Centro de Emerxencia de Vigo

Mulleres e persoas dependentes

Situación	%
Soas	56 %
Con menores	44 %
Total	100,00 %

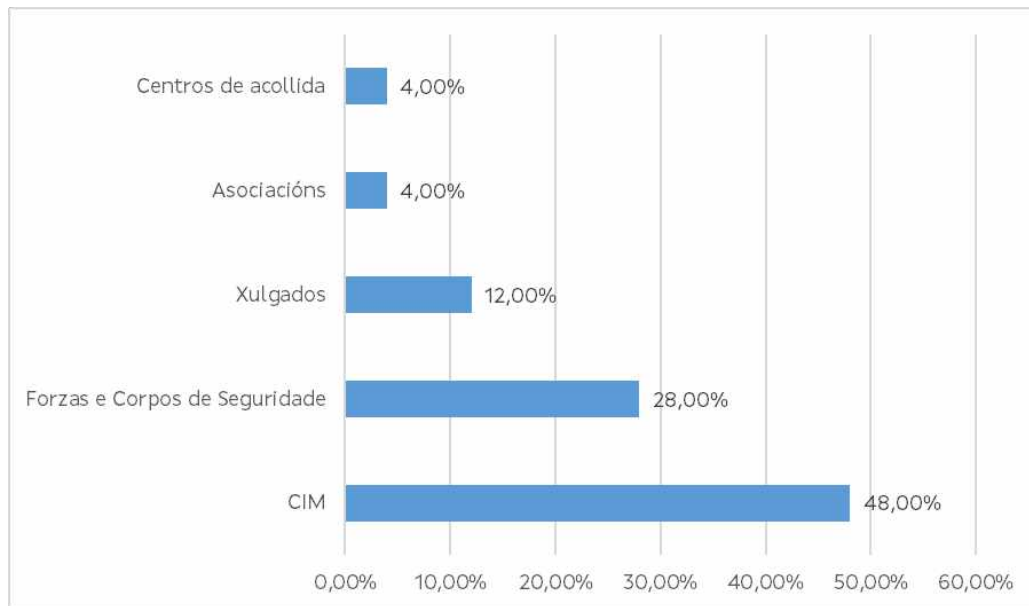
Fonte: Centro de Emerxencia de Vigo

Derivacións de ingresos

Organismo derivante	% derivacións
CIM	48 %
Servizos Sociais	0 %
Forzas e Corpos de Seguridade	28 %
Xulgados	12%
Hospitais	0,00 %
Asociacións	4 %
Centro recuperación integral	0 %
Centros de acollida	4 %
Total	100,00 %

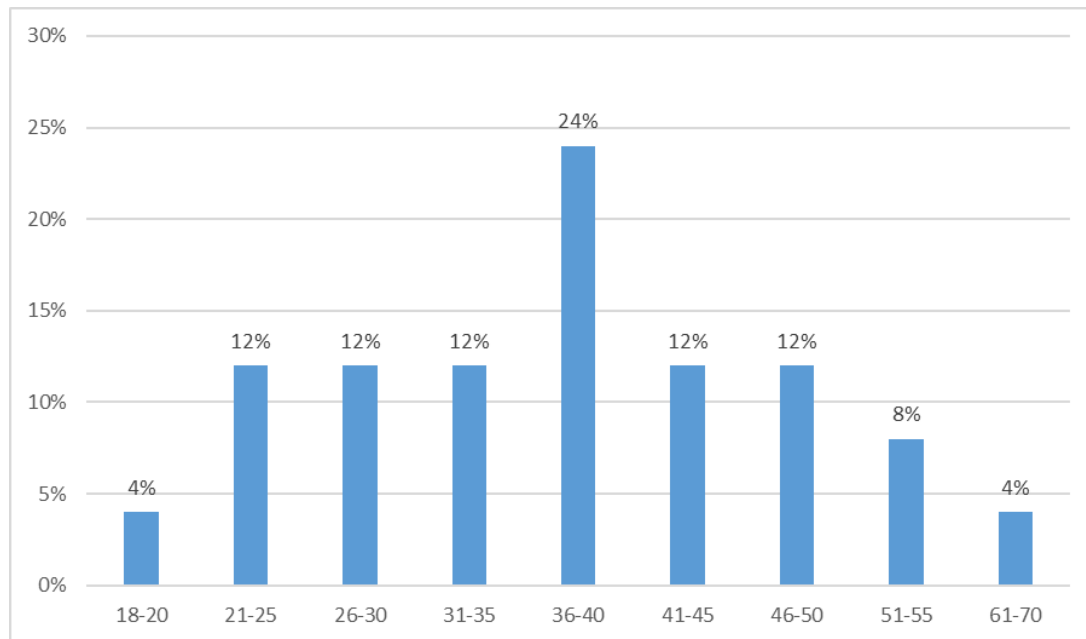
Fonte: Centro de Emerxencia de Vigo

Idades das mulleres usuarias do CEMVI

Idade	%
18-20	4 %
21-25	12 %
26-30	12 %
31-35	12 %
36-40	24 %
41-45	12 %
46-50	12 %
51-55	8 %
56-60	0 %
61-70	4 %
>70	0 %
Total	100 %

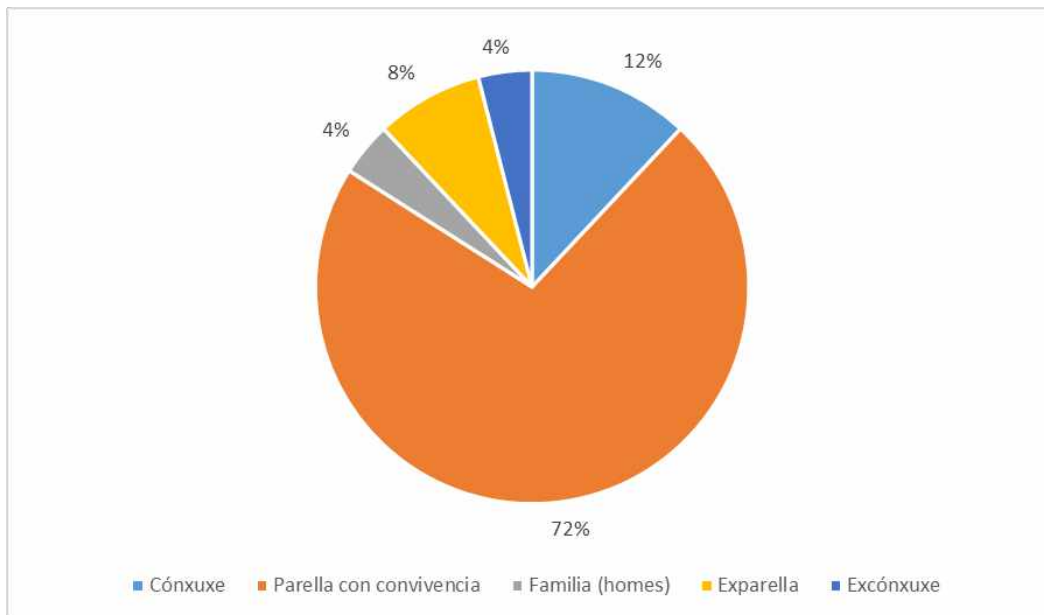
Fonte: Centro de Emerxencia de Vigo

Relación cos agresores

Relación	%
Cónxuxe	12 %
Parella con convivencia	72 %
Mozo sen convivencia	0 %
Familia (homes)	4 %
Explotación sexual/ trata	0 %
Exparella	8 %
Excónxuxe	4 %
Outros agresores	0 %
Total	100 %

Fonte: Centro de Emerxencia de Vigo

Ordes de protección:

Orde de protección	Porcentaxe
Con orde de protección	52 %
O.P. Denegada	36 %
Sen denuncia ou non solicitada a O.P.	12 %
Sen resolución	0 %
TOTAL	100 %

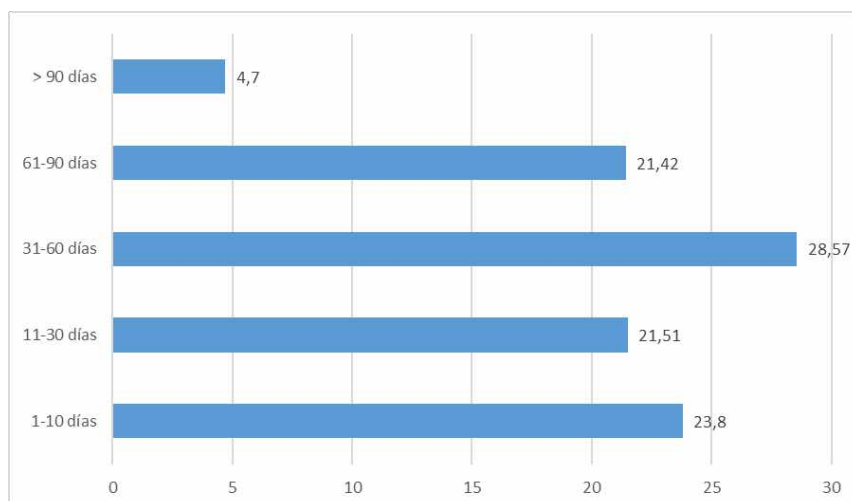
Durante o ano 2021, 6 mulleres conseguiron emprego durante a súa estancia no CEMVI.

Durante o ano 2021 ingresaron no CEMVI 6 mulleres con diversidade funcional.

Promedio de estancia no CEMVI

Días de estancia	Porcentaxe
1-10 días	23,80 %
11-30 días	21,51 %
31-60 días	28,57 %
61-90 días	21,42 %
> 90 días	4,70 %
Total	100,00 %

Fonte: Centro de Emerxencia de Vigo

- **Rede galega de acollemento: Vivendas de seguridade para mulleres vítimas de explotación sexual e trata.**

O artigo 3 da Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, modificada pola Lei 12/2016, do 22 de xullo, considera como unha forma de violencia de xénero a trata de mulleres e nenas con fins de explotación sexual.

Por outra banda, o artigo 47.1 da Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero establece que os centros e servizos que conforman os recursos de asistencia integral ás mulleres que sofren violencia de xénero teñen como finalidade básica achegarlles axuda e asistencia directa ás mulleres e ás persoas delas dependentes, e apoialas na procura de solucións dos conflitos que derivan da violencia; e o artigo 41.3 do Decreto legislativo 2/2015, do 12 de febreiro, polo que se aproba o texto refundido das disposicións legais da Comunidade Autónoma de Galicia en materia de igualdade, dispón que a Xunta de Galicia loitará contra o tráfico de mulleres, nenas e nenos que teñan como finalidade fundamental a súa explotación sexual no territorio da nosa comunidade autónoma, establecendo que esa loita deberá realizarse a través dunha intervención integral que permita a prevención, detección, atención e, se é o caso, integración das mulleres vítimas do tráfico de explotación sexual.

Ademais, a Lei orgánica 4/2000, do 11 de xaneiro, sobre dereitos e liberdades dos estranxeiros en España e a súa integración social, modificado pola Lei orgánica 10/2011, do 27 de xullo e que ten por obxecto perfeccionar a coherencia normativa co Convenio número

197 do Consello de Europa, do 16 de maio de 2005, de loita contra a trata de seres humanos, que exige brindar asistencia integral ás vítimas de trata, independentemente de se colaboran ou non e da súa situación administrativa, e o o artigo 59 bis da citada Lei orgánica dispón que os órganos administrativos competentes, cando consideren que existen motivos razoables para crer que unha persoa estranxeira en situación irregular foi vítima de trata de seres humanos, informarán a persoa interesada sobre as previsións deste artigo e elevarán á autoridade competente para a súa resolución a oportuna proposta sobre a concesión dun período de restablecemento e reflexión, de acordo co procedemento previsto regulamentariamente. O dito período de restablecemento e reflexión terá unha duración de, polo menos noventa días, e deberá ser suficiente para que a vítima poida decidir se desexa cooperar coas autoridades na investigación do delito e, de ser o caso, no procedemento penal.

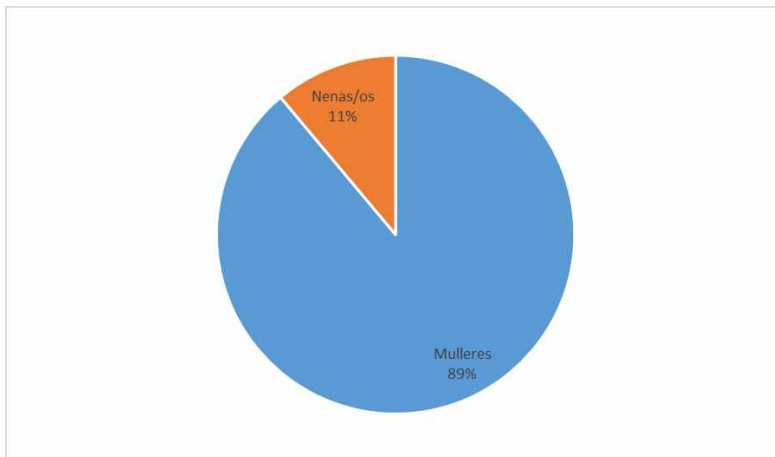
No ano 2022¹ a Secretaría Xeral da Igualdade e tres entidades de iniciativa social asinaron tres convenios de colaboración con entidades sen ánimo de lucro para o mantemento de dispositivos destinados á atención integral a mulleres vítimas de explotación sexual e trata no que se lles presta acollida, axuda e asistencia directa, integran nos seus dispositivos unha vivenda de seguridade, destinada a facilitarlles ás mulleres que deciden abandonar a situación de explotación dun espazo de reflexión previo á denuncia que resulte suficiente para que a vítima poida restablecerse e escapar á influencia dos traficantes e/ou poida decidir, con coñecemento de causa, a súa cooperación coas autoridades competentes.

A vulnerabilidade das mulleres vítimas de explotación sexual (situación de persoas explotadas, estigmatización e rexeitamento social que soportan, dificultades do idioma, medo, situación de inmigración ilegal) ponse especialmente de manifesto cando as mulleres deciden rachar coa situación de explotación na que se atopan; por iso desde a Secretaría Xeral da Igualdade considérase prioritario fomentar toda actividade desenvolvida ao respecto e colaborar con aquelas entidades, como é o caso, que contan con centros e persoal propio para prestar un servizo integral, de atención, apoio, acollida e de recuperación destinados a facilitarlles ás mulleres que deciden abandonar a situación de explotación dun espazo de reflexión previo á denuncia que resulte suficiente para que a vítima poida restablecerse e escapar á influencia dos traficantes e/ou poida decidir, con coñecemento de causa, a súa cooperación coas autoridades

Nº total de persoas usuarias

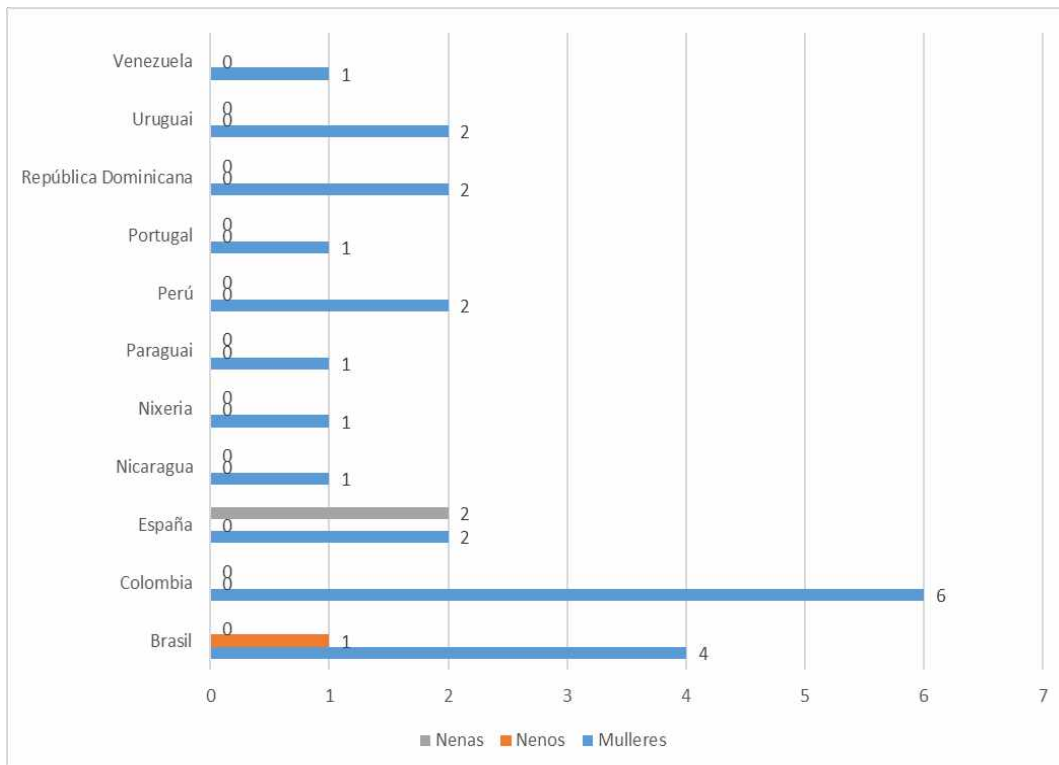
Persoas usuarias		
Mulleres	Menores	
	Nenas	Nenos
24	1	2

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Nacionalidade	Nº de mulleres	Nº de menores		Total
		Nenas	Nenos	
Brasil	4	1	0	5
Colombia	6	0	0	6
España	2	0	2	4
Nicaragua	1	0	0	1
Nixeria	2	0	0	2
Paraguai	1	0	0	1
Perú	2	0	0	2
Portugal	1	0	0	1
República Dominicana	2	0	0	2
Uruguai	2	0	0	2
Venezuela	1	0	0	1
Total	32	5	3	40

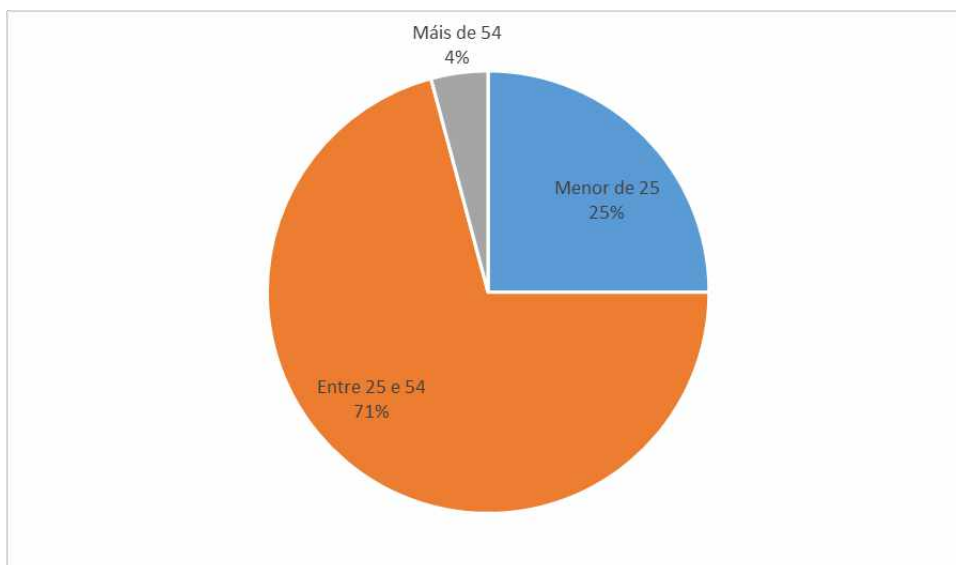
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Nº de usuarias por intervalos de idade

Intervalos de idade	
Menor de 25	6
Entre 25 e 54	17
Máis de 54	1
Total	24

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade, Xunta de Galicia

- **Rede galega de acollemento: vivenda tutelada especializada para mulleres con enfermidade mental vítimas da violencia de xénero.**

No ano 2021 a Consellería de Emprego e Igualdade, a través da Secretaría Xeral da Igualdade mantivo a colaboración coa Asociación de axuda ao enfermo mental "A Mariña", de Burela, para o mantemento dunha vivenda tutelada especializada para a acollida de mulleres con enfermidade mental vítimas de violencia de xénero.

A vivenda conta con 4 prazas e presta unha atención integral ás mulleres con enfermidade mental que padecen violencia de xénero, proporcionando apoio, aloxamento, manutención ás mulleres e aos seus fillos e fillas.

Algúns dos programas de intervención establecidos son:

- Programa benvida: contempla a acollida, valoración e instalación de cada usuaria na vivenda, así como as xestións que garantan a atención das súas necesidades inmediatas, así como das súas fillas e fillos, de ser o caso.
- Programa de habilidades sociais e autoestima: contempla o traballo das habilidades sociais e a reconstrución e fortalecemento da autoestima.
- Programa de atención integral: este programa ten en conta as circunstancias de partida de cada usuaria para adaptar a intervención ás súas necesidades, tendo en conta tres áreas fundamentais: área psicolóxica, área social e área laboral.

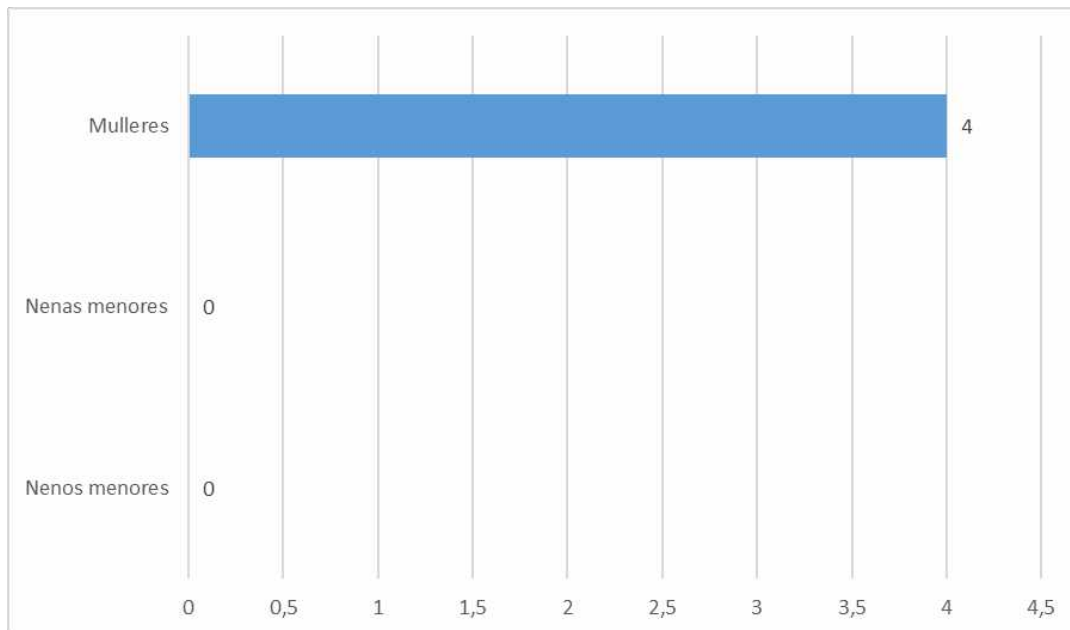
Datos das persoas usuarias desta vivenda en 2021:

N.º usuarias	Total
Mulleres soas	4
Mulleres con menores	0
Total mulleres	4

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

N.º de persoas usuarias no ano 2021			
Mulleres	Nenas menores	Nenos menores	% media ocupación
4	0	0	38,56 %

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

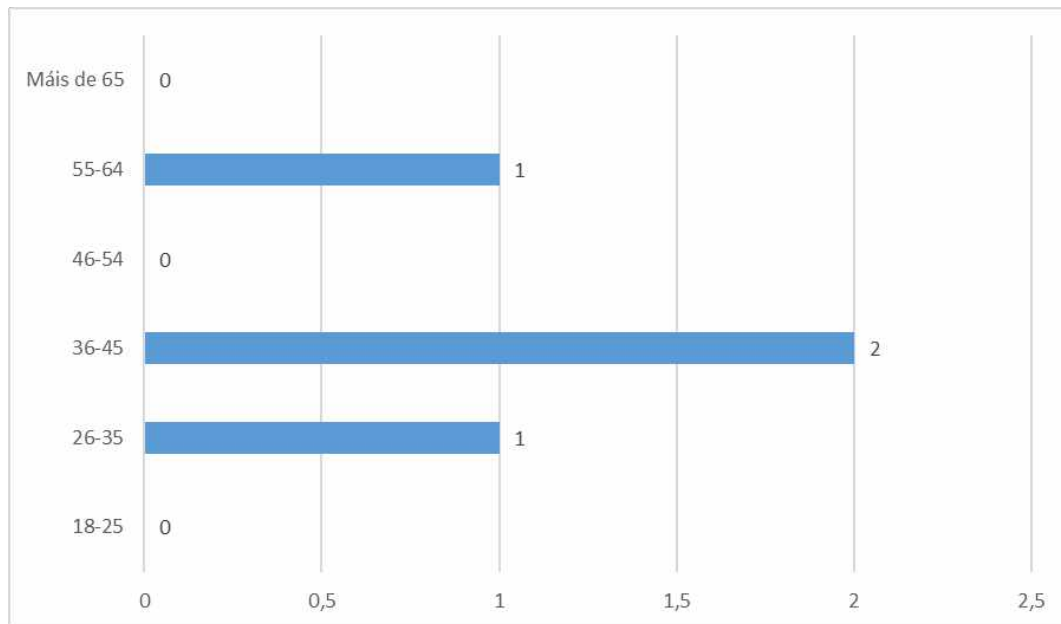

Nacionalidade	Nº	%
Españolas	3	0,75
Estranxeiras	1	0,25
Total mulleres	4	100,00 %

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Idade das mulleres	Nº	%
18-25	0	0,00 %
26-35	1	25,00 %
36-45	2	50,00 %
46-54	0	0,00 %
55-64	1	25,00 %
Máis de 65	0	0,00 %
Total mulleres usuarias	4	100,00 %

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Vínculo co agresor	Nº
Cónxuxe ou excónxuxe	1
Parella ou exparella	3
Outro vínculo	0
Total mulleres usuarias	4

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Estancia no centro	Nº
Ingresos provisorios	0
11-30 días	0
31-45 días	0
46-60 días	0
61-75 días	0
76-90 días	0
91-180 días	1
Máis de 180 días	1

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- **Rede galega de acollemento: Outros recursos de acollemento para mulleres vítimas de violencia de xénero.**

A Secretaría xeral da Igualdade convocou en 2021 axudas e subvencións a entidades de iniciativa social sen ánimo de lucro para programas dirixidos a mulleres en situación de especial vulnerabilidade, xa mencionadas no apartado correspondente ao Fomento do movemento asociativo, (Resolución da Secretaría Xeral da Igualdade do 23 de febreiro de 2021 (DOG nº 46, do 9 de marzo de 2021), na que un dos tipos de programa subvencionados son os Programa de recursos integrais de atención personalizada e especializada para mulleres en situación de especial vulnerabilidade, pertencentes a un ou varios colectivos nos que conorra dita situación (entre os que están as vítimas de violencia de xénero).

Foi beneficiaria desta axuda, entre outras, unha entidade para o desenvolvemento dun *Programa pluriasistencial de apoio e rehabilitación con aloxamento para mulleres en situación de especial vulnerabilidade con enfermidade mental* (incluídas as vítimas de violencia de xénero), por un importe de 25.812,26 euros.

Ademais, **Galicia está adherida ao Protocolo Nacional de derivación** entre as Comunidades Autónomas para a coordinación das súas redes de centros de acollida para as mulleres vítimas da violencia de xénero e dos seus fillos e fillas (véxase páxina 384).

Artigo 49: Creación do Centro de Recuperación Integral para Mulleres que sofren Violencia de Xénero.

O Decreto 1/2014, do 9 de xaneiro, polo que se regula a creación do Centro de Recuperación Integral para Mulleres que Sofren Violencia de Xénero (modificado polo Decreto 130/2016, do 15 de setembro e polo Decreto 82/2017, do 28 de xullo), configura o Centro coma unha unidade adscrita á Secretaría Xeral da Igualdade con competencias en materia de atención integral ás vítimas de violencia de xénero e ás persoas delas dependentes, especialmente as súas fillas e fillos menores. O mesmo decreto establece a súa sede en Santiago de Compostela.

O Decreto 130/2016, de 15 de setembro de Vicepresidencia e Consellería da Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza, que establece os requisitos e o procedemento para o recoñecemento e acreditación dos centros de información á muller de titularidade das entidades locais de Galicia, así como para a modificación e extinción do seu recoñecemento, modificou a través da súa disposición final primeira o Decreto 1/2014, de 9 de xaneiro, no seu artigo 2, apartado 1 e 2, así como no seu artigo 8, apartado primeiro, no sentido de facer visible a atención que xa se estaba a prestar ás fillas e fillos menores, tamén considerados vítimas da violencia de xénero; e ao mesmo tempo permite que a derivación ao CRI poida realizarse por parte de entidades que acrediten colaboración estable coa Secretaría Xeral de Igualdade.

Finalidade do CRI.

A finalidade do CRI é desenvolver un modelo de atención integral para as mulleres vítimas de violencia de xénero, baseado nun sistema coordinado de servizos, recursos e medidas de carácter social, laboral e económico, que permita evitar duplicidades e racionalizar a xestión.

Actuará ademais como centro de referencia e coordinador da Rede Galega de Acollemento (RGA); como centro colaborador nas derivacións de vítimas de violencia de xénero fóra de Galicia e receptor das que cheguen á nosa comunidade derivadas desde outras partes do Estado; como centro de formación na loita contra a violencia de xénero, tanto para profesionais, fundamentalmente dos centros de información á muller e dos servizos sociais, como para o voluntariado e cidadanía en xeral; como centro colaborador co Punto de Coordinación das Ordes de Protección de Galicia; como centro impulsor da creación de grupos de autoaxuda, intervención e coñecemento entre mulleres que teñan sufrido, vivido e superado situacións de violencia de xénero e como centro de atención, individual e grupal, das e dos menores fillas e fillos das usuarias do centro ou que se atopen baixo a súa tutela

ou garda e custodia.

Persoal do CRI.

O Centro está integrado por un equipo multidisciplinar e especializado que actuará baixo a dependencia da directora do Centro, que será persoal funcionario de carreira, encadrado no ámbito de aplicación do artigo 2.1 do Estatuto básico do empregado público e terá a consideración de xefatura de servizo con nivel 28A. O equipo do CRI estará composto por:

- Unha directora
- Unha psicóloga.
- Un posto base subgrupo A1
- Unha terapeuta ocupacional.
- Unha traballadora social.
- Unha titulada de grado medio.
- Unha subalterna

O Centro de Recuperación Integral está en funcionamento durante todo o tempo preciso para cubrir as necesidades da muller e das súas fillas e fillos; cunha flexibilidade máxima para atender á conciliación da vida laboral, persoal e familiar das persoas usuarias, en calquera día da semana, traballando tanto tardes como sábados ou domingos, se é necesario para as mulleres.

Persoas usuarias.

Poden ser usuarias do Centro as mulleres vítimas de violencia de xénero que acrediten a situación de violencia de xénero a través de:

- a) Certificación da orde de protección ou da medida cautelar, ou testemuña ou copia autenticada pola secretaria ou polo secretario xudicial da propia orde de protección ou da medida cautelar.
- b) Sentenza de calquera orde xurisdiccional que declare que a muller sufriu violencia en calquera das modalidades definidas na Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero.
- c) Certificación e/ou informe de servizos sociais e/ou sanitario da Administración pública autonómica ou local.

- d) Certificación dos servizos de acollida da Administración pública, autonómica ou local.
- e) Informe do Ministerio Fiscal que indique a existencia de indicios de violencia.
- f) Informe da Inspección de Traballo e da Seguridade Social.
- g) Calquera outra que se estableza regulamentariamente.

Tamén poderán ser usuarias as persoas dependentes ou ao cargo destas mulleres, facendo unha especial mención as súas fillas e fillos.

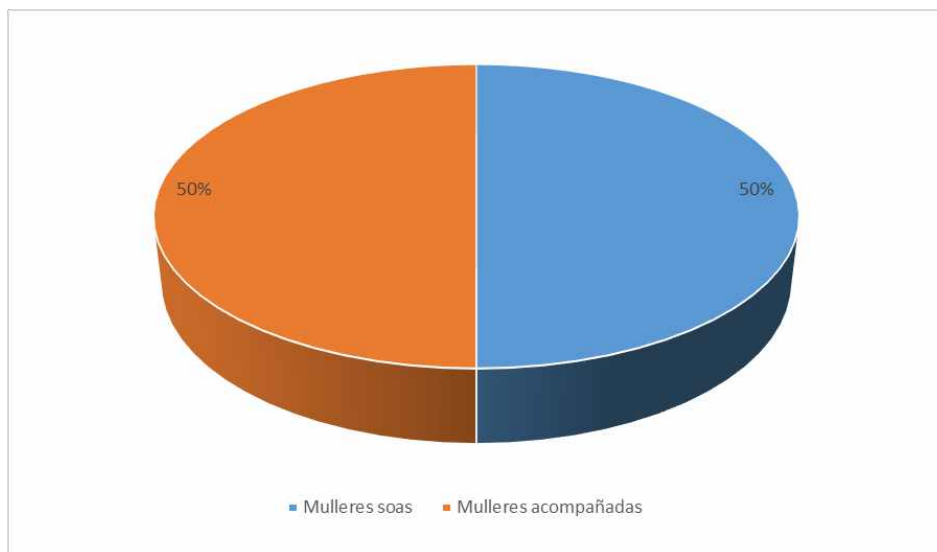
O acceso ao Centro de Recuperación Integral realizarase mediante procedementos protocolizados de derivación a través de:

- a) Centros que compoñen a Rede galega de información ás mulleres.
- b) Centros da Rede galega de acollemento.
- c) Servizos sociais comunitarios e especializados da nosa comunidade autónoma.
- d) Centros de servizos sociais das diferentes comunidades autónomas.
- e) Outros centros ou entidades que acrediten colaboración estable no ámbito da igualdade e a erradicación da violencia de xénero co órgano competente en materia de igualdade da Administración xeral da Comunidade Autónoma de Galicia.
- f) O acceso poderá producirse, con carácter excepcional, por petición da muller vítima de violencia de xénero ou das súas fillas e fillos.

No ano 2021 tiveron lugar 10 derivacións de unidades familiares ao CRI:

Casos derivados	
Mulleres soas	5
Mulleres acompañadas de fillas/os ou doutros membros da unidade familiar	5
Total	10

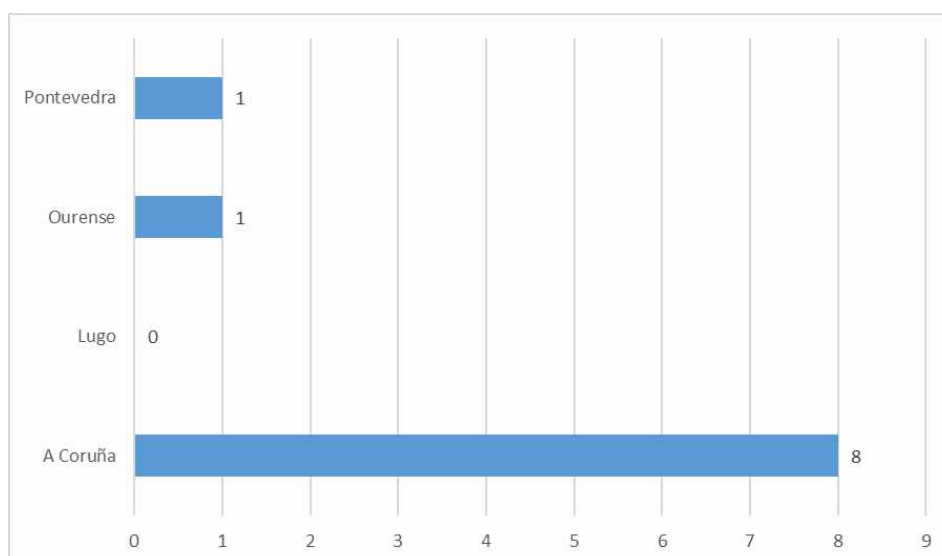
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Derivacións por provincias:

Casos derivados por provincias	
A Coruña	8
Lugo	0
Ourense	1
Pontevedra	1
Total	10

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Derivacións por Entidades derivantes:

Entidades derivantes	
Rede galega de información ás mulleres	5
Servizos sociais comunitarios e especializados	2
Rede galega de acollemento	0
Servizos sociais de outras comunidades autónomas	0
Solicitud directa da persoa usuaria	2
Xulgado de Galicia	1
Total	10

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Derivacións segundo os membros da unidade familiar:

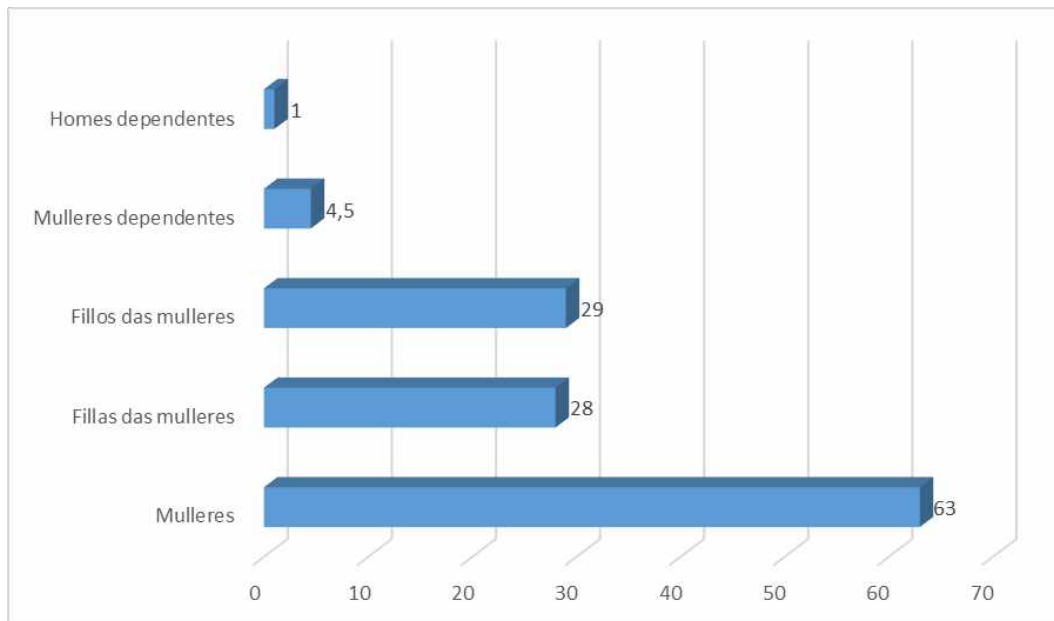
Derivacións con ou sen máis membros da unidade familiar	
Con máis membros	5
Só a muller	5
Total	10

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

O nº de persoas usuarias do Centro de Recuperación Integral no ano 2021 foi de 122 persoas.

Persoas usuarias 2021	
Mulleres	63
Fillas das mulleres	28
Fillos das mulleres	29
Mulleres dependentes	1
Homes dependentes	1
Total	122

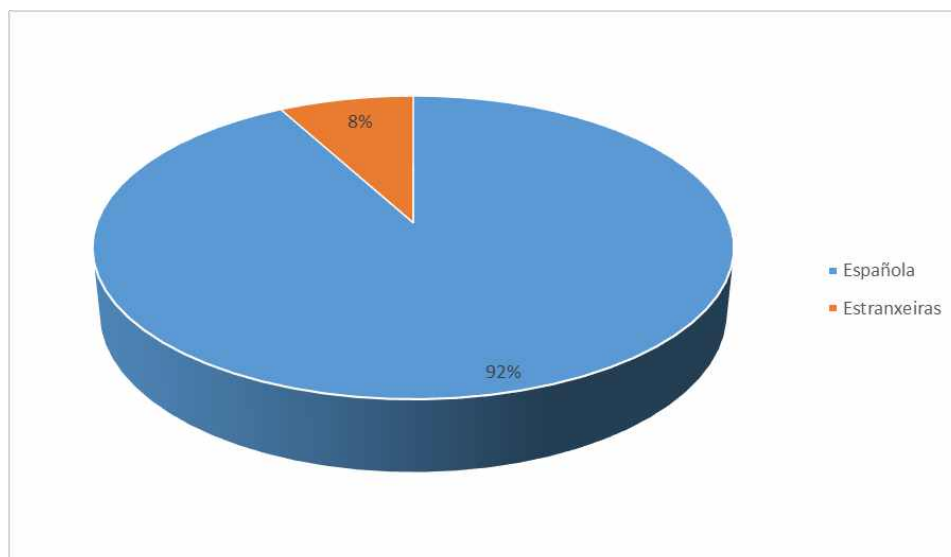
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Nacionalidade das mulleres usuarias do Centro de Recuperación Integral

Nacionalidade das mulleres usuarias	
Española	58
Estranxeiras	5
Total	63

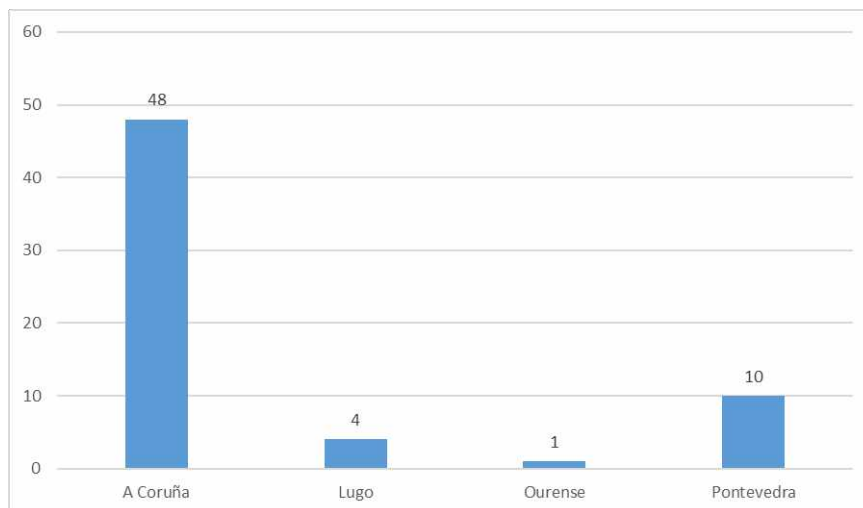
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Desglose por provincias segundo unidades familiares atendidas no CRI:

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Unidades familiares	48	4	1	10

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Intervención: Área de traballo individualizado.

O Centro de Recuperación Integral está en funcionamento durante todo o tempo preciso para cubrir as necesidades da muller e das súas fillas e fillos; cunha flexibilidade máxima para atender á conciliación da vida laboral, persoal e familiar das persoas usuarias, en calquera día da semana, traballando tanto tardes como sábados ou domingos, se é necesario para as mulleres.

Para levar a cabo o traballo con cada usuaria desde unha perspectiva dinámica, deséñase para cada unha delas o Plan de Atención Individualizada (PAI) que serve de guía durante toda a intervención, resitúa a muller e profesionais durante todo o proceso de intervención, permitindo non perder de vista os obxectivos consensuados coa muller e/ou co ou coa menor.

Existe unha aplicación informática na que se recolle toda a información sobre a problemática concreta de violencia de xénero, as necesidades e expectativas existentes, os obxectivos pactados, as actuacións a realizar, a avaliación dos obxectivos, posibles modificacións dos mesmos, e obxectivos conseguidos, así como o seguimento da persoa usuaria. A aplicación

incorpora tamén un xestor de documentos que permite o arquivo dixital da documentación referida á cada unha das usuarias.

A continuación enuméranse distintas áreas que son abordadas desde o Centro de Recuperación integral no traballo coas mulleres usuarias do recurso:

ÁREA DE XÉNERO:

É fundamental coñecer o que é a desigualdade, para poder desculpabilizar ás persoas que a sofren; e identificar a violencia de xénero como o aspecto máis grave da desigualdade. Esta área trabállase de maneira transversal co afán de que a muller entenda que a desigualdade procede dun contexto sociocultural onde a preeminencia do home sobre a muller segue presente; entenda o que é a violencia de xénero, as características da mesma, as súas consecuencias e as reaccións normais fronte a esas situacións, para que poida entender o que viviu e como superalo e recoñeza os machismos e micromachismos presentes na sociedade.

ÁREA TERAPÉUTICA:

A liña terapéutica engloba dous aspectos determinantes, o emocional e o competencial, e así:

-Dentro do eido emocional trabállase, tanto de maneira individual como especialmente grupal, tódolos apartados que permitan que unha muller manexe as súas emocións, as recoñeza e poida traballar con elas, intentado acadar os obxectivos de facilitar a súa recuperación emocional, cunha mellora do seu autoconcepto e autoestima e fomentar a independencia emocional da muller, incidindo nas súas relacións de parella.

-Dentro do eido competencial, é de destacar a necesidade de desenvolver ou restaurar habilidades para participar nas ocupacións da vida diaria dunha maneira competente, saudable e satisfactoria, tanto na figura da muller (sobrevivente da violencia de xénero) como da súa familia, tomando como alicerce o empoderamento e a participación nunha vida saudable, ata acadar unha verdadeira autonomía persoal, e unha real ocupación da actividades da vida diaria. Os obxectivos son identificar, traballar e potenciar aquelas habilidades físicas, cognitivas ou psicosociais necesarias para a realización das actividades básicas da vida diaria; adquirir hábitos e rutinas diarias e conseguir que o ocio e a participación social formen parte da vida da muller.

ÁREA PSICOEDUCATIVA:

Esta liña pretende que a muller cambie o seu papel de vítima a sobrevivente, pasando da pasividade á actividade, a ser axente de cambio de seu.

Para isto será necesario adquirir e adestrar as habilidades de relación interpersoal que faciliten unha relación adaptativa co entorno social e a mellora da calidade de vida; establecer e manter relacións interpersoais gratificantes e potenciar os recursos persoais facilitadores do cambio.

ÁREA LABORAL:

Nesta liña trabállase desde o comezo tendo en conta o punto de partida da muller, tanto no eido formativo laboral, apoiando o proceso de formación da muller, tanto regrada como ocupacional, incrementando coñecemento das TICs entre as mulleres reforzando as súas habilidades, coñecementos e acceso ás tecnoloxías da información e facilitar a elaboración de itinerarios de formación personalizados; como no eido socio laboral, analizando as posibilidades reais de traballo, fomentando a busca activa de emprego.

ÁREA DE SEGURIDADE:

Neste apartado traballarase a súa seguridade física, realizando coa muller, e en coordinación co profesional de referencia en seguridade (policia custodio), o plan de protección individualizado; e a súa seguridade virtual, co afán de que a muller coñeza os perigos do uso indiscriminado das redes sociais.

ÁREA DE REDES DE APOIO:

Para refacer a vida dunha persoa que sufriu violencia de xénero, é moi importante poder contar con redes de apoio. A propia violencia remata coas existentes, xa que o que pretende o agresor é illar á muller, e o primeiro é acabar cos lazos de unión ou pertenza a unha colectividade. Por iso trabállase coa familia e co voluntariado.

ÁREA XURÍDICO-SOCIAL:

Desde esta área analízase a situación xurídica da muller, levando a cabo unha coordinación co/a asesor/a xurídica do centro que deriva, así como co letrado ou letrada que exerce a súa representación.

ÁREA MATERNO-FILIAL:

Nesta área analízase a relación materno-filial, e as consecuencias da violencia de xénero que afectan a propia estabilidade da relación. Trabállase no sentido de dotar as mulleres sobreviventes dos coñecementos e as ferramentas necesarias para o fomento das súas capacidades como nais e para establecer formas de relación positiva coas súas fillas e cos seus fillos.

O traballo individualizado tamén se realiza con menores, con independencia da que se realice para mellorar relación materno filial. Así as áreas de actuación para cadanseu son:

ÁREA DE XÉNERO:

Nesta liña traballárase cos/as menores o fenómeno da desigualdade na sociedade, identificando situacións de desigualdade nas súas vidas, fomentando a aplicación de conceptos que insiran igualdade e identificando situacións de violencia de xénero, tanto propias como alleas, e as consecuencias que a dita violencia ten nas súas vidas.

ÁREA TERAPÉUTICA:

A liña terapéutica engloba dous aspectos determinantes, o emocional e o competencial e así trabállase a autoestima e a responsabilidade persoal, intentando dotar á menor ou menor de estratexias para responder axeitadamente a situacións emocionalmente intensas, e para recoñecer e expresar as emocións da maneira axeitada e eficaz. Igualmente, desde o eido competencial estímúlanse as súas competencias para ter unha vida independente, dentro de cada tramo de idade, potenciando o desenvolvemento das competencias sociais, para ampliar e adecuar o repertorio dos comportamentos da ou do menor nas situacións de relación entre iguais, así como para facilitar o mantemento das relacións sociais satisfactorias.

ÁREA PSICOEDUCATIVA:

Nesta liña pretende que as e os menores aprendan ou retomen habilidades e coñecementos que lles axuden a construír un mundo de seu, mais igualitario e pacífico, intentando capacitar as e aos menores para o manexo das diferentes

situacións sociais e as emocións que xeran. Igualmente, traballando o coñecemento das relacións afectivo-sexuais, a resolución de conflitos de xeito satisfactorio, o aumento de condutas asertivas.

ÁREA FORMATIVA-OCUPACIONAL:

En función das características de cada menor, afondase no apoio á educación regrada, ou establecece a necesidade dunha formación ocupacional.

ÁREA DE SEGURIDADE:

Trabállase fomentando o recoñecemento de situacións de perigo por parte da/o menor; e fomentando o uso seguro, responsable e saudable de internet e, especialmente, das redes sociais.

LIÑAS DE ACTUACIÓN DO CRI

Centro de referencia e coordinador da Rede Galega de Acollemento.

Os diferentes centros de acollida, que no seu conxunto configuran a rede galega de acollemento, son recursos especializados residenciais e temporais que ofrecen acollida, atención e recuperación ás mulleres que sofren violencia de xénero e ás e aos menores ao seu cargo que requiren dun espazo de atención e protección debido á situación de indefensión ou risco debido á situación de violencia de xénero.

A Rede Galega de Acollemento comezou a traballar, como tal Rede segundo o protocolo asinado, o 1 de xullo de 2017; e está composta pola Casa de acollida e pisos de transición á vida autónoma da Coruña, a Casa de acollida de Ferrol, os Pisos de acollida de Lugo, a Casa de acollida de Ourense e o Centro de emerxencia de Vigo. No ano 2018 incorporouse a este protocolo unha vivenda para mulleres con enfermidade mental que sofren violencia de xénero en Burela (Lugo), mediante convenio asinado coa Asociación de axuda ao enfermo mental A Mariña e no ano 2020 incorpórase un recurso de curta estancia en Chantada (Lugo) a través dun convenio asinado co Congregación Hermanas Mercedarias de la Caridad.

Son entidades derivantes á Rede Galega de Acollemento:

- Os Centros de Información á Muller acreditados pola Xunta de Galicia
- Os servizos sociais comunitarios e servizos sociais especializados de Galicia

- Os centros adscritos ao Servizo Galego de Saúde (hospitais, centros de saúde)
- Os Xulgados radicados en Galicia que acreditaron a situación de violencia de xénero
- As Forzas e Corpos de Seguridade do Estado radicados en Galicia
- A Policía Autonómica e Policía Local de Galicia
- Entidades ou asociacións que teñan subscritos convenios de colaboración en materia de tratamento da violencia de xénero coa Xunta de Galicia ou que acrediten colaboración estable no ámbito da igualdade e a erradicación da violencia de xénero coa Secretaría Xeral da igualdade.
- Entidades ou asociacións que teñan subscritos convenios de colaboración en materia de tratamento da violencia de xénero coa entidade municipal titular do recurso de acollida ou que acrediten colaboración estable no ámbito da igualdade e a erradicación da violencia de xénero coa dita entidade.
- Organismos con competencia en atención e acollida a mulleres en situación de violencia de xénero doutras Comunidades Autónomas, Cidades Autónomas ou organismos con competencia en materia de igualdade doutros países.

O horario de atención do teléfono de derivación 673.28.23.92, e do correo da RGA, rga.igualdade@xunta.es, é de luns a venres, de 09:00 a 19:00, por parte do CRI. O resto do tempo a atención do teléfono e correo da Rede Galega de Acollemento correspóndelle ao persoal do Teléfono da Muller da Xunta de Galicia (900.400.273).

No ano 2021 ao abeiro deste protocolo realizouse a derivación de 60 mulleres e 45 menores a centros de acollida da Rede Galega de Acollemento, 1 destas mulleres foi derivada entre os propios centros da RGA. Os centros da RGA atenderon as seguintes derivacións:

- 15 derivacións ao Centro de emerxencias de Vigo.
- 15 derivacións ó Centro de acollida de Ourense.
- 10 derivacións á Casa de acollida municipal da Coruña
- 10 derivacións á Casa de acollida municipal de Ferrol.
- 2 derivación ás vivendas tuteladas do Concello de Lugo
- 2 derivacións á vivenda tutelada de Burela.

- 6 derivacións ao centro de acollida de Chantada.

As solicitudes de acollida atendidas polos centros que compoñen a RGA atenden as mulleres que sofren violencia de xénero e as súas fillas e fillos menores que precisen dun aloxamento de seguridade en Galicia, por mor da situación de violencia de xénero, así como as persoas delas dependentes nas mesmas circunstancias.

Número de persoas acollidas por cada un dos centros da RGA:

Centro	Mulleres	Menores	TOTAL
CEMVI. Centro de emerxencias Vigo	15	8	23
Casa de acollida de Ourense	15	17	32
Casa de acollida da Coruña	10	5	15
Casa de acollida de Ferrol	10	11	21
Vivendas tuteladas de Lugo	2	1	3
Centro enfermidade mental de Burela	2	0	2
Vivenda tutelada de Chantada	6	3	9
Total	60	45	105

Tramitáronse 4 solicitudes de derivación entre Comunidades Autónomas.

CC.AA DE ORIXE	MULLERES	MENORES	CC.AA. DESTINO	RESULTADO/ CENTRO DE ACOLLIDA
MADRID	1	2	GALICIA	ACEPTADA EN OURENSE PRESENTA RENUNCIA
PAIS VASCO	1	1	GALICIA	ACEPTADA CEMVI 24-09-2021
BALEARES	1	0	GALICIA	RENUNCIA
ASTURIAS	1	0	GALICIA	ACEPTADA EN OURENSE PRESENTA RENUNCIA

Intervención grupal.

O xeito de funcionamento do centro é o de traballo en grupo, baseándonos en xuntanzas de equipo para a toma de decisións conxuntas sobre os temas que afectan ás usuarias e para adoptar posturas en común, sendo moi importante o nexo de unión que se crea entre as

mulleres co fomento de grupos de coñecemento que axuden a rachar a soidade e o illamento da muller que sufriu violencia de xénero.

Actuacións no CRI.

- Debido á situación de crise sanitaria da COVID-19 incrementouse a atención telefónica e online en detrimento da atención presencial.
- Desenvolveuse un proxecto o "Proxecto Social TV" no que participaron 10 mulleres, usuarias do centro, ás que se lle facilitou dun módulo conectado á televisión a través do conector HDMI, que permitía recibir chamadas a través da TV, intercambiar imaxes de forma totalmente privada, manter unha axenda onde rexistrar eventos, citas... na que deben lembrar e usar canais temáticos para emitir vídeos, audios e outros contidos multimedia.
- Titorización das prácticas no CRI dunha unha alumna da Escola Universitaria de Traballo social entre o 17/02/2021 e o 14/05/2021 e dúas alumnas do Master en Psicoloxía do Traballo e das Organización e Psicoloxías Xurídico Forense, unha delas do 15/03/2021 ao 28/04/2021, e outra do 29/04/2021 ao 30/06/2021
- Visita ao centro do persoal técnico en igualdade e violencia de xénero dos concellos de Lourenzá, Vedra e Monfero para a asistencia a unha xornada informativa sobre o funcionamento do CRI e da Rede Galega de Acollemento e visita ás instalacións do centro.

Actuacións fora do CRI.

Ó longo do ano 2021 o persoal do CRI, realizou diversas actuacións de sensibilización fronte á violencia de xénero fora das instalacións do Centro de Recuperación Integral:

- Colaborou coa Faladoiro: Violencia de Xénero e Sociedade, que organizou a Concellería de Igualdade do Concello das Pontes dentro das actividades para conmemorar o 25N. coa finalidade de sensibilizar á cidadanía pontesa na necesidade de implicarse na erradicación da violencia de xénero.
- Participou no "Curso de Formación Continua sobre VIOLENCIA DE GÉNERO" organizado polos ilustres Colegios de Procuradores de Santiago de Compostela, A Coruña e Ourense con un relatorio sobre recursos da Xunta de Galicia contra a

violencia de xénero en cada unha das tres cidades.

- Charlas informativas sobre as consecuencias da violencia de xénero nas mulleres, nos nenos e nas nenas e pauta para a súa abordaxe, ofertadas dentro do Programa *“Por 365 días de respecto e Igualdade: prevención da violencia de xénero no ámbito educativo”* que desenvolve a Secretaría Xeral da igualdade ao abeiro do Plan proxecta, co obxecto de proporcionar ao alumnado formación e ferramentas que lles permitan coñecer e recoñecer a violencia contra as mulleres e actuar na súa prevención e no coñecemento da construción social das súas identidades sexuais e asignación de roles, o que lles permitirá poder eliminar estereotipos sexistas. Estas charlas tamén foron ofertadas ás entidades locais galegas adheridas á Rede Galega de Entidades Locais contra a Violencia de Xénero, pola Secretaría Xeral da Igualdade, ao abeiro do convenio de colaboración asinado coa FEGAMP, así como a outros concellos e centros educativos que solicitaron a colaboración da Secretaría Xeral da Igualdade para o desenvolvemento de actuacións de sensibilización e prevención da violencia de xénero. O persoal do CRI impartiu estas charlas baixo o título de “A violencia machista nas relacións de parella na mocidade” nun total de 32 concellos.
- Durante o ano 2021 desenvolveuse unha actividade de navegación terapéutica no Real Club de Yates de Baiona baixo o título “Vela contra a Violencia de Xénero”, a actividade ten como obxectivo diminuír o estado de ansiedade das participantes, desenvolver as súas capacidades persoais, sociais e emocionais, fortalecer a autoestima e mellorar a súa saúde física e emocional. Nesta actividade participaron 16 mulleres e 21 menores usuarias do CRI ou do Centro de Emerxencias de Vigo (CEMVI).

Artigo 50: Rede de información ás mulleres.

A Xunta de Galicia a través da Secretaría Xeral da Igualdade e en colaboración coas entidades locais, dispón dunha rede de información ás mulleres distribuída polo territorio galego e a través da cal se desenvolven accións de carácter preventivo e de sensibilización; serven como recurso facilitador de información, orientación, derivación e seguimento as mulleres que sofren violencia de xénero.

En 2016 publicouse o Decreto 130/2016, do 15 de setembro, polo que se establecen os requisitos e o procedemento para o recoñecemento e acreditación dos centros de

información á muller de titularidade das entidades locais de Galicia, así como para a modificación e extinción do seu recoñecemento (DOG nº 188, do 3 de outubro), coa finalidade de establecer unha nova regulación dos requisitos e o procedemento para o recoñecemento dos centros de información á muller, así como as condicións de funcionamento, e o procedemento da extinción do recoñecemento destes centros na nosa comunidade.

O principal obxectivo deste novo decreto dos Centros de Información á Muller é acadar unha mellora no servizo á cidadanía, tanto na promoción da igualdade de xénero mediante a información e o asesoramento, como na prevención e loita contra a violencia de xénero. Os CIM atenden a todas as mulleres que o demanden así como a calquera persoa, sexa home ou muller, en asuntos relacionados coa promoción social da igualdade de xénero.

Cabe destacar que se establecen como de carácter prioritario as actividades de prevención, información, asesoramento e loita en xeral contra a violencia de xénero, así como a atención ás mulleres vítimas de violencia de xénero. Ademais a atención poderase estender ás fillas e fillos e ás persoas menores ou maiores dependentes delas coa intención de reducir o impacto negativo que a situación de violencia produce nestas persoas. Tamén será prioritaria a atención a mulleres pertencentes a outros colectivos en situación de vulnerabilidade e/ou risco de exclusión social.

Entre as funcións que poderán desenvolver os CIMs, incluíranse tamén actividades de información e atención ao colectivo LGTBI, segundo a Lei 2/2014, do 14 de abril, pola igualdade de trato e a non discriminación de lesbianas, gays, transexuais, bisexuais e intersexuais en Galicia, que establece que se apoiará un servizo de información, atención e asesoramento a lesbianas, gays, transexuais, bisexuais e intersexuais e ás súas familias e persoas achegadas, en colaboración cos gobernos locais.

A rede de información ás mulleres funciona en estrita colaboración cos servizos sociais, sanitarios e de orientación escolar, así como cos servizos de urxencia e seguridade cidadá.

- **Centros de Información ás Mulleres.**

Mediante a Resolución do 2 de marzo de 2021, da Secretaría Xeral da Igualdade, pola que se establecen as bases reguladoras das subvencións ás entidades locais da Comunidade Autónoma de Galicia para a promoción da igualdade, de forma individual e mediante o sistema de xestión compartida, e se procede á súa convocatoria para o ano 2021 (DOG nº49

do 12 de marzo de 2021).

A súa finalidade é colaborar economicamente coas entidades locais de Galicia para o desenvolvemento de programas, actividades, actuacións e medidas para facer efectivo o principio de igualdade de oportunidades entre homes e mulleres, o tratamento integral da violencia de xénero, a conciliación da vida persoal, laboral e familiar, a participación das mulleres na vida política, económica, social e cultural; así como para consolidar o funcionamento de servizos de atención integral de información e asesoramento ás mulleres no territorio, co fin de prestarlles unha atención e acompañamento de proximidade, psicolóxico, xurídico e de orientación sociolaboral ás mulleres, en particular, a aquelas que pertencen a colectivos en risco de exclusión ou estean nalgunha situación de vulnerabilidade, de cara a mellorar a súa situación social, laboral e profesional.

Con este fin, recóllese un marco de axudas públicas para o financiamento de medidas e actuacións desenvolvidas polas entidades locais, de forma individual ou mediante o sistema de xestión compartida, ao abeiro de catro programas (cos códigos de procedemento, respectivamente, SI435B, SI435A, SI427B e SI435C):

a) Programa de fomento da conciliación da vida persoal, laboral e familiar ;

b) Programa de prevención e tratamento da violencia de xénero;

c) Programa de apoio aos centros de información á muller (CIM), e

d) Programa de sensibilización, información e difusión sobre igualdade e prevención da violencia contra as mulleres.

Ao abeiro do Programa de apoio aos Centros de Información ás Mulleres, financiaranse as actuacións desenvolvidas nos CIM en relación coa atención a mulleres en situación de vulnerabilidade, entre as que se atopan as mulleres que sofren violencia de xénero.

Accións subvencionables:

1. A existencia no cadro de persoal ou na relación de postos de traballo da entidade, de prazas para persoal funcionario, laboral fixo ou indefinido para prestar servizos no CIM, en concreto para os postos de dirección, asesoramento xurídico, atención psicolóxica, axentes de igualdade ou de fomento do traballo en rede e de dinamización do territorio con enfoque de xénero.

Cando as prazas ou os postos antes referidos non estean ocupados con carácter definitivo

por persoal funcionario, laboral fixo ou indefinido, a entidade deberá presentar xustificación razoada da motivación que lle impide tal cobertura. Con carácter xeral, só se admitirá como xustificación a cobertura por persoal funcionario interino, baixas por enfermidade ou similares, as que se deriven da aplicación da lexislación vixente, ou por estar en curso o proceso de oposición ou concurso correspondente.

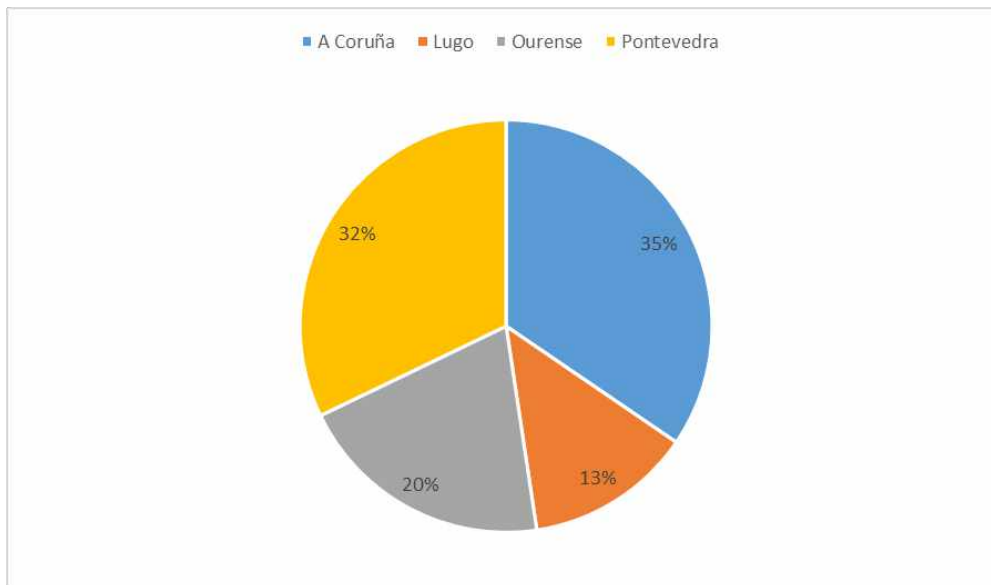
2. A contratación laboral temporal ou mercantil de profesionais para a prestación dos servizos de asesoramento xurídico ou de atención psicolóxica, así como para levar a cabo as funcións de axentes de igualdade ou de fomento do traballo en rede e de dinamización do territorio con enfoque de xénero, sempre que a entidade local non conte con persoal que preste servizos no CIM para a realización das correspondentes funcións.

As entidades locais, pola súa proximidade á cidadanía e polo coñecemento da situación específica da súa poboación, son os axentes idóneos para o desenvolvemento de accións tendentes a garantir a igualdade entre mulleres e homes, para previr e erradicar a violencia de xénero, para o establecer as condicións que posibiliten a participación das mulleres en todas as esferas da vida, e para favorecer a conciliación da vida persoal, familiar e laboral de todas as persoas, mulleres e homes.

O crédito total destinado ás axudas para o desenvolvemento deste programa foi de 3.359.894€.

Nº CIMs Por Provincia	
Provincia	Nº CIMs
A Coruña	29
Lugo	11
Ourense	17
Pontevedra	27
Total	84

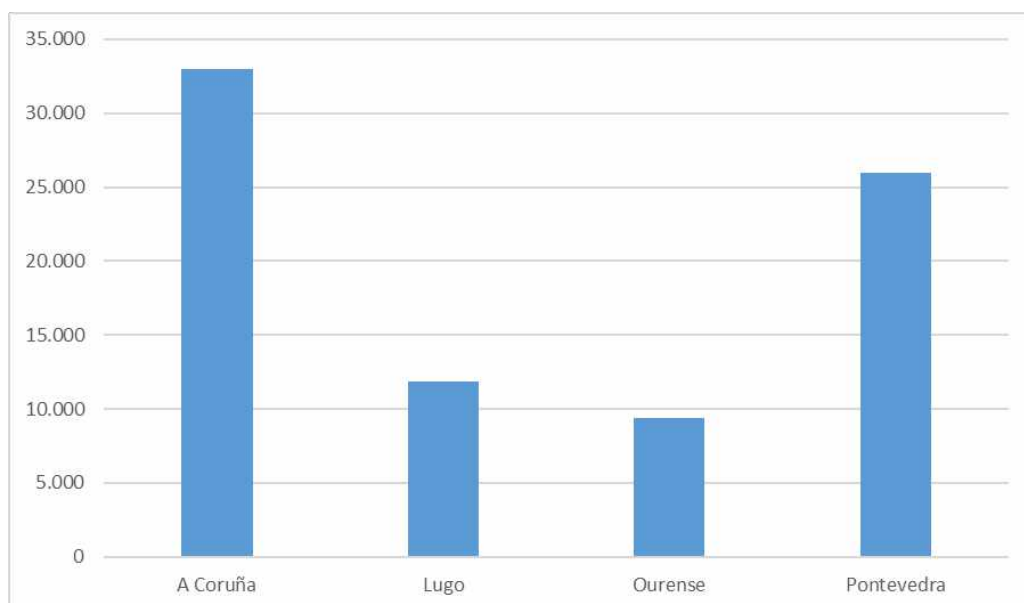
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

CONSULTAS 2021

Nº de Consultas	
Provincia	Nº consultas
A Coruña	32.957
Lugo	11.821
Ourense	9.360
Pontevedra	25.988
Total	80.126

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Nº de consultas por área

Área	Nº de consultas
Asesoramento xurídico	21.376
Atención psicolóxica	29.691
Atención vítimas de VX	14.808
Orientación Emprego	2.677
Información de cursos, xornadas e actividades	983
Información de recursos	8.669
Outra información	1.922
Total consultas	80.126

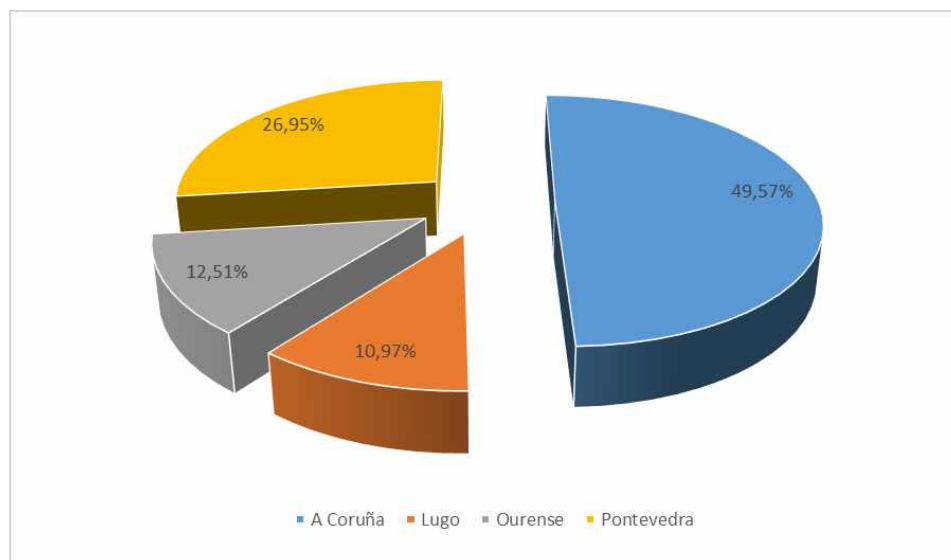
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Consultas específicas por violencia de xénero

Consultas específicas por violencia de xénero	
Provincia	Nº consultas
A Coruña	7.340
Lugo	1.624
Ourense	1.853
Pontevedra	3.991
Total	14.808

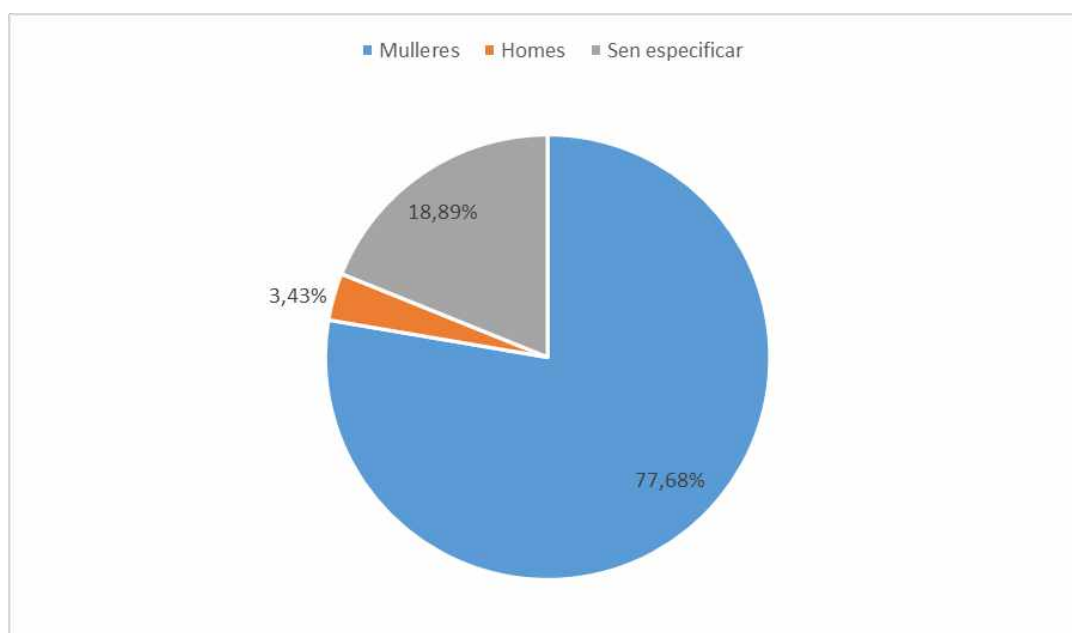
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Características das persoas consultantes en Galicia

Sexo das persoas consultantes	
Mulleres	13.511
Homes	597
Sen especificar	3.285
Total	17.393

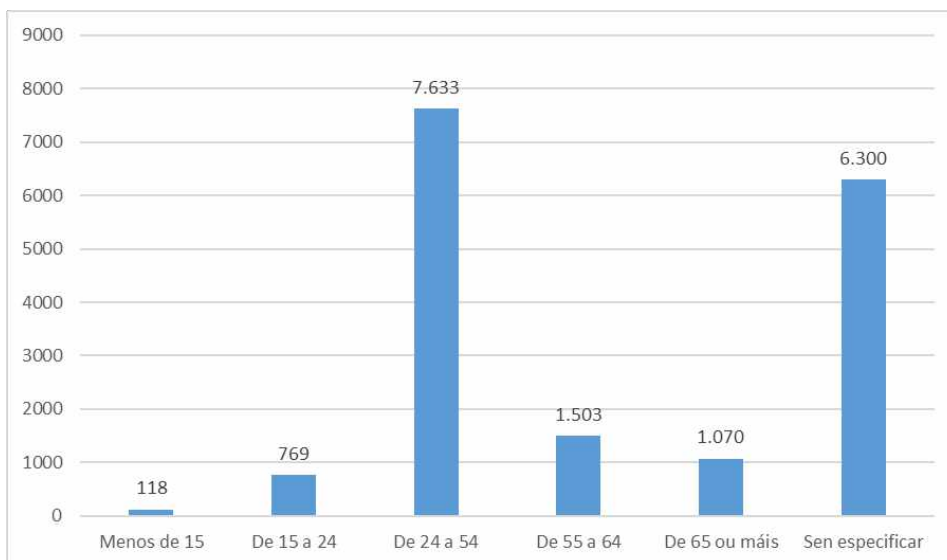
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Consultantes por idade

Idade	
Menos de 15	118
De 15 a 24	769
De 25 a 54	7.633
De 55 a 64	1.503
De 65 ou máis	1.070
Sen especificar	6.300
Total	17.393

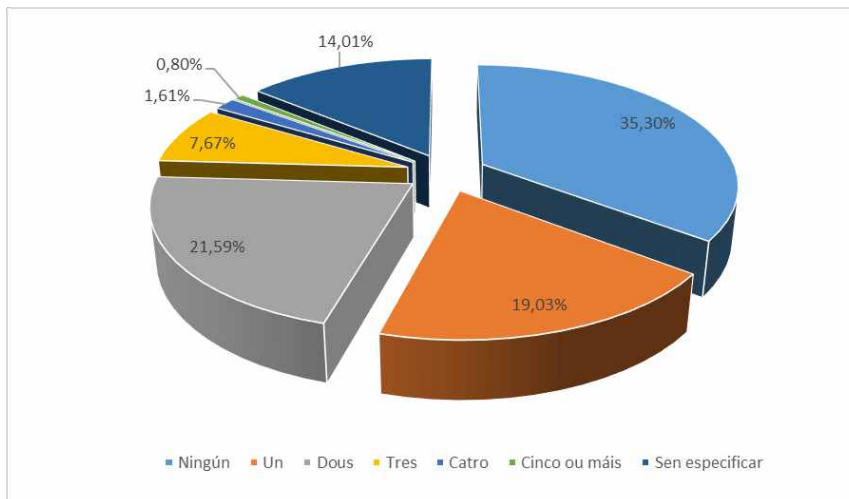
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Consultantes por nº de fillos e fillas

Nº de fillas / fillos	
Ningún	6.171
Un	3.327
Dous	3.774
Tres	1.250
Catro	282
Cinco ou máis	140
Sen especificar	2.449
Total	17.393

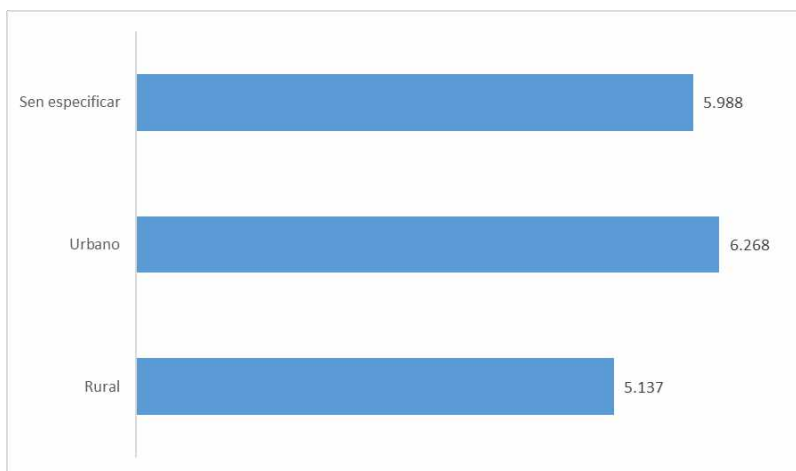
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Consultantes por hábitat

HABITAT	
Rural	5.137
Urbano	6.268
Sen especificar	5.988
Total	17.393

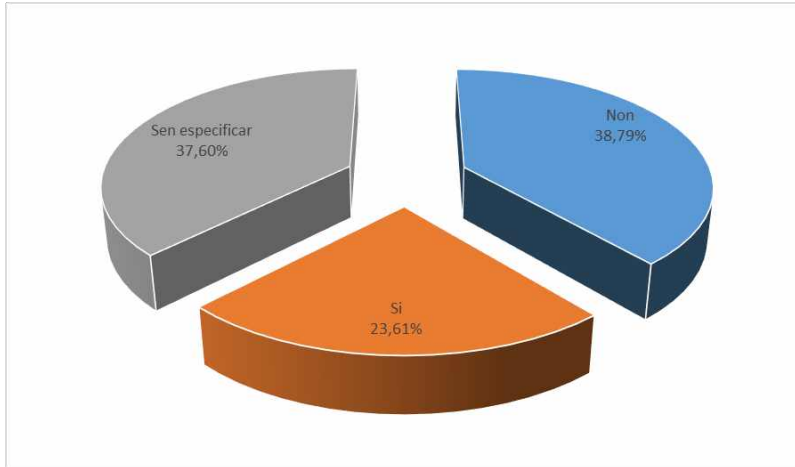
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Consultantes por situación laboral

TRABALLA	
Non	6.746
Si	4.107
Sen especificar	6.540
Total	17.393

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- **Atención integral a persoas en situación de explotación sexual e/ou vítimas de trata de seres humanos con fins de explotación sexual e/ou laboral.**

No Diario Oficial de Galicia do 2 de xuño de 2021 (DOG nº 102) publicouse a Resolución do 18 de maio de 2021, da Secretaría Xeral da Igualdade, pola que se establecen as bases que rexerán a concesión de subvencións a entidades de iniciativa social sen ánimo de lucro para o desenvolvemento de proxectos de atención social integral dirixidos a persoas en situación de explotación sexual, preferentemente inmigrantes, e/ou vítimas de trata de seres humanos con fins de explotación sexual e/ou laboral, na Comunidade Autónoma de Galicia, susceptible de ser financiada con fondos REACT-UE no marco do programa operativo FSE Galicia 2014-2020, no que se procede á súa convocatoria para o ano 2021.

A finalidade destas axudas é a de apoiar a recuperación e a integración social e laboral destas persoas.

Ás subvencións obxecto desta convocatoria destinouse un orzamento total de catrocentos cincuenta mil euros (450.000 €).

Os proxectos subvencionados debían incluír algunha das actuacións do seguinte tipo:

- Atención inicial nos chamamentos realizados polas autoridades competentes- xudiciais, fiscais e policiais-, para a atención inmediata ás vítimas de trata de seres humanos con fins de explotación sexual e/ou laboral en asistencia social, legal ou psicolóxica.
- Asesoramento social e actuacións de apoio directo nas relacións coas distintas entidades, organismos e servizos para a realización de trámites administrativos de diversa índole:

sociais, sanitarios, policiais, xudiciais, laborais, de formación, etc., e que permitan ás persoas beneficiarias iniciar o seu proceso de normalización social, así como atención, información e asesoramento continuado sobre os recursos; e acompañamento, apoio e seguimento no proxecto persoal de cada persoa usuaria.

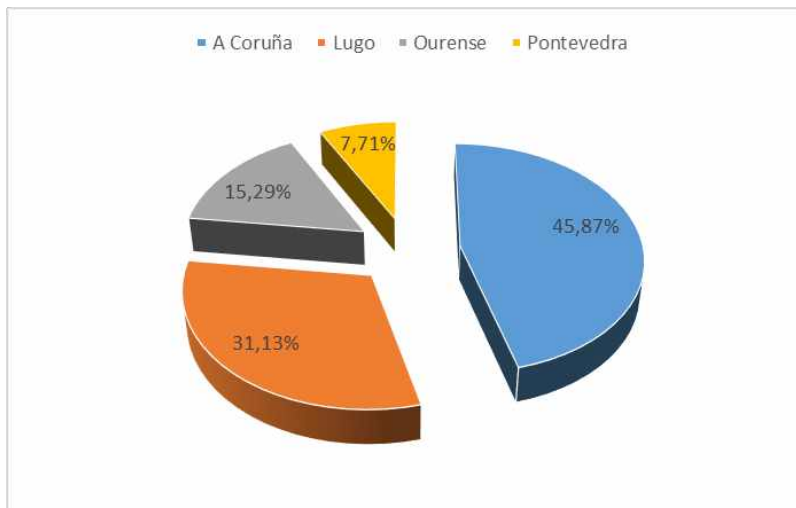
- c) Atención psicolóxica, para abordar posibles trastornos emocionais e/ou condutuais e na procura da súa recuperación persoal.
- d) Asesoramento xurídico sobre os seus dereitos e deberes, así como para a tramitación de procedementos administrativos de diversa índole: autorizacións de residencia e traballo, revogacións de ordes de expulsión, reagrupamento familiar, retorno ao país de orixe, cuestións laborais e civís, procesos de denuncia, xestións policiais, procesos penais, etc.
- e) Orientación e asesoramento laboral, incluídas as actividades formativas: como formación básica (habilidades sociais, alfabetización, economía doméstica, etc.) e formación prelaboral e laboral, coa finalidade de facilitar e mellorar a súa empregabilidade e a súa inserción laboral.
- f) Atención e asesoramento en traballo de rúa, co obxectivo de achegamento a aqueles lugares onde se poden atopar persoas vítimas de trata de seres humanos, en situación de explotación, para establecer encontros iniciais, achegándolles información sobre os recursos existentes e/ou información hixiénico-sanitaria, xurídica, social etc., de xeito que se permitan o seu acceso as actuacións normalizadas previstas neste artigo.

A través da Resolución do 3 de setembro de 2021, da Secretaría Xeral da Igualdade, déuselle publicidade ás axudas concedidas ao abeiro da antedita Resolución do 18 de novembro de 2021 (DOG nº 177, do 14 de setembro).

Datos de persoas participantes nos programas desenvolvidos no ano 2021:

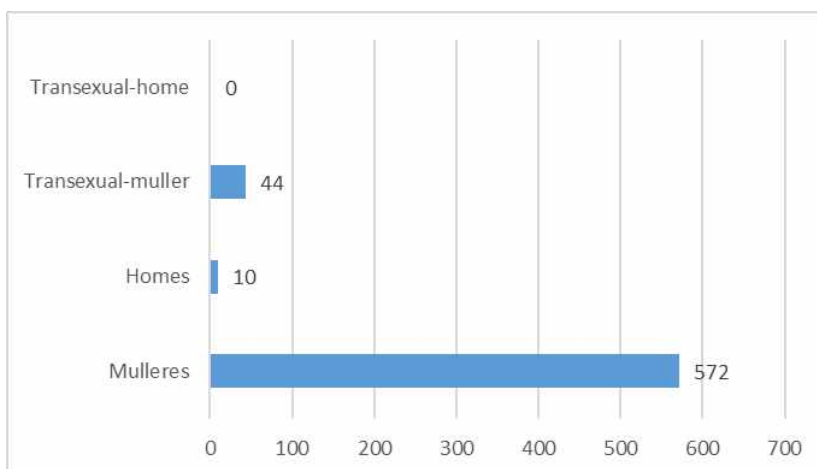
Persoas participantes por provincia	
Provincia	Nº persoas
A Coruña	333
Lugo	226
Ourense	111
Pontevedra	56
Total	626

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Persoas participantes por sexo	
Sexo	Nº persoas
Mulleres	572
Homes	10
Transexual-muller	44
Transexual-home	0
Total	626

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Persoas participantes por idade	
Idade	Nº persoas
Menor de 25 anos	41
Entre 25 e 54 anos	545
Maior de 54 anos	40
Total	626

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

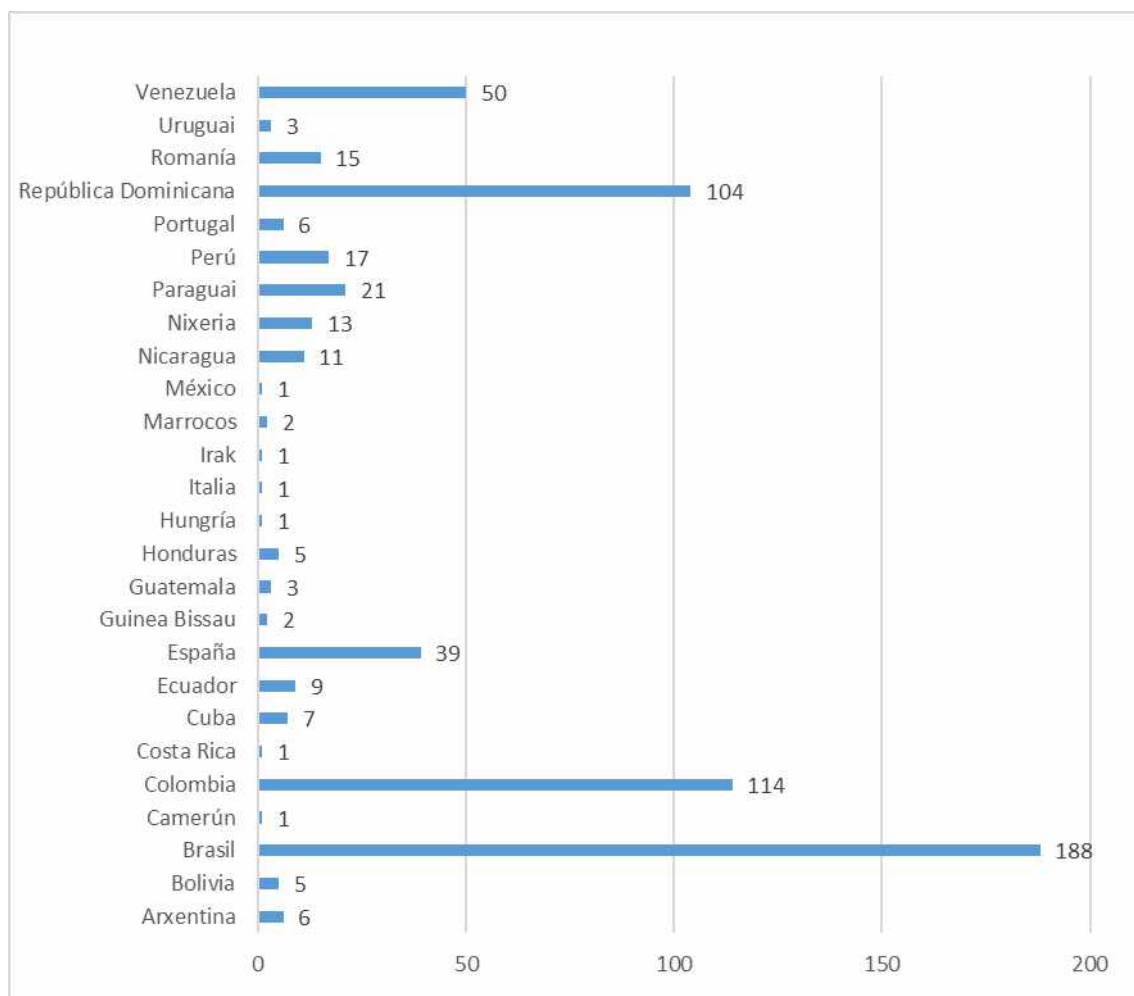
Persoas participantes por nacionalidade	
Nacionalidade	Nº persoas
Españolas	39
Estranxeiras	587
Dobre nacionalidade	0
Total	626

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade, Xunta de Galicia

País	Nº
Arxentina	6
Bolivia	5
Brasil	188
Camerún	1
Colombia	114
Costa Rica	1
Cuba	7
Ecuador	9
España	39
Guinea Bissau	2
Guatemala	3
Honduras	5
Hungría	1
Italia	1
Irak	1
Marrocos	2
México	1
Nicaragua	11
Nixeria	13
Paraguai	21
Perú	17
Portugal	6
República Dominicana	104
Romanía	15
Uruguai	3
Venezuela	50
Total	626

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- **Accións de información, prevención e sensibilización sobre violencia sexual e trata, preferentemente entre mulleres inmigrantes, residentes na Comunidade Autónoma de Galicia.**

No ano 2021 a **Consellería de Emprego e Igualdade**, asinou de novo convenios de colaboración con entidades sen ánimo de lucro, pertencentes á Rede Galega contra a Trata, para o desenvolvemento de accións de información, sensibilización e prevención da violencia sexual e da trata, fundamentalmente entre as mulleres inmigrantes. A súa finalidade principal é contribuír á transmisión de valores igualitarios e á ruptura de estereotipos de xénero, fundamentalmente entre as mulleres inmigrantes, así como accións de información, a través de todas as vías que favorezan o coñecemento dos recursos e servizos existentes para a atención ás vítimas da violencia sexual e trata, realizando a máxima difusión dos

mesmos entre a poboación inmigrante.

A Rede Galega contra a Trata, está formada por entidades con experiencia contrastada de moitos anos de traballo con mulleres inmigrantes vítimas de trata con fins de explotación sexual e/ ou laboral, e que desenvolven en Galicia accións que teñen como fin promover a participación e integración activa destas vítimas na vida social, laboral, económica a través de programas específicos de atención integral de acollida, axuda psicolóxica, xurídica e asistencia directa.

Nº. de accións de sensibilización e información fronte á prostitución e a trata con fins de explotación sexual como formas de violencia contra as mulleres desenvolvidas: 68

Nº de participantes nas accións de sensibilización e información fronte á prostitución e a trata con fins de explotación sexual como formas de violencia contra as mulleres: 2.040

Ademais realizáronse diferentes accións de sensibilización e prevención como foi a organización e desenvolvemento da X Xornada da Rede galega contra a trata, que tivo lugar o 21 de outubro de 2021 co título "A prostitución: Xeito de Violencia de Xénero.

- **Atención de emerxencia ás vítimas de trata de seres humanos e/ou de explotación sexual, derivada da crise sanitaria por Covid19, no marco do Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero.**

A situación xerada pola crise sanitaria derivada do Covid19 provoca unha situación de especial vulnerabilidade para as mulleres vítimas de trata de seres humanos e de explotación sexual, emerxendo situacións de absoluta desprotección. O estado de perigo que viven estas mulleres agravouse, ademais o illamento social e a falta de redes de apoio familiares ou sociais dificulta máis as súas posibilidades de acceder a recursos para cubrir as súas necesidades básicas e, no caso das extranxeiras, a isto súmase que en moitos casos se atopan en situación irregular. Por isto en 2021 a Consellería de Emprego e Igualdade, a través da Secretaría Xeral da Igualdade asinou novamente convenios de colaboración coas entidades da Rede Galega contra a Trata, coa finalidade de dar un apoio de emerxencia ás vítimas de

trata de seres humanos e/ ou de explotación sexual, para cubrir necesidades básicas e puntuais, como o aloxamento, alimentación, hixiénico-sanitarias, de transporte e telecomunicación.

A través deste convenio atendéronse de xeito directo a un total de 203 persoas:

PROVINCIA	Nº de beneficiarias
A CORUÑA	114
LUGO	41
OURENSE	38
PONTEVEDRA	10
TOTAL	203

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- **Servizo de Teletradución a 51 idiomas.**

A **Secretaría Xeral da Igualdade**, dun xeito gratuíto, ten desde o ano 2011, a disposición do Teléfono da Información ás Mulleres, dos centros de información ás mulleres que constitúen a rede de CIMs de Galicia, da Rede Galega de Acollemento, e ás ONGs que desenvolven a súa actividade solidaria neste eido, un servizo de teletradución a 51 idiomas.

Este servizo supón un avance cualitativo en resposta á diversidade poboacional motivada polo aumento da inmigración, o cal obriga á Administración autonómica a mellorar as técnicas para unha eficaz atención ás usuarias, con independencia da súa lingua. A teletradución está pensada para dar apoio a unha parte da poboación que ten dificultades engadidas para acceder aos recursos existentes, formada polas mulleres inmigrantes residentes en Galicia.

A través desta plataforma de teletradución, as mulleres estranxeiras residentes en Galicia terán a seguridade dun acceso axeitado á información e aos recursos dispoñibles, sobre atención psicolóxica, prestacións económicas, centros de acollida ou asesoramento xurídico.

O sistema permite a atención tanto presencial, como telefónica, de xeito que as usuarias se comunican cunha intérprete mediante a nova tecnoloxía implementada, desde calquera centro no que se atopen, ben sexa un CIM, unha casa de acollida ou calquera entidade adherida. No caso de que a consulta sexa telefónica, o sistema permite o establecemento de

chamada a tres, para que interactúen a usuaria, a persoa profesional da entidade e a intérprete.

En resposta a ese ofrecemento manifestaron o seu interese en adherirse ao servizo entidades que desenvolven, en Galicia, programas de atención social integral a mulleres vítimas de trata con fins de explotación sexual.

Tamén solicitaron a incorporación ao uso do servizo 62 entidades locais, con centros de información ás mulleres e casas de acollida para vítimas de violencia de xénero, asinándose os correspondentes convenios de colaboración coa Secretaría Xeral da Igualdade.

Provincia da Coruña

CIM	Provincia
CIM da Coruña	A Coruña
CIM da Laracha	A Coruña
CIM da Mancomunidade de Munic. Comarca de Ordes	A Coruña
CIM de Ares	A Coruña
CIM de Arteixo	A Coruña
CIM de Arzúa	A Coruña
CIM de Boiro	A Coruña
CIM de Carballo	A Coruña
CIM de Culleredo	A Coruña
CIM de Curtis	A Coruña
CIM de Cee	A Coruña
CIM de Coirós	A Coruña
CIM de Ferrol	A Coruña
CIM de Noia	A Coruña
CIM de Outes	A Coruña
CIM de Padrón	A Coruña
CIM de Zas	A Coruña
CIM de Melide	A Coruña
CIM de Muxía	A Coruña
CIM de Negreira	A Coruña
CIM de Santiago De Compostela	A Coruña
CIM de Teo	A Coruña

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Provincia de Lugo

CIM	Provincia
Casa da Muller Lugo	Lugo
CIM de Burela	Lugo
CIM de Mondoñedo	Lugo
CIM de Monforte de Lemos	Lugo
CIM de Palas de Rei	Lugo
CIM de Ribadeo	Lugo
CIM de Sarria	Lugo
CIM de Vilalba	Lugo
CIM de Viveiro	Lugo

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Provincia de Ourense

CIM	Provincia
CIM da Pobra de Trives	Ourense
CIM de Castro Caldelas	Ourense
CIM de Maceda	Ourense
CIM de Ourense	Ourense
CIM do Barco	Ourense
CIM do Carballiño	Ourense
CIM da Mancomunidad Terra de Celanova	Ourense
CIM da Mancomunidad I.V. do Ribeiro	Ourense
CIM de Viana do Bolo	Ourense
Cim de Verín	Ourense

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Provincia de Pontevedra

CIM	Provincia
CIM da Estrada	Pontevedra
CIM da Mancomunidad do Salnés	Pontevedra
CIM de Baiona	Pontevedra
CIM de Cangas	Pontevedra
CIM da Lama	Pontevedra
CIM de Gondomar	Pontevedra
CIM de Pontecaldelas	Pontevedra
CIM de Vigo	Pontevedra

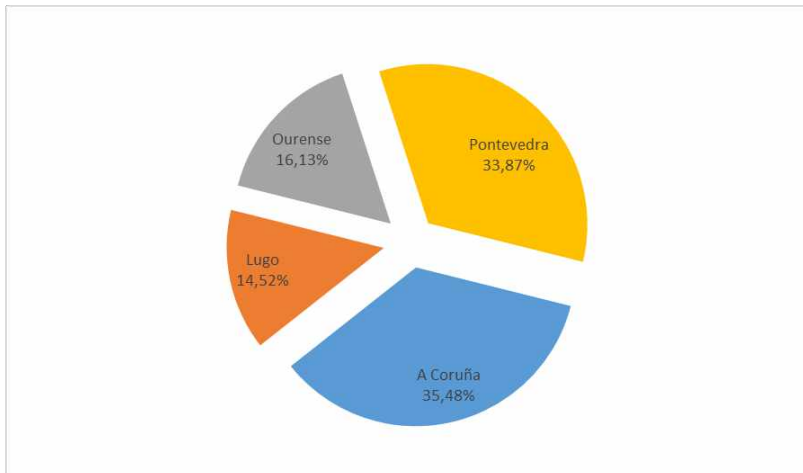
CIM	Provincia
CIM do Grove	Pontevedra
CIM do Porriño	Pontevedra
CIM de Lalín	Pontevedra
CIM de Marín	Pontevedra
CIM de Moaña	Pontevedra
CIM de Poio	Pontevedra
CIM de Pontearreas	Pontevedra
CIM de Pontevedra	Pontevedra
CIM de Redondela	Pontevedra
CIM de Sanxenxo	Pontevedra
CIM de Silleda	Pontevedra
CIM de Soutomaior	Pontevedra
CIM de Vilagarcía	Pontevedra

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Tamén fan uso do servizo entidades que desenvolven, en Galicia, programas de atención a mulleres vítimas de trata con fins de explotación sexual, o teléfono de información ás mulleres, o Centro de Recuperación Integral para Mulleres que sofren violencia de xénero e **62 entidades locais** con centros de información ás mulleres e casas de acollida para vítimas de violencia de xénero.

Nº de CIMs con Acceso ao Servizo de Teletradución	
Provincia	Nº
A Coruña	22
Lugo	9
Ourense	10
Pontevedra	21
Total	62

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

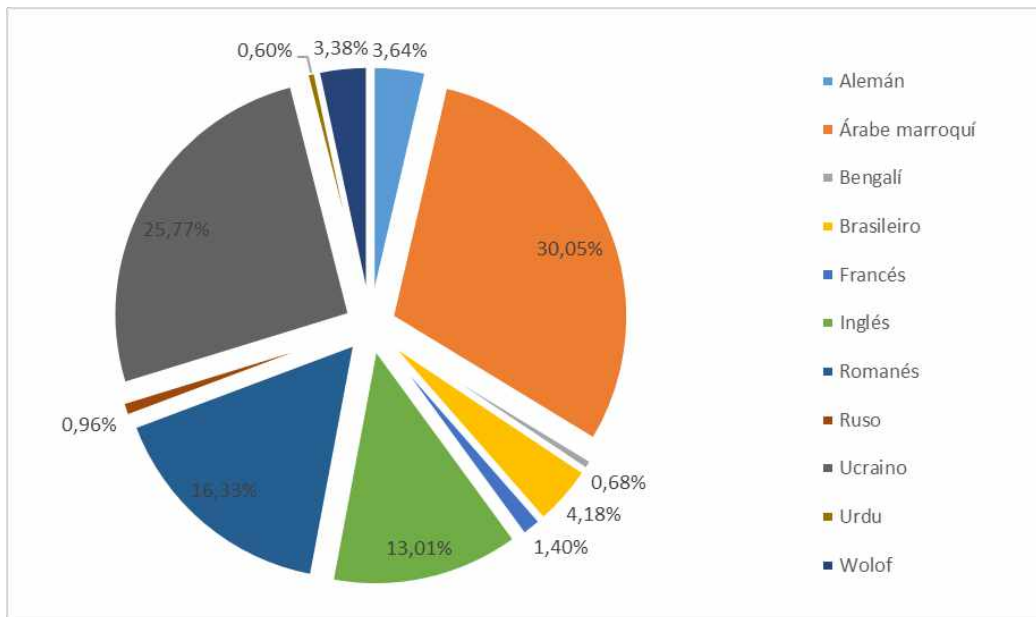

Datos de uso do servizo no ano 2021:

Idiomas utilizados:

Idiomas	Minutos
Alemán	182
Árabe marroquí	1502
Bengalí	34
Brasileiro	209
Francés	70
Inglés	650
Romanés	816
Ruso	48
Ucráíno	1288
Urdu	30
Wolof	169
Total	4998

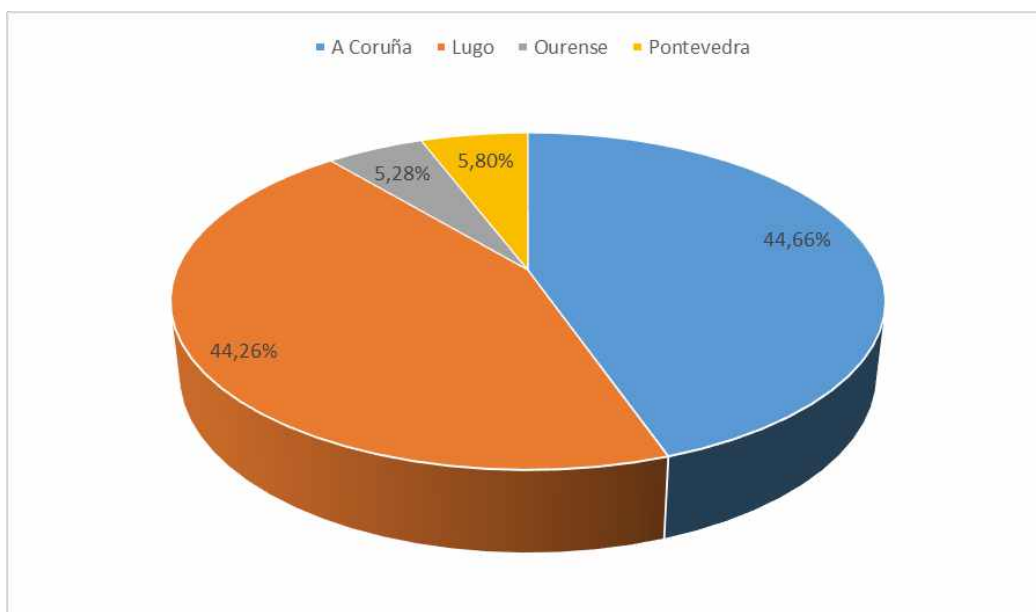
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Uso do servizo por provincias:

Provincia	Total minutos
A Coruña	2232
Lugo	2212
Ourense	264
Pontevedra	290
Total	4998

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Idiomas utilizados por provincia:

A Coruña	
Idioma	Minutos
Alemán	182
Árabe marroquí	1259
Brasileiro	209
Francés	70
Inglés	189
Romanés	106
Ruso	48
Wolof	169
Total	2232

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Lugo	
Idioma	Minutos
Bengalí	34
Inglés	180
Romanés	710
Ucraino	1288
Total	2212

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Ourense	
Idioma	Minutos
Árabe marroquí	28
Inglés	206
Urdu	30
Total	264

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Pontevedra	
Idioma	Minutos
Árabe marroquí	215
Inglés	75
Total	290

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- **Asesoramento Xurídico online.**

A **Secretaría Xeral da Igualdade** ten en en marcha desde o ano 2011 un servizo de asesoramento xurídico online, accesible a través da páxina web da Secretaría Xeral da Igualdade, onde se ofrece información personalizada e gratuíta ás persoas usuarias, considerando que o asesoramento axeitado constitúe o primeiro paso para saír da situación de violencia.

Con este servizo, a Secretaría Xeral da Igualdade ten o obxectivo de facilitar ás mulleres o coñecemento dos seus dereitos e axudarlles así a que adopten as decisións máis axeitadas en cada momento. Son numerosos os casos de mulleres inmersas en contornos de violencia de xénero que descoñecen os dereitos que as asisten, como abordar a interposición dunha denuncia ou que unha correcta exposición dos feitos e dos fundamentos de dereito ao longo de todo o proceso son determinantes para unha resposta xudicial máis efectiva.

O servizo xurídico online permite ofrecer resposta en tempo real a consultas sobre lexislación, violencia de xénero, conciliación, dereito de familia, agresións ou acoso sexual, entre outras, asegurando a confidencialidade. Tenta clarexarlle ás usuarias cuestións que con frecuencia suscitan dúbidas e polo tanto xeran temor, tales como qué actuacións xudiciais pode iniciar, se é necesario contar sempre coa asistencia de avogado/a e de procurador/a ou que medidas urxentes pode solicitar.

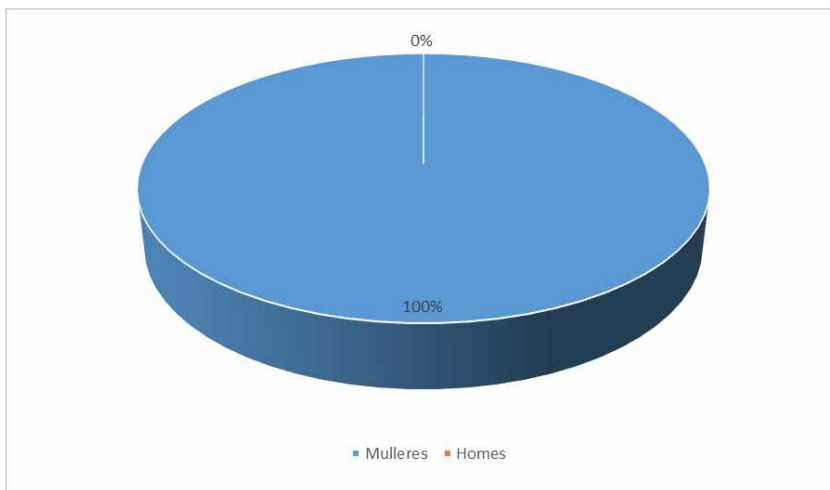
As consultas a través deste servizo poden ser complementarias ás que se prestan de xeito presencial nos 84 Centros de Información ás Mulleres, CIM, repartidos por toda Galicia, garantindo o anonimato e a confidencialidade cando así o desexe a muller.

No ano 2021 recibíronse un total de 27 consultas a través deste servizo online.

Nº de consultas por sexo das persoas consultantes

Sexo	Nº Consultas	Porcentaxe
Mulleres	27	100,00%
Homes	0	0,00%
Total	27	100,00 %

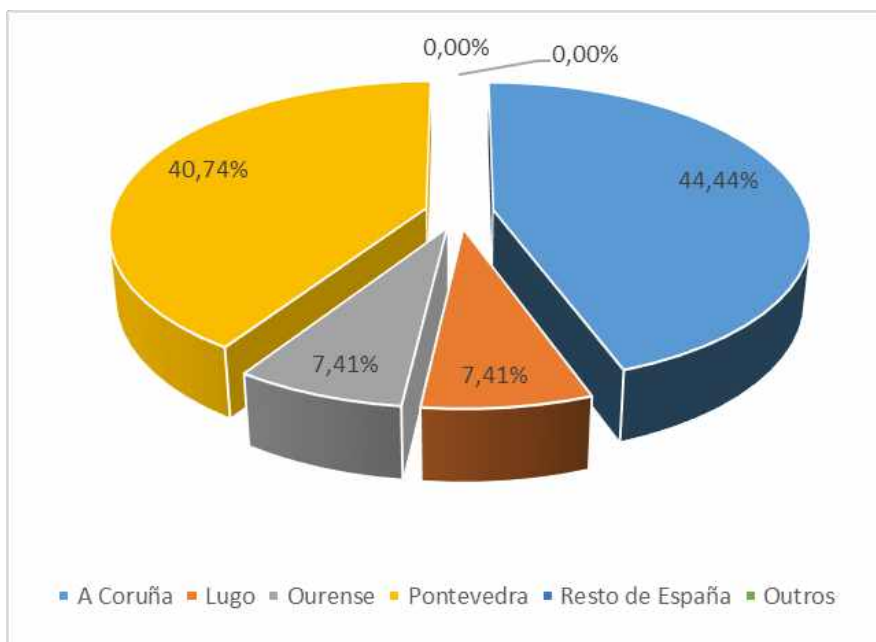
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Nº de consultas por provincia das persoas consultantes

Provincia	Nº consultas	Porcentaxe
A Coruña	12	44,44%
Lugo	2	7,41%
Ourense	2	7,41%
Pontevedra	11	40,74%
Resto de España	0	0,00%
Outros	0	0,00%
Total	27	100,00 %

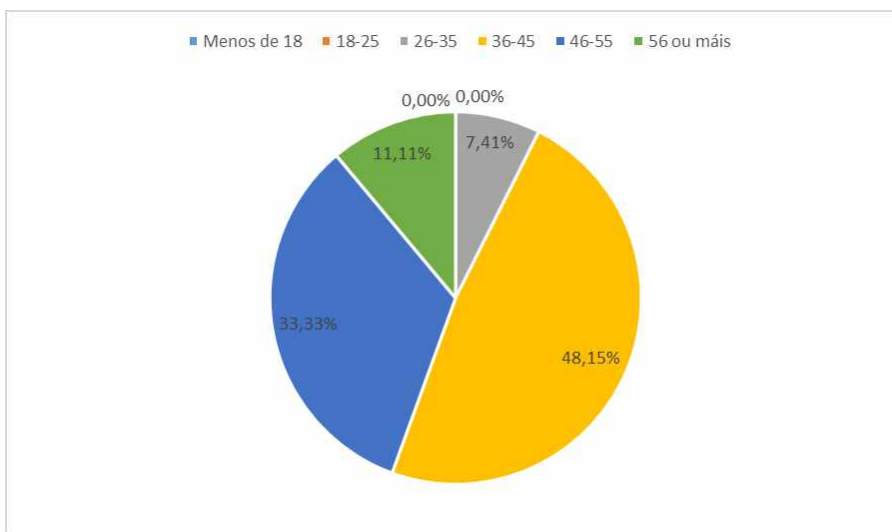
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Nº de consultas por idade das persoas consultantes

Idade	Nº consultas	Porcentaxe
Menos de 18	0	0,00 %
18-25	0	0,00 %
26-35	2	7,41 %
36-45	13	48,15 %
46-55	9	33,33 %
56 ou mais	3	11,11 %
Total	27	100,00 %

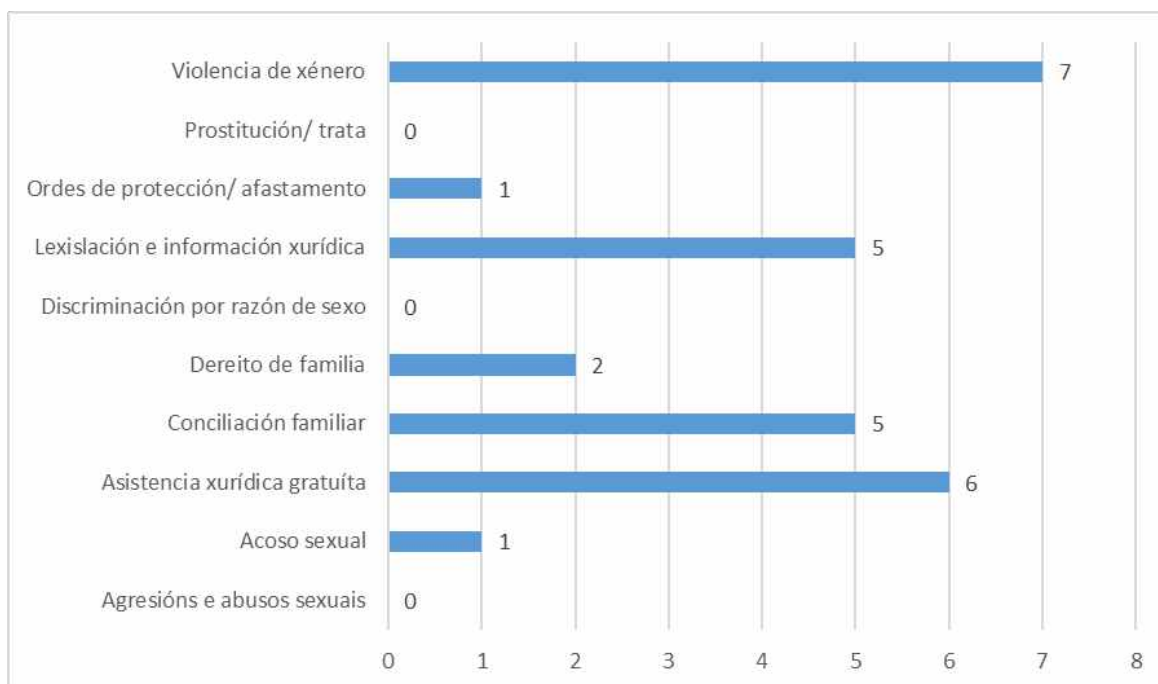
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Nº de consultas segundo tipo de consulta realizada

Tema da consulta	Nº consultas	Porcentaxe
Agresións e abusos sexuais	0	0,00 %
Acoso sexual	1	3,70 %
Asistencia xurídica gratuíta	6	22,22 %
Conciliación familiar	5	18,52 %
Dereito de familia	2	7,41 %
Discriminación por razón de sexo	0	0,00 %
Lexislación e información xurídica	5	18,52 %
Ordes de protección/afastamento	1	3,70 %
Prostitución/trata	0	0,00 %
Violencia de xénero	7	25,93 %
Total	27	100,00 %

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- **Aplicación EscApp.**

A aplicación **EscApp** para dispositivos móbiles, elaborada en 2015 pola **Secretaría Xeral da Igualdade** en colaboración co **Colexio Profesional de Enxeñería Informática de Galicia** (CPEIG), sigue operativa cor obxectivo de achegar información de utilidade ás mulleres que se atopan nunha situación de violencia de xénero e a todas as persoas que poidan axudar a rematar con este tipo de situacións.

- **Aplicación Agresión OFF.**

Tamén a través da colaboración entre o **Colexio Profesional de Enxeñería Informática de Galicia** (CPEIG) e a Secretaría Xeral da Igualdade creou e puxo en marcha a App "Agresión OFF: Eu digo non á violencia sexual" unha App da Xunta de Galicia, con información útil e consellos para evitar e prever agresións sexuais, así como pautas para saber a onde dirixirse para maior apoio e información, que sigue operativa.

A aplicación inclúe un decálogo contra a violencia sexual; consellos prácticos de como actuar

ante posibles situacións de riscos e un directorio de lugares onde acudir e pedir axuda, así como teléfonos e información.

- **Servizos no mapa: Mapa de recursos en liña na área de violencia de xénero.**

A **Secretaría Xeral da Igualdade**, en colaboración coa **Axencia para a Modernización Tecnolóxica de Galicia-AMTEGA**, deseñou e puxo en marcha dentro de Servizos no mapa un apartado específico no que está dispoñible un mapa de recursos en liña na área da violencia de xénero, que contén os datos de localización e contacto de todos os recursos e programas que se desenvolven en Galicia en relación á atención das vítimas da violencia de xénero.

Servizos no mapa é unha aplicación que a Xunta pon a disposición da cidadanía e que ten por obxectivo a localización de servizos da Administración pública, tanto autonómica como estatal e local.

Servizos no mapa

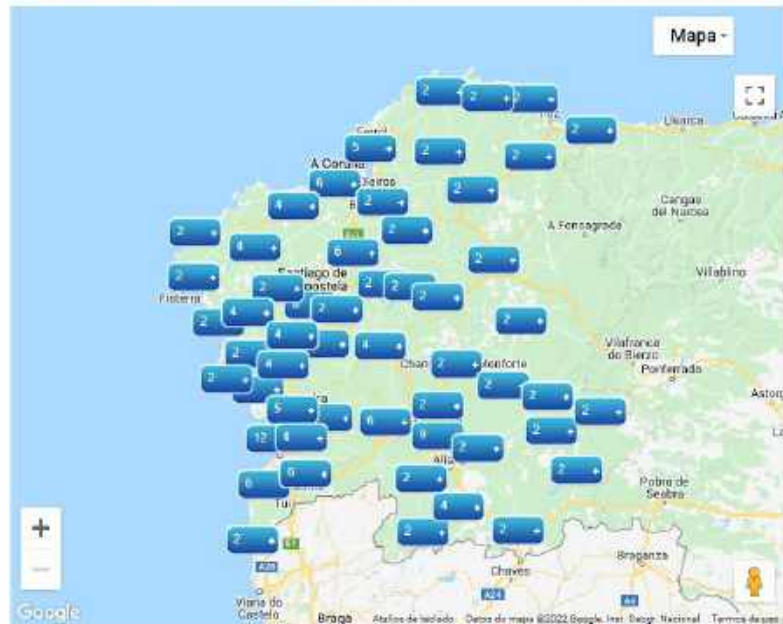
Escriba as palabras para a busca e/ou empregue as opcións que poñemos á súa disposición

Insira un texto:

Provincia

Concello

Tipo de servizo

- **"Redes cubrindo Galicia": Guía de recursos fronte á violencia de xénero en Galicia.**

Esta guía pretende achegar información dos recursos existentes en Galicia no eido da

violencia de xénero a calquera persoa ou entidade interesada, así como facilitar e axilizar o traballo das persoas profesionais que na nosa Comunidade acompañan e apoian ás mulleres que sofren violencia de xénero, concentrando nunha única ferramenta a descrición dos servizos e programas e os contactos das entidades que integran a rede galega de apoio a vítimas.

Trátase dun documento pioneiro no que se recollen os equipamentos e recursos destinados a mulleres vítimas de violencia de xénero. Nel pódense consultar todos os servizos dispoñibles organizados por áreas (psicolóxica, social, sanitaria, xurídica, económica, laboral ou protocolos de actuación) que están tamén xeoreferenciados na páxina web da Xunta de Galicia, cun mapa de localización dispoñible na opción "Eservizos: Servizos no mapa": <https://www.xunta.gal/servizos-no-mapa>

A información está organizada segundo as seguintes áreas temáticas:

1. Recursos de información e atención integral
2. Recursos de apoio e atención psicolóxica
3. Recursos de apoio social
4. Recursos de aloxamento
5. Axudas económicas xunta de Galicia
6. Outras axudas económicas
7. Recursos de apoio á inserción laboral
8. Recursos de protección e seguridade
9. Recursos no ámbito xudicial
10. Recursos para mulleres vítimas de trata de seres humanos con fins de explotación sexual
11. Protocolos de actuación

Artigo 51: Servizo de atención 24 horas.

Servizo de información e atención á cidadanía :Teléfono 900 400 273 de información ás mulleres.

O actual Servizo de Información e atención á cidadanía prestado a través do teléfono 012, facilita entre outros servizos, información e orientación sobre os recursos existentes para cubrir inicialmente as distintas necesidades das mulleres galegas no ámbito territorial da Comunidade Autónoma de Galicia, dirixindo as súas demandas, se procede, ao departamento e/ou administración correspondente.

Tamén informa as mulleres nas áreas xurídica, de emprego, de recursos sociais e de atención psicolóxica.

Pero ademais, o servizo está apoiando a derivación das mulleres vítimas de violencia de xénero aos centros de acollida existentes en Galicia, así como a outros centros do resto do territorio nacional, sempre a través das entidades derivantes sinaladas e dentro do horario de referencia establecido. Igualmente, o servizo colabora, a través do desenvolvemento das súas funcións, na prevención, detección e intervención (traslado de vítimas) en situacións de posible risco, abuso e maltrato das mulleres

Incluído polo tanto no Servizo de información e atención á cidadanía, atópase o Teléfono da Muller, un servizo gratuito, anónimo, que funciona as 24 horas do día e ten cobertura para toda a Comunidade Autónoma. Está atendido por un equipo multidisciplinar, coordinado cos diferentes profesionais de toda Galicia, de forma que calquera muller poida facer unha consulta, tanto en horario laborable como en horario nocturno e en días non laborables ao longo de todo ano.

Desde o Teléfono da Muller infórmase e asesórase sobre cuestións relacionadas coas seguintes materias:

- Violencia de xénero: Malos tratos, vexacións, ameazas, agresións sexuais,
- Acoso sexual.
- Servizos sociais, casas de acollida, centros de información ás mulleres, programas para

mulleres desfavorecidas, policía especializada, gabinetes de orientación, centros de planificación ...

- Separacións, divorcios, abandonos do fogar, sentencias incumpridas.
- Cursos ocupacionais, oposicións, bolsas de emprego, creación de empresas.
- Educación pola igualdade, materiais non sexistas, publicidade discriminatoria.
- Apoio ó asociacionismo, xornadas, seminarios, subvencións a asociacións, publicacións.

O Teléfono 900 400 273 de información ás mulleres réxese polas seguintes pautas de actuación: Anonimato e confidencialidade, gratuidade do servizo.

Total chamadas ao teléfono da Muller 900 400 273

Relacionadas	3180
Non relacionadas	248
TOTAL	3428

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Total chamadas por mes

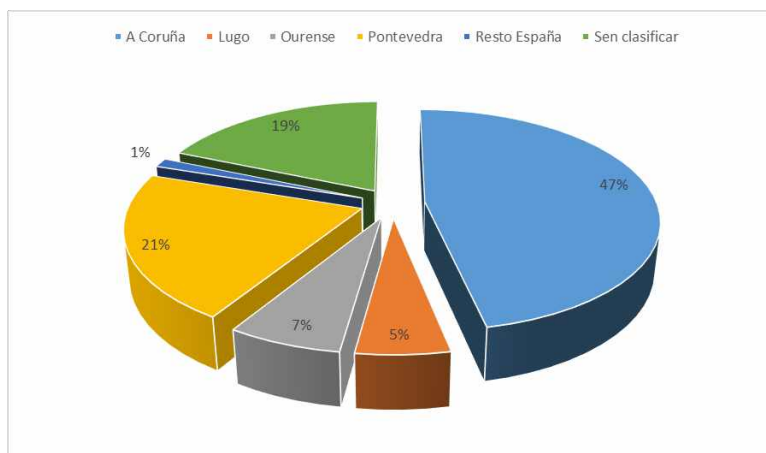
Chamadas por mes	Nº	%
Xaneiro	200	6%
Febreiro	188	6%
Marzo	319	9%
Abril	264	8%
Maio	299	9%
Xuño	289	8%
Xullo	289	10%
Agosto	298	10%
Setembro	278	9%
Outubro	240	8%
Novembro	274	9%
Decembro	242	8%
Total	3180	100,0%

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Total chamadas por provincia

Provincia	Nº consultas	Porcentaxe
A Coruña	1487	47%
Lugo	173	5%
Ourense	211	7%
Pontevedra	676	21%
Resto de España	41	1%
Sen clasificar	592	19%
Total	3180	100 %

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Total chamadas por sexo da persoa usuaria

Sexo	Nº	%
Home	198	6%
Muller	2907	91 %
NF/NP	75	2%
Total	3180	100 %

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Total chamadas por nacionalidade da persoa usuaria

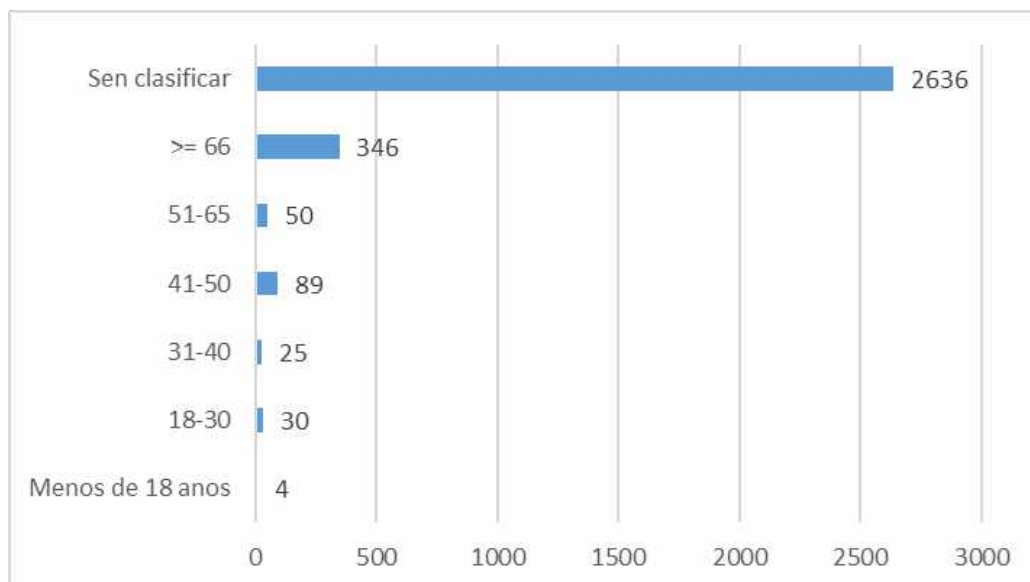
Nacionalidade	Nº	%
Españolas	2419	76 %
Estranxeiras	165	5 %
Sen clasificar	596	19 %
Total	3180	100 %

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Total chamadas por idade da persoa usuaria

Idade	Nº	%
< 18	4	0 %
18-30	30	1 %
31-40	25	1 %
41-50	89	3 %
51-65	50	2 %
≥ 66	346	11 %
Sen clasificar	2636	83 %
Total	3180	100 %

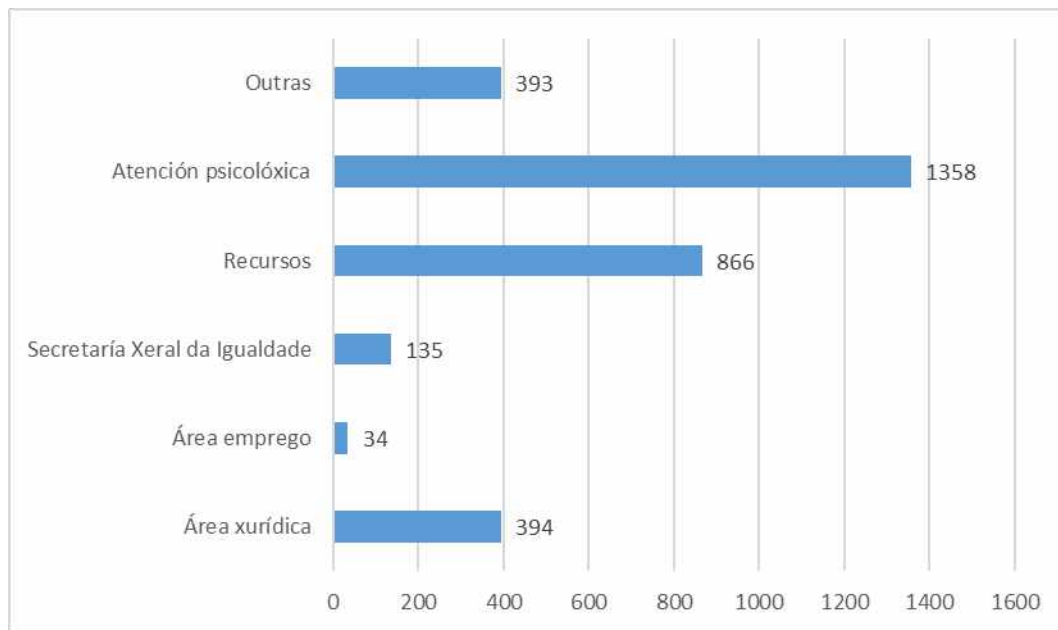
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Total chamadas por tipo de información consultada

Tipo de información consultada	Nº	%
Área xurídica	394	12,38 %
Área emprego	34	1,08 %
Secretaría xeral da Igualdade	135	4,25 %
Recursos	866	27,23 %
Atención psicolóxica	1358	42,70 %
Outras	393	12,36 %
Total	3180	100 %

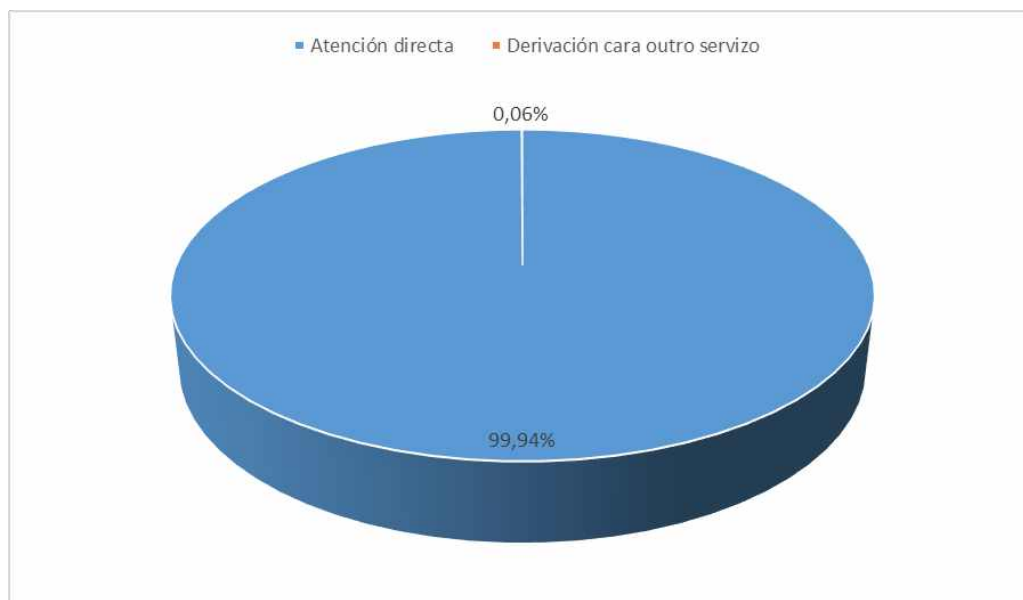
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Resolución da demanda

Resolución da demanda	Nº	%
Atención directa	3178	99,04%
Derivación cara outro servizo	2	0,06%
Total	3180	100%

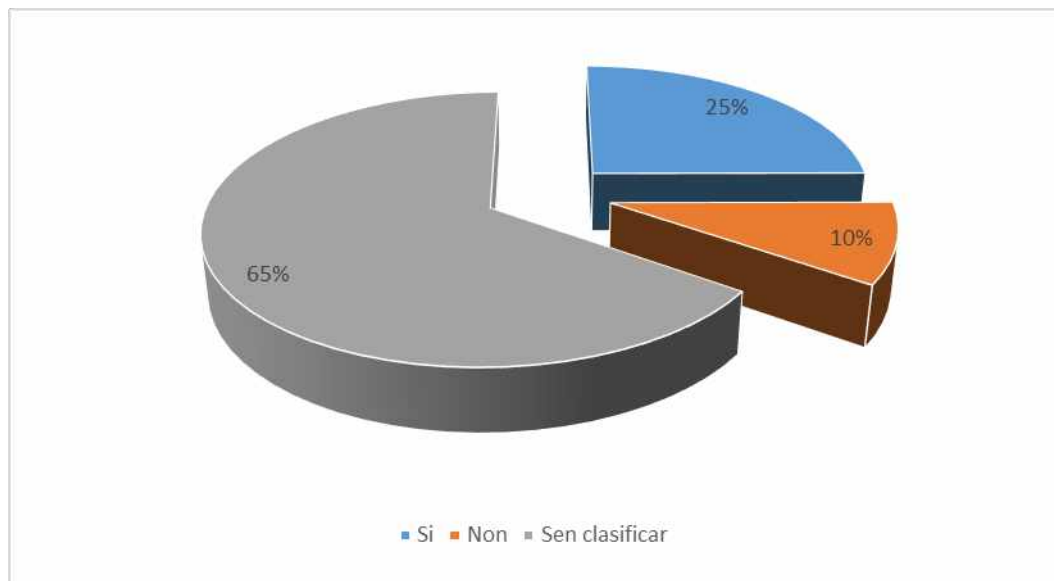
Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Reincidencia no uso do servizo (chamou en anteriores ocasións)

Reincidencia no uso do servizo	Nº	%
Si	793	25 %
Non	307	10 %
Sen clasificar	2080	65 %
Total	3180	100 %

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Artigo 52:Punto de Coordinación das Ordes de Protección de Galicia.

En Galicia estableceuse no ano 2004 o Punto de Coordinación de Ordes de Protección (PCOP). Está adscrito á **Secretaría Xeral da Igualdade**, e leva a cabo o seguimento das ordes de protección das mulleres vítimas de violencia, realizando as xestións oportunas ante as diferentes administracións para facilitarlles o acceso aos recursos existentes e ofrecerlles un marco integral de protección.

Desde que o PCOP recibe desde os xulgados as copias das ordes de protección ou medidas cautelares ditadas, inicia un contacto coa beneficiaria a fin de informala do procedemento que se vai seguir, os recursos de que dispón e a comprobación de que a dita OP se cumpre

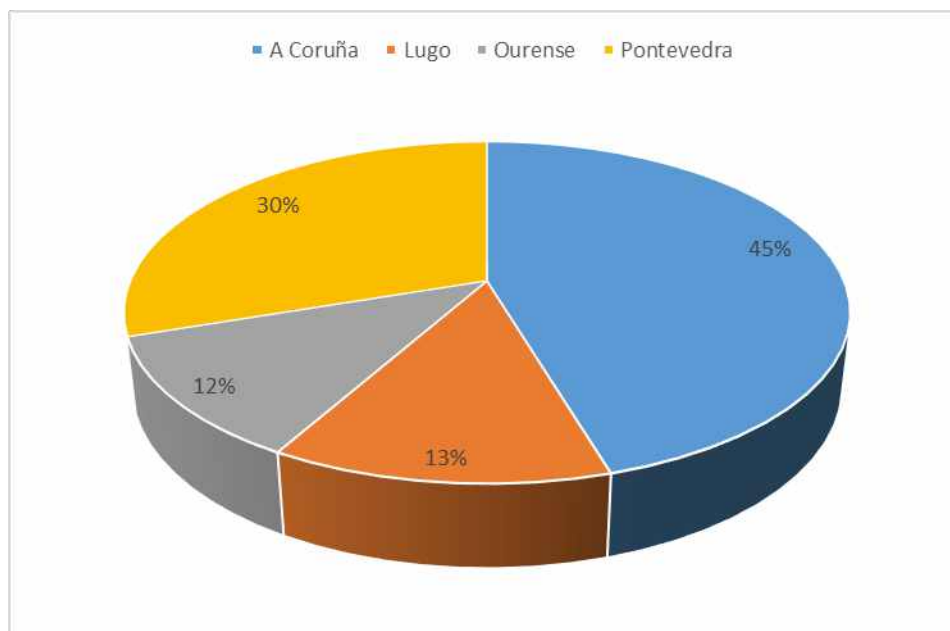
correctamente. No suposto de que existan quebrantamentos, se informa á muller da canle a seguir para interpoñer a correspondente denuncia. A usuaria é informada tamén, se así o desexa, doutros trámites xudiciais como pode ser a separación ou o divorcio, custodia de fillos/fillas, etc. Polo tanto, unha vez recibida a orde de protección, iniciase o contacto coa vítima para, coñecendo a súa situación persoal e as súas propias necesidades, informala dos recursos asistenciais e de protección social existentes aos que ten dereito e pode solicitar.

Nº Ordes de Protección recibidas no PCOP

Nº de OP e outras medidas cautelares recibidas no PCOP							
Provincia	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A Coruña	307	488	698	668	706	530	483
Lugo	137	168	193	211	223	155	136
Ourense	68	104	218	171	170	107	124
Pontevedra	261	420	542	533	494	339	321
Total	773	1.180	1.651	1.583	1.593	1.131	1.064

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

Ordes de protección e outras medidas cautelares recibidas no PCOP-2021

Artigo 53: Puntos de Encontro Familiar.

Os puntos de encontro familiar son servizos especializados que interveñen profesionalmente desde o ámbito psicosocial naquelas situación de separación familiar nas que os contactos/relacións dos fillos e fillas co pai, nai ou algún outro membro da familia presenta dificultades. Constitúe un lugar neutral no que se leva a cabo a intervención profesional necesaria para que a relación se produza de xeito normalizado.

Os puntos de encontro familiar constitúen un equipamento social, de carácter neutral, especializado para o cumprimento do réxime de visitas establecido pola autoridade competente, que teñen por obxecto favorecer as relación entre as e os menores e as súas familias cando, nunha situación de separación, divorcio, ou noutros supostos de interrupción da convivencia familiar, o exercicio do dereito de visitas se ve interrompido, ou o seu cumprimento resulta difícil ou conflitivo.

Na Comunidade Autónoma de Galicia existen actualmente sete puntos de encontro de titularidade pública situados nas cidades de Ferrol, A Coruña, Santiago de Compostela, Lugo, Ourense, Pontevedra e Vigo.

No desenvolvemento das súas funcións os puntos de encontro familiar teñen como obxectivos: favorecer o cumprimento do réxime de visitas como dereito fundamental das e dos menores e a manter a relación con ambos os proxenitores despois da separación; facilitar o encontro das fillas e fillos co proxenitor non custodio e, de ser o caso, coa súa familia extensa; e garantir a seguridade das e dos menores durante o cumprimento do réxime de visitas así como previr situacións de violencia.

Nas súas intervencións os puntos de encontro actúan sempre atendendo aos seguintes principios: interese das e dos menores; voluntariedade; imparcialidade; neutralidade; confidencialidade; non inxerencia; subsidiariedade e temporalidade.

A finais do ano 2021 permanecen abertos 218 casos por motivo de violencia de xénero, segundo o seguinte detalle:

Expedientes	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Vigo	Ferrol	Santiago de Compostela	Total
Por violencia de xénero	40	28	43	10	35	14	48	218

Fonte: Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica

Gabinetes de Orientación Familiar (GOF).

Os gabinetes de orientación (GOF) constitúense como un recurso público de carácter especializado no apoio e promoción da calidade de vida das familias, así como de atención á situacións problemáticas ou de risco que poidan estar asociadas a procesos de desintegración familiar. Son un instrumento eficaz na protección da familia de acordo coas competencias atribuídas á **Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica**.

Como recurso encamiñado a facilitar unha dinámica familiar positiva, a solución de problemas e a toma de decisións, así como a potenciar e desenvolver os recursos familiares, os Gabinetes de orientación familiar abordaran os problemas que poidan xurdir na familia e por extensión nos membros que a compoñen, prestándolles especial atención ao interese superior e á vulnerabilidade das e dos menores, e atendendo nomeadamente:

- a) As crises do ciclo vital da familia.
- b) As situacións de conflito.
- c) A viabilidade adaptativa do grupo familiar: apoio, protección e desenvolvemento.

Por outra banda, os GOF constitúen un dispositivo en estreito contacto cos equipos de atención ao menor, colaborando con eles na atención ás familias de menores susceptibles de ser sometidos a medidas de protección.

Estes gabinetes, dependentes das xefaturas territoriais da **Consellería de Política Social**, están integrados por especialistas en traballo social, dereito e psicoloxía.

Entre os seus obxectivos destácanse:

- Informar e asesorar tecnicamente ás familias sobre as problemáticas sociais, psicolóxicas e xurídicas nas que se puidesen atopar.
- Proporcionar ás familias o acceso a recursos axeitados para o desenvolvemento de canles normalizados de convivencia.
- Dotar as familias das habilidades necesarias para enfrontar as súas necesidades.
- Evitar a instrumentalización das/os fillas/os, ante as diferentes situacións de conflitividade.

- Fomentar o mantemento da cooperación parental como protectora da imaxe que as/os fillas/os teñen dos seus proxenitores.
- Informar, asesorar e prestar asistencia psicolóxica ás mulleres, particularmente a aquelas que se atopen inmersas en procesos de conflitividade familiar.

Os niveis de atención dos Gabinetes de orientación familiar, segundo a Lei 3/2011, do 30 de xuño, de apoio á familia e á convivencia de Galicia, son os que a continuación se relacionan:

- a) Informativo, facilitándolles ás familias a información necesaria para favorecer unha mellor comprensión do medio e dos recursos dispoñibles.
- b) Educativo e formativo, proporcionándolles ás familias os medios necesarios para o desenvolvemento integral das súas funcións e das súas habilidades, fortalecendo os vínculos do sistema familiar e facilitando que a dinámica individual e familiar sexa creativa, eficaz e enriquecedora.
- c) Preventivo, de preparación perante as distintas etapas ou situacións polas que pasan as familias no seu ciclo vital.
- d) Axuda persoal e emocional, ofrecendo atención e acompañamento en calquera momento da vida e, en especial, nos momentos de crises provocadas por desgrazas inesperadas, tanto formal a través da terapia familiar coma informal a través das redes de axuda mutua ou grupos de apoio familiar.
- e) Orientación, acompañando as familias, ofrecendo asesoramento para a toma de decisións, a resolución de conflitos e a mobilización dos recursos propios e do contorno, así como no proceso de planificación de apoios.
- f) Terapia e tratamento co fin de superar os dinamismos disfuncionais das familias, facendo posible o seu progreso e a súa adaptación.

Os datos correspondentes ao ano 2021 son os seguintes:

Demandas	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Recibidas	110	63	98	112	383
Reorientadas	5	0	0	0	5
Atendidas	110	63	98	112	383

Da totalidade das demandas atendidas 16 o foron por problemática relativa á violencia de xénero.

En xullo de 2012 púxose en marcha o GOF VIRTUAL, co que se pretende proporcionar ás familias ou a calquera persoa interesada, información e asesoramento gratuíto por parte de profesionais especializados no ámbito da familia e infancia sobre diversas cuestións: servizos, recursos sociais, programas, disposicións legais, etc.

Este servizo está dispoñible na páxina web <https://familiasgalegas.xunta.gal/gl>, no apartado "GABINETES DE ORIENTACIÓN FAMILIAR", dentro do menú principal.

Ao longo do ano 2021 recibíronse 10 consultas, das cales 6 foron de mulleres e 4 de homes.

Artigo 54: Creación de oficinas de atención ás vítimas dos delitos.

En relación coa previsión do artigo 54, mediante a Resolución do 15 de setembro de 2008, da Dirección Xeral de Xustiza, constituíronse os servizos comúns de atención á cidadanía e asistencia á vítima (DOG nº 187 do 26 de setembro de 2008).

A Lei 4/2015, do 27 de abril, do Estatuto da vítima do delito, en liña coa normativa europea na materia e coas demandas que formula a nosa sociedade, pretende, partindo do recoñecemento da dignidade das vítimas, a defensa dos seus bens materiais e morais e, con iso, os do conxunto da sociedade.

As disposicións da devandita Lei aplícanse ás vítimas de delitos cometidos en España ou que poidan ser perseguidos en España, con independencia da súa nacionalidade, de se son maiores ou menores de idade ou de se gozan ou non de residencia legal.

Nela recóllense unha serie de disposicións relativas á organización e funcionamento das Oficinas de Asistencia ás Vítimas e introdúcense distintas previsións para reforzar a coordinación entre os distintos servizos que realizan funcións en materia de asistencia ás vítimas.

Existen oficinas en A Coruña, Santiago de Compostela, Ferrol, Lugo, Ourense, Pontevedra e Vigo. Estas oficinas teñen 3 funcións principais: asesoramento social, asesoramento xurídico-criminoloxico e asesoramento psicolóxico.

Estes servizos prestan atención á cidadanía e ás vítimas, incluíndo os delitos en materia de

violencia de xénero, desenvolvendo a súa actividade baixo os principios de transparencia, información e atención axeitada.

No ano 2018 desde a Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza, a través da Secretaría Xeral da Igualdade, subscribiuse un convenio de colaboración co Colexio Oficial de Psicoloxía de Galicia para o desenvolvemento dun programa piloto de apoio e asistencia psicolóxica especializada nas oficinas de asistencia a vítimas e ao cidadán.

A finalidade deste programa foi o apoio e a asistencia psicolóxica especializada nas Oficinas de Atención á Vítima e ao Cidadán existentes nos xulgados de A Coruña, Ferrol, Santiago, Lugo, Ourense, Pontevedra e Vigo a través de persoal especializado e seleccionado polo Colexio Oficial de Psicoloxía de Galicia.

A atención prestada incluía a súa avaliación e tratamento, e/ou a derivación, se é o caso, a outros recursos sanitarios ou asistencias, axustados ás necesidades de cada unha delas. No caso de vítimas da violencia de xénero procurando manter a coordinación permanente co Centro de Información ás Mulleres ou servizos sociais correspondentes para o deseño e elaboración dun plan de apoio individualizado, así como coas forzas e corpos de seguridade competentes. No ano 2019, as psicólogas e psicólogos das Oficinas pasaron a formar parte do persoal propio da administración autonómica.

No ano 2021, ao abeiro do Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero, seguindo a liña iniciada en 2019, continuouse coa contratación de 7 traballadoras/es sociais para desempeñar o seu traballo nas 7 Oficinas de atención á cidadanía e á vítima existentes en Galicia, situadas nas localidades da Coruña, Lugo, Ourense, Pontevedra, Ferrol, Santiago e Vigo.

O resultado desta actuación supón o impulso da actividade propia destas oficinas, que se centra en:

- Informar as vítimas dos seus dereitos.
- Informar as vítimas sobre os procedementos para a interposición de denuncias
- Facilitar información ás vítimas sobre o estado dos procedementos que lles afectan
- Acompañar ás vítimas nas dilixencias xudiciais, cando así o soliciten

- Informar as vítimas sobre as axudas que lles poidan corresponder como consecuencia do delito, así como apoialas na súa tramitación
- Prestarlles asistencia psicolóxica
- Orientar á vítima sobre os recursos sociais existentes e facilitarlles o seu acceso

As Oficinas dispensan unha orientación xeral ás vítimas, facilitándolles información ao longo do proceso penal, apoiándoas e facendo un seguimento ao longo de todo ese proceso, complementando estas accións con programas de intervención psicolóxica e social especialmente para as vítimas de violencia de xénero por ser especialmente vulnerables.

Artigo 55: Titularidade e Xestión dos servizos.

Os servizos de asistencia social integral que conforman na Comunidade Autónoma de Galicia o sistema de protección e asistencia integral para as mulleres en situación de violencia de xénero son na súa inmensa maioría de titularidade pública, ben municipal ben autonómica, sendo a Xunta de Galicia a que realiza as funcións de coordinación e supervisión de recursos e servizos, seguindo as directrices marcadas pola lexislación vixente, e garantindo así mesmo, a equidade territorial.

Ademais, e de acordo co disposto neste apartado da lei 11/2007, a Xunta de Galicia establece fórmulas de colaboración con entidades sen fin de lucro, sempre coa finalidade de garantir unha protección e asistencia axeitada ás mulleres que sofren violencia de xénero. Ao longo deste informe detállanse en cada apartado, todas e cada unha das anteditas fórmulas de colaboración que se estableceron durante o exercicio 2021.

Artigo 56: Confidencialidade da información.

A Xunta de Galicia, a través de todos os seus departamentos con competencias en accións de protección e asistencia integral ás mulleres que sofren violencia de xénero, ten adoptadas as medidas necesarias para garantir a confidencialidade da información relativa a estas situación, sempre segundo o establecido no Regulamento (UE) 2016/679 do Parlamento Europeo e do Consello do 27 de abril de 2016, relativo á protección das persoas físicas no que respecta ao tratamento de datos persoais (Regulamento Xeral de protección de datos), na Lei orgánica 3/2018, do 5 de decembro, de protección de datos persoais e garantía dos dereitos dixitais, e demais normativa concordante.

DISPOSICIÓNS ADICIONAIS.

Primeira: Modificación da Lei 4/2001, do 31 de maio, reguladora da mediación familiar.

Segunda: Acordos interinstitucionais e instrumentos de colaboración.

Terceira: Competencias en materia de violencia de xénero da Policía de Galicia.

Cuarta: Información ao Parlamento de Galicia

Quinta: Creación do Consello Galego das Mulleres.

Sexta: Creación do Observatorio galego da violencia de xénero.

Sétima: Creación da Comisión Interdepartamental de igualdade.

Oitava: Informes sobre o grao de desenvolvemento e repercusión económica desta Lei.

Novena: Modificación da Lei 9/1991, do 2 de outubro, galega de medidas básicas para a inserción social

Décima: dotación orzamentaria.

Disposición Adicional Primeira: Modificación da Lei 4/2001, do 31 de maio, reguladora da mediación familiar.

1. Modifícase o punto 1 do artigo 3, que queda redactado como segue:

"Artigo 3. Obxecto da mediación.

- 1. Os programas de mediación familiar terán por obxecto asesorar, orientar e procurar o mutuo acordo ou aproximación das posicións das partes en conflito a favor de regular, de común acordo, os efectos de separación, divorcio ou nulidade do matrimonio, ou a ruptura da unión, así como nos conflitos de convivencia, en beneficio de todos os membros da unidade familiar."*

2. Modifícase o punto 4 do artigo 6, que queda redactado como segue:

" 4. A consellería da Xunta de Galicia competente en materia de igualdade, e en materia de familia, a través dos seus propios medios, ofrecerá programas de mediación e orientación familiar, de xeito individual ou dirixidos ao conxunto das familias cando se produza unha situación de deterioración da vida familiar. Estes programas priorizarán a prevención de situacións de violencia de xénero."

3. Engádesse un novo punto 2 bis ao artigo 7, coa seguinte redacción:

"2 bis. O persoal especializado dos servizos de mediación elaborará, en cada caso, un informe onde se especifique a idoneidade do recurso de mediación."

4. Engádesse un novo punto 4 ao artigo 8, coa seguinte redacción:

"4. Calquera proceso de mediación familiar interromperase, ou no seu caso non se iniciará, cando se vexa implicada unha muller que sufrise ou padeza violencia de xénero."

Disposición Adicional Segunda: Acordos interinstitucionais e instrumentos de colaboración.

1. *"O Goberno da Xunta de Galicia promoverá a formación e actualización de convenios de coordinación interinstitucional entre as distintas instancias e administracións públicas con competencias na materia obxecto desta lei, que sirvan de canle de actuación e colaboración para acadar, nos ámbitos policial, sanitario, social, xudicial, laboral, educativo e de investigación, atención e asistencia integral e coordinada ás mulleres que sofren violencia de xénero."*
2. *"Sen prexuízo do establecido no apartado anterior, a Xunta de Galicia habilitará os instrumentos de colaboración necesarios para a prevención e o tratamento da violencia de xénero."*
3. *"O goberno galego promoverá convenios de colaboración coas principais plataformas intermediarias de Internet co fin de establecer criterios e mecanismos áxiles e urxentes de denuncia e retirada de contidos relacionados coa violencia de xénero dixital."*

- **Protocolo de coordinación e cooperación institucional fronte á violencia de xénero.**

En xullo de 2017 foi aprobado inicialmente o Protocolo de Coordinación e Cooperación Institucional fronte á violencia de xénero na comunidade autónoma de Galicia.

Este protocolo é o resultado dun dos grupos de traballo creados no seo do Observatorio Galego da Violencia de Xénero.

O obxectivo que se persegue coa aplicación do Protocolo de coordinación e colaboración institucional fronte á violencia de xénero para a Comunidade Autónoma de Galicia, consiste en establecer os criterios de coordinación e colaboración institucional entre os distintos axentes implicados na prevención e protección dos actos de violencia de xénero, así como na asistencia ás persoas afectadas, garantindo unha actuación integral, áxil e coordinada.

Os principios de actuación que determinaron a definición deste protocolo e que rexerán a súa aplicación son:

- Actuación integral, personalizada, áxil e inmediata ás persoas que sofren violencia de xénero.
- Detección e prevención como prioridade.
- Atención especializada ás persoas afectadas pola violencia de xénero.
- Respetto á intimidade e dignidade das persoas que sofren violencia de xénero.

- Fomento da autoestima e da autonomía das persoas afectadas pola violencia de xénero.
- Coordinación das actuacións das distintas entidades, axentes e administracións que interveñen ante unha situación de violencia de xénero.
- Concienciación e sensibilización dos poderes públicos e da sociedade respecto á violencia machista.

O protocolo preséntase como un documento de referencia que facilita a configuración dun sistema articulado e homoxéneo. En ningún caso se trata dunha ferramenta estanca, máis ben todo o contrario, conta coa flexibilidade suficiente para permitir aos axentes chave - que interveñen no proceso de atención ás mulleres que se atopan en situación de violencia de xénero- adaptar os procedementos que aquí se describen, identificar melloras, concretar os procesos estandarizados, etc.

Como recurso complementario a este protocolo a Secretaría Xeral da Igualdade en colaboración con AMTEGA puxo en marcha o Mapa de recursos en liña na área da violencia de xénero (véxase páxina 351).

Na xuntanza do Pleno do Observatorio Galego da Violencia de Xénero, do 20 de marzo de 2018, incorporáronse ao texto do Protocolo as últimas achegas realizadas pola Fiscalía Xeral do Estado (entre as principais novidades, atópase a creación dunha Comisión para seguimento para garantir o seu correcto funcionamento e para integrar todas as melloras que vaia precisando) e validouse definitivamente o dito Protocolo.

- **Activación e impulso das mesas locais de coordinación interinstitucional contra a violencia de xénero.**

No ano 2015 a Secretaría Xeral da Igualdade, elaborou e difundiu unha *Guía Práctica para a constitución das Mesas Locais de Coordinación interinstitucional contra a Violencia de Xénero*, como ferramenta de apoio para contribuír á mellora da coordinación entre todas as institucións que traballan en contra da violencia machista.

En 2016 levouse a cabo unha análise e diagnose global sobre a situación das mesas e no ano 2017 entrouse nunha fase de contraste, definindo pautas e ferramentas para mellorar a coordinación das Mesas, e deseñando recomendacións para unha mellor optimización deste recurso nas entidades locais.

No ano 2018, a raíz do traballo dos anos anteriores, a Secretaría Xeral da Igualdade elaborou e difundiu un *Manual de dinamización das Mesas locais de coordinación interinstitucional contra a violencia de xénero*, como complemento á guía editada no 2015, coa finalidade de apoiar e dinamizar as mesas e facilitar a súa operatividade.

No ano 2021 procedeuse a un novo estudo diagnóstico co obxectivo de coñecer as principais características das Mesas e identificar as súas liñas de actuación e necesidades a través das entidades da Rede de Entidades Locais contra a Violencia de Xénero (Acordo de Colaboración asinado entre a Xunta de Galicia e a FEGAMP).

Entidades locais da Rede asociadas a Mesas Locais e Mancomunadas, 2021 e 2016.

	Número	
	2021	2016
Coruña, A	34	20
Lugo	15	9
Ourense	28	11
Pontevedra	32	24
Total	109	64

Ademais, entre as actuacións ofertadas no ano 2021 pola Secretaría Xeral da Igualdade ás entidades locais galegas adheridas á Rede Galega de Entidades Locais contra a Violencia de Xénero, pola Secretaría Xeral da Igualdade, ao abeiro do convenio de colaboración asinado coa FEGAMP (véxase páxina 373), incluíronse as seguintes actuacións de **formación do persoal do concello**, no marco do impulso das Mesas de Coordinación interinstitucional fronte á violencia de xénero:

- Formación **para a constitución dunha MLC**
- Formación **para impulsar o funcionamento da MLC** (se xa estivera constituída)

En 2021 desenvólveronse estas actuacións de formación en 10 concellos:

CONCELLO	PROVINCIA
PADRÓN	A CORUÑA
A POBRA DO CARAMIÑAL	A CORUÑA
A CORUÑA	A CORUÑA
CARBALLO	A CORUÑA
SANTA COMBA	A CORUÑA
BRIÓN	A CORUÑA
SANTIAGO DE COMPOSTELA	A CORUÑA
OUTEIRO DE REI	LUGO
SOUTOMAIOR	PONTEVEDRA
VILAGARCIA DE AROUSA	PONTEVEDRA

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- **Convenio de colaboración entre o Ministerio de Igualdade, e a Comunidade Autónoma de Galicia, a través da Secretaría Xeral da Igualdade, para a prestación do servizo telefónico 016 de información e asesoramento a mulleres vítimas de violencia de xénero.**

Con data 9 de novembro de 2012 o **Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade** e a Comunidade Autónoma de Galicia, a través da **Secretaría Xeral da Igualdade**, asinaron un convenio de colaboración, para a prestación do servizo telefónico de información e de asesoramento xurídico ás mulleres vítimas de violencia de xénero.

En base a este convenio, que sigue en vigor, o Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade garante a derivación automática daquelas chamadas realizadas ao teléfono 016 desde o ámbito territorial da Comunidade Autónoma de Galicia ao teléfono 900 400 273, co fin de asegurar a prestación do servizo público de atención e asesoramento a mulleres vítimas de violencia de xénero, calquera que sexa a información requirida, poñendo en todo caso en coñecemento da persoa usuaria o número ao que se deriva a chamada. Se a chamada precisa atención de emerxencia a derivación automática realizarase ao teléfono 112 de emerxencia autonómico.

As chamadas recibidas polo servizo telefónico da Comunidade Autónoma de Galicia realizadas por persoas que soliciten asesoramento xurídico especializado, poderán ser

derivadas ao servizo telefónico 016 para a súa atención polo Ministerio de Igualdade.

Así mesmo, a Comunidade Autónoma de Galicia poderá derivar calquera chamada relativa á violencia de xénero ao servizo telefónico 016, para garantir a correcta atención da chamada.

O Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade garantirá a difusión do servizo telefónico autonómico facendo constar, xunto ao servizo telefónico 016, o servizo telefónico 900 400 273 da Comunidade Autónoma de Galicia nas campañas que se leven a cabo en medios publicitarios gráficos (prensa escrita, revistas, folletos...) e exteriores no territorio da Comunidade Autónoma de Galicia, sen prexuízo de que en cada unha das campañas publicitarias a realizar por parte do Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade, se acorden coa Comunidade Autónoma de Galicia os termos da difusión.

O convenio ten vixencia desde a data da súa sinatura entendéndose tacitamente prorrogada a súa vixencia por anos naturais, salvo denuncia expresa dalgunha das partes.

No ano 2021 un 39% das chamadas recibidas no teléfono de información ás mulleres de Galicia (900 400 273) foron derivadas desde o teléfono 016, o que supón 1.232 chamadas das 3.178 recibidas.

- **Protocolo de colaboración entre a Secretaría Xeral da Igualdade e a Federación Galega de Municipios e Provincias (FEGAMP), para establecer unha Rede de entidades locais en contra da violencia de xénero e realizar outras accións de sensibilización social en contra da violencia de xénero.**

Con data 12 de setembro de 2012 a **Secretaría Xeral da Igualdade** e a **Federación Galega de Municipios e Provincias (FEGAMP)** asinaron un protocolo de colaboración co obxecto de promover unha rede de entidades locais en contra da violencia de xénero, que se configurará como un instrumento que permita conseguir o rexeitamento social e institucional da violencia de xénero, sensibilizando á poboación e conseguindo a súa implicación e compromiso real contra esta lacra, fomentando ao mesmo tempo modelos alternativos de convivencia baseados no respecto e na igualdade. O 15 de novembro de 2017 ambas institucións asinaron un novo acordo de colaboración para o impulso da Rede de Entidades Locais contra a violencia de xénero.

A rede de entidades locais contra a violencia de xénero e a Secretaría Xeral da Igualdade

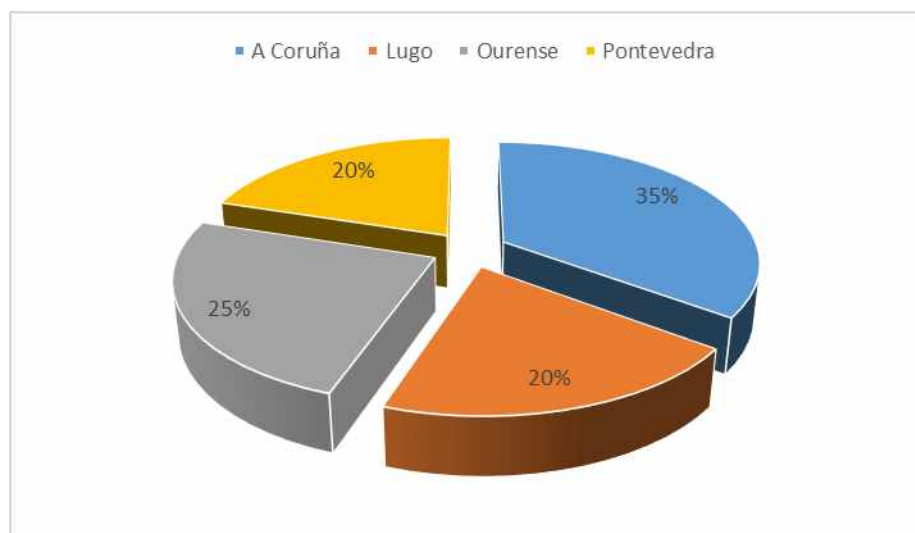
colaborarán na consecución dos seguintes obxectivos:

- Promover e apoiar proxectos de prevención da violencia de xénero e detección precoz de situacións de risco.
- Mobilizar e implicar a toda a sociedade na loita contra a violencia de xénero, fomentando unha actitude crítica, solidaria e comprometida fronte a situacións de maltrato.
- Fomentar o trato igualitario entre mulleres e homes.
- Consegui- r a tolerancia cero coas persoas agresoras.

A finais de 2021 estaban adheridas a esta Rede 219 entidades locais, coa seguinte desagregación:

Provincia	Nº
A Coruña	77
Lugo	44
Ourense	54
Pontevedra	44
Total	219

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade

No marco deste protocolo no ano 2021 desde a Secretaría Xeral da Igualdade ofertáronse varias actividades ás entidades locais adheridas:

1. **"Golpes"**. Espectáculo teatral pedagógico, con Estíbaliz Veiga, que analiza o impacto da violencia de xénero e tenta concienciar á mocidade na súa prevención (Véxase páxina 86)
2. **Exposicións dirixidas á mocidade:**
 - a. **"Á Violencia de Xénero... Dille NON!"**, exposición gráfica ilustrada, dirixida a axudar á mocidade a recoñecer, identificar e rexeitar condutas sexistas, nocivas nas súas relacións. Achegaranse unidades didácticas (Véxase páxina 84).
 - b. **"Cartas de Amor"**, exposición gráfica de ilustracións de diversos artistas sobre a violencia de xénero e a mocidade. Achegaranse unidades didácticas (Véxase páxina 87)
 - c. **Exposición fotográfica "Express-Arte"**, unha perspectiva de diferentes realidades desde a arte. Creada no marco do programa de inserción laboral para vítimas da violencia de xénero e impulsada pola Asociación de Xóvenes Emprendedores Lucenses (AXEL) (Véxase páxina 82)
3. Prevención de situacións de violencia de xénero: curso de defensa persoal e autocapacidade para mulleres e mozas. Curso de adestramento físico e psíquico para crear protocolos de actuación cara diversas situacións. O curso impartirase por monitores e monitoras especialistas en defensa persoal integrantes da Federación Galega de Loita (Véxase páxina 65)
4. Programa de **Asesoramento e terapia familiar** de apoio con nenos e nenas que sufriran de maneira directa ou indirecta violencia de xénero (Véxase páxina 200)
5. **"Violencia de xénero e o novo contexto dixital"**, obradoiros educativos para nenos, nenas e adolescentes, preferentemente expostos a situacións de violencia de xénero, centradas no coñecemento e prevención das novas formas de violencia que xorden no contexto dixital: ciberviolencia de xénero, *grooming*, *sexting*... (Véxase páxina 61)
6. **"Hai saída grazas a ti"**, encontro-debate sobre a abordaxe da violencia de xénero, con especial énfase na xente moza (Véxase páxina 65)
7. **Charlas informativas sobre agresións sexuais e violencia sexual**, a cargo de

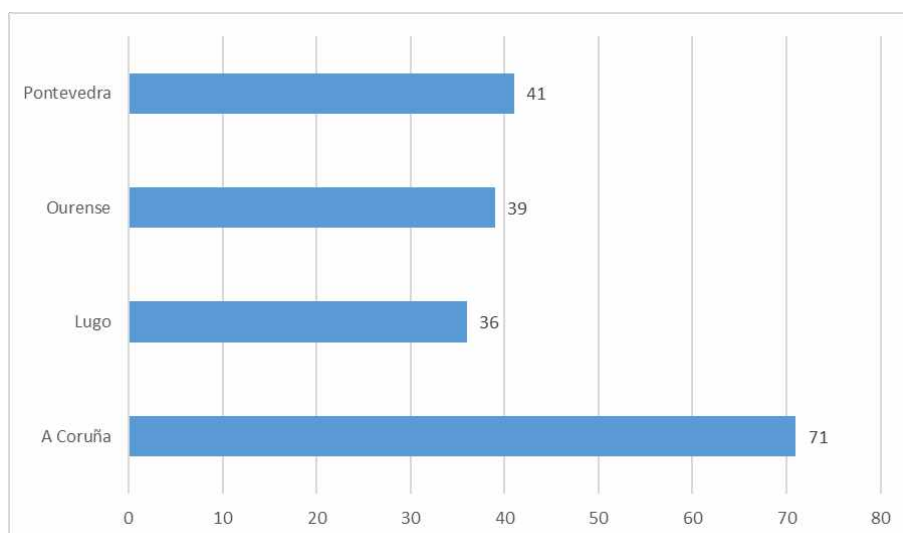
persoal especializado (Véxase páxina 67)

8. **Visita ás instalacións do Centro de Recuperación Integral para mulleres que sofren Violencia de Xénero** por parte do persoal do concello: CIM, servizos sociais, etc., e xuntanza técnica entre profesionais.
9. Programa de **impulso das Mesas de Coordinación interinstitucional fronte a violencia de xénero (MLC)** (Véxase páxina 370)
 - **Formación para o persoal do concello para a constitución da MLC**
 - **Formación para o persoal do concello para impulsar o funcionamento da MLC**

O cómputo total de solicitudes recibidas e das actuacións concedidas amósanse nas seguintes táboas:

Solicitudes recibidas	
Provincia	Nº solicitudes
A Coruña	71
Lugo	36
Ourense	39
Pontevedra	41
Total	187

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

CONCESIÓN POR PROVINCIA					
	A CORUÑA	LUGO	OURENSE	PONTEVEDRA	TOTAL
Espectáculo teatral "Golpes"	5	3	5	2	15
Curso defensa persoal e autocapacidades	7	4	5	4	20
Exposición "Á violencia de xénero Dille Non!"	2	1	0	3	6
Exposición "Express-Arte"	3	2	1	0	6
Violencia de xénero e novo contexto dixital	24	14	16	15	69
Programa Asesoramento e terapia familiar	2	2	0	0	4
Encontro-debate "Hai saída grazas a ti"	6	1	4	2	13
Charlas informativas sobre agresións sexuais e violencia sexual	7	4	4	9	24
Visita ás instalacións do CRI	2	1	1	0	4
Formación para Constitución da MLC	3	0	0	0	3
Formación para Impulso da MLC	4	1	1	2	8
TOTAL	65	33	37	37	172

Fonte: Secretaría Xeral da Igualdade. Xunta de Galicia

- **Acordo de colaboración coa Federación de autónomos do taxi de Galicia (FEGATAXI), para a colaboración no apoio ao traslado das mulleres vítimas da violencia de xénero. Centros de acollida das mulleres vítimas da violencia de xénero.**

No ano 2021 a **Consellería de Emprego e Igualdade**, a través da **Secretaría Xeral da Igualdade** e a **Federación de autónomos do taxi de Galicia (FEGATAXI)** mantiveron a colaboración para o apoio no traslado das mulleres vítimas da violencia de xénero e dos seus fillos e fillas a calquera dos centros que conforman a Rede Galega de Acollemento, cando as especiais circunstancias da vítima, valoradas convenientemente polos servizos sociais (municipais ou autonómicos), imposibiliten o seu traslado por outros medios.

Ademais a través deste acordo de colaboración a Secretaría Xeral da Igualdade, comprométese a facilitar o material informativo e de sensibilización a prol da eliminación da violencia de xénero que elabore á Federación de Autónomos do Taxi de Galicia (FEGATAXI), así como a poñer a disposición da Federación contidos formativos sobre violencia de xénero a incluír no seu programa de formación de xeito que permita ás e aos profesionais ampliar os seus coñecementos ao respecto e coñecer pautas de actuación.

Pola súa parte, a Federación de Autónomos do Taxi de Galicia (FEGATAXI), pon a disposición da Secretaría Xeral da Igualdade un teléfono de atención permanente ou calquera outro sistema de comunicación, que permita un contacto directo 24 horas para poder efectuar os traslados ao centro de acollida previamente determinado polo servizo da administración local ou autonómica correspondente, así como a difundir a iniciativa entre todas as asociacións que a integran, e contribuír á sensibilización social no rexeitamento conxunto da violencia de xénero, colocando o material que se facilite por parte da Secretaría Xeral da Igualdade nun lugar visible dos vehículos, e no que figurarán os números de información contra a violencia de xénero, 016 e 900 400 273.

O acordo está acompañado dun protocolo de actuación, publicado na web da Secretaría Xeral da Igualdade no que se detalla o procedemento coordinado que debe levarse a cabo ente os distintos recursos públicos de carácter social -CIMs, departamento de servizos sociais, etc.-, a Secretaría Xeral da Igualdade e os centros da Rede Galega de Acollemento.

Este documento especifica as distintas formas de comunicación -teléfonos, fax e enderezos electrónicos- para poder atender as incidencias as 24 horas dos 365 días do ano, a maneira de facer esta comunicación; e inclúe un anexo con formulario de solicitude de derivación da persoa ou persoas trasladadas desde o servizo correspondente ao centro de destino.

A colaboración establecida entre Igualdade e FEGATAXI non substitúe en ningún caso os traslados que se realizan desde outras administracións públicas con competencias na materia, nin os traslados que deban efectuarse con acompañamento de forzas e corpos de seguridade.

Durante o ano 2021 fíxose uso deste servizo para a realización de **139 traslados**.

- **Convocatoria de subvencións destinadas ás entidades locais de Galicia dirixidas á promoción da igualdade, sensibilización e prevención da violencia de xénero:**

A **Secretaría Xeral da Igualdade** convocou estas axudas a través da Resolución do 2 de marzo de 2021 (DOG nº 49, do 12 de marzo de 2021) sendo a súa finalidade colaborar economicamente coas entidades locais de Galicia para o desenvolvemento de programas, actividades, actuacións e medidas para facer efectivo o principio de igualdade de

oportunidades entre homes e mulleres, o tratamento integral da violencia de xénero, a conciliación da vida persoal, laboral e familiar, a participación das mulleres na vida política, económica, social e cultural; así como para consolidar o funcionamento de servizos de atención integral de información e asesoramento ás mulleres no territorio, co fin de prestarlles unha atención e acompañamento de proximidade, psicolóxico, xurídico e de orientación sociolaboral ás mulleres, en particular, a aquelas que pertencen a colectivos en risco de exclusión ou estean nalgũa situación de vulnerabilidade, de cara a mellorar a súa situación social, laboral e profesional.

Os programas subvencionados a través desta convocatoria son:

a) Programa de fomento da conciliación da vida persoal, laboral e familiar.

b) Programa de promoción da igualdade entre mulleres e homes e de prevención e tratamento da violencia de xénero.

c) Programa de apoio aos centros de información ás mulleres.

d) Programa de sensibilización, información e difusión sobre igualdade e prevención da violencia contra as mulleres.

Ao abeiro do **Programa de promoción da igualdade e prevención e tratamento da violencia de xénero** son subvencionables accións directas de promoción da igualdade e de prevención e tratamento da violencia de xénero, que poderán consistir nalgũa das seguintes medidas:

- a) Actuacións de promoción da igualdade, prevención da violencia de xénero e tratamento das vítimas, que incorporen na súa metodoloxía un enfoque de xénero, orientadas a previr a violencia de xénero e a mellorar a situación das mulleres vítimas de violencia de xénero, das súas fillas e fillos, así como das persoas delas dependentes, e dirixidas a impulsar unha atención profesional de maior calidade. As actuacións poden ser: accións de empoderamento, autoestima, accións de atención, orientación e acompañamento para a mellora da situación persoal, social e laboral, así como de asesoramento xurídico especializado, de atención directa a menores fillos e fillas de mulleres vítimas de violencia de xénero, todas elas na procura da recuperación da súa identidade e autonomía e da restauración dos seus proxectos vitais, e de apoio na súa orientación persoal, social e laboral. Así mesmos,

consideraranse elixibles as actuacións de fomento do respecto ás persoas pertencentes ao colectivo LGBTIQ para acadar os mesmos dereitos e lograr a integración plena na sociedade.

- b) Actuacións dirixidas á loita contra a explotación sexual, en xeral, e a prostitución, en particular, encamiñadas a mellorar a situación persoal, social e laboral das mulleres que se atopan nesa situación, a través de accións de información, atención, orientación e para a mellora da súa situación persoal, social e laboral, así como de asesoramento xurídico especializado. Así mesmo, serán subvencionables os gastos correspondentes ás actividades propias do programa que con motivo da crise do coronavirus se realicen en modalidades de carácter non presencial, así como os gastos de persoal necesarios para a adaptación das actividades a esta modalidade non presencial, sempre que en ambos os dous casos se garanta unha posta de auditoría suficiente mediante probas de que o gasto e a actividade se realizaron.

Nos programa de promoción da igualdade e prevención e tratamento da violencia de xénero resultaron beneficiarias un total de 51 entidades locais.

Ao abeiro do Programa de sensibilización, información e difusión sobre igualdade e prevención da violencia contra as mulleres, financiado co Pacto de Estado contra a violencia de xénero, serán elixibles as seguintes accións ou medidas (artigo 9.1):

- a) Actividades dirixidas á poboación infantil e xuvenil para favorecer a coeducación e a promoción de igualdade de oportunidades que fomenten a desaparición dos roles e estereotipos de xénero, a violencia sexual ou o uso adecuado e crítico da internet e das novas tecnoloxías, especialmente na protección da privacidade e sobre os cibercrimes (*stalking, sexting, grooming, etc.*), tanto no ámbito educativo en colaboración cos centros educativos do concello como coas ANPA e coas familias (medidas do Pacto de Estado contra a violencia de xénero 5, 26, 27 e 34).
- b) Actuacións de sensibilización e concienciación en materia de igualdade e/ou prevención e loita contra a violencia de xénero dirixidas a toda a cidadanía: estudos, campañas, exposicións, obradoiros ou calquera outra actividade de divulgación e/ou visibilización do papel das mulleres dirixidas a promover cambios de valores na

sociedade e no ámbito educativo e a potenciar a igualdade de oportunidades entre mulleres e homes (medidas do Pacto de Estado contra a violencia de xénero 24 e 27).

- c) Campañas específicas dirixidas a nenas, nenos, adolescentes e mocidade, para que interioricen a igualdade como un valor esencial para a convivencia entre mulleres e homes, utilizando preferentemente as tecnoloxías da información e da comunicación (medida do Pacto de Estado contra a violencia de xénero 26).
- d) Campañas de sensibilización e prevención da violencia de xénero dirixidas a toda a sociedade que se focalicen no rexeitamento ao maltratador e que presenten exemplos de mulleres fortes e valentes, sen recorrer ao cliché de vítimas (medidas do Pacto de Estado contra a violencia de xénero 24 e 25).
- e) Campañas de sensibilización e prevención da violencia de xénero dirixidas especificamente ás mulleres máis vulnerables, como as que viven no ámbito rural, as mulleres maiores ou as que sofren algún tipo de discapacidade, entre outras (medidas do Pacto de Estado contra a violencia de xénero 24 e 25, 29, 31 e 35).
- f) Elaboración de materiais, campañas ou protocolos de actuación contra a violencia sexual, así como establecemento en espazos públicos de puntos seguros e de información sobre a violencia sexual (medidas do Pacto de Estado contra a violencia de xénero 30 e 256).
- g) Elaboración e difusión de materiais con información sobre a violencia machista entre as mulleres que exercen a prostitución e os dereitos que as asisten (medida do Pacto de Estado contra a violencia de xénero 268).

Nos programa de sensibilización, información e difusión sobre igualdade e prevención da violencia contra as mulleres resultaron beneficiarias un total de 89 entidades locais.

- **Convocatoria de subvencións destinadas á realización de programas de interese xeral para fins de carácter social dirixidos á promoción da igualdade entre mulleres e homes e de prevención e loita contra a violencia de xénero, con cargo á asignación tributaria do 0,7% do Imposto sobre a Renda das Persoas Físicas.**

No Diario Oficial de Galicia nº 186 do 27 de setembro de 2021 publicouse a Resolución do 15 de setembro de 2021, da **Secretaría Xeral da Igualdade**, pola que se establecen as bases

reguladoras e se convoca o procedemento para a concesión de subvencións destinadas á realización de programas de interese xeral para fins de carácter social dirixidos á promoción da igualdade entre mulleres e homes e de prevención e loita contra a violencia de xénero, con cargo á asignación tributaria do 0,7 % do imposto sobre a renda das persoas físicas, para o ano 2021.

Esta convocatoria, cun importe total de 741.945,64 euros, subvenciona programas que fomenten a igualdade real e efectiva entre homes e mulleres, para lograr a eliminación de estereotipos de xénero que conducen a que as mulleres padezan unha situación de desvantaxe no eido laboral, social, persoal, económico, político e cultural. Así mesmo, subvencionaranse determinados programas que teñan por obxecto a prevención de todas as formas de violencia contra as mulleres, segundo o recollido na Lei 11/2007, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero.

Serán obxecto de subvención os seguintes tipos de programas:

a) Acollemento, atención e asesoramento para mulleres en situación de vulnerabilidade.

b) Acollida e aloxamento que coaduxen na protección e seguridade das vítimas da violencia de xénero e dos seus fillos e das súas fillas.

c) Programas de información e formación para o empoderamento e participación activa dirixidos a mulleres en situación de vulnerabilidade e a mulleres do medio rural, que impulsen o emprendemento, o autoemprego, a formación e a mellora da súa capacitación de cara a mellorar a súa empregabilidade.

d) Programas de conciliación dirixidos a mulleres en situación de vulnerabilidade que consistan en actividades de coidado e atención a menores de doce anos, persoas con discapacidade e/ou dependentes e persoas maiores.

e) Actuacións de información e de formación para o empoderamento e participación activa das mulleres, en especial as que sofren situacións de vulnerabilidade e/ou as que residen no medio rural.

f) Programas para o tratamento da saúde integral das mulleres e/ou sobre a sexualidade das mulleres.

g) Programas de apoio e tratamento integral dirixidos a grupos de mulleres vítimas da violencia de xénero especialmente vulnerables: mozas e adolescentes, mulleres con discapacidade, mulleres maiores, mulleres que residen no medio rural, mulleres inmigrantes, mulleres pertencentes a minorías étnicas, etc.

h) Programas que coaduxen na protección e seguridade das vítimas da violencia de xénero e dos seus fillos e das súas fillas.

No Diario Oficial de Galicia do 20 de xaneiro de 2022 publicouse a Resolución do 31 de decembro de 2021, da Secretaría Xeral da Igualdade, pola que se resolven as solicitudes de subvencións ao abeiro da Resolución do 15 de setembro de 2021, destinadas á realización de programas de interese xeral para fins de carácter social dirixidos á promoción da igualdade entre mulleres e homes e de prevención e loita contra a violencia de xénero, con cargo á asignación tributaria do 0,7 % do IRPF, para o ano 2020 (código de procedemento SI452A).

Resultaron beneficiarias un total de 35 entidades.

- **Protocolo de actuación institucional sobre adopción de medidas de prevención, investigación e tratamento ás vítimas de trata con fins de explotación sexual.**

O artigo 41.3 do Texto refundido das disposicións legais da Comunidade Autónoma de Galicia en materia de igualdade, aprobado polo Decreto legislativo 2/2015, do 12 de febreiro, recolle a obriga da Xunta de Galicia na loita contra o tráfico de mulleres, nenas e nenos que teña como finalidade fundamental a súa explotación sexual no territorio da nosa comunidade autónoma, establecendo que esa loita deberá realizarse a través dunha intervención integral que permita a prevención, detección, atención e, se é o caso, integración das mulleres vítimas do tráfico de explotación sexual.

A Xunta de Galicia é pioneira na elaboración e aplicación de Protocolos de actuación no ámbito da trata de seres humanos con fins de explotación sexual, asinando xa no ano 2010 un Protocolo de actuación institucional sobre adopción de medidas de prevención, investigación e tratamento ás mulleres vítimas de trata con fins de explotación sexual, asinado en xaneiro, coa Fiscalía Superior de Galicia.

Este Protocolo foi revalidado no ano 2012, dados os cambios lexislativos operados pola

reforma da Lei Orgánica de Estranxeiría e polo Código Penal, que fixeron procedente unha revisión e adaptación do citado Protocolo.

O Protocolo tenta axilizar a aplicación dos beneficios de protección recollidos na lexislación vixente, entre os que destaca a posibilidade de conceder permiso de residencia a aquelas mulleres que denuncien ás mafias que as explotan, para que manteñan o seu testemuño ata o fin do proceso penal, tentando facilitar a colaboración das vítimas de trata coa xustiza.

Por parte da Xunta de Galicia, a través da Secretaría Xeral da Igualdade, ponse a disposición das vítimas, unha vez son identificadas, ben por vontade propia ou pola intervención policial nun local, como vítimas dun delito de trata de seres humanos, un aloxamento que garanta o exercicio do dereito ao período de reflexión, para elas e para as súas fillas e fillos menores de idade, así como asistencia psicolóxica, médica e xurídica gratuíta.

Na Secretaría Xeral da Igualdade, e no marco deste Protocolo, no ano 2021 continuouse coa colaboración con organizacións sen ánimo de lucro para o desenvolvemento das diversas actuacións de prevención e asistencia ás vítimas de trata, así como a tarefa de coordinación de todos os servizos e programas dispoñibles para a atención das vítimas.

- **Protocolo de derivación entre as Comunidades Autónomas para a Coordinación das súas Redes de Centros de Acollida para as Mulleres vítimas da violencia de xénero e dos seus fillos e fillas.**

Na Xunta de Galicia, xa desde a apertura do primeiro centro de acollida na Comunidade, véñense asinando cada ano convenios de colaboración con diversos concellos titulares dun recurso de acollida para a atención a mulleres vítimas de violencia de xénero, para o mantemento dos mesmos, en concreto cos concellos da Coruña, Ferrol e Lugo. Todos os centros atópanse incluídos na rede autonómica de centros de atención a mulleres, e cumpren cos requisitos establecidos na Orde do 1 de abril de 1997, pola que se regulan os requisitos específicos dos centros de acollida para mulleres vítimas de malos tratos.

O obxecto deses convenios é a colaboración da Xunta de Galicia no financiamento dos gastos de persoal e gastos correntes de funcionamento dos centros de atención a mulleres vítimas de violencia de xénero, comprometéndose os concellos a manter os centros en

funcionamento e a prestarlle ás mulleres vítimas un servizo integral de atención, emerxencia, apoio, acollida e recuperación.

Establécese ademais a cooperación e colaboración coa Secretaría Xeral da Igualdade nas derivacións das mulleres vítimas de violencia de xénero e das súas fillas e fillos, procedentes doutras comunidades autónomas, de acordo cos protocolos e procedementos establecidos para estes efectos

Dado o carácter de recurso de protección que seguen mantendo os centros de acollida, non son infrecuentes as ocasións en que, maiormente por motivos de seguridade, pero tamén de carácter persoal ou profesional, estes centros de acollida deben realizar **traslados fóra da Comunidade galega**, actuando tanto como receptores de vítimas ameazadas noutras partes do estado que son derivadas a Galicia como derivando a mulleres que residen nun centro en Galicia a outro centro fora da nosa comunidade autónoma. Neste sentido, a coordinación institucional amósase como unha ferramenta imprescindible para conseguir unha atención eficaz ás vítimas, evitando a dispersión de recursos, logrando unha maior efectividade dos mesmos e contribuíndo a garantir a seguridade das mulleres.

Neste sentido, a Secretaría Xeral da Igualdade da Xunta de Galicia, de cara a garantir os dereitos que a lexislación lles outorga ás vítimas da violencia de xénero, promove e impulsa a prestación dos servizos establecidos na Lei Orgánica 1/2004, do 28 de decembro, de medidas de protección integral contra a violencia de xénero e na Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, e considera prioritaria a atención ao funcionamento dos centros de acollida para as vítimas, funcionamento no que se debe incluír a colaboración interinstitucional e a cooperación entre todos os servizos autonómicos das mesma natureza no Estado español, de xeito que o traballo en rede e a articulación entre os distintos centros permita conseguir a seguridade das vítimas, e as apoie na súa recuperación psicolóxica social e laboral.

Así, as Comunidades Autónomas e Cidades de Ceuta e Melilla e o Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade, acordaron na Conferencia Sectorial de Igualdade iniciar os traballos que permitiran poñer en rede os centros de acollida de todas as Comunidades Autónomas e Cidades de Ceuta e Melilla, a través da coordinación destes recursos en beneficio das vítimas da violencia de xénero e os menores ao seu cargo, co fin de mellorar a

súa protección e seguridade, a posta en común dos recursos e a mellora dos procedementos, en todo o territorio nacional.

Froito de dito traballo, e como mostra do compromiso das Comunidades Autónomas asinantes por asumir e desenvolver este marco de colaboración, estas, incluída Galicia, e o Ministerio de Sanidade, Servizos Sociais e Igualdade, na xuntanza da Conferencia Sectorial de Igualdade do 21 de xuño de 2014, acordaron aprobar o **Protocolo de derivación entre as Comunidades Autónomas para a coordinación das súas redes de centros de acollida para as mulleres vítimas da violencia de xénero** y dos seus fillos e fillas, ao que se adheriu tamén a Xunta de Galicia

Este protocolo pretende cumprir cos seguintes obxectivos:

- Mellorar a coordinación das redes dos recursos de acollida para as mulleres vítimas da violencia de xénero e dos seus fillos e fillas.
- Determinar as causas que poden motivar a derivación dunha usuaria a un centro de acollida doutra Comunidade Autónoma.
- Establecer unha listaxe común da documentación exigible para tramitar o ingreso nos centros de acollida.
- Desenvolver un modelo de comunicación directa entre os organismos competentes nesta materia para todo o relativo ao proceso de admisión, incluídas as causas para a motivación en caso de denegación.
- Fixar uns criterios comúns sobre a asunción de gastos derivados de traslado ou os que se produzan como consecuencia das xestións derivadas da súa situación.

No marco deste protocolo no ano 2021 a Comunidade Autónoma de Galicia non realizou ningunha derivación a outra comunidades autónoma e recibiu dous traslados desde outras comunidades autónomas.

- **Protocolo de acceso á Rede galega de acollemento para mulleres que sofren violencia de xénero.**

O 25 de maio de 2016 a Secretaría Xeral da Igualdade, o Consorcio Galego de Servizos de Igualdade e Benestar e os concellos titulares dos centros da Rede Galega de Acollemento asinaron un protocolo co obxecto de establecer os procedementos de acceso das mulleres

que sofren violencia de xénero e dos seus fillos e fillas, e outras persoas delas dependentes.

Os obxectivos que pretende acadar o Protocolo de acceso á Rede Galega de Acollemento para Mulleres que sofren Violencia de Xénero son:

- Mellorar a coordinación entre os centros que conforman a Rede Galega de Acollemento para as mulleres que sofren violencia de xénero, actuando principalmente, o Centro de Recuperación Integral para Mulleres que Sofren Violencia de Xénero (CRI), como centro coordinador dos mesmos.
- Establecer o procedemento para o primeiro acceso das mulleres que sofren violencia de xénero á Rede Galega de Acollemento.
- Establecer os mecanismos de derivación das persoas usuarias da Rede Galega de Acollemento entre os centros que compoñen a dita Rede
- Homoxeneizar a documentación necesaria para o acceso á Rede Galega de Acollemento.
- Establecer as canles de comunicación e traballo directas entre os centros que compoñen a Rede Galega de Acollemento e o Centro de Recuperación Integral (CRI).

Poden ser usuarias da Rede Galega de Acollemento, todas as mulleres que sofren violencia de xénero e as súas fillas e fillos menores que precisen dun aloxamento de seguridade en Galicia por mor desa situación de violencia, así como as persoas delas dependentes nas mesmas circunstancias.

A Rede Galega de Acollemento está composta pola Casa de acollida e pisos de transición á vida autónoma da Coruña, a Casa de acollida de Ferrol, os Pisos de acollida de Lugo, o centro de acollida de Ourense, as vivendas de acollida de Chantada, a Vivenda tutelada de Burela, e o Centro de emerxencia de Vigo.

No protocolo establécese que son entidades derivantes cara á Rede Galega de Acollemento: os Centros de Información á Muller acreditados pola Xunta de Galicia, os servizos sociais comunitarios e servizos sociais especializados de Galicia, os centros adscritos ao Servizo Galego de Saúde (hospitais, centros de saúde), os Xulgados radicados en Galicia, que acreditaron a situación de violencia de xénero, as Forzas e corpos de Seguridade do Estado radicados en Galicia, a Policía Autonómica e Policía Local de Galicia, así como outras

entidades que teñan subscritos convenios de colaboración neste eido coa Xunta de Galicia ou coa entidade municipal titular do recurso de acollida e organismos con competencia en atención e acollida a mulleres en situación de violencia de xénero doutras Comunidades Autónomas, Cidades Autónomas ou organismos con competencia en materia de igualdade doutros países.

Entre outros aspectos, o protocolo establece dous tipos de acceso á Rede Galega de Acollemento, un ordinario e un acceso urxente.

O acceso ordinario terá lugar cando calquera das entidades derivantes, en exercicio da súas funcións, detecte a necesidade dunha muller en situación de violencia de xénero, e dos seus fillos e fillas, ou persoas dela dependentes, se é o caso, de ser aloxadas nun recurso destas características, e non se trate dunha situación de urxencia. O Centro Coordinador realizará cantas xestións sexan precisas para, nun prazo máximo de 48 horas, facilitar á entidade derivante os datos do recurso de acollida dispoñible para aloxar á muller e as súas fillas e fillos e/ou persoas que a acompañen.

O acceso urxente terá lugar cando a seguridade da muller se vexa gravemente ameazada e por razón da súa protección, a entidade derivante determine unha situación de urxencia/emergencia. Centro Coordinador realizará cantas xestións sexan precisas para, nun prazo máximo de 8 horas, facilitar á entidade derivante os datos do recurso de acollida dispoñible para aloxar á muller e ás persoas que a acompañan.

No ano 2021 ao abeiro deste protocolo realizouse a derivación de 60 mulleres e 45 menores a centros de acollida da Rede Galega de Acollemento, 1 destas mulleres foi derivada entre os propios centros da RGA. Os centros da RGA atenderon as seguintes derivacións:

- 15 derivacións ao Centro de emerxencias de Vigo.
- 10 derivacións á Casa de acollida municipal da Coruña
- 10 derivacións á Casa de acollida municipal de Ferrol.
- 2 derivacións ás vivendas tuteladas do concello de Lugo
- 15 derivacións ao centro de acollida de Ourense
- 2 derivación á vivenda tutelada de Burela.
- 6 derivacións á centro de acollida de Chantada.

- **Colaboración coa Universidade de Santiago de Compostela para a realización de prácticas externas curriculares ou extracurriculares.**

No curso académico 2020-2021 a Secretaría Xeral da Igualdade mantivo a colaboración coa Universidade de Santiago de Compostela para a realización de prácticas académicas.

A finalidade é a de proporcionar, no ámbito das súas competencias, un maior acercamento entre o ámbito laboral e a universidade, para facilitar a futura inserción laboral das/os universitarias/os mediante a alternancia da súa formación teórica con prácticas externas, acadando a mellor cualificación para a inserción no ámbito laboral.

As prácticas desenvolvéronse no Centro de Recuperación Intergral para Mulleres que sofren Violencia de Xénero dependente da Secretaría Xeral da Igualdade.

ALUMNAS E ALUMNOS EN PRÁCTICAS 2020-2021	Nº
Máster Universitario en Igualdade, Xénero e Educación	2
Practicum de Traballo Social	1
Máster Universitario en Psicoloxía do Traballo e as Organizacións	2
Total	4

- **Convenios de colaboración para o desenvolvemento de accións de prevención da violencia de xénero e atención ás súas vítimas.**

No ano 2021 a **Consellería de Emprego e Igualdade**, a través da Secretaría Xeral da Igualdade, asinou convenios de colaboración con diferentes entidades coa finalidade de apoiar o desenvolvemento de accións de sensibilización e prevención da violencia de xénero así como a atención das súas vítimas:

- **Federación AA.VV de Lugo Lucus Augusti**, para a posta en marcha dun programa de Igualdade e prevención e loita contra a violencia de xénero no medio rural da provincia de Lugo.
- **Federación pola Igualdade das Mulleres da Provincia de Pontevedra (FEMUPO)**, para o desenvolvemento do proxecto Mulleres en Construción que se centra en analizar e atopar solucións para rematar coa violencia de xénero en todos os ámbitos da provincia de Pontevedra a través de accións de visibilización, formación e sensibilización así como

actividades de empoderamento feminino.

- **Asociación de diagnosticad@s de Cancro de Mama e Xinecológico (ADICAM)**, para o desenvolvemento de actuacións dirixidas a mulleres, preferentemente vítimas de violencia de xénero, nos seguintes campos: atención e asesoramento social, servizo de atención psicolóxica, servizo de asesoramento xurídico, prospección laboral e adaptación laboral, obradoiros de habilidades sociais, acompañamento hospitalario.

- **Rede de mulleres veciñais contra os malos tratos de Vigo**: para o desenvolvemento de accións enmarcadas no apoio social a través da cooperación e información e un acompañamento social integral, a reincorporación psico-social e laboral, a concienciación, prevención e denuncia social, e a formación.

- **Federación de mulleres rurais de Ourense (Femuro)**: para o desenvolvemento de actividades de sensibilización fronte á violencia de xénero: actividades formativas, colaborativas, de apoio ás vítimas e de sensibilización.

- **Federación de Asociacións de mulleres rurais de Galicia (Fademur)**: para o desenvolvemento por unha banda de accións formativas dirixidas a mulleres do rural, traballos con dinámica de grupo que contribúan a facer visibles as violencias contra as mulleres, obradoiros sobre estereotipos, autoestima, empoderamento, resolución de conflitos, charlas/ presentacións de relatorios feitos por mulleres vítimas de violencia que comunican sobre a súa propia vivencia, recompilación sobre os procesos de violencia (detención, prevención, apoio e acompañamento) de cara a ter un catálogo de espazos seguros e recursos accesibles.

- **Federación galega de redeiras artesás "O Peirao"**: para desenvolver accións de sensibilización, prevención e detección da violencia de xénero, especialmente co colectivo de redeiras no territorio da comunidade autónoma.

- **Fundación Secretariado Xitano**: para contribuír a mellorar a atención ás mulleres xitanas que sofren violencia de xénero en Galicia e sensibilizar e promover relacións igualitarias entre homes e mulleres da comunidade xitana.

- **Colexio Oficial de Xornaliztas de Galicia**: para colaborar na sensibilización social fronte á violencia de xénero e na formación de profesionais en materia de igualdade e prevención e tratamento da violencia de xénero, no marco do Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero.

- **Asociación de mulleres no sector público:** para o desenvolvemento de accións de concienciación a favor dun cambio de valores, da promoción de novos modelos para a igualdade entre mulleres e homes e de sensibilización e prevención da violencia de xénero na administración autonómica, mediante a realización de diversas conferencias e mesas redondas sobre o papel da muller na ciencia, na investigación e no ámbito sanitario; o papel da muller no ámbito xurídico e xudicial; stente e sector tic; as mulleres na universidade, o liderado da muller no sector público como palanca de cambio para implementar a transversalidade de xénero nas políticas públicas, así como a análise e o tratamento dos supostos de violencia de xénero e dos casos de acoso sexual e de acoso por razón de sexo no ámbito do emprego público.

- **Confederación galega de asociacións veciñas "Rosalía de Castro"- COGAVE-:** para a posta en marcha do programa de prevención e sensibilización contra a violencia de xénero, a través de medidas de sensibilización e concienciación, abordando os diferentes ámbitos de actuación no tratamento da violencia de xénero, a realización de actividades coas que se pretende previr e dar visibilidade a esta lacra social así como fomentar o apoio ás vítimas.

Disposición Adicional Terceira: Competencias en materia de violencia de xénero da Policía de Galicia.

"De conformidade co disposto na disposición transitoria quinta da Lei 8/2007, do 13 de xuño, da Policía de Galicia, o Goberno galego realizará os trámites e actuacións necesarios para que se dea prioridade á transferencia ou delegación das competencias en materia de policía de Galicia das condición de protección e asistencia ás mulleres vítimas de violencia de xénero."

O 26 de outubro de 2015, asinouse, entre o Ministro de Interior e o Vicepresidente Primeiro e Conselleiro de Presidencia, Xustiza e Turismo, o Protocolo en Materia de Violencia de Xénero para a coordinación de actuación e a cooperación entre a Xefatura Superior de Policía de Galicia e a Unidade da P.N. Adscrita á Comunidade Autónoma.

Como continuación ao anterior o 27 de xuño de 2016, tivo lugar a rúbrica coa Xefatura Superior de Policía, da Acta resultante da primeira reunión da Comisión Delegada de Seguimento do Protocolo citado anteriormente, centrándose basicamente na colaboración e coordinación coas distintas Comisarías da P.N., tanto no ámbito da atención, coma no da protección das vítimas de violencia de xénero.

Conforme a este protocolo de colaboración entre a Xunta de Galicia e o Ministerio do Interior, a UPA faise cargo da seguinte porcentaxe de mulleres protexidas nas distintas cidades con presenza desta Unidade Adscrita:

- Santiago de Compostela: 20%-25%
- A Coruña: 18%-20%
- Lugo: 10%-15%
- Ourense, Pontevedra e Vigo: 15%-18%

Baixo a tutela do Centro de Actualización e Especialización da División de Formación da DGP, celebrouse o “XXXVII Curso de Unidades de Prevención, Asistencia y Protección a la Víctima de Violencia de Género” na localidade da Estrada. Unha vez superado o curso e as correspondentes prácticas nas Comisarías de Policía respectivas, créanse dentro da Unidade Adscrita á policía autonómica de Galicia, **as Unidades de Prevención, Asistencia e Protección ás vítimas de violencia de xénero (UPAP’S)**, con funcións idénticas ás das “Unidades de Familia y Mujer” (UFAM-Protección) das Comisarías.

A partires do mes de setembro de 2016, estas unidades comezaron a facerse cargo das mulleres protexidas asignadas desde as Comisarías de Policía Nacional de Santiago, A Coruña, Lugo, Ourense, Pontevedra e Vigo.

En cada ocasión que se ten coñecemento dalgún suceso relacionado con violencia de xénero, ponse en marcha a maquinaria policial, mediante a:

- Colaboración co CNP nas chamadas de episodios de violencia de xénero mediante o desprazamento de coches radiopatrullas uniformados ou a presenza de policías de paisano no lugar dos feitos.
- Atención singularizada á vítima.
- Información detallada (sobre procedementos legais, institucións de apoio e asesoramento, trámites, denuncia, medidas legais, etcétera.).
- De resultar agredidas, traslado ao centro Asistencial (se fora preciso).
- Traslado á Comisaría para a formulación da correspondente denuncia e a conseguinte valoración de risco.

- Recollida dos datos sobre o agresor e posta en marcha das medidas de seguridade oportunas.
- Adopción das medidas de protección establecidas nos correspondentes Protocolos e axeitadas ao nivel de risco da vítima.

O inicio da actuación pódese producir de oficio, a instancias da vítima ou a requirimento de terceiros, en calquera das sedes da Unidade do CNP Adscrita á Comunidade Autónoma. Habitualmente actúase á instancias do servizo de Emerxencias do 112, onde se centralizan a maioría das alarmas relacionadas con esta materia. Acto seguido, desde a Sala operativa da Xefatura de Santiago difúndese inmediatamente esta información ás correspondentes Xefaturas Provinciais e á local de Vigo.

Por outra banda, no mes de xullo de 2016, nas distintas sedes da Unidade Adscrita, activáronse os soportes informáticos, creándose os Grupos de UPAP, que contan actualmente con 12 Policias dedicados en exclusiva ás vítimas. Ademais, en apoio a estes Grupos, a Unidade conta con 8 Policias dedicados a labores de coordinación e 72 axentes uniformados en vehículos rotulados, os cales prestan servizo a quendas, as 24 horas do día, durante os 365 días do ano.

Desta maneira o número de axentes e de medios dedicados á protección de mulleres, irase incrementando ao igual que aumenten as vítimas, para seguir proporcionándolles un nivel óptimo de atención e protección.

PERSOAL DEDICADO A VIOXÉN				
UPA	Equipos Vioxén	Persoal de apoio	Persoal de coordinación	Total
Santiago de Compostela	3	12	3	18
A Coruña	2	12	1	15
Lugo	2	12	1	15
Ourense	1	12	1	14
Pontevedra	2	12	1	15
Vigo	2	12	1	15
TOTAL	12	72	8	92*

Fonte: Unidade do CNP adscrita á Comunidade Autónoma de Galicia.

* O número de axentes dedicados a VIOXÉN irase incrementando a medida que se vaian asignando máis vítimas de violencia de xénero.

No que respecta aos datos estatísticos que se reflicten no cadro adxunto, durante o ano 2021 o número de vítimas que tiveron protección policial foron un total de 576, entre as que se manteñen activas no sistema de protección, as que se inactivaron por cese das circunstancias que motivaban o risco e as que foron trasladadas a outros corpos de seguridade por cambio de domicilio da vítima.

Durante o ano, o número de vítimas activas no sistema de protección variou desde as 279 cas que comezou xaneiro ata as 274 mulleres protexidas por esta unidade a 31 de decembro de 2021.

Faise necesario sinalar que pode darse o caso de que unha muller sexa vítima de varios agresores ou un só autor teña agredido a varias mulleres.

Mulleres protexidas ao longo de 2021				
Sedes UPA	Activas no sistema de protección (1)	Trasladadas a outros corpos de seguridade (2)	Inactivas no sistema de protección (3)	Total
Santiago de Compostela	33	14	14	61
A Coruña	94	11	34	139
Lugo	37	3	8	48
Ourense	23	9	19	51
Pontevedra	16	1	12	329
Vigo	71	6	171	248
Total	274	44	258	576

Fonte: Unidade do CNP adscrita á Comunidade Autónoma de Galicia

(1) A 31 de decembro de 2021

(2) Desde o 1 de xaneiro de 2021 ata o 31 de decembro de 2021

(3) Desde o 1 de xaneiro de 2021 ata o 31 de decembro de 2021

Actuacións policiais Vioxén 2021		
Unidade de Policía Adscrita		
Contactos coa vítima/agresor		6.453
Controis do entorno	Da vítima	27.814
	Do agresor	1.701
Informes de avaliación do risco da vítima		1.966
Notificacións xulgado/fiscalía		278
Acompañamentos á vítima (Xulgado, Comisaría, Recollida de enseres, Outros)		680
Detidos		14
Media diaria de vítimas protexidas pola UPA		276

Fonte: Unidade do CNP adscrita á Comunidade Autónoma de Galicia

Disposición Adicional Cuarta: Información ao Parlamento de Galicia.

1. O presente informe da cumprido trámite á obriga legal establecida da Disposición Adicional Cuarta da Lei: "O Goberno da Xunta de Galicia remitiralle ao Parlamento de Galicia, con carácter anual, un informe sobre a situación da violencia de xénero en Galicia, que contará coas achegas de todos os departamentos implicados na prevención e no tratamento da violencia de xénero". O dito informe presentouse ante a Cámara galega nos anos 2008 a 2020, coa información correspondente ao desenvolvemento, por parte da Xunta de Galicia, das medidas contidas na Lei 11/2007, no ano inmediatamente anterior ao da súa presentación.

O presente informe da cumprimento a este mandato, como se ven facendo desde o ano 2008, logo da aprobación da Lei no exercicio 2007

2.- O punto segundo desta disposición, engadido na modificación operada pola Lei 12/2016, do 22 de xullo, pola que se modifica a Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, prevé que o departamento competente en materia de igualdade da Xunta de Galicia remitirá ao Parlamento galego un informe anual sobre a prestación periódica para as mulleres que sofren violencia de xénero.

Disposición Adicional Quinta: Creación do Consello Galego das Mulleres.

**Consello Galego
das Mulleres**

Creado a partir do Decreto 157/2012, do 5 de xullo de 2012, polo que se desenvolve a Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da

violencia de xénero no relativo aos órganos consultivos e de participación, o Consello Galego das Mulleres quedou constituído o 7 de marzo de 2014.

Entre as finalidades do Consello Galego das Mulleres están a de ofrecer unha canle de participación efectiva ás mulleres, a través das asociacións e entidades representativas dos seus intereses no desenvolvemento e aplicación do dereito á igualdade entre mulleres e homes e a loita contra a discriminación, recollendo as súas reivindicacións e propostas, así como actuar como interlocutor ante a Administración autonómica e ante calquera institución ou entidade de carácter público ou privado, para o desenvolvemento de políticas públicas e medidas encamiñadas á consecución da igualdade efectiva entre mulleres e homes, e á erradicación da violencia de xénero.

DURANTE O ANO 2021 O CONSELLO GALEGO DAS MULLERES EN SESIÓN DE 7 DE MARZO PRESENTOUSE A GUÍA COEDUTACIVA ADEMAIS DO INFORME FINAL DA COMISIÓN DE TRABALLO MULLERES MAIORES.

GUÍA COOEDUCATIVA

Esta guía se puxo a disposición do profesorado galego a través da plataforma de formación para o profesorado que xestiona a C^a de Cultura, Educación e Universidade e na propia páxina da Consellería de Emprego e Igualdade.

A guía coeducativa persegue, sinteticamente, detectar as diferenzas e as desigualdades entre mulleres e homes na sociedade e na escola, ao tempo que procura o desenvolvemento e seguimento de medidas que contribúan a eliminar os estereotipos de xénero e a previr a violencia de xénero entre o alumnado mediante a educación en Igualdade. Sendo as características principais desta guía as seguintes: carácter integral, foi froito dun enfoque colaborativo e de traballo en consenso no seo da Comisión de coeducación do CGM, que

pretende ser útil tanto para o profesorado, como para o alumnado e para as familias.

Contido da Guía coeducativa: A guía comprende os seguintes tres grandes bloques:

1. Sexismo na sociedade e na escola: neste bloque preséntase e explícanse os principais termos e conceptos no ámbito da igualdade e prevención da VX, e así mesmo explícase o sexismo da nosa sociedade e concienciase da actitude crítica que debe ter o profesorado ante este tipo de actitudes e roles asumidos na sociedade e tamén na escola.
 - Conceptos chave: sexo, xénero, machismo, feminismo, diferenza entre xénero e sexo, estereotipos de xénero, VX, conciliación, corresponsabilidade,...
 - Nenas e nenos non nacen, fanse
 - Transmisión de estereotipos nos centros educativos
 - Escola segregada, mixta e coeducativa
 - Actividades para o profesorado
 - Actividades para o alumnado
 - Bibliografía
2. Educar en Igualdade na aula: este é o apartado central da Guía na cal se explican os distintos aspectos nos cales o profesorado debe incidir para educar en Igualdade na aula con exemplos e actividades a desenvolver así como estratexias específicas.
 - O currículo formal, oculto e omitido
 - Materiais didácticos non coeducativos
 - Linguaxe inclusiva
 - Xogos e xoguetes
 - Espazos comúns: o patio

- A Educación Física
 - Orientación académica non sexista
 - Actividades para o profesorado
 - Actividades para o alumnado
 - Bibliografía
3. Coeducación afectiva: O derradeiro bloque establece as bases da coeducación afectiva como método para resolver conflitos na aula e explica o fenómeno da violencia de xénero para que o profesorado sexa capaz de detectalo, previlo e saiba actuar en consecuencia a través da coeducación. Neste apartado preséntase estratexias e exemplos específicos de actuación para modificar as condutas do alumnado.

Os apartados deste último capítulo son os seguintes:

- Dos conflitos ás violencias: a violencia sexual
- Violencia de xénero no ámbito escolar
- Boas prácticas para a prevención da violencia de xénero no ámbito escolar
- Educación afectiva na práctica docente
- Novas masculinidades fronte á masculinidade tradicional
- Autoestima nas rapazas
- Socialización diferencial do amor
- Violencia de xénero na parella: tipos de violencia, ciclo da violencia
- Como detectar e como previr a violencia de xénero na parella adolescente
- Actividades para o alumnado
- Actividades para o profesorado

- Bibliografía

INFORME FINAL DA COMISIÓN DE TRABALLO MULLERES MAIORES

O obxecto do Informe sobre Mulleres Maiores foi dar a coñecer a realidade das mulleres maiores de Galicia tanto na esfera laboral, persoal e familiar.

Que a metodoloxía de traballo foi participativa e colaborativa contando coas achegas das persoas que formaron parte de forma voluntaria na citada Comisión no ámbito do CGM e a través dunha enquisa enviada a diferentes entidades asociativas de mulleres, con especial incidencia das que forman parte do CGM.

No informe puxéronse de relevo cuestións que afectan ás mulleres maiores, tanto no que atinxe aos datos estatísticos e demográficos que indican que en Galicia hai un envellecemento da poboación e que hai unha maior incidencia de mulleres maiores, e tamén un sobreenvellecemento de mulleres de máis de 85 anos é moi elevada.

No informe tamén se incluíron casos de boas prácticas e se identificaron liñas de traballo entre as que predomina o envellecemento activo e a inclusión nas liñas de axudas e nas actuacións de promoción da igualdade e de prevención e tratamento contra a violencia de xénero e na actuación xeral dos diversos departamentos da Xunta dun enfoque que inclúa as especiais necesidades das mulleres maiores.

No ano 2021 se formou o grupo de traballo con operatividade, para a elaboración do informe de Mulleres e TICs con un enfoque transversal e analizando tamén a incidencia da Covid.

Así mesmo, no seno do consello se recolle a solicitude feita pola asociación de "Mulleres en Igualdade de Burela (Bumei)", en contra do dictame do xulgado de Viveiro polo tema das gravacións feitas e difundidas logo da festa da Maruxaina en 2019 e en apoio ás afectadas por este feito.

O pleno do Consello Galego das Mulleres emita unha nota de prensa de rexeitamento destas situacións e de apoio as afectadas pola gravación da Maruxaina, sen prexuízo e co respecto das decisión xudiciais.

Disposición Adicional Sexta: Creación do Observatorio Galego da Violencia de Xénero.

A Lei 11/2007 para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, na súa disposición adicional sexta, prevé a creación do Observatorio Galego da Violencia de Xénero como órgano colexiado e institucional de Galicia encargado do estudo, da avaliación e do seguimento das políticas contra a violencia de xénero que se desenvolvan en Galicia.

No DOG núm. 142 do 26 de xullo de 2012 publicouse o Decreto 157/2012, do 5 de xullo de 2012, polo que se desenvolve a Lei 11/2007, do 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero no relativo aos órganos consultivos e de participación.

A constitución do Observatorio Galego da Violencia de Xénero tivo lugar o 5 de maio de 2014, presidido polo Vicepresidente da Xunta de Galicia.

O Observatorio actúa en Pleno e nas comisións de traballo específicas que estime necesario crear.

4. O primeiro (GT1), encargado da Elaboración dun Protocolo de Coordinación e Cooperación Institucional fronte á violencia de xénero a nivel autonómico. O grupo rematou o seu traballo coa elaboración do citado Protocolo.
5. O segundo (GT2), "A voz das vítimas, encargouse de escoitar as experiencias directas destas para extraer conclusións e directrices de mellora nas actuacións. Os seus traballos remataron, e del extraeuse un documento de recomendacións que integra en parte o Protocolo autonómico.
6. O terceiro grupo (GT3), traballa a abordaxe da violencia de xénero coa mocidade desde o ámbito educativo, determinando estratexias e propostas de traballo preventivo coa xente nova. O grupo está aínda operativo. Este grupo de traballo foi o encargado de elaborar a "Guía de actuación ante casos de violencia de xénero no ámbito educativo"

GT4.- "Pautas para a prevención e o tratamento das distintas formas de violencia sexual." Foi creado na xuntanza anual do Pleno do Observatorio que tivo lugar en decembro de 2019.

En 2021 o Observatorio levou a cabo no mes de febreiro a xuntanza anual do Pleno. No GT4 traballouse ao longo do ano 2021 na elaboración dunha guía sobre a trata de seres humanos con fins de explotación sexual.

Disposición Adicional Sétima: Creación da Comisión Interdepartamental de Igualdade.

Derogada polo Decreto lexislativo 2/2015, do 12 de febreiro, polo que se aproba o texto refundido das disposicións legais da Comunidade Autónoma de Galicia en materia de igualdade e **integrada no novo texto lexislativo.**

Na sesión de xaneiro de 2021 deuse conta do Informe sobre o Pacto de Estado de violencia de xénero e as medidas desenvoltas polas distintas consellerías en relación ao Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero.

Galicia foi a única comunidade autónoma capaz de transversalizar as medidas do Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero nos ámbitos competencias das distintas consellerías .

Así mesmo acórdase que, rematado o período de vixencia do VII Plan Estratéxico de Galicia para a igualdade de oportunidades entre mulleres e homes 2017-2020, e iniciada a avaliación das medias, comézase a elaboración do VIII Plan Estratéxico.

Así na Comisión Interdepartamental dase conta sobre a validación da formación en materia de igualdade e prevención e loita contra a violencia de xénero do persoal ao servizo da Xunta de Galicia, sendo a nosa Comunidade a primeira en ter unha norma que regula a formación do persoal empregado público, nos ámbitos da igualdade e a violencia de xénero, e que isto contribuirá á integración da igualdade de oportunidades na totalidade de actuacións da Xunta de Galicia xa que depende, en gran medida, da formación das persoas que traballan na administración.

MEDIDAS INCLUÍDAS NO PACTO DE ESTADO COMPETENCIA DAS COMUNIDADES AUTÓNOMAS:

Eixo 1. – A ruptura do silencio: sensibilización e prevención: 36 medidas: Educación (21 medidas); Campañas (10 medidas); Medios (3 medidas); Deportes (1 medida); Sanidade (1 medida).

Eixo 2. – Mellora da resposta institucional: coordinación. Traballo en rede: 18 medidas: Xenérico (13 medidas); Laboral (2 medidas); Seguridade (1 medida); Sectores vulnerables (2 medidas)

Eixo 3. – Perfeccionamento da asistencia, axuda e protección das vítimas: 32 medidas: Xustiza (9 medidas); Administración (6 medidas); Rural (2 medidas); Sanidade (7 medidas); Diversidade Funcional/ Discapacidade (6 medidas); Aplicación dos dereitos e prestacións da 01/2004 en casos de violencia por interpósita persoa (nais dos menores asasinados) (2 medidas)

Eixo 4. – Intensificar a asistencia e protección de menores: 6 medidas

Eixo 5. – Impulso da formación que garanta a mellor resposta asistencial: 7 medidas

Eixo 6. – Seguimento estatístico: 4 medidas

Eixo 7. – Recomendacións a Comunidade Autónoma, entidades locais e outras institucións: 2 medidas

Eixo 8. – Visualización e atención a outras formas de violencia contra as mulleres: 13 medidas

No BOE do 6 de xullo de 2021 publicouse a Resolución de 29 de xuño de 2021, da Secretaría de Estado de Igualdade e contra a Violencia de Xénero, pola que se publica o Acordo da Conferencia Sectorial de Igualdade de 23 de xuño de 2021, polo que se fixan os criterios de distribución e a distribución resultante para o exercicio 2021 do crédito de 100.000 euros para o desenvolvemento polas Comunidades Autónomas e Cidades de Ceuta e Melilla do Pacto de Estado contra a Violencia de Xénero (Total Galicia: 7.879.380,52 Euros)

Galicia seguiu xestionando en 2021 o orzamento destinado a desenvolver o Pacto de Estado

contra a violencia de xénero de xeito transversal, con actuacións en distintas áreas de goberno como Igualdade, Xuventude, Medio Rural, Vivenda, Deporte, Xustiza ou Cooperación Exterior.

Disposición Adicional Oitava: Informes sobre o grao de desenvolvemento e repercusións económicas da Lei.

Os informes sobre o grao de desenvolvemento e repercusións económicas da Lei que elaboran os diferentes departamentos da administración autonómica con competencias nalgún dos aspectos relacionados coa violencia de xénero atópanse integrados no presente informe.

Disposición Adicional Novena: Modificación da Lei 9/1991, do 2 de outubro, galega de medidas básicas para a inserción social.

Modificación en vigor que dá cumprimento ao disposto no artigo 41 da Lei 11/2007: Procedemento abreviado para a percepción da Renda de Integración Social de Galicia (véxase páxina 261).

Disposición Adicional Décima: Dotación orzamentaria.

Nos orzamentos anuais da Xunta de Galicia, presentados cada ano no Parlamento, figuran todas e cada unha das partidas destinadas ao desenvolvemento das medidas recollidas na Lei.

Disposición Derrogatoria única.

Quedan derogadas cantas disposicións de igual ou inferior rango se opoñan ao disposto nesta Lei.

